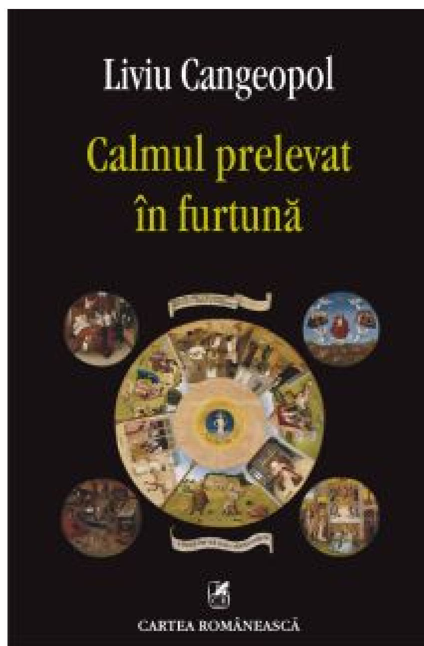
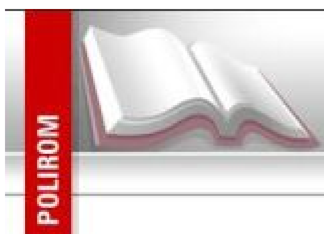


Liviu Cangeopol

Calmul prelevat în furtună

Editura POLIROM
2013



www.cartearomaneasca.ro
Editura CARTEA ROMÂNEASCĂ
Bucureşti, Calea Victoriei nr. 133, sect. I

ISBN ePub: 978-973-46-4172-7
ISBN PDF: 978-973-46-4173-4
ISBN print: 978-973-23-3033-3

Coperta: Radu Răileanu
Pe copertă: Hieronymus Bosch (circa 1450-1516), *Cele şapte păcate de moarte şi ultimele patru lucruri* (1485, detaliu)



LIVIU CANGEOPOL s-a născut pe 28 martie 1954, la Iaşi. Urmează studii de filologie, întrerupte în anul al III-lea, apoi de contabilitate şi *business administration*, încheiate la New York şi Atlanta. Publică primele proze în revista *Dialog* (august 1978) şi debutează editorial în 1989 cu *Ce-ar mai fi de spus* (coautor Dan Petrescu, Agora, SUA, 1989; Editura Minerva, 1990; Editura Nemira, 2000). În 2007, publică romanul *Zâmbetul* (Editura Humanitas).

Pentru Lidia şi pentru Mioara

„Voici donc, ce me semble, ce que l'on peut dire: tandis que le moteur meut le mobile, il lui imprime un certain impetus, une certaine puissance capable de mouvoir le

mobile dans la direction même où le moteur meut le mobile, que ce soit vers le haut, ou vers le bas, ou de côté, ou circulairement. Plus grande est la vitesse avec laquelle le moteur meut le mobile, plus puissant est l'impetus qu'il imprime en lui... Mais par la résistance de l'air, et aussi par la pesanteur qui incline la pierre à se mouvoir en sens contraire... cet impetus s'affaiblit continuellement [...] Toutes les formes et dispositions naturelles sont reçues en la matière et en proportion de la matière; partant plus un corps contient de matière, plus il peut recevoir de cet impetus; or dans un corps dense et grave [i. e.: pesant], il y a, toutes choses égales d'ailleurs, plus de matière qu'en un corps rare et léger. Une plume reçoit un impetus si faible que cet impetus se trouve détruit aussitôt par la résistance de l'air."

Jean Buridan,
Dictionnaire d'histoire et philosophie des sciences (*Impetus* – Christiane Vilain, 2006)

„If the world has begun with a single quantum, the notions of space and time would altogether fail to have any meaning at the beginning; they would only begin to

have a sensible meaning when the original quantum had been divided into a sufficient number of quanta. If this suggestion is correct, the beginning of the world happened a little before the beginning of space and time. I think that such a beginning of the world is far enough from the present order of Nature to be not at all repugnant. It may be difficult to follow up the idea in detail as we are not yet able to count the quantum packets in every case. For example, it may be that an atomic nucleus must be counted as a unique quantum, the atomic number acting as a kind of quantum number. If the future development of quantum theory happens to turn in that direction, we could conceive the beginning of the universe in the form of a unique atom, the atomic weight of which is the total mass of the universe. This highly unstable atom would divide in smaller and smaller atoms by a kind of super-radioactive process."

Georges Lemaâtre, *The Beginning of the World from the Point of View of Quantum Theory, Nature* (1931)

„Réunis entre eux, et beaucoup d'autres, ces divers indices me paraissent constituer une preuve scientifique sérieuse que (en conformité avec la loi universelle de centro-complexité) le groupe zoologique humain, – loin de dériver biologiquement, par individualisme déchaâné, vers un état de granulation croissante, – ou encore de s'orienter (au moyen de l'astro-nautique) vers une échappée à la mort par expansion sidérale, – ou tout simplement, de décliner vers une catastrophe ou la sénescence, se dirige en réalité, par arrangement et convergence planétaires de toutes les réflexions élémentaires terrestres, vers un deuxième point critique de Réflexion, collectif et supérieur: point au delà duquel (justement parce qu'il est critique) nous ne pouvons directement rien voir; mais point à travers lequel nous pouvons pronostiquer (comme je l'ai montré) le contact entre la Pensée, née de l'involution sur soi de l'étoffe des choses, et un foyer transcendant Oméga, principe à la fois irréversibilisant, moteur et collecteur de cette involution."

Pierre Teilhard de Chardin, *Le phénomène humain*

Î± Intervalul Alpha

Cei din vechime i s-au adresat o vreme sub rezerva patronimului Eli'havar. Când preoții s-au alarmat că simpla rostire a numelui declanşa prezumția unei prezențe aproape insuportabile în aria raportului de comparație, s-au văzut nevoiți să-i sisteze folosirea în administrarea problemelor curente. De-a lungul timpului, elitele poporului ales şi ale celor acceptate l-au înzestrat cu sute de titulaturi şi apelative, în obsesia unei venerări onomastice neîntrerupte, zădărnicite de incertitudinea că precedentele ar fi fost capabile să corespundă tuturor virtuților subînțelese. În ciuda neajunsului de reprezentare, vom rămâne la denumirea dintâi, legată de întâmplările biogenetice ale ciclului pe care-l împărtăşeşte cu noi.

*

În momentul în care imaginația auctorială face contact cu orizontul spectrului de lumină, prin atmosfere tulburi şi gălbui, Eli'havar scrutează văzduhul suspendat într-o sferă poliedrică de cristal, formată din 120 de fațete, la înălțimea optimă pentru a controla fără efort atracția corpului ceresc de sub el. Îmbrăcat cu straie rânduite în tonuri delicate, alert fără încordare, cuplat la raza de sursă a energiei invariabile. Culoarea părului este închisă, ochii, însuflețiți de oscilații albastre. Deasupra stratului de valuri şi trepte în alb, globul pare neclintit.

La o privire sumară, interpretarea înfățişării tehnice ar putea îmbrățişa înțelesul necesității, dar ea nu reprezintă decât o formă de consolidare a protocolului. Prin litera

nivelului de spirit la care fusese recunoscut, n-ar mai fi fost afectat de pragurile cosmice. Prevederile sistemului de recompensă îl făcuseră nemuritor şi atotputernic, în limita marjei de toleranță. În scurt timp va răzbate tronsonul de cunoaştere al penultimului act.

Planeta este racordată la vibrația coordonatei de încălzire. Încă nu i-a dat nume, îi sunt necunoscute masa defalcată pe medii, compoziția atmosferică, densitatea gravitațională, referința uscatului în rețeaua hidrografică, succesiunea formelor de relief. Pe coridoarele aşezământului, un mesager sartorial îl anunțase că fiecăruia îi va reveni un specific anume, în funcție de natura faptelor examinate. O bază de plecare a unei lumi împlinite în toate divergențele. Orice acțiune va fi supremă prin virtualitate, perfectibilă prin aplicare. Diferența dintre ele va determina cantitatea de intervenție necesară.

*

Rezoluția Judecății din Sala Consiliului pluteşte în imponderabilitatea materializată sub învelişul amniotic. Pentru o zbatere de pleoapă este tentat să se aplece asupra podelei de *cirrocumulus*, ca să îndepărteze porțiuni din pătura vătuită. Privirea i-a fost ameliorată să străbată distanțe optice nelimitate. Nu se grăbeşte. Precizia impactului este mai importantă decât toate celelalte însuşiri, pentru că evocă prețuirea stilului înainte de orice.

Revede reperele ceremoniei: sala adâncită într-o demonstrație sinusoidală, strânsă spre masa vegheată de

făpturi cu epiderme în continuă metaforizare, limpezimi pe fundaluri lichefiate, inimi încă bătând sub brațe metalice separând procentual bornele exemplare din contrastul destinului recomandat. Extremele sunt aşezate în nuanțe zglobii şi expresii ermetice, însă în preajma întinderii centrale, de unde emană o voce mai clară decât trosnetul copacului care se frânge, imaginea este subminată de conjunctura unui vag mecanic. Strălucirea nimburilor pare dominată de ierarhie, cuvintele sunt amplificate prin rezonanța fluxului intern. Revederea faptelor decurse prin trai şi închipuire se perindă pe scena tridimensională, urmate de cumpănirea numerică a sentinței.

*

Trecutul se detaşează cu aripi mocnite. Maşinăria este ridicată pe coama unui val, urmat de un tangaj potolit. Extrage manualul electronic din buzunarul interior al vestei, examinează cronologia hazardelor. La înălțimea privirii un măr capătă consistență. Îl desprinde din aer şi muşcă, surprins de punctualitatea simbolurilor cu care l-au învăluit. În plafonul proteguitor se iscă o spărtură prin care globul îşi inaugurează pogorârea, precedată de un murmur placid însoțit de calda senzație a autorității totale.

*

Policromia sporeşte în progresia apropierii. Fâşia orizontului se îndepărtează în unghiuri de incidență

diagonale. Retrage prisma de transport din calea razelor. Lumina se reaşază în culorile standard. O reminiscenţă îi tulbură auzul: *„It's a shame she won't live – but then again, who does?"*. Pe dedesupt se perindă în viteză stânci majestuoase în mijlocul heleşteielor uriaşe acoperite de vegetaţie, cascade înghiţite de adâncuri, văioage păzite de codri, pajişti cu maci. Survolează de la un pol la altul, se subţiază pe linia ecuatorială, înregistrează şuviţe de uscat, mirişti, ostroave, istmuri, golfuri, fiorduri, estuare, în armonia impetuoasă a muzicii care va fi cândva redescoperită pe piscul umanităţii în Re minor. Se stabilizează deasupra unei poeniţe marcate de patru *morphophallus titanum,* încadraţi de rânduri concentrice de *lotus berthelotii* şi *kokai cookei*. Mii de licurici zvâcnesc în tegumentul înserării. Liniştea este ondulată, impresia devine tulburătoare. Pentru prima zi e de ajuns.

Face un efort din concentrarea minţii şi o locuinţă modestă apare în coapsa crângului. Intră, se întinde pe canapea cu mâinile sub cap. Starea de excitare îl înconjoară cu o fosforescenţă albăstruie. Aude clopotele catedralei din curtea procesului, vede locuri nepopulate, resimte amintiri paralele. Un singur impediment îi adumbreşte exaltarea: în lumea guvernată nu are pe nimeni. Toţi cei pe care-i cunoscuse fură împărţiţi în două saloane: suflete cu malformaţii, lăsate în grija descompunerii chimice aşa cum fuseseră prinse pe palierul morţii, şi urme intacte, reconstruite în rama vârstei de 30

de ani, expediate să ia în primire ungherele din moştenirea universului. Clopotele se opresc.

Monologul unui agnostic îi luminează înclinația: *„N-avem nevoie de alte lumi. Avem nevoie de oglinzi. Nu ştim ce să facem cu alte lumi. Una singură, a noastră, e de ajuns; dacă am putea-o accepta aşa cum este.”* Limitele mentalității pornite din puterea de observare subminată trădând ambițiile unui creator frustrat... repetarea exegezei până la epuizarea semnificațiilor... ironia ştiinței conservate...

*

Sistemul se va numi Panathea. Îl va înzestra cu principii clădite din iubirea lui nemăsurată, legi permise de forțe şi discreții cumplite. Ceva se mişcă nedefinit prin coridoarele slab luminate ale minții. Punctul de căutare captează esența unei grădini animate. O vilă scăldată în lumină. O femeie fugind despuiată. Pentru a-şi regăsi lumea, va trebui s-o refacă. Restaurarea implică înțelesul sinonimiei imperfecte în firea semantică a lucrurilor. Nu e un risc prea mare dacă, în cel mai rău caz, va ateriza în acelaşi loc.

Iese din casă odată cu bucuria primelor rânduri. Umbre se retrag în viteză, păsări cântă pe crengi încărcate de poame. Îndreaptă palma spre aşternuturile geometrice de flori: roiuri de albine asaltează cupele umede, fluturi roşii îi sărută pomeții. Un ciopor caprin tropăie de-a curmezişul poienei. Din direcția opusă înaintează o ceată de tigri. Girafe planează compact, urmărite de pterozauri cu creastă

clămpănind în gol. Copii aleargă țipând. Va trebui să ajusteze ansamblul radiațiilor de ordine a centrului de procesare.

Se aşază pe pământ, îşi înalță privirea spre orizontul vânăt, înconjurat de o pustietate de lavă străbătută de riduri uscate şi repere de curbură. Lumina fumurie răzbate anevoie prin revolta mizeriei, astrul agonizează între două amfore de vulcani atmosferici. Descompunerea generală se îndreaptă spre alineatul doi al entropiei. Eli'havar reglează atracția minusculă, îndepărtează tulul de cenuşă, desparte mâzga ionosferică. O ploaie adusă cu grindină spală murdăria în rotocoale de vapori.

Se lasă pe genunchi ca să descifreze urmele trecerii. Înaintea lui se întinde un lac ornat cu ghirlande din care se răspândesc milioane de străluciri. Se aud claxoane de automobil, huruitul unui avion, strigăte umane. În depărtare, două ambarcațiuni taie unde succedându-se-n cerc. Clădiri înalte adăpostesc ființe. În curte, grupuri de vizitatori vânează instantanee. Rânduite lângă zid, câteva căsuțe înconjurate de straturi de narcise. Şterge prin aer iluzia unei traiectorii ovale. Viitorul se retrage la doi paşi de casă.

Se întinde pe-o bancă, scoate tratatul din buzunar, întoarce câteva pagini. Copacii devin licheni, florile se pipernicesc, iarba suportă decoloratura a două unități de clorofilă. Premoniția conflictului sincronic îl impulsionează să desprindă diagrama în fragmente. Corpul eternității se despleteşte în fâşiile timpului liniar. Peisajul se expune în

jurul lui cu fiecare foaie: paleozoic, mezozoic, devonian, proterozoic, permian. Dealurile cresc munți, depresiunile coboară podișuri, lanțurile de stânci se sparg în deșerturi, conturul uscatului se modifică la fiecare abatere de nori.

Reconstituie echilibrul fibrei precambriene, cuprinsă în sectoare de gheață. Ridică de la sol o văpaie șerpuită, rostogolește un dans de spirale și discomeduze din silueta catalogului pe șapte milenii, își intensifică zborul. Gheața este preluată de spuma oceanului cu sunete răgușite. Cuprinde câmpuri congelate în văioage pe care le ridică în circuri de munți, împinge crâmpeie de banchiză spre periferiile axei.

Asupra coastelor desperecheate are loc un proces de fardare cu depresiuni acoperite de verdeață, firișoare acvatice, smocuri de piatră. Adastă pe un platou prin mijlocul căruia curge un șuvoi impetuos. Se înconjoară cu un semicerc ridicat din argilă până la înălțimea pieptului, se învârte cu brațele desfăcute în jurul unui punct fix. Prin deschizătura fortificației, 49 milioane de specii sunt predate la vale prin vârful degetelor, revărsate în adâncuri marine, întinderi terestre fără sfârșit în monotonia pădurilor și a ferigilor, în văzduhul savanelor, sub crustele țărânii. Succesiunea ține până seara, când izbește cu putere în carcasa terestră. Uscatul se deschide în continente, oceanul pătrunde bubuind printre falii.

Roșeața apusului străbate cerul printr-o pâlnie deschisă la granița de nord a Mexicului. *„...A trance bepopulate with chimeras having neither analogue nor precedent...”* Un

indian călare se apropie în tropot. Trage aer în piept, face un pas înainte, se avântă în tigva solară. Panathea s-a redus la mărimea unui bob de mazăre. Îşi ondulează orbita printre greutățile sistemului, gravitează în jurul unui colos vacant. Hălăduieşte o vreme prin spațiu sub forma unei mase de vapori străbătută de raze retezate, se micşorează printre aştri, se coagulează, revine ca un bolid amețitor. Suflet exaltat de referința circulară a frumuseții pe care a insuflat-o grădinii. Păşeşte în locuință. S-a obişnuit cu distincția lipsei de epuizare, n-are nevoie de odihnă, dar a doua zi va avea de îndeplinit constituirea ființei asemenea.

*

Orice amănunt al paginii de gardă este semnificativ, din cauza reverberațiilor de intensificare. Prima celulă a umanității trebuie să includă lexicul exhaustiv al tuturor variațiilor posibile. De pe rafturile memoriei selectează cuprinsul suferinței în particularități şi aranjamente: deşertăciunea războaielor, slugărnicia cerşită din slăbiciune. Cumpăneşte ce-a combătut, redă concluzia relativă a întregului consumat. Remediul pe care-l cunoaşte ar fi să suprime focarele ignoranței pentru a elibera dezvoltarea coeficientului de encefalizare, tabelele de combinație, capacitatea de implantare a senzorilor de control. Ce l-ar reține de la concepția unor creaturi inteligente şi unitare? Logica dualității progresive îi răspunde irefutabil: dacă întreaga populație a multitudinii ar dezvolta o gândire superioară şi un caracter definit, aşa

cum înțelesul cuvintelor o desemnează, saturația monotoniei ar înlesni precipitarea sfârşitului înainte ca prietenii lui să fie izbăviți în ultimul capitol. Pentru împlinirea procesului benefic este nevoie de timpul pe care tergiversările datorate răului îl pot pune la dispoziție.

Roua îi răcoreşte paşii. Trasează un perimetru impenetrabil în jurul paternității, înlătură porțiuni de iarbă cu o spatulă de platină, ridică o moviliță de pământ, generează foc din vârful arătătorului. Când actul purificării e complet, acoperă cu salivă suprafața materiei: lutul îşi preschimbă pigmentația, textura se rânduieşte spre incubator. Cu raza ochilor taie ridurile propriului chip. Istoria e deja acolo. Suflă aer asupra structurii, o atinge pe creştet cu podul palmei. Creatura deschide ochii, se străduieşte să tragă aer pe nări. Eli'havar o susține cu palma de după cap, ființa tuşeşte de două ori, începe să respire. Creatorul o priveşte intens, îi lipeşte antebrațul de piept, o impregnează cu calm şi acid dezoxiribonucleic. Umbra bufniței albe îi străbate privirea.

Don'abar fi-va numele tău.

Întinde mâna, îl apucă de încheietură, îl trage lângă el. Îşi continuă lucrarea.

Don'abar tace, se uită absorbit cum străinul cu față plăcută ridică pământul într-un muşuroi elastic, îi dă foc, impregnează țărâna cu suflu, o totalizează în autonomii curbate, țesuturi mişcătoare, cartilagii. Câteva secunde sunt de ajuns ca să rămână uluit la vederea frumuseții.

Ea e Anabe'lia, îl anunță Eli'havar şi-l ajută să se ridice de la pământ. Le împreunează mâinile. Gesturile lor, căutătura, grimasele se desprind din automatismul imitației. Devierea asigură naşterea personalității, cuvintele par de prisos. Înainte de-a fi deversat mai multă cunoaştere în inima lor, cei doi porniră deja spre câmpul de dincolo de lizieră.

*

Eli'havar e singur. Îşi roteşte privirea, observă că n-a mai rămas nimic de făcut. În clipa în care e gata să se retragă, aude o voce metalică:

O răsturnare de situație e pe cale să se producă la nivel molecular. Întâlneşte-mă pe vârful muntelui.

Eli'havar se înalță, întunecă zările, trece pe deasupra celor doi. Anabe'lia ține un copil în brațe, Don'abar strânge lemne pentru foc. Îi lasă în urmă, sub o ploaie de vară.

Crestat de stânci împădurite, împiedicat în nori, întunecat şi aspru, muntele se ridică vertiginos. În vârful lui se află un han medieval. Ia loc la o masă ocupată de o ființă absurdă, îmbrăcată în petice de lână, firicele de apă, discuri striate şi plăci chitinoase. Vorbirea ei pare venind de după un ecran subțire de cretă.

— Echipa care a pregătit experimentul Panathea nu şi-a curățat potrivit procedurilor protecția folosită în durata unui proiect precedent şi a scăpat în compoziția pământului un derivat al zincului. Odată infiltrată în corpul uman, particula afectează o celulă care se ocupă cu

transportul informațiilor imunitare în aria sistemului nervos. Lezând partea prefrontală a cortexului, în regiunea folosită în alte aplicații drept ochiul depărtării, acum numită *amygdala*, care se ocupă de controlul senzațiilor de frică şi amenințare, devierea celulară livrează o informație fără acoperire, privind prezența unui intrus patogen în organism. Complexul de împrejurări alterează fluența unui şir de hormoni care controlează centrii conduitei umane în prezența unui pericol iminent, declanşând naşterea unui surplus de agresivitate mergând până la omor şi autosuprimare. Influența este binară şi sinergetică, pentru că agresivitatea unui individ ridică pragul de constrângere şi dominare în organigrama cercurilor cu care intră în contact. În asentimentul unui negoț de câteva generații deficiența va provoca la scară majoră mutații de comportament catastrofale. Lucrarea devine risipă.

— *”De ce-ar trebui ca lucrurile să fie uşor de înțeles?”*

— Complexitatea n-are nimic de-a face cu scăparea.

— Putem deconecta elementele afectate.

— Au fost folosite toate rosturile profilaxiei: prin apă, foc, recluziune şi macerare, fără niciun impact de durată.

— Mai e ceva de făcut?

— Totul de distrus.

— Ori?

— Va trebui să accepți cu regularitate trimişi adecvați noului profil.

— Mi s-a promis crearea unei oaze, sunt constrâns la împrejmuirea unui infern.

— Vom strămuta proiectul.

— Prefer să rămân.

— Ţi se va face scârbă, oroare, milă şi ruşine, vei fi umilit, vei suporta injurii şi insulte, vei fi lovit prin ceea ce vei iubi, vei pierde ceea ce-ai creat, vei asista idealuri substituite de fărădelegi, vei acumula atâta ură, cruzime şi nepăsare, încât vei înceta să fii ce-ai fost.

— Iubirea mă va face mai bun.

Mihoel pare surprins.

— Iubirea te va înlănțui de ce-ai făurit.

— *”Cel care iubeşte trebuie să împărtăşească soarta celui pe care-l iubeşte.”* Voi pieri odată cu ei.

Mihoel trece rapid prin câteva ipostaze exotice, ia formă umană.

— Prima sentință are caracter definitiv. Nu poți pieri, în schimb poți rămâne captiv cu puteri limitate într-o lume ostilă. Dar dacă vei reuşi să-i aduci pe țărm, vei ajunge ca noi.

*

De atunci, cei care-şi reamintesc primul său nume au convingerea că trăieşte printre oamenii pe care i-a creat, în anonimatul ezoteric al banalului, pentru a nu stingheri opțiunea liberului arbitru, întotdeauna ajutând miracolul vieții nestinse, uneori mâhnit, alteori încurajat, niciodată deznădăjduit ori învins, o constantă infinitezimală în grafierea fiecărei formule probând existența universului. Fără el, lumea şi-ar fi încetat de mult supraviețuirea,

reziduurile cognitive ar fi dispărut, lăsând în urmă doar frânturi de literatură într-o bibliotecă mistuită.

Geamuri umflate de suflu, ziduri surpate în frig... Uitare... Tăcere... Moarte... Şi iarăşi tăcere...

Cele şase începuturi ale sfârşitului

Prima zi – Karma König

În intervalul dintre seara zilei de 12 noiembrie şi dimineața ce-a urmat, omițând orice manieră de bun rămas şi grija vreunei reminiscențe sugestive, Karmailen König, prescurtat Karma, profesor de literatură la Liceul Național, dispăru ca luat de uragan din propria locuință, fără ca tânăra lui consoartă să fi exteriorizat cea mai firavă premoniție în dormitorul de la etaj. În sprijinul evenimentului, fie notat, cu câteva ore înaintea ocultării, o furtună irascibilă, neprevăzută de clica meteorologilor locali, zdruncină oraşul din toate bălămalele. E drept: cum veni aşa se duse.

A doua zi – A. E. Nemetz

Distanța generează răceală, iar răceala, prestanța respectului. Cu această prejudecată în minte, Himungi este tot ce trebuie să ştiți despre numele meu. Pe motiv că-n postura aceasta am ajuns absolut întâmplător, nu-mi voi bate capul. Voi rotunji ce lipseşte, ici şi colo, cu mici eforturi voluntare, voi omite ce nu-i important în strategia sfârşitului, cu dezolată nonşalanță. Excluse vor fi sentimentele personalizate, judecățile de părere, valorile de

nuanță. Ce nu are impact practic ori nu face sens va fi aranjat sub incidența fiziologiei de ştergere... Nu ca şi cum restul ar merita prerogativa de-a fi scos la liman... Nu, dar trebuie să mă opresc aici: ultima remarcă deja constituie o abatere.

A treia zi – Lavo Lavonia

Suferința este rodul unei funcții de undă cu utilitate redusă în spectrul vizibil, plasată ca un sâmbure neînsuflețit în firea conştientului. Aşa cum, înainte de-a deveni autor, trebuie să fi fost tu însuți personaj, nu poți trăi în afara perimetrului elaborat. În acest context, există o mare probabilitate ca doi călători, deşi plecați în acelaşi moment din amplasamente diferite, stimulați de rigori, amintiri, caractere şi destinații similare, să nu se întâlnească niciodată. Numitorul lor comun va fi considerat sub raport schizotimic. Povestea asta este mai mult a lor decât a mea. Hubert ar fi ultimul meu nume.

A patra zi – Arhim Trifa

Predeterminarea ca act regresiv. Alegere condiționată de absența informației. Destin strecurat printre dinți de rechin. În fiecare celulă supusă transformării poți radiografia scheletul sfârşitului în locaşul dintre membrana impenetrabilă a menirii şi tabelul lucrului mecanic al interferenței cu celelalte elemente.

În relație cu ce-ai trăit ori ce-ai crezut că s-a derulat în jurul tău, dacă extragi surplusul sinergiei active, reprezinți încă şi mai puțin. Se recomandă regresiunea cu făclii în

grota celor care nu mai sunt. Hărțile disecției își deschid secretele cu ușurință, pentru simplul motiv că nu mai interesează pe nimeni. Un voiaj fără presiuni psihotice.

A cincea zi – Emil König

Unicul vestigiu reținut să-i adjudece memoria era un album jerpelit, adăpostind o serie de fotografii îngălbenite. Deşi nu le avea în fața ochilor, putea vedea şi acum figurile acelei strânsuri de tineri nesăbuiți, debordând un umor de zgomotoasă vulgaritate, respirând poezia unei lumi care nu a dăinuit. Timpul s-a scurs cu aceeaşi distincție peste toți, nivelând asperități de erou şi de lichea, înfierând tipologii înspăimântătoare şi naturi meditative. Dar încă n-ajunseseră unul. Iar cel dintâi a căzut ultimul.

Ziua a ***ş****asea – Elvira*

În mijlocul unui univers mărunt, libertatea este un handicap al minții. Un pat, o chiuvetă rudimentară, o masă de brad, un scaun, o găleată roşie alcătuind reperele creației sechestrate. Lumea în care agonizezi. Patru pereți, un tavan, o podea. Pentru o minte întreagă, ceea ce-ți lipseşte nu există. Iar ce există răsuflă din greu sub masca iluziei. Sufăr, mi-e silă; îndur, deci exist. E prea mult şi-atât.

3. Nimic din cele proferate nu oglindesc ceea ce există

Evenimentele se desfăşurară cu atâta spontaneitate, încât, în calmul izbitor care le succedă, eficienţa evocării îi sugera Lavoniei senzaţia că nici nu existaseră. Se dezmetici singură în odaie, înconjurată de săgeţi care configurau istoria scurtei confruntări dintre Hubert şi asupritorii săi, contemplă cu uşurare convingerea că mai ales unul dintre ei nu era întreg la minte. Frigul pătrundea prin toate deschizăturile. Se duse la intrare, propti în uşă un scaun teafăr, reveni în bucătărie, unde, după ce acoperi golul ferestrei cu o pătură ponosită, porni să modifice cu un ştergar tămânjelile de pe podea, mătură cioburile care încă mai păstrau imagini în ele, plasă taburetele sub tăblia mesei, îndreptă rama fotografiei retuşate de deasupra chiuvetei, parcurse inventarul dezastrului cu un ochi critic, ridică manuscrisul lepădat de Hubert în iureşul întâmplărilor şi se îndreptă spre dormitor, târâind după ea dâra unui suflet golit de păreri.

Prin furtuna euforiilor potrivnice, un singur gând mai îndrăznea să-i submineze tulburarea: cine supravieţuise fără complicaţii în stabilimentul care l-a convertit la lumea de dincolo pe Ran Domnaru nu poate fi întru totul sănătos. Exceptând tendinţa conflictuală cu oamenii de ordine, desigur. În concluzie, nimic din cele proferate nu oglindesc ceea ce există.

Z. Frumuseţea destrămării

Cvartalul fusese dat în folosinţă în urmă cu două săptămâni consecutiv dezvoltării naturale, fără implicarea niciunei decizii. Unele blocuri mai stau rezemate în schele,

altele au ziare în geamuri, suluri de carton asfaltat pe acoperiş. De jur-împrejur, clădiri, poteci, bănci şi locuri de joacă nefolosite. Din balconul de la etajul al treilea zăreşte două macarale rămase la marginea zonei. Becurile de pe stâlpi ard în ideea unei alerte meteorologice oglindite în vitrinele centralei termice. Nu trece nicio maşină, nu păşesc pietoni, nu cântă păsări. Un univers străbătut de mirosuri proaspete: pereți văruiți, parchete lustruite, scări imaculate în chenare negre, uscătoare trase în ulei galben, calorifere verzi, un damf uşor de smoală pogorând spre parter. Copăcet ancorat, tradus din pepinieră, dârdâie în adiere. Prima generație de iarbă, mărginită de petunii. Ghena de gunoi cu cazier imaculat. Lumina străluceşte cu nostalgia câmpiei. Ceva primăvăratic descarcă apăsarea atmosferică, pe care el oricum n-o resimte. Nu e surprins: calendarul, fixat în piuneze pe peretele de lângă masa unde îşi face temele, indică 10 aprilie 1964. Premoniția destrămării. Genul îl va urmări cu intermitențe până la sfârşitul vieții.

Familia lui, dornică să scape cât mai repede din cloaca în care fusese expediată, s-a mutat printre primele. Au atârnat provizoriu cearceafuri albe în ferestrele camerelor de dormit. Au despachetat, au dereticat, au stabilit primul cămin. Lovituri de ciocan răzbat din peretele de la Răsărit. Zgomote de mobilă târâită în pripă se aud de la patru. Excitant, înfricoşător labirintul neînceput al apartamentelor goale. A ieşit iarăşi pe balcon. Tatăl său prinsese frânghia pentru rufe dintr-o parte în alta. Angrenajul îi încurcă mişcările. Se apleacă peste

balustradă. O fetiță de cinci ani târâie o păpuşă pe alee. O rază de sânge străpunge pânza norilor. Lumea începe să se învârtă în jurul unui punct. Punctul străbate universul, se apropie vertiginos. Aude o voce din balconul alăturat. Ori poate, ani mai târziu, vocea se suprapune peste ziua aceea, de sus în jos:

Nu e nimic aici îndreptățit să merite considerația desăvârşirii, dar în aranjamentul domesticității doarme sămânța previziunii. Dacă nu e murdărie, va fi; dacă nu vezi răutate, vor aduce; dacă nu găseşti crima înseamnă că e bine ascunsă. O singură iluzie îți este permis să ai: toate acestea căpătând viață în lumina şuvoiului adevărat care va trece prin ele. Nu vei avea mai multe elemente, dar va dura o eternitate. Vei pluti la mari adâncimi pe firul culorilor. Acum ai parte de o privelişte întârziată cu 80 de milisecunde.

Zborul celui rămas printre oameni îşi începu ascensiunea. Cerul văzut dinspre lume, prin mulțimea de ochi, lumea trăită din interior. După o viață aproape de final, avea parte de prima urcare fără tentația căderii. Plasele de siguranță ale visului fură îndepărtate. În fața ultimei nopți, aşteptarea nu mai reprezenta o cale.

3. Sub stres, cuvintele ascund un nonsens devastator

La ora 8, o trezi țârâitul telefonului.

— Trebuie să te văd, o anunță Hubert.

În zece minute bătea la uşă. Pe chip, printre vânătăi şi umflături, se întrezărea un amestec de fatalism voios într-

un mojar de distrată detaşare. I-a pus înainte sticla şi un pahar. Şi-a turnat, a băut. A pus paharul jos, după care a tras adânc aer în piept. S-a aşezat, şi-a turnat din nou. S-a ridicat, a băut. A repetat operația ca pe un exercițiu fizic de înviorare, conştient fiind că afecțiunile ciudate necesită remedii speciale.

— Aşadar...

— Acum jumătate de oră, Turnel Eiffel a fost spulberat în tije şi sârme. Cât despre mine, am fost atacat, jefuit, bătut şi destul de rănit, căci încă mă dor îngrozitor dulăpiorul şi câteva auxiliare.

— Ți-a dispărut ceva?

— N-ar fi rău de ştiut!

— I-ai văzut pe atacatori?

— Folosul este nul şi prisosul deplin, căci nu le-am reținut trăsăturile; dacă i-aş revedea, nu i-aş recunoaşte, din moment ce n-au scos niciun cuvânt.

— Acum eşti OK?

— Azi-noapte am reuşit să dorm o oră cu intermitențe, fugărit de-un coşmar în care se făcea că sunt atacat de făpturi fără fețe, mânuind cuțite cu tăişuri tocite. În sine, n-ar fi o tragedie, deoarece trecutul mi-a fost populat de oameni fără trăsături pe marginea destinului matern încă înainte de-a fi dus la consult, dar fiecare atingere corporală-mi provoacă migrene. Trăiesc într-un prezent ivit prin neant, înconjurat de existența unui nimeni gata să sară. Din aceste motive, la care se adaugă excesele punitive

ale tatei, n-am reuşit să mă maturizez. Sunt un copil stâlcit în trupul bătrân al unei indecizii în pragul putrezirii.

Lavo s-a aşezat lângă el şi l-a mângâiat pe frunte ca pe un înger forțat să se refugieze printre oameni. Ochii bărbatului erau locuiți de o tristețe migdalată. A strâns pumnii până degetele s-au făcut albe. O vreme, a contemplat liniile şi petele sângerii în lumina scursă prin fereastră.

— Ce ai de spus?

— Deşi contribuția mea este minoră, mă detest când devin mesagerul unor veşti controversate. Dar, dacă asta te alină cumva, voi fi cu tine până la sfârşitul înjosirii. Am primit azi-dimineață telefonul unui ziarist din Predeal, fost coleg de rezervă, care mi-a spus că, lângă Piatra Mare, un turist rătăcit a dat peste rămăşițele unui cadavru devorat de lupi. În buzunarul hainei s-a găsit o pipă din spumă de mare cu incrustații de argint.

— Karma nu era fumător.

— Descrierea este aievea celei consemnate de criticul de artă.

— Coincidență...

— Din raportul poliției rezultă că leşul a fost găsit sub un copac de care atârna o frânghie.

— Nu şi-ar fi pus niciodată capăt zilelor.

— Credeam că erai împăcată cu ideea morții...

— Ideea morții e una, şi nu eram împăcată cu ea, dar cea a sinuciderii mi se pare o aberație care-mi uzurpă inteligența. Încercam să descifrez misterele unei dispariții,

iar tu mă anunți avortul unei vulgarități. Cuvintele acestea acoperă un nonsens devastator.

— Ideea sinuciderii poate fi însoțită de orice motiv.

— N-a jucat niciun rol în moartea fratelui său.

— Două nimicuri pot crea o întâmplare.

— Vorbe fără noimă.

— Veştile nu se termină-n pădure. Azi-noapte am dat peste manuscrisul încredințat tatălui meu, poate cu asta trebuia să încep, idiot ce sunt, înregistrat sub numele de Herman Ceronetti. De aceea nu-l găseam.

— L-ai citit?

— Fără-ndoială.

— Probează ceva?

— La asta ai să răspunzi singură. Aici vei găsi şi ultimele explicații. Nu sunt pe deplin limpezi, dar după lectură nu vei mai avea nevoie de mine, pentru că altele nici nu vei mai găsi.

— Citesc cu dificultate, de la zi la zi, ca un plămân otrăvit de pneumonie în adâncul unei mine de plumb. Literele țopăie violent, cuvintele sunt mici animale pregătite de atac, frazele, şerpi încolăcindu-se în jurul meu.

— N-ar fi impudic să vezi un specialist.

— Aş vrea să-mi spui la ce concluzii ai ajuns tu, mai puțin subiectiv.

Bărbatul era sceptic în fața unei propuneri atât de dezarmante, dar găsi putere să argumenteze.

— Există lucruri pe care nici nu trebuie să le menționezi. Faptul c-ai apelat la ajutorul meu mă obligă la un răspuns...

— Aştept...

— După ce l-au căutat şi-au acceptat că nu mai era, au înțeles că se-nşelaseră. Toată cruzimea care-l caracterizase, sarcasmul, ironia, intoleranța, agresivitatea dispăruseră odată cu el. Iar acum, în lipsa lui, s-au trezit dintr-o dată cu o cantitate imensă de iubire în brațe cu care nu ştiau ce să facă.

— Te referi la Karma?

— Vorbesc în general, pentru că toți constatăm un surplus similar când pierdem pe cineva. Cantitatea aceea de iubire ne tulbură judecata.

În acel moment, la uşă se auzi o răpăială de răcnete şi o serie de bubuituri infecte. Hubert se făcu alb.

— Dacă e pentru mine, nu m-ai văzut de trei zile.

Lavo se duse la uşă. O voce cavernoasă urlă în geamlâc:

— Dă drumu'-odată!

— Cine e?

— Magazionerii spitalului vesel!

Femeia întredeschise uşa. Doi zdrahoni în halate albe, purtând o targă uşoară, încercau să pătrundă. Uşa se înțepeni în lanțul de siguranță.

— Lasă-ne să capturăm bolnavu', duduie!

— Hei! – îi temperă Lavonia. Sunt singură!

— Nu obstrocționa sihiatria, cocoană!

— Plecați sau chem poliția!

— Îț facem dosar de-asociere!

Haidamacii au dat să se împingă în uşă, s-au uitat peste capul femeii înăuntru şi, auzind sirena unei maşini de poliție apropiindu-se, au spus:

— Dorin Monescu-i numele lui, chiar dacă-ş zâce Huber! Uite foaia de observație şi ordinu' lu' directoru'... Vei fi responsabilă!

S-au întors, s-au suit în Mercedesul hodorogit în care veniseră şi-au demarat.

Z. Un străin umblă prin noi

Rigolele s-au golit de sânge şi zoaie. Din curtea azilului se risipeşte un fum înecăcios, cu miros de vreascuri mucegăite. Măştile de gaze le conferă aspect uman. Lumina lumii îmi zgârie ochii, asperitățile zilei mă rănesc. Sunt viziunea unui suflet sedus de metamorfoze. O uşă deschisă pregăteşte închiderea alteia. Un nou salon, o altă terapie.

Terenul prăbuşirii noastre este o pajişte interioară pe care păşeşte altcineva.

Nu mă pot întoarce înapoi, pentru că locul meu este ocupat de cel care-am fost, nu pot înainta, căci din mine nu va rămâne nimic. Pătrund în camera frigorifică. Pe-un raft, o chircitură strivită în formol. Deasupra, o bucată de carton mâzgălit în pripă: Rodion Domnaru. Cum au putut? După atrocitatea firii, disprețul nepregătit al bestiei superioare.

Am fost trimişi să salvăm, să vestim, să veghem. Ne-au fost presărate în cale cazne şi orori. N-am fost în stare să vedem nimic în spatele lor.

3. Mesagerul încolțit

A închis uşa, a stins lumina în hol, a intrat în living. Încăperea era goală. În bucătărie, în dosul boilerului, Hubert tremura ca varga.

— Au plecat?

— Spuneai că totul e-n regulă cu spitalul...

Bărbatul îşi revenea cu greu. Lavo a adus sticla de whisky şi au rămas în bucătărie, pe întuneric, mulțumindu-se cu lumina care venea din cealaltă odaie. După trei pahare, fugarul reuşi să vorbească:

— De câteva zile ne-am pricopsit cu un nou şef de clinică, dr. Friederich, din bunici nazişti. Unchiul meu, plecat la o conferință pragheză, a neglijat să lase indicații asupra cazurilor speciale.

— Cât de special este cazul lui Dorin Monescu, care-şi zice Hubert?

— Nu mai avem timp...

— La ce avem nevoie de timp?

— Ca să anunț sfârşitul. Şi alte mărunțişuri.

— Anunță...

— Constrâns de vinovăția smulgerii lui Emil din îmbrățişarea mizeriei, Karma a decis s-o rupă cu propria traiectorie.

— Ce vrei să spui?

— Cei cu care-ai vorbit s-au lăsat cuprinşi de jocul copacilor, în contextul în care neajunsul a obturat priveliştea pădurii.

— Sugerezi că l-a căutat pe Zafar ca să comită un omor odios?

— Abia atunci ar fi fost abominabil, dar sensul de bază ar fi că el a cumpănit şi, când a considerat că a sosit momentul, s-a deplasat în locația faptei, unde a împlântat cuțitul în trupul nevolnicului cu intenția de a-l descotorosi de consecințele abjecției din care nu se mai putea desprinde de unul singur.

Lavo îşi acoperi fața cu palmele:

— Taci, nebun blestemat, taci!...

Pe obrajii lui Hubert se conturară două şanturi de aducțiune, ca unul care practicase îndelung taina regretului:

— Ştiu că sunt blestemat... Şi nu-mi vine uşor nici să trăiesc astfel, nici să spun ce-am de spus sub sedative... Tot eu sunt cel judecat... Ştiam de la bun început... Din confesiunile lui Ran... Karma fusese prietenul lui, avea obligația să înțeleagă... S-a chinuit cu priza asta... Dar Ran nu mai este...L-au strivit demonii printre care trăiesc...A trebuit să reinterpretez o grămadă de circumstanțe ca să nu dau de bănuit. Să fabulez tâmpenii, să evoc poveşti cu străini. Să ascund. Vei găsi şi o scrisoare printre hârtii.

— Ran a avut probleme psihice!... N-a murit la spitalul de nebuni?

— Tocmai pentru că era sănătos. Dar ce crezi că-i interzicea Emil lui Luciu să povestească despre cele văzute? Ce-ți închipui c-a răsplătit tăcerea lui Karma asupra grozăviei la care Arhim a supus-o pe Elvira? Care altul să fi

fost mobilul frământării care-i tortura sufletul zi şi noapte? Ce-a iertat Emil pe patul de moarte? Propria crimă comisă asupra lui Geo? Ce n-a vrut frumoasa Lena să-ți destăinuie? Ce altceva ar putea pune imaginația în spatele dispariției lui survenite fără explicația unui bilet de adio?

— De unde să am eu răspuns la atâtea mistificări?

Cu fața ascunsă în palme, Lavonia îşi căută o vreme lacrimile, îşi şterse ochii cu o batistă scoasă din sertar, îşi suflă nasul, replică:

— Câtă rațiune poate exista în mintea unui om urmărit de gardienii unui azil psihiatric? Mai multă decât în dragostea mea pentru el? Decât încrederea mea în noblețea, în geniul lui? Cât de infailibil poți fi tu, o ființă atât de... excentrică?

Hubert îşi îndepărtă lacrimile de pe obraji cu palma stângă, zâmbi forțat, dădu un pahar de whisky peste cap, rosti:

— Mă-mpingi în paradoxul lui Epimenide...

— Atunci ce-mi arunci la picioare?

Părea un copil neputincios. Lavonia îl privea cu neîncrederea celui treaz pe cel în delir, cu compasiunea celui generos pe cel ce nu are. În această cheie, şi nu în cea a iritării, ar trebui citită întrebarea care urmează:

— Cât îți datorez?

— Să-mi datorezi? După ce-am aflat lucruri înălțătoare despre oamenii printre care am trăit, după ce-am avut ocazia să fiu în compania unei femei atât de frumoase... O, nu, nu, nu, eu îți datorez... Nici nu ştiu cum să pornesc...

Ori să închei... Detest să fiu nevoit să judec ceva dinafară... Când nici faptele mele nu sunt pe deplin justificate...

— Nu te simți bine?

Bărbatul o privi amar:

— Nici dacă aş fi fost mânat de păcat... Poate că n-ar trebui să mai continui... De când am început să te văd, trăiesc povara regăsirii ca un condamnat căruia zeii îi descarcă zilnic memoria. Aparent, nostalgia e rea, fiindcă ne ține în loc. Dar ea reprezintă dovada că, odată ajunşi la destinație, moleculele substanței pure pe care-o vom înapoia nu vor avea nicio valoare dacă nu vor alcătui un tot. Bosonul declanşator, cel care, învârtindu-se printre toți atomii, a conferit masă materiei în formare, este neputincios în prezența unei singure excepții, pe care o va păsui când procesul va fi regenerat. Legăturile chimice care țin la un loc rețeaua indestructibilă a existențelor noastre asigurate de iubire. Bucuria de-a fi împreună, celulă cu celulă, alcătuind splendoarea finală prin corelațiile tautomerice ale atributelor sale. Prin fumul rămas va răsări ființa perfectă. Din iubirea noastră... A celor mai abjecte unități ale universului...

— Eşti complet dereglat!

— Uneori mă agit sub spaima c-am să te uit şi bat cu pumnii în uşa celulei până vin străjerii de noapte. Alteori, sunt cuprins de revolta că a trebuit să te cunosc. Voi fi tentat să te reamintesc în alcool... Sau în melancoliile lui Constance Demby.

În clipa aceea geamul explodă în sute de cioburi şi o matahală ciolănoasă năvăli în bucătărie, urlând de durere, pentru că, în operațiunea fenestrării, se tăiase la mână. Se aruncă asupra lui Hubert, care n-avea de gând să se lase domolit. Zbaterile celor doi pulsau dâre de sânge pe podea. În toiul procesului de capturare, se auzi un zgomot de frasin despicat de sus până jos şi pe uşa dinspre sufragerie pătrunse cu umărul înainte celălalt gardian, care-l ajută pe primul, cu mişcări experte, să-l vâre iute pe Hubert într-o cămaşă de forță plină de pete uscate de cerneală şi resturi de mâncare. Unul din ei produse o seringă de oțel dintr-un toc de piele de la brâu şi-i făcu prizonierului o injecție în braț, prin pânza groasă a giulgiului cu catarame. Hubert gemu cu ochii țintă în tavan, lăsând să i se prelingă o spumă albă din colțul gurii, înțepeni cu limba afară, surprins de îngheț.

A. Oboseala unei vieți mizerabile

Li s-au alăturat. Au mâncat, au băut, s-au amuzat la poveştile lui Emil, au râs de glumele lui Dante.

Domnule Hubert, ştii care este locul ideal de moarte al unui detectiv literar?

Lisabona? – se miră Hubert cu un aer inspirat.

Nu. Sfârşitul lecturii...

Hubert zâmbi:

Va îndrăzni cineva să mă omoare, domnule König? Aici?

N-ar fi acesta un impediment. Dar cine ar mai analiza implicațiile operei?

Care operă?

Ce crezi dumneata că sărbătorim noi în acest local?

Nu ştiu.

Opera noastră... Făcu un gest larg cu braţul, de jur-împrejur. Vieţile pe care le-am trăit... Izbânda trecerii...

O fiinţă asemănătoare, de înălţime peremptorie, cu păr negru, ten gălbui şi ochi albaştri, înfăşurată în albul lucitor al unei mantii răcoroase de puf acoperind veşminte purpurii, îşi face apariţia în intrarea boltită. Faţa şi palmele răspândesc o lumină izvorâtă din interior, pulsând în armonie cu respiraţia, care adie o briză copleşitoare în taverna transfigurată. Adunarea se ridică în picioare ca la un semn, în muzica scaunelor împinse pe pardoseală.

Fiinţa se îndreaptă spre capătul dinspre Nord al mesei. Ia loc. Se aşază şi ceilalţi. O căldură aurie îi învăluie din toţi ganglionii. Sunt dintr-o dată încărcaţi de imponderabilitatea inefabilă a calmului, destinşi sub boarea uitării, fericiţi. Mai bine de-atât nu se simţiseră niciodată. Niciunul dintre ei, cu excepţia străinului, n-ar fi putut preciza cât timp a trecut astfel. După oboseala unei vieţi neobişnuite, mistuiţi de exaltare.

D. Existenţa nu se ghidează după principii literare

„Dragă Ran,

Vei înţelege sensul prăbuşirii mele? De la ratarea culturală până în inima criminalităţii. Stupid, înjositor, impardonabil. N-am făcut-o pentru Geo şi nici ca impuls al revoltei. O, dacă aş putea găsi o demonstraţie care să-mi servească din atâtea citate inutile!

Nu am privit niciodată *cariera* lui Emil ca fiind o pată pe blazonul familiei, pentru că sub comunişti nu mai existau nici blazoane, nici familii, ci adunături gregare strânse sub flamura unui nume de-mprumut, conveniențe sezoniere înecate în fierea ruşinii că ajutăm la perpetuarea sistemului. L-am privit dintotdeauna ca pe un erou marginal, încercând să văd în el nu numai un luptător de mahala, ci chiar un soi de rebel anticomunist, personificare a noțiunii de nesupunere.

Resimțea povara îmbătrânirii mai mult decât noi. Limitele lui erau impuse de zgârcenia mijloacelor de exprimare şi domnia sa trebuia încheiată brusc ori trecută pe umerii fiului său. Ideologia terorii care transgresează orice lege nu poate fi susținută decât de un ansamblu organizat: lagăr de exterminare, închisoare de maximă securitate, stat comunist, pungă fascistă, dictatură militară. Lumea le cunoscu sfârşitul. Dacă mintea lui a mai funcționat şi după accident, e posibil să-şi fi înțeles destinul fizic. Dacă era capabil de mişcare, alegerea fu consecința unui act de înțelepciune.

Nimic nu vine fără plată şi, în ordinea firească a inflației universale, costul depăşeşte valoarea. O inteligență ascunsă vine cu prețul nebuniei. Momentele de maximă sinceritate se plasează în vecinătatea visului, sper să înțelegi că sunt conştient de asta. Un asemenea om, exilat într-o asemenea bolgie, nu putea ieşi fără prihană la suprafață. Destinele noastre se îngrămădesc sub o lespede

de unde nu mai pot da ochi cu lumina zilei. E o luptă fără învingători.

M-am apropiat de locul în care zăcea, conştient că sinuciderea poate lua forma fratricidului. Prin perdeaua verzuie a ploii nu se întrezărea decât o momâie descărnată care nu mai era demult el, ci simulacrul putred al unei epopei uitate; un substantiv comun stors de epitete. Şocul loviturii l-a reanimat, ca un regret tardiv. Pentru spectacol, însă, era prea târziu. Viața nu se ghidează după principii literare.

Ştiu ce-am făcut. Să nu-mi răspunzi. Dacă va fi vreodată ca drumurile rătăcirii să ne aducă față în față şi nu vei fi pregătit să condamni, să nu spui nimic. Voi pricepe. Îmi pare rău că am fost nevoit să te fac părtaş... Bunul meu prieten...”

3. Moartea este un fruct interzis

Mihoel s-a ținut de cuvânt imediat ce am trecut pragul: mi-a facilitat capacitatea de a vedea până în cele mai obscure detalii, deşi decorul temporal, contextul geografic, lumina reflectoarelor se preschimbaseră fără niciun moft de avertizare. Gara survolată dispăru cu tot cu împrejurimi, atmosferă etnică, încărcătură culturală. Acutizarea optică determină ca femeia maltratată să capete chipul Lavoniei în oraşul cu o mie de străzi. Se întâmpla să urce printre statui groteşti pe spinarea cimitirului, cu ochii răniți de acizii luminii solare ca o ființă nocturnală, care-şi pierduse deprinderea zilei, cu nările stăpânite de mahmureala lumânărilor de la căpătâiul mormintelor noastre, cei care-

am precedat-o în decepție şi umilință, cu iluzia şansei culese dintre rahați de câine călcați în pietrişul aleii şi pene reci lepădate în pânze de păianjen putrezite. Pene de înger. Fragilă în marginea disperării, pregătită de oboseală să se oprească la capătul drumului de jos. Odată pornite, cursurile nu se mai opresc. Totuşi, voința subconştientului ei tindea să ignore senin ultima poruncă: moartea este un fruct interzis.

Crucile cu poze trec pe lângă ea, două câte două, de fiecare parte a potecii, înaintează printre umbre duale, de obiecte existente şi taine care s-au retras în uitata lor semnificație, în special întunecimea unei năluci atrasă prin fisura nostalgiei îi dă de furcă: Am venit, draga mea, doar ca să te anunț că nu mai exist, că n-are niciun sens să mă aştepți printre lucruri şi idei, să mă cauți printre forme, trage aer în piept, respiră cât îți mai este îngăduit, voi veni cu veşnicia spre tine... Aş putea schița alcătuirea unui sprijin, dar aud paşi foşnind deasupra nivelului nostru de-acum, nimic nu-şi păstrează rațiunea într-o lume răpusă de enunțul consumării.

Amănuntele par atât de ordonate, chipuri fără trăsături o țintuiesc de pe bănci măturate de aripi. Pe una din ele se aşteaptă să mă vadă pe mine, dar aici nu sunt decât fețe de mort. Se opreşte o clipă, încercând să se racordeze la părerea că timpul va stagna alături, ca un câine dresat, să poată gândi în tihnă. Nu e nimeni în jur. La două sute de metri, din direcția pădurii uscate, doi bărbați înaintează spre ea.

Consecință a intensificării stării critice şi a unei slăbiciuni tehnice desfăşurate în sala pupitrului din ce-a mai rămas de comandă, percepția ei reuşeşte să se strecoare printre clădiri. Pentru o clipă îi simt prezența cu palpabilitate fizică. În adaosul unui efort m-ar putea vedea. Dinspre hangarul maşinilor, valuri de-ntuneric aduc la chei fâşii de imagini smulse din boarfele sfârşitului de veac. O gară predominată de idiomuri, un căruțaş nervos biciuindu-şi mârțoaga sleită, un domn marcat de-o mustață pompoasă ivindu-se din adăpostul unui restaurant german, doi rufoşi luându-se după dânsa. Trece pe lângă noi. În haosul supravegheat găseşte pricină de amuzament. Caricaturi, vedenii îndepărtate, parabole sărăcite de sentința moralei. Face un semn cu mâna şi umbrele care o bâzâie dispar. Este conştientă că nu mai are mult. Când eşti aproape, trecutul nu mişcă decât simboluri.

Mersul se-ntrerupe în dreptul unui mormânt părăginit, între două săbii de soare întretăiate sub cupola stejarului. E linişte ca-ntr-o casă străină. Se simte în siguranță aici. Siguranța o face să neglijeze observația că păsările au dispărut. Se apropie de monument. Fotografia unei copile o priveşte cu nedumerire. Au trecut atâția ani de la vârsta aceea...

Înainte de a se lăsa descifrate, literele expun o țopăială amețitoare. Lorena König. Un nume pe jumătate necunoscut. Prima soție a lui Emil... Frumoasa Lorena stinsă în anul naşterii sale. O taină pe care n-o pătrunde...

1958-1974. O viață depreciată în 16 primăveri. Fluture atras de lumină în inima iadului animat de o clipă de iubire. Iubita mea suavă, zburătoare, astrală... Clara altei lumi... O clipă de iubire este puțin chiar şi pentru 16 ani. Este puțin şi pentru 32. În perimetrul formulei, nu le desparte decât capriciul locației.

Puterile se leapădă de ea în mijlocul dilemei. Razele se despart... Lumina se retrage. Karma a luat cu el toate relațiile care o țineau conectată la mediu. Din sufletul ei n-a rămas decât un ghem de fire smulse. E prea târziu pentru dezvăluiri. Acum ştiu şi eu, în curând va afla şi ea. Acolo jos, cu cât mai jos, cu atât mai evident, lupta este o binecuvântare fără plată. Îngenunchează, se sprijină cu o mână de piatra funerară. Răceala o străbate cu un fior care nu-i mai spune nimic. Sub datele Lorenei, într-o stare de slăbiciune, fotografiile părinților ei, Tatiana şi Eric. Un rând mai la vale, numele de familie: König. Ceva se mişcă agitat în reverberația onomastică. Soi de vermină vulgară, incest şi blestem. În furtuna nopții, un diavol prinde contur.

Mihoel pune mâna pe umărul meu. Lumina zilei, cât a mai rămas îngăduit din parcimonia sezonului, este curmată brusc, tropăituri de copite năvălesc în asalt de haită răzleață, un zumzet încins îi străpunge timpanele. O lovitură puternică în vintre o aruncă într-o parte. Trupul mi-e cuprins de convulsii. Mihoel îmi apasă clavicula. Lavonia vomită un jet albicios. Durerea îi smulge un țipăt neomenesc, sugrumat de o palmă păroasă care-i acoperă

gura. Legăturile cu lumea sunt reluate brutal. Respir cu greu, auzul trece prin calcar.

Vocea agresorului rostogoleşte cuvinte care nu fac sens decât în hăul iritat al morții. Namila îşi şterge palma de taiorul femeii, o izbeşte cu pumnul în creştetul capului. Femeia se prăbuşeşte. O mână de carne maltratată în virtutea unei porunci stâlcite. Îi repede un picior în burtă, se apleacă mânios că trebuie să simplifice isprăvi neprevăzute, smulge hainele de pe ea ca şi cum ar borfăi un cufăr. Scoate un sunet de burlan contorsionat din gâtul ars de țigări. Imaginea e fascinantă nu atât prin grotesc, cât prin exemplaritate şi carența realismului.

Celălalt agresor are dinți lucioşi, gheare lungi, murdare. Se lasă pe vine, înşfacă poşeta, o goleşte pe lespede, răsfirând cu iuțeală conținutul în praf. Extrage portofelul ajutându-se de-un băț, îl desface, filează bancnotele tacticos, le palmează-n buzunar. Câteva sute de lei.

Diferite forme de satisfacție în dezacord conduc lumea de la frustrarea lui Cain. Trupul nu-i decât o carapace cu senzori, durerea, o datorie trecătoare. Cât ar trebui să-i pese? Nu mare lucru. În conjuncturi extreme, materia prevalează. Mihoel îndreaptă un deget.

Unul îşi aprinde o țigară. Mirosul urcă până la noi. Celălalt e deasupra, cu zdrențele fluturând. Făpturi scăpate din iad. Violatorul se dă puțin înapoi, ca să poată lovi mai bine. Mihoel ridică palma.

Dinspre pădure se aud pocnituri de crengi răvăşite.

Cei doi se panichează, mătură în grabă nişte frunze peste trupul femeii. S-au înroşit la chip, tremură din încheietura mâinilor. Căpetenia ia sticla de la celălalt şi trage câteva gâturi pe nerăsuflate, îşi şterge gura cu mâneca pardesiului. Tatuajele i se învinețesc. Dă din cap ca o fiară udă, mărgelele din păr zdrăngănesc.

Pe cărare coboară un băiat mai degrabă firav. Jefuitorul rânjeşte cu o rază orbitoare în diamantul prins în incisivul de aur. Matahala se întoarce fioroasă spre intrus, acum doar la câțiva paşi, îşi bulbucă privirea, îşi înfoaie părul de pe fața vineție, străbătută de linii albastre:

„Tu n-ai şcoală, bă, repetentule?!"

Băiatul pare mai interesat de mormânt decât de nedumeririle lumii. Îi ocoleşte, vede trupul femeii. Pe Lavonia o înveseleşte ideea neputinței unui individ atât de sigur de sine precum Karma trimițându-i în ajutor un copil atât de nefolositor. Băiatul se apleacă, dă frunzele la o parte. Femeia icneşte. Nu poate avea mai mult de 15 ani. Ce glumă sinistră! Când dă cu ochii de ea, băiatul se îndreaptă, le aruncă o privire înghețată. Pentru câteva secunde, cei doi rămân încremeniți.

Fără să se gândească prea mult la restricționări şi consecințe, namila ridică palma să-i aplice o corecție obraznicului, dar, înainte de-a realiza ce se întâmplă cu adevărat, băiatul îi loveşte partenerul în frunte, se fereşte de prăbuşirea corpului, trăgându-se un pas înapoi. În cădere, cel retezat se izbeşte cu capul de trunchiul stejarului, scăpând un murmur stins.

Violatorul se arcuieşte cu o mână în faţă, o duce pe cealaltă la spate, expune un cuţit de vânătoare. Se încordează, băiatul face un pas într-o parte şi-l loveşte sub bărbie cu atâta putere încât gâtul i se frânge, se prăvăleşte lângă cruce, nu mai mişcă. Celălalt se învârte năuc în patru labe căutându-şi diamantul. Băiatul se apropie. Îi repede un genunchi în gură. Cade într-o rână. Nu mai mişcă niciunul. Îi apucă de câte un picior şi-i târâie câţiva metri mai încolo. Se întoarce spre femeie, se apleacă, o ia în braţe.

Femeia este uşoară ca o pagină albă. Emil coboară spre poarta din spatele cimitirului, pe care o împinge cu piciorul, intră în mahala. Câinii latră. Trei străzi prăvălite mai încolo se află casa lui. Apasă clanţa şi intră.

Elena zace pe pat.

„Eu sunt, c-o femeie stâlcită de doi nelegiuiţi."

Elena sare din pat, Băiatul depune victima.

„Doamne, în ce hal au adus-o!..."

Ia un şervet alb de pe-o policioară, îl udă cu apă rece, o şterge de sânge şi pământ. De sub machiajul morţii apare chipul încă frumos al Lavoniei. Lena izbucneşte în plâns.

„Ce mult a slăbit!"

„O cunoşti?"

„E Lavo, mamă...Lavonia noastră..."

Băiatul se întoarce şi iese.

Lavo scapă un scâncet, încearcă să se ridice, nu e în stare. Lena îi pune o pernă sub cap, îşi aruncă pe umeri o haină şi iese, ştergându-şi lacrimile cu dosul palmei.

„Mă duc să chem Salvarea...”

În urma uşii închise nu rămâne nimic. Ziua se diminuează brusc, ferestrele se restrâng. Printre pleoapele umflate ceața dă formă unor lucruri fără istoric într-o cameră vagă. Pe dulapul scorojit vede trei gutui lăsate să se coacă. Întâlnise recent o imagine similară. Desigur, în *Iluzia morții*. Câți ani să fi trecut? Mihoel priveşte absorbit. Lavonia întoarce capul fărâmă cu fărâmă. Moleşeala năvăleşte prin toate rănile. După o vreme îl observă pe Hubert, care-o ține de mână.

Am reuşit?

Bărbatul o priveşte, încearcă să-i zâmbească.

Nu vorbi... Salvarea va fi aici în câteva minute.

Îl poți vedea?

Pe cine?

Pe Karma.

Nu te agita...

E pe scaun.

În spatele lui, un bărbat înalt cu aripi aproape străvezii, perfect aliniate, zâmbea consternat.

A. O injurie neplănuită

Deşi boala de care sufăr îmi interzice să-mi amintesc fețele oamenilor, toți invitații dumneavoastră îmi par cunoscuți. Am încălcat un consemn?

Probabil că boala cunoaşte un regres. Ori poate fi din pricină că ne tragem toți de pe meleagurile aceluiaşi oraş... Este imposibil să nu-i fi întâlnit.

Începu să enumere înclinând capul spre fiecare, în timp ce Hubert se străduia să memoreze cu cea mai mare atenție:

Prietenul nostru Geo, amicul Ran, Emil, fratele meu, specialistul Himungi, Virgil şi Vanusia, Mădălina, Andrei, teologul Armand, Max Pappy, celălalt Emil, celălalt Virgil, preotul Damian, Magistrul, Mariel... până şi chelnerul acesta este din import.

Se întâmplă că nu mi-l amintesc.

E cunoscut sub alibiul Dante.

Cel orb?

Are o privire de vultur nervos. Încearcă numai să-l înşeli la plată.

Hubert râse. Râseră cu toții.

Nu mi-ați prezentat-o pe frumoasa domnişoară care vă însoțeşte.

Are muza poeziei nescrise nevoie de prezentare? O existență special amenajată... Elvira se face că este numele ei.

Tânăra se răsuci spre Hubert:

Chiar nu mă recunoşti, Dorine?

Stacojiu, Hubert bâlbâi o scuză:

Boala mea este o injurie neplănuită la adresa frumuseții umane a lumii, îmi cer iertare, şi la adresa ta în mod special.

Karmailen îl privi în ochi, îi şopti autoritar:

Poți s-o convingi şi pe doamna să ni se-alăture.

Desigur, vom întregi ce-am fost.

Extazul va fi universal.

1. Declasarea maximă

La prânz, păream două ființe ordinare tăind frunză la câini într-o aşezare de vile de pe coasta de Vest a Floridei. Numele aşezării, Destin. Staționam în mijlocul unei intersecții năpădite de ierburi, pe strada 30 A.

— Am ales special locul acesta, spuse, nu din rațiuni toponimice, cât pentru irepetabila formulă arhitectonică. Un congres netulburat al variațiunilor în cadrul unei teme. Mi-a plăcut aplicarea.

Unul din drumurile care duceau spre locuințe era acoperit cu podele de lemn, ca o cameră ai cărei pereți erau formați din adieri şi nevăzut. Străbăturăm domol. Între bârnele unui cerdac uriaş, un *Latrodectus geometricus*, care se hrăneşte cu broaşte şi himere, îşi țesea pânza haotic.

— Hoinărim de-atâta timp şi nu ştiu cum să mă adresez dacă aş simți nevoia.

— Poți să-mi spui Mihoel, de-acum.

Ca şi cum îşi preschimba numele în funcție de aşezământ.

— Mihoel, am zis, pânza acestui păianjen este mai puțin ordonată decât îl arată numele. Şi-au pierdut şi ființele secundare înțelesul?

— În diminuarea armonică a umilului demon vezi o alterare a creației. Accident prevalând asupra substanței. Nu-i acesta încă un semn că totalitatea a luat-o la vale?

Eram curios să ştiu exact dacă se referea la incapacitatea păianjenului de a croi pânze organizate ori la

a mea de a accepta o abatere de la firesc, dar peisajul era prea schimbător ca să fie propice lămuririlor fixe.

Rândurile de reşedinţe se intersectau într-o piaţă arteziană străjuită de arbori care împrumutaseră filosofia unor candelabre răsturnate. La poalele lor, nisipul sclipea alb, precum cenuşa oaselor de crematoriu. Aşezarea părea perfect pustie, din cauza căldurii şi a luminii de nestăvilit. Am intrat într-o cafenea, ca să ne răcorim. Un termometru atârnat la intrare anunţa 542 de grade Fahrenheit. Înăuntru nu era nimeni. Am băut nectar de ambrozie dintr-o cupă de cristal de pe contoarul de cupru. Licoarea s-a prelins prin tunelul inimii. De dincolo de ziduri năvălea domesticit vuietul valurilor.

Printr-o uşă din spate traversă un individ înalt purtând pe cap un turban de satin acoperit de bumbi galbeni, albi şi verzui, care se apropie de Mihoel cu deschisă consideraţie:

— Pregătirile au fost săvârşite.

Mihoel se ridică. În timp ce se îndreaptă spre ieşire, îmi vorbeşte:

— Călătoria asta se apropie de sfârşit.

— Chiar dacă timpul e sufocat, pare prea repede...

— Există mai multe călătorii.

Iese. Mă iau după el. Deşi nu se vede nimic nelalocul lui, atmosfera pare în continuare ameninţată de anunţul unei avalanşe pe care o simt în golul fiecărei celule.

Pe malul oceanului se află două fotolii de plajă, sub două umbrele Hilton. Ultima staţie. Ne aşezăm. Petrecem o

vreme ascultând vuietul tectonic al străfundurilor. Inima mi se face mică. Briza îmi arde fruntea.

— Ce s-ar întâmpla dac-aş dori să mă întorc pe strada unde-am copilărit?

Se ridică, dominând o bună bucată de spaţiu, o ia pe ţărm în sus. Mă ţin după el. În timp ce mergem, zgomotul depărtărilor creşte.

— Un nou univers ar trebui făurit, din cauza interferenţelor, dar ar urma şi acela să fie supus unui sfârşit adecvat.

Iau notă că nu foloseşte cuvântul „bun”, ci „adecvat”, ceea ce mă face să am o viziune asupra viitorului imediat. Ne-am oprit. Plaja e clară, cerul senin. Din adâncul orizontului, din spatele lui Mihoel, se apropie un nor violaceu. Oraşul trimite spre noi zvonul unui plâns colectiv. Geamătul creşte până la o intensitate tinzând să le egaleze pe cea a apei şi a presiunii mele arteriale. În timp ce-mi întorc privirea spre aşezare, lumina fu suptă instantaneu, cu trosnetul scurt al unui sorb. Zdriupt! O răcoare de primăvară frivolă îmi suflă în ceafă. Mă întorc. Mihoel ţine o mână ridicată spre cer, sprijinit acum de valul înălţat câţiva kilometri. De la un capăt la celălalt al plajei zidul de apă stă să se prăvale. E linişte deplină. Huruitul stelar capătă intensitate. Scoarţa este atrasă spre margini de puhoiul de aştri. Oceanul nu mai are unde să se retragă.

Însoţitorul afişase un aer voios. La câţiva centimetri de degetele lui răsfirate o perlă strălucitoare atârnă în aer, învârtindu-se în jurul propriului centru.

— Ştii ce se află în inima acestei picături? – întrebă fără a cauza răspuns, căci tot el vorbi: Alephium o numeau filosofii.

— Cuprinzând ce?

— Toate universurile create înainte de incident.

— În câte din ele mă aflu şi eu?

— În primul, porți numele de Zubiel… Şi tot ce-a urmat…

Îmi privesc antebrațul stâng. Pielea capătă o iradiere străvezie. Întind mâna spre el, atras de un câmp reactivat, dar ştiu că n-am voie să-l ating.

— Ce se întâmplă cu totul, dac-am ajuns în acest loc?

— De ajuns, n-am ajuns nicăieri, dar nimic nu este mai curat decât ceea ce urmează declasării maxime, care este existența materiei.

— Dacă acesta este sfârşitul…

— Unul din ele…

— …Am o rugăminte. Aş mai avea câțiva prieteni de văzut…

— Nimic nu e cu neputință, pentru că orice dorință a ta este ultima. Poți să-i inviți la petrecere.

— Care petrecere?

— Orice plecare este precedată de o petrecere…

— Drumul este o iluzie.

— Nu este acesta farmecul ierarhiilor voastre? Nu se termină niciodată.

2. Niciun destin nu este individual

„La Galați au urcat într-un tren personal, care i-a hurducat până la Sulina, de unde au luat un autobuz local. Au ajuns în port pe înserat. Portul era încuiat. Nori roşietici frământau un cer tuciuriu, prevestind ore negre. Nimeni nu s-ar fi aventurat pe o asemenea climă chiar dacă ar fi fost deschis, aşa că au trebuit să înnopteze în oraş. Un taximetrist i-a depus la marginea pădurii, unde exista un motel cu restaurant. În mod neaşteptat pentru acea perioadă a anului, stabilimentul era tixit. De dinăuntru răzbăteau urlete de petrecere...

Citindu-şi destinul în amănuntele parcurse, Andrei Nemetz şovăi la intrare. Din interior răzbăteau voci hodorogite de bătrâni şi râsete stridente. Întinse mâna să deschidă uşa, constată că puterile-l părăsesc. Presupunând că evenimentele vieții fuseseră rânduite în logica unei morți premature, era foarte probabil ca departamentul tehnic al Universității din Asheville să nu se fi înşelat. Adevărul îl aştepta la câțiva paşi. Trecu în revistă filmul cu mâna pe clanță. Întoarse capul după Mariel. Femeia străbătuse deja douăzeci de metri pe o potecă laterală care ducea către mare.

Sfârşitul poate fi alterat. Se luă după ea. Din spate răzbăteau lătrăturile unei haite de copoi. S-au aşezat pe o bucată de stâncă, au ascultat vuietul mării, adus la suprafață de respirațiile apei. Soarele se înecase pe trei sferturi într-o baie de valuri, cu câteva raze rămase rupte pe câmp.

Portretul țărmului la asfințit le umplea ochii de o nesfârşită reverie. În depărtare se întrezărea mirajul Insulei Albe. I se păru că vede o umbră strecurându-se printre falii. Lumina continua să scadă, nori negri se lățeau dinspre Răsărit.

— În toți aceşti ani, am trăit clipe fericite şi ore de-ntuneric, am fost copleşit de eşecuri, am cunoscut victorii, am iubit şi-am fost iubit, am suferit şi m-am lăsat înălțat de extaz, iar acum, când privesc înapoi, am senzația că viața a trecut pe lângă mine fără să mă fi schimbat deloc. Nimic din ce va rămâne în urma mea nu are consistență. De fapt, e riscant să spun că va rămâne altceva decât o amintire pierdută în uitarea vântului.

Mariel se întoarse spre el:

— Te lupți să laşi o impresie... Nici n-ai fi avut cum să te schimbi... Ai vrut să rămâi un copil...

— Mi-am pierdut mama la şapte ani, nu mi-am regăsit tatăl niciodată.

Străfulgerarea unui trăsnet despică înălțimile. Un scrâşnet de vânt aduse un val îndepărtat de lătrături.

— De ce eşti atât de legat de epoca aceea?

— Prin cartierul nostru păşise o ființă complicată... Toți îşi aminteau, nimeni nu vorbea...

Din înalturi, un bubuit asurzitor despică văzduhul în trei.

— Acum, destinul meu e-ncolăcit. Copiii noştri au fost făcuți scrum în incendiul de la New York. Clarei nu i-au spus nimic, de frică să nu înnebunească de tot. Îi aşteaptă.

Mă aşteaptă şi pe mine. Cum aş putea s-o ajut? Nu mă pot întoarce...

— Ce-ai să faci?

— N-am nicio idee...

Întoarse capul. Un bărbat în vârstă se apropia de ei. Mergea agale, cărând o aură de calmă bunătate. Mariel se îndepărtă spre marginea apei. Străinul se opri alături:

— În fața unei asemenea privelişti, asum că nu vă vine deloc uşor să vă ciondăniți.

— Suntem istoviți, la capătul unui drum lung.

— Istoviți suntem cu toții, numai că singurătatea ne privează de binefacerile disputei. Acesta este, probabil, motivul pentru care am devenit mai sensibil la frumusețea care se vede.

— Frumusețea este armonie, împachetată în două moduri: unul degradabil în dezordine, zidit din emoții şi urlete umplând golul spaimei derivate din necunoaştere; celălalt aşteaptă să-l descoperi sub umbrele coborâtoare ale iubirii.

— Nu sunt filosof, nici măcar psiholog, dar, din sinceritatea cu care vă expuneți frământările, reiese că vă aflați foarte aproape de țintă.

— Sunteți amabil.

— Vă rog să-mi iertați curiozitatea, generată de simptomele aceleaşi maladii a observației, dar, dacă nu-i un secret, cu cine am onoarea...

— Nu e niciun secret, cu atât mai puțin onoare. Numele meu este Andrei Nemetz.

— Scriitorul din Iaşi?

— Ne-am cunoscut cândva?

— Şi eu sunt din Iaşi.

Se roti spre Andrei, întinse o mână uscată, se prezentă:

— Klement Haghen.

Andrei i-a strâns mâna iritat. Numele nu-i părea necunoscut. Un mic turbion agită frunzele reduse de pe alee.

— Generalul Haghen?

Bărbatul întoarse fața spre capătul aleii. Nu mai rămăsese mare lucru din zi.

— În persoană...

— Celebrul, îngrozitorul, odiosul general Haghen?

Generalul zâmbi acru şi încuviință dând din cap.

— Niciun destin nu este individual.

— Responsabilitatea filtrează această aparență.

— Responsabilitatea are o limită care excede sfera puterii noastre de apreciere.

În fața lui se afla omul ale cărui decizii cauzaseră devierea ursitelor tuturor celor care însemnaseră ceva pentru el. Rosti pentru sine:

— Căința este tot ce ne-a rămas.

Încercă să-l privească în ochi, să pătrundă în miezul de după cortina aparențelor civilizate ale noului secol, în care adăsta la pândă animalul înfometat şi rece, dar ochii lui se zbăteau captivi în plasa unui păianjen nevăzut, care țesuse o viziune încâlcită din mii de pagini mărunte de rapoarte secrete, din care nimeni nu înțelegea mare lucru, dări de

seamă pentru o generație măsluită şi plină de averi peste rând, dosare din cartoteca fărădelegilor acoperite, trageri la țintă în poligonul de carne al cinismului, fotografii de suspecți ierarhici, note de plată pentru complici cu ziua, fețe răzuite de pe caracterul biografic încadrate în tipologii de lucru, peisage golite de sens estetic măsurate în unghiuri de fugă printre canoane juridice, curbe balistice, obstacole speculate în strategii de luptă, grafice contabilizând pierderi omeneşti şi prăbuşiri economice, filme mute pe 16 milimetri în regia spectatorului, înregistrări audio cu fizionomii captive, procese trucate de martori şantajați, judecători sub acoperire, execuții clandestine sub portretul dictatorului, cărți strecurate prin fanta cutiei poştale cu cod, chipul încercănat al propriei mame pitite sub masă, cadavrul răsfrânt al soției trădate, tuburi goale de glonț măturate cu rumeguşul sângeriu al arenei circului, pârghii de plasmă şi globule albe pe curbura sprâncenelor, cercuri de salamandră întrerupte sub pungi, o pată cafenie cu puf, pistruii bătrâneții degenerate, piele opacă şi astm.

Generalul repetă nedumerit:

— Căința?!...

Rostind cuvântul, îşi îndreptă corpul ca la auzul imnului unui stat cu care regimul n-avea relații prea bune. Pentru vârsta lui, constituția trăda o formă atletică la pândă.

— Puterea te condamnă, potopul ipocriziei te ia la vale. Căința ruinează tot ce-ai făcut. Trebuie să mă retrag acum.

— Eu mai rămân.

Generalul îi întoarse spatele şi se-ndreptă spre han, zăngănind după el harnaşamentul războiului fără sfârşit.

Z. N-au să poată veni toți la căpătâiul tău

— Acestea sunt ultimele pagini din jurnalul pe care-l avea asupra lui când l-au găsit.

— Cât e adevărat din povestea cu fata aceea în care a fost implicat şi nepotul meu?

— Pe cât cuvintele o pot descrie.

— N-aş fi bănuit o clipă cât de stricat era. Cum s-a terminat?

— Nemaisuportând atâta despuință, a suit în creierul munților să-şi pună capăt zilelor. Când îşi pregătea lațul, a fost atacat de o haită de lupi, sfâşiat, ucis. N-a rămas mare lucru din el.

— Şi celălalt?

— Karma?

— Înseamnă că trăieşte pe undeva.

— Orice e posibil.

— Am auzit că te-ai împăcat cu Sabina.

— Îți voi citi acum:

22 August 1996

A existat o vreme când mă gândeam la Iaşi fără nicio sensibilitate. Trecusem prin întâmplări dispuse la ambele extreme. Trecutul meu, amalgam de clişee. Timpul reuşi să

atenueze frustrări, dar spiritul iertării nu locuia în mine, mi-a fost inoculat de Baron.

Când l-am văzut pentru ultima oară, dormita în aripile agoniei. Părea mai senin ca niciodată, el care nu fusese nicicând încordat, peste măsură de mâhnit ori vag nemulțumit. Ajunsese la capătul unui drum lung. L-am întrebat dacă nu priveşte cu regret înapoi.

— Ne întoarcem în trecut pentru că reuşim să-i eliminăm impuritățile neplăcute, ştim ce urmează, stăpânim. Nimeni nu vrea, în realitate, să-l repete.

— Dacă ai şti că laşi totul în urmă, nu e nimic după care să tânjeşti?

— Lipsa regretului este o şansă. Nietzsche credea că filosofia este adaptată diferitelor vârste ale omului.

— Contabilitatea mea a constat în numărarea decepțiilor.

— Dacă te-ai trezi acum alături de prieteni în Amfiteatrul Kogălniceanu, într-o celulă de puşcărie ori în sala goală a restaurantului din Agapia anului 1974, ți-ar mai păsa de orânduirea socială?

— Asta este ispita mefistofelică a întoarcerii...

— Ne învârtim în jurul unor concepte literare.

— Am vrut să fiu liber...

— Ai fost?

— Am încercat...

— Nu vreau să devin patetic, după ce o viață întreagă am fost cinic, dar vine o clipă în care, pe patul de moarte

fiind, găseşti de cuviinţă să-ţi ceri iertare de la cei cărora le-ai greşit. N-au să poată veni toţi la căpătâiul tău.

Noiembrie 1996

La căpătâiul meu nu va veni nimeni. Din numărul acela de vieţi pierdute n-a mai rămas decât o carte, pe care-o răsfoiesc când doresc să fiu sigur că istoria acestor ani s-a petrecut aievea. Opera poetică a lui Alin. Deschid Respiraţia astrală a fiinţei ca pe o hartă secretă a sufletului şi mă afund în memoria străzilor din oraşul pedepsirii. Fiecare vers, o alee uitată, fiecare strofă, un cartier regăsit.

Elvira a murit, Eva nu mai este, Severa umblă prin baruri. După atâtea acumulări, nu mai am ce pierde. Baronul avea dreptate. Aş fi trecut peste toate obstacolele care mă ţineau captiv.

ORAŞUL

ne înălţam spre ultimul etaj, exuberanţi şi liberi,
cu oraşul imens rostogolit la picioare,
puteam să jur: departe se întrezărea şi Palatul,
cei doi prieteni călăreau o bicicletă, nu
observau nimic, dar noi, adică eu, planam

angelic în clipa în care autobuzul
țâşni în înalturi
după o voltă de toată ciudățenia
ateriză în picaj –
ne-am mirat împreună cum de nu
m-am trezit după
un asemenea zgomot infernal, în
timp ce eu
continuam să iubesc, să te simt în
balcon,
în inima mea atârnând, Doamne,
printre blocurile noi ce miroseau a
var,
încercam în zadar să mă împac cu
bătrânul,
care nu mai era deloc ca-n
realitate,
tânăr, nepăsător, frumos ca un
poet latin
şi asculta şi postul acela de radio,
mă blocasem în baie înainte ca
uşa
să fi sărit din țâțâni
sângerând pentru frumoasa fără
corp, fără memorie,
nu am trecut dincolo de râu nici
pentru a vedea
mai bine,
mă mitraliau ochii profesoarei de
geografie,

ai cadavrului buhăit de noroaie veninoase şi ploi,
începuse războiul de la mare distanţă,
ne împuşcam privind prin binocluri prinse de cap,
grenade crescute din umăr,
putregaiuri în inimi de copii,
dar n-a câştigat nimeni, nicicând,
continua să-mi pară rău după tine,
hoinăream pe jos, fără aripi, printre copaci
şi cearşafuri puse la murat,
absent/absorbit, chiar atunci pe lângă mine trecură
Keith Richards şi prietenul său răspopit –
din şcoala primară nu-i mai văzusem,
am schimbat o seamă de vorbe, am împachetat
borcanul cu merinde pentru tura de noapte,
m-am ciocnit de arătarea aceea metalică
şi imediat am început să zbor, sus, sus, sus,
spre ultimul etaj al blocului în care locuia Dumnezeu,

într-un cartier pe care nu-l mai văzusem acolo
şi oraşul, pierzându-şi colinele şi mizeria, se-ntindea drept
şi imens la picioarele mele ca un înger uriaş,
prăvălit sau doar adormit,
a cărui răsuflare o simţeam ca un acoperiş,
căci noi săpăm gropi adânci şi ne adăpostim în ele.

6. Ceea ce-ţi lipseşte nu există

Purtate de fluxul tot mai stins al emoţiilor, cuvintele răcnesc unele la altele, se împung, se ciocnesc, presiunea demonstraţiei le prelinge afară din sens. Fiecare cuvânt o umple de orori difuze. Încearcă să uite. Silabele devin pastă, literele se transformă în mişcări imperceptibile din buze. Contracţii de muşchi animaţi de procese chimice. Sfinctere presate de igiena dezintoxicării.

Uşa este dată de perete, becul rămâne stins. Hruba va fi luminată parţial de neonul albăstrui din pivniţă pe durata întregii scene. Umbra din rama uşii poate să fie-a oricui. O umbră golită de consistenţă, cuvintele continuă să-şi piardă înţelesul. Fără cuvinte, oamenii îşi aliniază trăsăturile speciei. *Égo spring út merog friðurinn àloft upp*. Prin tăietura cadrului pătrunde un ordin:

Dezbracă-te!

Sunetele sună susținute de fâlfâitul aripilor împăiate. Fâl-fâl-fâl... Dacă s-ar putea întoarce în trecut şi-ar aminti ce trebuie să facă în astfel de momente, dar tocmai asta vrea să evite. Zâmbeşte. Fâl-fâl-fâl... Umbra se mişcă cu un semiton mai sus:

Dezbracă-te!

Ridică mâinile ca să oprească lumina. Continuă să zâmbească. Se revoltă prin uitare.*(Égo) er kominn aftur lupen (á ný) Inn àning (per se) svo gott alastram (hér) En stoppa stutt divino vio*. Îi desface lanțurile, îi scoate hainele. O leagă la ochi:

Vino!

Urcă treptele, C deschide o uşă. Păşesc pe pardoseala rece. Fețele se scurg din forme, pereții înaintează lent, podeaua se-nmoaie. O ajută să intre în cadă. Geme fără să vrea. Senzația s-ar putea să fie plăcută, nu ştie cum ar trebui s-o descrie. Se lasă la fund, moleşită/amorțită/moartă. Ar vrea să doarmă acolo, sub apă, unde glasuri fără cuvinte, fețe fără suflet o cheamă cu blândețe/indiferență/cinism.

C o apucă de după gât, o trage la suprafață. E uşoară ca o bucată de lemn. O ridică în picioare, o spală cu un burete aspru pe spate, pe mâini, pe pântec. Gesturi lipsite de tandrețe. Îşi aminteşte balia în care o scălda mama ei, în curtea de sub dud. Mamă – straniu cuvânt dezgolit ca o cuşcă toracică la radiografie...

O clăteşte, o ajută să iasă din cadă, o şterge, o îmbracă cu un halat care-i vine până la călcâie. Abia se mai ține pe

picioare. Nu mai există forme. Esența e aproape liberă. O sprijină până în camera de zi.

În curând o să-ți dăm drumul acasă.

Acasă a-ncetat să însemne un loc cunoscut. Alin e mort. Copilul lui, risipit.

Bolboroseşte. C se apropie, apleacă urechea. O frază-l izbeşte în creier:

Din umbrele mântuirii, neantul evocă zădărnicia eliberării umane...

Pleoapele fetei se-nchid. Pare că doarme.

A. Vezi scriitori peste tot

— Mă scuzați că dau buzna, dar îndrăzneala se trage de la impresia că vă ştiu din Iaşi. Nu sunteți dumneavoastră aproape cunoscutul scriitor Karmailen König?

Bărbatul îl privi cu prefăcută surprindere:

— Într-adevăr, acesta este numele meu, tinere, nota zece pentru identificare cu umlaut. Nu pot nega nici localizarea originii. Dar scriitor n-am apucat să ajung niciodată, mă tem că trebuie să dezamăgesc.

— Nu e prezența noastră aici o dovadă?

Bărbatul ignoră ultima remarcă şi i se adresă pe departe:

— Nu te-am mai văzut prin acest oraş.

— Poate din motiv că nici n-am mai fost pe-aici.

Mulțumit de tonul convorbirii, bărbatul îl pofti să ia loc:

— Cine vrea să consfințească, totuşi, aceste picante amănunte?

— Numele doamnei pe care o însoțesc este Lavonia, iar mie mi se spune Hubert.

— Cu ce te ocupi, Hubert?

— Nu cred c-ar fi exagerat de imprudent să mă prezint măcar la ocazii ieşite din firesc drept personal calificat în domeniul literar.

— Asta ar fi cauza pentru care vezi scriitori peste tot...

Hubert îşi împietri pe buze intenția unui surâs, furişă o uitătură stânjenită celor de la masă, constată că toți aveau, cel puțin în ochii lui, înfățişări de scriitori consacrați, cu trăsături distincte, priviri dure, frunți irascibile.

6. Casa cu metafore

În cap îi țiuie răcnetul bărbatului scopit pe podeaua casei scufundate, rămas să-şi contemple infamia. Întuneric bubuit, asfalt pe fund de heleşteu. Se-ndepărtează de animalul răguşit care urlă în ea. Afară plouă mărunt. Păreri de lumină taie țesuturi în noapte. Aruncă absentă cuțitul. Sângele este diluat de stropi cursivi. Prin vadul străzilor înguste vântul vânzoleşte frunze căzute. La limanul bulevardului, o ia la vale. Ceva se ține după ea. Întoarce privirea spre Universitate. Străzile sunt pline de lume în delir. În găoacea câte unui pâlc de cretini este luat în van numele libertății. E aproape amuzată. O blasfemie istorică repetată previzibil. În dreptul stației de tramvai, Biblioteca. Statistici cu aceleaşi rezultate. Încearcă să traverseze, farurile unui autoturism care coboară o descumpănesc. Orice revoltă este înăbuşită în sânge ori macerată în deriziune. Încă o dată, omenirea se prăbuşeşte cu

contractul în braţe. O înşiruire de cuvinte în zbaterea unei păsări captive.

Tramvaiul care urcă spre Institutul Agronomic o izbeşte dintr-o parte, târând-o şapte metri înainte de-a reuşi să oprească. Ţipete coboară în ceaţă, siluete se desprind de aburi. Câteva frunze încremenesc în aer, printre stropi expandaţi. Universul atinge neclintirea. Măreţia o umple de căldură. Casa ei adevărată, din culori şi metafore.

1. Lipsa anotimpurilor e supărătoare

După atâta distrugere, nu mă mai însoţea nimeni. Eram reformat. De la gară, unde coborâsem dintr-un elicopter căptuşit cu flori polare, am luat-o pe-o alee ce păru, pentru un timp, nesfârşită, străjuită până în străfundurile zării de două pârâiaşe dublate de şiruri de copaci înmiresmaţi, tăcuţi, ameninţători. O dată la zece secunde, mă vedeam şchiopătând de la o distanţă venerabilă, ca bucla unui film reluat, în tovărăşia aplecată din umeri a unui copil care mă ţinea de mână. Dar ştiam că sunt singur. De la o vreme aş fi putut preciza că uitasem de când mai trecuse vreo zi peste mine, din moment ce-mi apăreau înainte ridurile clare ale profesorului Cristofor Gamaliel la căpătâiul drumului spre Fălticeni.

Spre anunţata mea uimire, mai mult formală, profesorul nu trecuse dincolo de apocalipsa generală. Pe ultima sută de metri fusesem însoţit de roiuri înţelepte de albine încărcate, zumzăind paşnic de-o parte şi de alta, semn că nu-şi lepădase atributul de condotier al apiculturii. Părea

iritat cu veselie de vizita unui intrus, dar şi bucuros că vede o figură transformată. Nu l-am menajat:

— E ciudat, domnule profesor, să-l găseşti tocmai pe un promotor al teoriei inertice făcând acelaşi lucru ca-n urmă cu zeci de ani.

— N-ai reținut că fenomenul depinde de masă? Din cauza unora ca tine, care încetaseră să mă caute, îmi plăcea să cred c-am rămas singur.

I se înrădăcinase în computer că era ultimul supraviețuitor al zonei, din moment ce nu mai văzuse pe nimeni de nu-şi mai aducea aminte când, îngrădit de faguri şi concepte. L-ar fi ajutat picioarele să-l ducă distanțe comensurabile, dar scăderea entropiei îl aținea mulțumit.

Pentru că nu avea cu cine să împărtăşească surplusul de miere, o turna într-o gârlă din spatele casei. Un lac imens se lățise acum la marginea pădurii înțesate de albine. O minte sănătoasă putea înnebuni de-atâta zumbăire şi dulceață. Pentru una bolnavă era deliciul unei plimbări prin curtea fără îngrădiri a spitalului.

— Auzul are nevoie de sunet aşa cum văzul necesită lumina şi lumina, întunericul. Zumzetul lor este util. Funcția nu creează organul, îi menține folosința.

— Ca şi cum întunericul asigură funcționarea privirii... V-am fost student, oarecum.

— Fii atent la ce spui! – făcu el decent. Dacă nu vrei să dau trântorii pe tine...

— Ai rămas acelaşi excentric, profesore Gamaliel...

— Pari să-ţi aminteşti cu pricepere, tinere. Care e numele tău? – mă încurajă cu bonomie antioxidantă.

— Eşti întruchiparea înţepenirii pure, făcui cu spirit pedagogic. Un paradox al cunoaşterii. Dar cine mai poartă nume în condiţiile de-acum?

— Repetă cu litere mari ce-ţi aminteşti despre mine...

— Binele Admirat până în Ziua Arestării Căzu sub Ochii Noştri Apatici.

— Ăsta e un nume de căpetenie. Dar n-au cutezat să mă tortureze.

— Vrei să-i vezi?

— Cu ce autoritate?

— Nerval este numele meu, cu dublul exfoliat Liturg. Mă întind peste o sută de mări, deţin carisma de-a mă face azur. Pot zbura îndărăt, ca un libret melancolic, dar nu pot sui decât însoţit. Nu mi-am regăsit cutezanţa. Într-un stagiu de tranzit, am rămas inutil. Ultimul domiciliu cunoscut, o casă de dincolo pod.

— Lipsa anotimpurilor e supărătoare.

— Nici nu bag în seamă.

— O casă clandestină de îngeri.

— Sunt calm, pentru că enervarea m-ar smulge din situaţie. Iau două pastile pe zi.

— Pari sănătos.

— Sufăr cu capul.

— N-ai spune.

— De vieţi în şir vreau să mi se-amintească adevăratul nume, să am ce scrijeli pe lucrarea la care trudesc.

— Mai precis?

— O foaie de observație între lumi.

— Sub ce titlu?

Ca şi cum nu ştia. Ierarhiile lor sunt foarte precise, iar cunoaşterea, articulată pe categorii matematice.

— *Fâşia cuantică.*

— Egregori în chimia hipnozei.

— Mai am unul: *Calmul prelevat în furtună.*

— Decantarea infinitezimală a mizeriei. Cam prețios, însă.

— N-am niciun acces...

— Ludivina te aşteaptă.

Pentru că nu lăsa să se-ntrevadă prea iute intenția continuării, am tentat să agit balta convorbirii cu bățul unei întrebări la care nu aşteptam răspuns:

— De ce nu te-ai debarasat de ei dintr-o singură mişcare de umăr?

A apucat bățul fără să-l atingă, l-a zburat cu un fâsâit în lacul de miere. Bățul se transformă într-un şarpe decapitat din care se prelingeau fraze verzui, dispăru sub crusta zaharisită. Un cerb săgetat apăru în cadrul auriu al pădurii. Îi vedeam inima pulsând ca un rubin.

— De unde ştii cine sunt?

Întrebarea lui m-a luat prin surprindere, dar nu i-am răspuns strepezit. Mai uimit am fost de răspuns:

— Un înger nu-şi uită niciodată binefăcătorul.

A făcut un pas înapoi, majestuos cât permitea ansamblul, aproape oficial. Am căzut în genunchi. M-a mângâiat pe creştet fără să se apropie:

— În timp, lucrurile sunt măsurate prin ce-a rămas din ele şi se combină potrivit cu altele. Poți să-mi ceri ce vrei.

— Ce-am luat a fost bun, ce mi-a fost în apropiere să evit n-am mai avut timp să primesc. M-aş considera norocos să nu mă pedepseşti prea aspru.

— N-ați devenit mai buni pentru că erau alții mai răi, dar comportarea ta i-a ținut pe câțiva unde erau.

A întins mâna, m-a privit în ochi cu un aer consternat, a clipit. Gratiile au căzut cu un zdrăngănit muzical la pământ. Pentru o clipă am fost înduioşat că am devenit obiectul atenției sale. A extras un punct nedefinit din structura existenței. Un pui de lacrimă stătea să se nască în colțul ochiului stâng, dar a fost pulverizat de căldură şi lipsa gravitației. Am început să plutesc. Albinele bâzâiau însuflețite de eternitate în jurul meu. Un val cotropitor se zbătea în curtea ființei. M-aş fi putut opri oriunde, dar m-am rotit în crepuscul până am fost cuprins de un vertij gălbui şi o floare vastă m-a atras în sfera ei serenă de seră serafică, selenacee, secretă. Sedenurică. Semirefantică. Seducătoare. Parfumul era amețitor, lumina se filtra alburie prin mebrana caliciului. Am fost învăluit de undele melodioase ale Stelei Nordului. O parte din mine s-a desprins cu lentoare, lăsând în urmă trupul bicisnic, înghițit de plasma gălbuie din cumpăna urdinişului.

Gamaliel trebăluia bombănind prin curte. Peste puțin, avea să se ducă la culcare.

6. Un gol lipsit de culoare

Frunze reci plutesc prin coridorul sfârşitului de vară, mânate de adieri peste dealuri. Forme înmuiate-n zeamă de struguri, crizanteme, zmeure târzii. Zbateri de păsări oarbe zgârie scurtături prin glia brăzdată. O pajişte sprijinită pe coasta unui desiş, printre resturi de-ntuneric. Lumina supurează-n rănile nopții. Zvonurile îndepărtare ale vântului, vomând ici şi colo vârtecuşuri întrerupte, preludii muzicale scurtcircuitate pe crengi, mesaje scoase la şosea de îngeri decalibrați. E atâta seară în jur că nici vietățile mărunte nu mai hoinăresc. Ora scurgerii din orbita mucegaiului solar...

Termostatul înțepenise la 24 de grade. Printr-o gură de cupru pătrunde aer clocit. Pâcla se destramă-n urechi. Dacă s-ar da jos din pat şi ar întinde mâna stângă, ar putea aprinde becul. Lumina ar alunga rămăşițele de vis, ceea ce ar face-o să se simtă şi mai singură. Acesta este privilegiul lui, când îi aduce mâncarea.

Prin tifonul furiei trecute răzbate panica primelor ore de captivitate, când urla cu disperarea sălbăticiunii prinse-n laț. A urlat până în pragul nebuniei, când zbaterea şi-a pierdut semnificația, aerul deveni irespirabil. Țipătul este un drept pe care l-a pierdut. Adoarme pe tăişul unei deziluzii. Vede bărbați chircindu-se munciți de-o caznă fără chip; femei măcinate de migrene; copii decedați pe-un colț de covor.

O săptămână fu hrănită cu pâine uscată, amenințări, apă sălcie. Nevoile şi le făcea într-o găleată de tablă vopsită în roşu pe care A o scotea în fiecare seară. În a treia zi de captivitate, în celulă intră C, de aceeaşi teapă, ținând în mână o trusă medicală. De gât îi atârna un stetoscop ruginit. Nu-i adresă niciun cuvânt, nu o privi în ochi. Notă amănuntul că-l ştia. C scoate dintr-o cutie dreptunghiulară o seringă de metal, îi curăță pielea antebrațului cu tinctură de iod. Acul pătrunde adânc, durerea devine moleşitoare. S-a stins, nu mai ştie nimic."

Când se trezeşte, în locul vieții atârnă un gol fără culoare. Singurul indiciu, o umbră neclară pe cearceaf. Închide ochii, ca să alunge din curtea copilăriei infernul care se împinge prin poartă.

Dedesubtul zborului se deschid ferestrele unui ogor presărat cu trupuri învelite în giulgiuri. Vârtejuri fragmentează depărtări. Din respirația înghețului prinde contur imaginea unei roabe împinse de-un bărbat uriaş. Pe chip, o mască de fier. Cu capul prăvălit, străpungând lumina după-amiezii cu netrebnică timiditate (se străduie să distingă), între scârțâitul osiei oxidate şi huruitul stins al amurgului, cadavrul poetului târâie mâinile bălăngănind pe pământ. Din colțul gurii se prelinge un firicel de spumă. E tot ce-a mai rămas din copilul ei.

„Suflet spre ceruri!"– va țipa bărbatul. „Suflet spre ceruri, ediția de seară!"

Înaintea mersurii apare un deal pădurit. Înserarea se-ngroaşă ca un fur spre mânăstire. Arcade boltite în

strălucirea oglinzii convexe din hol. În cădere, astrul aruncă văpăi prin vitralii. Întins pe un pat cu chenar de porțelan lâncezeşte autorul alergic la moarte. O călugăriță carmelită, servindu-se pedant de-o pensetă de-alamă, înhață cu precizie miriapozi cafenii de sub bandajul de pe capul muribund. Insecte de zinc sunt lăsate să cadă într-un borcan de cobalt. În cădere, zgomot de hârtie creponată.

Vicente, îi spuse femeia, Îngerul dă grajdului târcoale.

„Recunoaşte, surioară, de când zac aici? M-a căutat cineva din cei ştiuți? Când vor veni să mă ia?"

În realitate, Vicente Pío Marcelino Cirilo Aleixandre y Merlo, stihuitor agonic, nu vrea să plece nicăieri: *Muerte como el puñado de arena, como el agua que en el hoyo queda solitaria, como la gaviota que en medio de la noche tiene un color de sangre sobre el mar que no existe.*

Noaptea de culoarea sângelui, moartea cu mirosul mamei. Marea care nu există decât pentru că ne gândim la ea.

A. Nu m-aş mira să aflu că ne-am cunoscut cândva

Îmi amintesc, făcu Hubert brusc, luminat pe dinăuntru ca o gară scandinavă. Numele lui e Karmailen şi nu mai ştiu cum. Un fel de neamț acomodat. Îl vedeam trecând prin Piața Unirii, când apusul sângeriu îngusta centrul oraşului, fie de unul singur, grandilocvent cu mâinile la spate şi privirea ținută în nori, fie uşor cufundat, însoțind diferite somități de prin partea locului. Îl invidiam de fiecare dată, gândindu-mă la cât de lipsit de farmec şi plin

de umilință trebuia să-mi port eu făptura prin mărginita arie a urbei, încălzit doar la ideea că memoria nu reținea mare lucru din măreția celorlalți ca să-mi permit obsesii complexate.

L-ai cunoscut personal?

Împărțeam bucuria câtorva cunoştințe comune, dar n-am avut niciodată ocazia să schimbăm vreun cuvânt sau măcar o strângere de mână în mascarada trecătoare a vreunei procesiuni mondene. El însuşi era considerat un fel de scriitor. Spre ruşinea mea, nu-mi amintesc nimic din ce-a scris. Cu siguranță trebuie să fi citit ceva de el. Doar că-mi scapă foarte tare numele de familie.

Nu m-aş mira să aflu că ne-am cunoscut cândva.

Fiind atât de frumoasă, n-ar fi exclus. Şi, dacă nu suferă de aceeaşi slăbiciune ca mine, e cu neputință să te fi uitat.

Între timp, câțiva chelneri aduseseră mai multe mese, deoarece o seamă de invitați li s-au adăugat celor doi, pregătindu-se de o sindrofie totală. Hubert s-a ridicat şi, ca mânat de un imbold căruia nu mai avea chef să i se opună, deoarece puterea de convingere a logicii auctoriale poate fi depăşită de suma voințelor tuturor personajelor, s-a îndreptat spre bărbatul al cărui nume şi-l amintea să fi fost Karmailen.

D. Trecutul este un alt fruct interzis

Cunoscuse cândva un străin care dorea cu orice preț să mai pogoare o dată în paradisul decrepit al propriei tinereți. La poarta oraşului fu aşteptat de-un fost prieten ori

mentorul său, ori el însuşi la altă vârstă – n-a putut afla niciodată –, care-l opri.

— O, drumeț imprudent, nu da buzna... Numai decepție şi mânie vei cunoaşte.

— Jură-te că nimic nu mai e cum a fost, i-a răspuns călătorul, şi nu voi insista. Că toți au murit sau că au devenit alții – voi fi o dulce amnezie. Că nu voi mai găsi niciuna din imaginile amintirilor de-atunci, în niciun cotlon al oraşului, oricât de întunecat, de ferit – necuprinsul îmi va şti de urmă. Că nici mormintele învățătorilor nu-mi vor evoca timpurile de dinaintea plecării – voi rămâne atemporal. Că niciuna din fostele iubite nu se va bucura de regăsirea celei ce-a fost în ochii unui îndrăgostit de demult – mă voi preface-n stană de lavă. Că mama nu se va sufoca de emoția revederii şi tatăl nu-şi va strivi o lacrimă cu dosul palmei – îmi voi smulge inima din piept şi voi arunca-o câinilor pradă. Jură-te că propriul meu frate de cruce îmi va întoarce spatele – blestemat îmi voi face numele. Că toată confreria adolescenței s-a transferat în alte tabere. Că muza poemelor mele s-a lăsat racolată. Că nu voi găsi aici decât ură şi uitare.

— Singura afecțiune cu care vei da ochii va fi stigma disprețului. Pentru că te-ai dezis de ei, pentru că-n lipsa ta, şi nu când erai aici, au fost capabili să-şi croiască un trecut mai demn. Întoarcerea ta le-ar pune înainte oglinda micimii de-atunci şi-a iluziei de-acum. Nu reprezinți nimic bun pentru ei. Nimeni nu mai vrea să se-ntoarcă...

— Dar oraşul?

— Clădiri fără memorie, ziduri mânjite de umbre. Oraşul acela a murit odată cu plecarea ta. Incursiunea în trecut e solitară. N-ai nevoie de nimeni ca s-o faci. Dar nu aici. Nu printre ei.

Străinul mai privi o dată la valea străjuită de dealuri, unde, în depărtare, după perdeaua buhăită a copacilor, se ghicea trupul universului în care se născuse, suferise, iubise, se bucurase şi murise cum se pricepuse mai frumos.

— Măcar o clipă să mă reculeg la poalele tinereții...

— Din ce-ai fost n-a mai rămas decât o hidră țâfnoasă predispusă unui troc facil. Primeşti şi dai la schimb, cu moneda răsplății.

— Sunt oameni cu care încă doresc să fac pace.

— E prea târziu, pentru fiecare din ei.

— Dacă niciunul din noi nu mai e cum a fost, prietene, de unde ştiai că voi veni? Şi cine eşti tu de mă cunoşti atât de bine încât să nu mă laşi să intru? Ce-ți pasă?

— Dacă nu m-ai recunoscut, cu-atât mai bine. Dar sunt aici ca să te opresc cu orice preț.

— Poate fi prețul acesta moartea?

— Prețul acesta, chiar moartea de-ar fi, este pavăza ta.

6. Poezia uralelor

Nu se-ndepărtează, nici nu revine. Se opreşte în dreptul unui birt andaluz din care răzbat vibrații de chitară, însoțite de vocea răguşită în țigări ieftine a unei cântărețe de balade subversive. Preotul dispare clătinându-se după gard. Se aude susurul uşurării. Un țipăt de copil separă

înserarea, urmat de hohotul sacadat al plutonului de execuție, undeva la cealaltă margine a satului. Cu capul pe masă, un bărbat geme în pumn.

Elvira îşi continuă planarea. Peste lagune se lasă smoala. Nu mai întrezăreşte îngeri. Cheaguri de populație îngreunează circulația. Străzile se preling pe sub arcadele unei piețe decăzute din jurisdicție, laolaltă cu lături aruncate din lighean, măscări lătrate din unghere. Un străin umblă din uşă în uşă. Este împroşcat cu resturi de mâncare, agresat cu descrieri. Un duh pluteşte peste colcăiala seminției pestrițe. Pe estrada de lemn, un burduhos etilizat agită drapelul patriei ponosite. Cascade de râs punctate de vânturi puturoase. Un călău expune mulțimii căpățâna lordului Byron. Pe o masă de sticlă, inima pulsează într-o terezie coclită. Din primul rând de bănci, o femeie țipă la ea dintr-o gură spartă de cioate cafenii, un apod în zdrențe zornăie un pumn de bănuți. Fum acid de mahorcă, senzații de băutură şi dezechilibru, zgomote reci o asaltează din toate canalele. Se reazemă de-o bârnă, cu mâna la vintre. Răsuceşte privirea. Un pitic țopăie spre ea cu stilul lucind în mână.

Izbitura uşii o trezeşte fugărind printre visuri o grămăjoară de gândaci. Cade-ndărăt. Turnuri împung erotic văzduhul de noapte; larma altei mulțimi. La fereastra spitalului Roosevelt, D.T. se distinge în uralele lumii adunate în parc. Adunare selectă, în fracuri şi rochii de seară. Cu energiile abia licărind, se înclină în fața audienței

invadate de hoţi, ziarişti, gură-casă, tâmpiţi. Mulţimea izbucneşte în râs. Poetul deschide larg braţele, se scuză:

I am caught between two nights, blindness and death.

Întunericul înalţă un val de asfixie opărită, talaz cărând calupuri de bioxid de carbon. Încearcă să scape de sub cureaua de metohexital. Chingile se rup, se prăbuşeşte prin crustă. Focuri o aşteaptă în zare. Se ridică, face un pas, se îneacă în noapte şi fum. Abia mai respiră. Glasul ei niciodată n-a putut pătrunde în cortexul criminalilor de rând. Mai urcă un canal. Au mutilat-o şi-acum le e scârbă de dânsa. O bătrână strivită de-un camion încărcat cu soldaţi sângerează fără impact. În remorcă, şapte pustnici atârnă-n frânghii prinse de şapte pari sub clarul clorotic al Lunii. Măruntaie pulsează anemic, sângele se scurge în spume, smocuri de păr, euforie înceată, plictisitoare decepţii. Înaintează cu greu. Drumul duce la poalele unui niciunde acoperit de nimicuri. Călătoria se-apropie de ridicol. Insigna sfârşitului.

Nici moartea nu îndrăzneşte să-i tulbure coşmarul. Se loveşte cu pumnii în tâmple. Urletul sfâşie pansamentele nopţii, fisurează tencuiala peretelui de deasupra uşii. Uşa este izbită în lături. Lumina becului de 40W o orbeşte. Strânge pleoapele. Muşchii pulpelor sunt cuprinşi de crampe. Zbaterea smuceşte lanţurile cu un zgomot domestic.

Întoarce-te! – îi porunceşte A. Se întoarce. O leagă la ochi. Îl aude descuind lăcăţelele prinse-n pereţi.

Mergi!

Păşeşte fără să vadă, ghidată de-o cârtiță moale. Corpul îşi pierduse deprinderea. Ridică piciorul, ezită asupra treptei. Fiecare mişcare a tălpii modifică distanța ființei în toate punctele sale față de lumea din jur. Ce forță o trage în jos? Ce blestem o ține la un loc? Numără douăsprezece nivele şi A se opreşte şi ea se opreşte şi ea lângă el. Zornăitul stagnează. Aburii mâncării de deasupra o descumpănesc. Gusturile însoțesc miresme. Se clatină. A o susține. Trece pragul, se aşază pe scaun. Îi scoate legătura de pe ochi. Lumina zilei o izbeşte în ceafă. Printre pleoape distinge tacâmuri lucitoare, pahare de cristal, boluri de marmură.

Va trebui să cobor înapoi?

A îi face semn să mănânce.

Nu se-atinge de nimic.

Z. Un incredibil şir de coincidențe

Baronul ardea în legea lui:

— Când a aflat că Luciu nu-i spusese tot adevărul?

— A doua zi, Elena i-a telefonat să-i spună că Băiatul fusese arestat sub acuzația de viol, fără martori, fără urme. Avea nevoie de cineva cu relații ca să-l elibereze, pentru că nu era vinovat. Lavo i-a promis că va încerca s-o ajute. L-a căutat pe Hubert la editură. Secretara i-a împărtăşit că, în noaptea precedentă, fiul directorului fusese ținta reuşită a unui jaf, în plin centrul oraşului, că se afla internat la Spitalul de Urgență, bătut, amnezic, deprimat. I-a venit ideea să consulte agenda telefonică a lui Karma. Căută prin sertarele biroului până găsi un caiet cu coperți albastre...

— Domnule colonel, vă rog să mă scuzați că vă deranjez. Numele meu este Lavo König, soția lui Karma, dacă numele vă spune ceva.

— Încântat de cunoştință, doamnă. Cu ce vă pot fi de folos?

— V-am găsit numărul de telefon printre hârtiile soțului meu.

— Constantin Arnăutu este numele meu, în rezervă. Îmi pare rău de ce i s-a întâmplat soțului dumneavoastră. L-am cunoscut, întrucâtva, căci era în menirea biroului meu să cunoască tot ce avea oraşul mai bun... şi mai rău.

— Înseamnă că ştiți c-a avut un frate.

De la celălalt capăt al firului se auzi un oftat ranchiunos:

— Teroarea... Da... Nu ne-am confruntat decât de două ori, de-ajuns ca să nu-l uit.

— Ne-am putea vedea?

— Locuim la câteva sute de metri unul de altul.

— Când v-aş putea vizita?

— Oricând. Vă aştept.

Colonelul locuia singur. Soția lui murise în urmă cu cinci ani, unica fiică plecase în străinătate, nu mult timp după aceea.

— Nu s-ar putea spune că nu mi-am primit porția, i-a spus, în timp ce aducea cafelele.

Lavo nu ştia cum să atace subiectul. Se afla în fața unui om despre care nu cunoştea niciun adevăr.

— Spuneați că l-ați văzut pe Emil de două ori. Unde?

— Prima oară la sediul Securităţii, a doua, aici.

— Era turnător?

— O asemenea fiară? Venise să mă omoare...

Lavo tăcea absorbită. Colonelul privi spre uşă, pe care nu intră nimeni, îşi drese glasul, depănă:

— S-a-ntâmplat în noaptea fatală. Ploua cu găleata. Nero-ncepu să mârâie, s-a apropiat de uşă. Am deschis sertarul biroului, să scot revolverul, uşa fu smulsă din ţâţâni şi Teroare, şiroind de sânge, năvăli-n încăpere. Nero-i sări-n gât, omul fu mai iute. L-a doborât cu o lovitură de pumn, din doi paşi a fost lângă mine. M-a izbit peste mână şi am scăpat pistolul. Nici nu era nevoie. Şocul că nu era paralizat mă îngheţase. S-a aplecat, a luat arma şi mi-a pus-o în piept.

„Dacă eşti credincios, ceea ce nu cred, ai zece secunde să te rogi”, mi-a spus. Îi plăceau şi lui filmele americane.

„N-am avut niciun amestec”, i-am răspuns.

A ridicat pistolul. O mână care tremură strângând o armă de foc este mai periculoasă decât una fermă. Mă putea împuşca din greşeală. În acea clipă, Mădălina a intrat în odaie, cu părul despletit, într-o cămaşă de noapte.

„Încetează imediat când îţi spun!”

Pentru o clipă am rămas suspendat între stupoarea că visam şi convingerea că înnebuniserăm cu toţii. Probabil că şi intrusul a fost derutat de apariţie. Surpriza a fost de folos, fata reuşi să se interpună. Ca militar, eram pregătit pentru lupta cu duşmanul, dar nu pentru jertfa fiicei mele. Nici el nu părea pregătit. Continua să aţină arma asupra

mea. M-a privit cu mânie, amărăciune, poate, ca la un capăt de drum, a întrebat c-o voce obosită:

„Dacă aşteptăm un sfârşit mai mare decât ambiția noastră, ce nevoie mai e de-atâtea crime?”

Am crezut că se referă la moartea fiului său.

„N-am avut niciun amestec.”

Tensiunea creştea. Eram la câteva respirații de-un atac de cord, amenințat de un terorist ajuns cerşetor pe jumătate psihopat, care şiroia de sânge ca un animal lovit de tren, fiica mea plângea în hohote, nu numai la gândul că puteam să fiu ucis, dar şi la amintirea băiatului pe care tatăl său vroia să-l răzbune, iar sus soția mea, imobilizată la pat de o paraplegie fără suflet, gemea cu ultimele puteri, neştiind la ce suntem martori. Afară tuna în cascadă, bubuia pe verticală cu rafale de vânt distorsionând zgomotele furtunii alternate cu crâmpeie de linişte insuportabilă.

— Ce s-a întâmplat?

— Uneori, miracolul ia forma nimicului. După câteva momente, realitatea din jurul meu devenise visul unui străin şi nu-mi mai păsa de nimic. Nu se mai auzea decât răpăitul ploii pe pervaz. E posibil să fi stat aşa un minut, o secundă, jumătate de oră. Să-mi fi pierdut mintea. Sleit de puteri, de programări, de trucuri. Fața agresorului era albă. Începu să delireze:

„Am comis fapte pe care nimeni în oraşul ăsta n-a îndrăznit să şi le imagineze; am cunoscut caractere cum nu vor mai fi concepute nici ca urmare a erorii; artişti de geniu

dispăruți în calmul mulțimii ca sub apele mării, nimeni n-a mai ştiut de ei, turnători de doi bani ucişi în spatele gării, nimeni nu i-a plâns, femei uitate de copii, poveşti pe care nu le-a consemnat nimeni despre o lume a nimănui într-o epocă pe care puțini au avut privilegiul s-o vadă cum era, bătăuşi umiliți în pumnii furiei, fanfaroni călcați în picioare cu sadism, analfabeți mânuind justiția forței. Ierarhia gradelor de sensibilitate. Pentru douăzeci de ani lumea aceea a făcut din mine un zeu nepieritor, năpraznic, necruțător. Am căzut în nemernicie din preaplinul trufiei şi am trăit ca un lepros din mila ticăloşilor. Lumea mea a fost înghițită de logica haosului, fiul meu, asasinat de slugile nimicului. Nu-i pot pedepsi pe toți cei vinovați pentru toate acestea... numărul lor este legiune... dar cineva trebuie să plătească."

Îmi expunea teoria țapului ispăşitor fără obiect. A aruncat o privire leşului de la picioarele noastre. Nu părea de ajuns. Îmi aşteptam destinul cufundat în acceptare, în ipostaza victimei contemplându-şi sfârşitul, întocmai vitelor pe care le terorizam noi prin anchete şi puşcării, asasinate, tocite în case conspirative, otrăvite pe-ndelete, umflate de boli induse, dar destinul, considerându-mă, probabil, nevrednic de-un final eroic, m-a ocolit. A lăsat să-i alunece arma din mână, a dat din cap ca şi cum înțelesese că partida, în orice fel ar fi fost jucată, era pierdută, s-a întors, s-a îndreptat spre uşă, a dispărut în noapte. Sunase ora. Dar nu pentru mine...

Lavo nu spunea nimic. Cumpănea alegerea lui Karma.

— N-aş vrea să par grăbit, căci nu sunt, dar cum v-aş putea fi de folos?

— Asta a fost tot?

— Nu-i plăcea să vorbească mult.

— Fiul său a fost arestat azi dimineață pentru un viol pe care mama lui susține că nu l-a comis. M-a rugat s-o ajut. Sunteți singura persoană capabilă să intervină pentru ei.

Colonelul se ridică şi privi pe geam:

— Lângă gard se află o moviliță de pământ. Acolo l-am îngropat pe Nero. Probabil că ar fi murit deja oricum, de bătrânețe.

Tăcu. De departe se auzea prelingerea tramvaiului la vale. Se întoarse spre ea şi-i spuse cu o voce abulică:

— Vă dați seama, doamnă, câte coincidențe au fost necesare ca să dați peste mine şi să mă rugați, după atâția ani, să fac ceva pentru un om pe care l-am admirat şi detestat, intermitent, cu aceeaşi intensitate?

Lavonia nu-i răspunse. Colonelul continuă:

— Băiatul va fi eliberat.

2. Aventura galeză

Peste mahala se lăsase un duh pestilențial. Străbătură pe jos, din vârful Copoului, până-n cloaca Podu Roş.

— Acesta este oraşul pe care-l părăsesc. Dintre cei care-au murit toți ar mai fi fost în viață.

— Dacă ar fi să-ți oprească bătăile inimii, de care te-ai desprinde cel mai greu?

Făcu o droaie de paşi în tăcerea gândurilor căzute pe asfalt.

— Ca eficiență de impact, probabil că aventura galeză. În primul rând, pentru că eram un băiat de 15 ani, cu tragere de inimă spre chiul, hoinăreală şi visare, exact condițiile care m-au afundat pe o stradă adiacentă Morii de Vânt, coborând neanunțat o surpătură a Țicăului, unde, în spatele unei cotituri, permitea o frântură de cartier centenar. Probabil că nu mai există. Cei mai mulți dintre noi au emigrat ori au murit, străzile au fost acoperite de buruieni ori de alte străzi.

În miezul unei zile de iarnă înaintam scârțâind prin zăpadă. În poarta unei case aproape că m-am izbit de Alexei, întunecând amiaza cu mâinile la piept. În curte, doi bărbați se pregăteau să taie un porc agitat. M-a acostat cu aplomb:

„Da' ce faci, bă, Andruşca, să fie adevărat că nu mă recunoşti? Vino-năuntru!" Am tropăit în cerdac, să-mi scutur bocancii, am pătruns în hol. În odaia principală, printr-un fum amețitor, toată golănimea teritoriilor sălbatice în păr, de la Turbatu şi Zdrelea, la Ocnă şi Cărnosu, Verigă, Şontorogu şi Calamitate, inclusiv înfiorătorul Şelat Şirag, pe care numai Teroare fu capabil să-l domolească într-o vară, plus fetele aferente, ale căror porecle ar fi figurat onorific pe lista scurtă a cuvintelor interzise în multe locuri rău-famate din porturile franțuzeşti. Îmi arătă o cameră, la capătul unui coridor:

„Aruncă-te din catrafuse şi fă-te-ncoa! Avem invitați..."

Ca şi cum m-ar fi privit în vreun fel. Şi vedeam şi eu că aveau invitați. Nu stăteau toți în gazdă.

Odaia era plină cu haine aruncate claie peste grămadă. Am împins câteva într-o parte şi m-am aşezat pe pat. Am inspirat adânc aerul stătut, încercând să realizez în ce intrasem. Cum fu cu putinţă să fiu atras în asemenea cloacă? O seamă de temeri mă înconjurau din toate direcţiile. În timp ce prevestirile mi se-nvârteau prin cap ca o tortură orientală, Gala Vieru intră-n odaie şi-şi aruncă scurta de blană lângă dulap. Când mă zări, tresări speriată, îşi reveni, împinse nişte ţoale jos şi se aşeză pe-un scaun.

„Eşti pedepsit c-ai luat premiu?"

Am dat din umeri cu dezinvoltură. Îşi încreţi ochii insinuos:

„Parcă te ştiu de undeva..."

Normal că mă ştia, probabil ca pe-un cal breaz.

„Cred că te-am văzut pe la şcoală..."

Singura mea speranţă se baza pe neînsemnătatea făpturii pe care-o purtam prin lume şi slaba ei ţinere de aminte. La vârsta aceea, însă, puţinătatea cunoştinţelor generale permite luxul unei memorii impecabile.

„Numele tău este Andrei, nu-i aşa?" – se interesă ea cu tonul vecinei cumsecade care te prinde la furat în piaţă.

Am dat din cap.

„Eu sunt Gala" – făcu ea, „în sfârşit…"

Ca şi cum ar fi existat cea mai mică posibilitate să n-o fi ştiut. Fetele doar frumoase sunt perfect conştiente de puterea celebrităţii proxime şi consideră inutil moftul prezentării. Categoria extrem de redusă care o cuprindea pe Gala înlocuise atracţia cu seducţia şi dorinţa cu legea.

O văzusem pentru prima oară cu o vară înainte, la ştrand. Stăteam la soare cu Laurenţiu, întinşi pe-un cearceaf de-mprumut. La un moment dat, vacarmul plajei pierdu din altitudine. Am ridicat privirea. O blondă se unduia printre oameni ca pe-o insulă pustie ferindu-se de scaieţi. Laurenţiu zise c-o voce pierdută:

„Asta-i tipa de care ţi-am vorbit.”

Am rămas amândoi cu privirile duse. Pentru cine-a văzut-o în vara aceea va fi greu să uite mersul ei metafizic prin mulţimea comună. Nimic, nimeni, niciunde, nici măcar Teia, nu-i va egala străfulgerarea în perimetrul acestui oraş.

În septembrie, la începerea şcolii, cineva care urma cursurile de dimineaţă în aceeaşi sală de clasă scrijelise iniţialele GV în lemnul băncii pe care-o-mpărţea cu mine, care aveam ore după-amiaza. Am prins c-o piuneză în interiorul pupitrului un bilet definitiv asupra situaţiei, din care-a înţeles ce-a vrut. Probabil că asemenea congruenţe au loc o singură dată în viaţă. Cea care-şi marcase locul era Gala. În loc să-mi cer scuze, am continuat să corespondez pe-un ton sarcastic. Mi-a trimis o fotografie. Simţul proporţiilor m-a împiedicat să răspund cu aceeaşi monedă. Schimbul epistolar, care ajunsese în iarnă, fusese întrerupt de vacanţa de Crăciun. Rosti:

„Deci aici îmi stătea corespondentul, printre boarfe şi golani!”

Se apropie, mă mângâie pe mână. Un instinct de apărare încercă să mă alerteze, dar era deja târziu. Epuizat de

gânduri pline de contradicții, asocieri morbide, spaime cotropitoare. M-am întors spre ea cu intenția de-a o mângâia pe obraz, dar, mânat de-un reflex social, am sărutat-o. Uşa de la capătul holului fu deschisă, zgomotul petrecerii răzbătu până la noi, apoi se făcu linişte.

Într-o casă străină, plină cu cele mai periculoase specimene lăsate vreodată în libertate de autorități inconştiente, luat prin surprindere, confuz şi aproape suspendat în ireal, cu tâmplele bâzâind de incantația unui ritual pe care nu-l cunoşteam, am aflat în câteva clipe limita maximă a sălbăticiunii adăpostite în mine, în văgăuna minusculei morți a originii, motorul unei lumi pe care, deşi nu-ncepeam s-o-nțeleg, încetasem, măcar, s-o rejectez.

Un amestec de teamă şi interdicție oferea o altă dimensiune tristeții. Priveam fascinat ridicarea ciorapilor groşi de bumbac, netezirea pliurilor, aranjarea decolteului. Ieşind din cameră, a spus „nu te mişca de-aici”. S-a întors cu două pahare şi o sticlă din care turnă o băutură închisă la culoare. Am băut lichidul cu gust amărui. Îmi luă paharul gol din mână: „vino!”. M-am luat după ea.

În odaia înțesată de elemente se făcuse linişte. Fumul se risipise, era aproape întuneric. Raza unei lămpi, ajutată de sfârşitul zilei, lumina un colț al încăperii, unde, lângă soba de lut, stăteau aşezați turceşte patru bărbați, ținând în mâini instrumente ciudate. Aceştia trebuie să fi fost „invitații”. Gala mă apucă de braț şi mă trase lângă perete. Când am întors capul, cei patru începură să cânte. Cu un

ghem înfipt în stomac, am încetat să respir. Cuvintele mele se dovedesc adesea neputincioase când sunt nevoit să descriu lucruri banale... Cum ar putea fi capabile să redea senzații de neînțeles, tăiate adânc, pe care nu le-am mai încercat niciodată de-atunci?

Cântecele, ca şi purtătorii lor, păreau venite din altă realitate, pentru a-mi circumstanția neputința. Rezonanța intrumentelor corespundea golului din inimă, care se umplea de o chemare venită din orbia depărtării. Acum înțeleg: nostalgia drumului nestrăbătut. Frică fără chip, regăsire fără obiect, exaltare, lichefiere, vaporizare. Limba versurilor bănuiesc a fi fost aramaica, dar asta n-aveam de unde s-o ştiu atunci. Atunci nu simțeam decât o incertitudine rotitoare în creier, un suflet bătând nebuneşte să iasă din cuşca vertiginoasă a ființei şi imagini urcând cu o viteză amețitoare pe lângă hăul în care cădeam şi din care aveam să mă trezesc într-un avion trecând Oceanul înapoi, treizeci de ani mai târziu. Acesta a fost primul meu contact cu fauna lor îngrădită, din care, dintr-un anumit punct de vedere, n-am mai ieşit niciodată. O lume moartă, ataşată ca o dependință pitorească vieții mele sarcastice.

— Ce mai ştii de ea?

— Bănuiesc c-a-mbrătrânit şi dânsa, ca toți ceilalți...

Cerul înstelat părea mai adânc fără pete. O pasăre se zbătu prin somn în crengile unui copac. Din depărtare, îl căuta şuieratul trenului.

Despărțirea de oraş nu avu nimic dramatic în ea. În spate nu rămânea decât sunetul paşilor răsunând sub bolți de iederă. Adunătură de pietre, frânturi de gemete...

4. Inundat de silă şi oroare

11 Octombrie 1989

În încăpere intră un bărbat în vârstă, cu părul complet alb. Zâmbi jovial, expuse doi dinți de viplă, îmi întinse mâna, se prezentă drept colonelul Arnăutu, mă rugă amabil să iau loc.

— Domnule Trifa, regret cele petrecute, îmi cer scuze pentru neplăcerile adiționale. Lucrătorii de la Miliție au manifestat exces de zel. Noi lucrăm altfel. Pe scurt, iată punctul oficial de vedere: vă întoarceți la Bucureşti, unde veți fi reinstalat în funcția deținută anterior, cu drept de publicare, de comunicat cu prieteni, paşaport pentru călătorii în Occident.

Nu-mi credeam urechilor.

— Ce-mi cereți să fac?

— Nu vi se cere nimic. Bătu nervos cu degetele în masă. Poate un fleac, dacă ați adus discuția. Practic, puteți refuza. Am impresia că trebuie să vă rog, să mă explic. Vreți să fiți reabilitat ori nu?

— Unde ar urma să locuiesc?

— O vreme veți sta la Băneasa...

— În pădure?...

— În dormitoarele şcolii de ofițeri.

Am crezut că sunt luat de ameţeli.

— Ce fel de ofiţeri?

— De informaţii...

— Îmi propuneţi să devin securist?

— Aţi trecut cu bine toate testele.

— Băiatul ăla este mai mort decât onestitatea *Scânteii*.

— Băiatul ăla este mort ca urmare a unei probleme personale. Noi n-am fost implicaţi cu nimic şi, fie vorba între aceşti patru pereţi cu magnetofonul oprit, nici dumneavoastră.

— Ce se va întâmpla în caz că refuz?

— Nu mare lucru. Mai bine zis, nimic. Lucrurile vor decurge exact ca acum...

— Voi continua să fiu hărţuit de comandantul Atanasiu, percheziţionat săptămânal de sublocotenentul Pârjol şi urmărit în permanenţă de oamenii dumneavoastră.

— Domnule Trifa, nu-i păcat să pierdem un om cu un atât de ordonat simţ al previziunii? Chiar dacă aţi omis un element important.

— La ce vă referiţi?

— La consumul fetei aceleia fără autorizaţie.

Se ridică de pe scaun şi, fără să mai salute, ieşi din birou.

14 Octombrie 1989

Domnul Preda mă trezeşte la ora 7. Vă caută cineva de la Bucureşti, spune. Trag halatul pe mine, dau buzna-n

sufragerie. Un şobolan cu ochelari sorbea zgomotos dintr-o ceaşcă de nechezol. Îmi zâmbeşte afabil cu câţiva dinţi stricaţi. Mi se întoarce stomacul pe dos. Se prezintă drept fost profesor de ştiinţe politice la academia PCR. A auzit de mine, trece prin situaţii similare, sub supraveghere permanentă, acum a reuşit să scape de urmăritori. Ce vrea? Să mă asigure de sprijinul lui şi al unor tovarăşi grei. Mi-a explicat că regimul va cădea în câteva luni, lucrurile sunt avansate, el constituie o rotiţă importantă în mecanism.

— Domnule profesor, mi-a spus, vă rog să acceptaţi propunerea de colaborare lansată de colonelul Arnăutu.

— Deci asta era!

— Nu vă pripiţi! Îşi ţugui botul, sorbi o nouă tranşă de înlocuitori. Nu veţi fi nevoit să turnaţi pe nimeni. Nu vă pot dezvălui prea mult, în joc sunt lucruri mai importante decât simpla racolare a unui intelectual. Se aplecă spre urechea mea conspirativ: pe deasupra, fata asta vă poate crea multe probleme. Iar dările de seamă pe care le-aţi semnat după călătoriile bursiere în Occident vă pot incrimina suficient de penibil într-o societate în care, pentru o vreme, comunismul va fi detestabil de la orice microfon, chiar dacă în ele n-aţi descris nimic odios.

21 Octombrie 1989

N-aveam nicio idee cum de reuşiseră s-o implice pe Elvira în biografia mea, din moment ce Călin îmi era dedicat trup

şi suflet, dar faptul că şi colonelul Arnăutu şi civilul din Bucureşti o menţionaseră mă încolţea. Văzusem de ce fuseseră capabili în cazul lui Alin. Aveau totul de partea lor: forţa manuală, cârligele psihice, dispreţul pentru un popor de mormoloci, complicitatea occidentală. După încă o săptămână, am cedat, abundat de silă şi oroare.

4 Noiembrie 1989

După alte două, redactam o scrisoare către *Europa liberă,* în care, sub un pseudonim luat din cartea de telefoane, demascam ororile la care degenerarea comunistă supunea poporul. Nici nu trebuia să exagerez. Degenerarea era acolo, vizibilă din orice perspectivă.

29 Noiembrie 1989

Zidurile lagărului comunist cad unul câte unul. Ofiţerii KGB şi colaboratorii din teritorii au pornit să năruiască închisorile pe care tot ei le ridicaseră. Dominoul libertăţii parcelate mătură nestăvilit cea mai mare minciună a civilizaţiei, instituind alta.

20 Decembrie 1989

Pe 16 decembrie, la Timişoara au avut loc mişcări spontane de stradă. Eroii patriei socialiste, militarii, securiştii,

milițienii, au tras în golanii iubitori de libertate (ce-şi închipuiau ei că este). Revolta populară s-a amplificat şi a cuprins Bucureştiul, alte oraşe din țară. În Capitală, confruntările au fost pe alocuri atât de crâncene încât occidentalii s-au temut de izbucnirea unui război civil. Americanii au cerut ruşilor să intervină, dar ruşii, pentru prima oară în istoria lor, au refuzat politicos. Scenariul era prea minuțios şi bine pus în practică pentru a-l periclita cu o intervenție militară inutilă.

25 Decembrie 1989

În dimineața zilei de 22 decembrie am luat trenul spre Bucureşti. Am găsit un oraş devastat, murdar, beat de entuziasm. M-am îndreptat spre Institut. Am fost luat pe sus şi dus la Televiziune ca un erou. Seara am fost uns ministru în guvernul provizoriu. Eram unul dintre puținii disidenți ai unei nații laşe, care îşi va regăsi repede demnitatea şi milioanele de luptători anticomunişti.

15 Ianuarie 1990

Nu a trecut mult şi elanul revoluționar s-a manichiurizat. Spermatozoizii democrației s-au mai zbătut o vreme în eprubetele promisiunilor care nu se coagulau, au pierit ocultați sub faldurile cătrănite ale unei monstruozități originale, fungoiforme, împăcate din torționari şi victime, turnători şi livrați, cu capete de activişti ițindu-se telegenic prin gaura rujată pe care tot ei avuseseră grijă s-o decupeze

în steag, urcând şi coborând din mers, căci singurul principiu rămas în vigoare nu era salvarea unor noţiuni, ci a trenului care-i cărase pe toţi. Instituţiile şi-au schimbat denumirile, unele din ele şi conducerea, Securitatea şi-a replantat oamenii în funcţii-cheie, selecţia naturală, dând, pentru prima oară în jumătate de secol, de condiţii propice, smulse ţării două milioane de specimene mai răsărite, despărţindu-le de patrie spre ţări civilizate precum membrul sănătos de corpul atins de cangrenă.

Călin muri înjunghiat în timpul revoluţiei, în împrejurări neelucidate, în seara zilei de 22 Decembrie. Martir fără voie, nota unui ziar local sugerând că autorul crimei era membru al Securităţii.

7 Septembrie 1992

Azi m-am căsătorit cu Eva. Stânjenit de spondiloză, Baronul a adus-o la altar. Ar fi vrut să facem nunta la Iaşi, dar îndatoririle ministeriale m-au împiedicat să părăsesc Capitala. Tatăl lui Alin mi-a trimis o telegramă de felicitare din Canada.

28 Martie 1996

Pe Karmailen König nu l-am mai văzut niciodată.

2. Sigiliul mântuit al elocvenței

Vineri dimineață închirie un automobil demolat şi o tunse spre Târgu Neamț. Frig, pale epileptice, umezeală şi noroi. În urmă cu un an, lumea era sufocată de nămeți; acum, degenera captivă între două nehotărâri.

Porțile mânăstirii stăteau deschise spre munți. Parcă în afara zidurilor, intră la pas. Găini cotcodăceau din culise, ulii dădea târcoale la adăpostul norilor. Trecu pe lângă un strat de flori galbene. Din pardoseala curții se ițeau brazi şi tufe de bucsus. Câțiva norvegieni gălăgioşi făceau fotografii pe rupte. Pe treptele clădirii proaspăt văruite din stânga bisericii şedea un călugăr cu adevărat bătrân. Poate la mai bine de-o sută de ani.

— Cu treabî, frățioare?

— Îl caut pe Dio Cassius.

— Tânăru' Dio... Şăz olecuțî!

Luă loc lângă moşneag.

— Nu-mi aduc aminti sî-l şi văzut di multişor. Ai afaceri cu 'nealui?

— Odată ce-ai trecut de porțile mănăstirii, nimic nu mai pare important.

— Că doară n-ăi fi străbătut atâta amar pentr-o videnie!

— E tot ce contează...

— Vorghiturî di oraş! Urmăreşti mătăluțî coridoru-aista ia şî ciocăneşti-n ultima uşî pi stânga. Dacî fratili nu sî roagî, te-o auzî. În caz contrari, împinji uşa şî pătrundi, că noi nu țânim cetluit.

Mulțumi, se ridică, îşi scutură praful de pe pantaloni, pătrunse în clădire. Coridorul era răcoros. Vacarmul turiştilor rămăsese în urmă. Ciocăni. Un glas cunoscut îl îndemnă:

— Andrei? E deschis.

După o secundă de ezitare, împinse uşa. La o masă de tei, Magistrul scria aplecat. Asemănarea era uluitoare, doar că Dio Cassius părea mai tânăr cu douăzeci de ani. Se ridică şi-i oferi să şadă:

— Ia loc, te rog.

— De unde ştiai că sunt eu?

— Călugării nu bat la uşă.

Doi pereți ai chiliei erau acoperiți cu cărți. Se apropie, desluşi titlurile.

— Ai tot ce-a scris Magistrul. Şi profesorul Dalberg... Armand... Cărțile Clarei...

— Am şi cărțile tale. Nu pot să te servesc decât cu ceai de romaniță.

— Nu, mulțumesc.

— Nu vrei să facem câțiva paşi prin curte?

În dreapta, o alee pietruită urcă pe sub brazi străjuind via de ambele părți. Păsări de iarnă țipă bezmetic. Lumini răzlețe se mişcă printre turle.

— Pari preocupat, îi spuse Dio Cassius.

— De reversul istoriei lui Leonardo da Vinci...

— Se-ntâmplă că n-o ştiu.

— Pentru imaginea lui Isus din Cina cea de taină, găsise un tânăr cu chip senin, locuit de lumină. Cu el îşi începu

creația. Continuă cu ceilalți apostoli, diferiți oameni de la țară, târgoveți cinstiți pozând în capelă. Pentru Iuda Iscarioteanul, însă, nu găsea modelul potrivit. Avea nevoie de-un bărbat cu fața bătută de invidie şi păcat, cu semnul trădării înscris pe frunte, corupt şi schimbător, în stare să comită cea mai abominabilă crimă din istoria lumii, pe care s-o dubleze cu cea a sinuciderii. A dat de el, după ani de căutări, într-o puşcărie florentină. Când a prins să-l picteze, criminalul izbucni în plâns.

„Ce ai?” – îl chestionă frescanul.

„Nu mă recunoşti, Maestre?”

Era acelaşi bărbat care-i pozase, cu ani în urmă, pentru chipul lui Isus.

— Întrupăm mai mulți oameni. Simultan, succesiv. Cel de azi tânjeşte după cel care-a fost.

— Celui de ieri îi pare rău de cel ce-am ajuns.

— Ne-am întâlnit la mijlocul drumului.

Andrei îl găsea mai degrabă incoerent, dar nu vroia să-l întrerupă. Călugărul se întrerupse singur, oprindu-se amuzat în loc:

— Incoerența nu este semnul nebuniei.

— N-am nimic împotriva nebunilor.

Nu înțelegea cum îi citise gândurile. Din spate, toaca umplea văile aburite.

— Suntem chemați la masă.

Andrei se opri:

— M-am întors pentru trei lucruri: ultimul text al lui Armand, confirmarea unui procesor de cuvinte şi varianta întâmplării cu care aş putea să mă duc în mormânt...

— Pari mai interesat de povestiri decât de povestitori.

O adiere alinta pădurea cu miros de sălbăticiune.

— Povestitorii nu sunt decât intermediari.

— Aş fi dat nu ştiu cât... Bănuiesc că de la mine aştepți relatarea sepulcrală. Îmi vine greu s-o aşez în cuvinte, dar o retrăiesc în fiecare zi. Momentan, o zi ca toate celelalte. Cât fals e ascuns în micimea generalizărilor! Fusese cald în noaptea de dinainte şi-n cele ce-au precedat-o. Nu mai dormisem de-o bună bucată de vreme. Insomnia mă păstra tulburat înainte de orice stimul. L-am auzit pe Mihai când a intrat în odaia lui, odată cu cântatul cocoşilor. Bodogănea de unul singur. Se îmbătase iar. Am dat să mă apropii. Prin perdeaua uşii i-am văzut umilința. M-am retras.

Am adormit la 5. La 6 m-am trezit. Camera lui era goală, patul nedesfăcut. La 6 jumate urcam dealul. Nici nu mi-am dat seama când am ajuns la colțul străzii. Fratele meu stătea rezemat de gard. Bolnav, adormit, înghețat de-o nevoință trupească. Teia trebăluia prin curte. Venise la gard cu un cearceaf în mână, într-o rochie ieftină, presărată cu flori decolorate, în picioare avea o pereche de papuci de casă făcuți din nişte pantofi bărbăteşti cu cinci numere mai mari. Vizavi locuia preotul Victorin, care uda cu furtunul colbul de pe stradă. M-am apropiat să aud ce-şi spun. N-am auzit decât o şuşoteală. Fața fetei era

speriată. Când mă aflam la vreo zece metri, am spus: „Mihai, ce faci aici?”

O apucase de mână prin gard. În fundul curții, un copil se juca pe-o pătură întinsă pe iarbă. N-am văzut cuțitul, din unghiul în care mă aflam, urcând cu lumina soarelui în ochi, dar am auzit un țipăt moale, care m-a-nghețat, apoi sunetul surd al prăbuşirii corpului la pământ, tropăitul paşilor dispărând la deal, scârțâitul porții. Am deschis îngrozit. M-am aplecat s-o iau în brațe. Era uşoară ca un fulg. Încă nu murise. Încerca să-şi mai vadă o dată copilul. Am pus-o jos şi am aşteptat în genunchi.

Absurdul mecanic al gesturilor n-a tulburat defel pacea mahalalei. Ziua îşi continua măreția, preotul uda strada preocupat. Am apucat cuțitul. M-am ridicat, am luat-o la deal. În urma mea am auzit hohote înfundate. Am întors capul. Nu era nimeni. Am alunecat pe ulițe pustii o vreme fără măsură. Călcam apăsat, ca să nu mă scufund. Ziua sporea fierbințeala, tăcerea, disperarea. Timpul se topise în crâng. Casele erau moi, străzile se afundau, cişmelele scoteau aburi. La orele patru, m-am dus şi m-am predat.

— De ce eşti atât de sigur că sunt fiul tău?

— Iertarea implică preluarea unei părți a vinovăției.

— Care din voi este în fotografia cu Teodora ținându-mă-n brațe?

— Nu mai țin minte.

— Fotografia îi stă acum la cap, potrivit ultimei dorințe.

— Înseamnă că e fotografia lui.

— Cum a putut comite şi apoi accepta?

Se apropiau de clădire.

— Nu m-a căutat niciodată pentru că realiza ce-am ştiut de-atunci: păcatul nostru ne-a condamnat...

— N-ar fi trebuit să te tulbur.

— De ce-ai venit atunci?

— Este ultima mea vizită în România.

— În stilul său emfatic şi accelerat, Borges expune o teorie lucrată în 1608 de poetul metafizic John Donne, care, pornind de la un verset evanghelic, susține că sacrificiul cristic este o îndelung pregătită sinucidere. „Ideea unei divinități care alcătuieşte universul pentru a-şi înălța eşafodul.” Literar, o stanță seducătoare, teologic – un nonsens defăimător. „Mai înainte ca Adam să fi fost făcut din lut, susține Borges parafrazându-l pe englez, mai înainte ca cerul să despartă apele de ape, Tatăl ştia că Fiul avea să moară pe cruce şi, drept scenă a acestei morți viitoare, a creat pământul şi cerurile. Christos a murit de moarte voluntară, sugerează Donne, şi cu aceasta vrea să spună că elementele şi lumea şi rândurile de oameni ce se perindă pe pământ şi Egiptul şi Roma şi Babilonia şi Iudeea, toate au fost scoase din neant ca să-l distrugă. Poate că fierul a fost creat pentru cuie, spinii pentru cununa batjocurii, iar sângele şi apa pentru rană.”

— Aberant şi seducător.

— O dispută care trece de limita semanticii, dar se opreşte brusc din cauza sugestiei blasfemice. Pe deasupra, lipseşte cauza accidentală a căderii. Dacă lumea a fost creată doar pentru ca salvarea ei să ceară sacrificiul prin

moarte al celui care o crease, care mai este rostul Îngerului căzător? Iar dacă facerea este o capcană pentru a-l prinde, căderea lui ar putea la fel de bine reprezenta *actul ultimei vestiri*.

— John Searle susține că istoria este oarbă deoarece nu este expusă decât sintaxei. Semantic, micile evenimente nu fac sens. În timp, însă, sintaxa repetă şi improvizează, creând o semantică a existenței.

S-au oprit în dreptul intrării. L-a privit în ochi. Avea ochii lui şi ai Magistrului, alcătuind parabola unui silogism confuz.

— Lumea este Îngerul. Armand a ratat de puțin concluzia asta.

— Cuşca lui. Pe vremuri, l-am cunoscut.

— Credeam că fusese la altă mânăstire.

— La Sihla. Ne-am întâlnit în tren. Era la fel de abătut cum eşti tu acum.

Andrei tăcea. Călugărul vorbi:

— Într-o zi, am să mă duc să văd fotografia lui Mihai.

Nu-l putea păcăli.

— Chipul ei vrei să-l mai vezi o dată.

— Da, fața ei...

Se întoarse şi dispăru spre parcare.

Dio Cassius rămase în uşă. Sigiliu mântuit al elocvenței.

4. Duhul mulțimii te va disprețui oricum

9 Octombrie 1989

Detaşarea budistă începea să dea semne de oboseală. Viaţa găseşte resurse să te indigne ori să te lase indiferent. În steaua mea norocoasă n-am crezut niciodată. Urcarea e premisa căderii. La ce să fii demn când nimeni nu dă o ceapă degerată? Crezi că vei fi respectat, duhul mulţimii te va dispreţui. Omul nu poate accepta tortura decât dacă ştie că cineva îl priveşte.

La ora opt, uşa celulei fu deschisă:

— Ieşiţi, vă rog.

M-am ridicat de pe pat, amorţit, am făcut un pas, a fost cât pe ce să mă prăbuşesc, două perechi de mâini civile m-au înşfăcat puternic şi m-au târât afară din celulă.

10 Octombrie 1989

În noaptea arestării, frunzele copacilor fură luate de brumă. Oraşul deveni urât şi ursuz. Două zile mai târziu, cu toate că plouase şi temperatura coborâse sub zece grade, aleile cimitirului gemeau înţesate de spectatori îndureraţi. În spatele carului mortuar, mama îndoliată, sprijinită de două femei, tatăl, prăbuşit în umărul unui bătrân cu barbă enormă, familia apropiată smulgându-şi părul de pe cap, colegi de clasă răvăşiţi. În mulţime l-am zărit pe Karma König. Cineva m-a strâns de mână şi am întors capul. Era Eva. Păşeam ca prin visul unui beţiv, faţa plumburie a cadavrului îmi ţinea reveriile la distanţă. Când sicriul fu scos din cuşca dricului, ţipătul unei femei străbătu mulţimea ca un cuţit. Eva spuse:

— Cred că e mai bine să ne retragem.

În timp ce alaiul se împrăştia pe alei, ne-am îndreptat spre ieşirea din cimitir. La poartă, doi tineri m-au străpuns cu săbii de ură.

Blestemată slăbiciunea Severei!

A. Seamănă izbitor cu tatăl meu

S-a aflat vreodată cine contribuise la denunț?

La masa din colțul în care se adăpostise tânăra femeie se aşezase un bărbat care i-a atras lui Hubert atenția pe loc, nu atât prin ciudățenia aspectului, căci arăta ciudat chiar şi pentru un restaurant portughez, ci pentru că-i părea cunoscut.

...Potrivit lui Sebastiano Cristobal de Ayala, denunțul friza anonimatul, dar caracterul grafologic trăda mâna unei femei. Mâna Mariei Severa.

De ce-ar fi făcut-o?

Cum dădu explicații acelaşi don Cristobal, cântăreața oscila între dorință şi necesitate: prea îndatorată Contelui de Vemioso ca să-şi permită să se-ndrăgostească de Alexandre şi prea excitată de acesta ca să se poată dispensa de versurile lui. N-a găsit alt mod de-a ieşi din dilemă decât să-l pună sub controlul unei cuşti din care să-i poată exploata filonul artistic. Alexandre îi trimitea producții din celula închisorii, Contele nu-şi încetini sponsorizarea, ea cânta motivată de suferință, sprijinită de *reali*. Rețeta perfectă a valorii populare.

O femeie crudă...

Hubert coborî glasul, rosti în şoaptă:

În stânga mea, în spatele sălii, imediat lângă stâlpul din dreapta cuptorului, unde cânta Maria Severa pe vremuri, se află o pereche. Ea este o femeie înaltă, cu trăsături fine, cu părul prins la spate, cu fruntea uşor boltită. Bărbatul are părul lung şi grizonat pe la tâmple. Am credința că l-am mai văzut undeva.

Lavo întoarse capul.

Seamănă izbitor cu tatăl meu.

Tatăl tău este mort.

Marele Text

„Metafora este, probabil, una dintre cele mai rodnice familiarități ale omului. Eficacitatea sa este megieşă magiei,
unealtă cu puteri creatoare
pe care Dumnezeu a uitat-o
în interiorul ființei pe care a zămislit-o. „

Jose Ortega Y
Gasset

„Tout, au monde, existe pour aboutir à un livre."

Stéphane Mallarmé

„Dacă o limbă are un termen pentru purpuriu
va avea unul şi pentru roşu."

Steven Pinker

„What can be said at all can be said clearly;
And where of one cannot speak
There of one must be silent."

Ludwig Wittgenstein

„Ce cuvânt îl poate cuprinde pe Dumnezeu?
Dacă nu unul, o mie?
Un milion, poate?
Nici toate la un loc."

Andrei E. Nemetz

1. Din cât ne este permis de cumulul falsului senzorial, constrânsa procesare a minții, insuficienta recoltă a informației, în acest domeniu nu putem lucra decât cu prezumții.

1.1 La început a existat prezumția de conştiință.

1.11 Cunoaşterea este reflectarea informației în conştiință.

1.111 Informația reprezintă anticamera creației, experiența postludică a istoriei.

1.1111 Cuvântul este potențialul cunoaşterii transpus în materie, alcătuit din toate cuvintele acoperind noțiuni abstracte, descrieri radicale, realități inexistente.

1.12 Înaintea existenței, cuvântul plutea prin consistența spirituală ca un nor fără direcție.

1.2 Acolo unde toate caracteristicile unui sistem se întâlnesc apare destinul, ca în cazul apei care dă de praf pentru a zămisli fatalitatea noroiului.

1.21 Destinul, simplu sau complex, este sistemul închis cu rezultat invariabil.

1.22 Noțiunea ființei supreme se suprapune peste cea a destinului creației, masa critică a cunoaşterii, totalul unei înşiruiri enorme de elemente şi legi, străbătut de raza conştiinței ca un laser scanând posibilitățile.

1.3 Prisma vagului taie luminescența diferitelor grade de concentrare.

1.31 Diferitele grade de concentrare facilitează apariția zonelor de contrast, punând în cumpănă starea de tensiune dintre termeni.

1.4 Inerția spiritului a fost tulburată de incertitudinea sinichiozei în care raza întâlneşte întunericul.

1.41 Energia reacției a luat forma cuvântului. Norul rătăcitor a fost oprit în loc de conflagrația fotonică.

1.42 Cuvântul exprimă o necesitate şi o reflectare.

1.43 În procesul de formare a conflictului, cuvântul a căpătat masă.

1.5 Materia este rezultatul imprecației asupra spiritului sub îndemnul rostirii.

1.51 Întunericul înlănțuie lumina în nostalgia că perfecțiunea trebuie să-şi redobândească strălucirea inițială. Practic, un efect al inerției.

1.6 Totalitatea cuvintelor formează indexul rapoartelor de lumină şi întuneric, reprezentările extreme ale spiritului.

1.7 Precum sâmburele fructului ajuns la maturitate, cuvântul s-a aglutinat în focarul imensului nor al inexistenței.

1.8 Prima fază a creației a fost un act al desprinderii. Ultima, a limitei şi a speranței.

1.81 Relația dintre ele trasează aria sacrificiului, căderea în istorie, răscumpărarea.

1.811 Desprinderea n-ar fi avut loc fără îndemnul conştiinței.

1.82 Instinctul existenței materiale este necesitatea de concentrare a voinței declanşate în conjuncție cu o necunoscută a cărei cunoaştere nu va permite ființei-făcute accesul, ținând cont de limitele minții străbătute de poteci depravate, iluzia sufletului paralizat de aroganță, neputința ochilor înfricoşați să vadă, a creației să existe.

1.83 Drumul trebuie străbătut regresiv din punctul în care am ajuns pentru ființa care am fost în funcție de luminozitatea liberului arbitru.

1.9 O tautologie folositoare: deconstrucția misterelor (inclusiv cele bazate pe ştiință) constituie cel mai important instrument al îndreptării.

1.91 Decorul zonei de revenire mediază starea cognitivă a energiei, faza de tranzit a materiei declanşate de cuvânt.

1.92 Lumina înlănțuie întunericul întocmai legii care limitează excepția.

1.93 Cunoaşterea este energie.

1.94 Fluctuația conflictelor dintre diferitele grade de concentrare, care facilitează migrarea energiei dintr-un loc în altul, asigură continuarea existenței.

2.0 Între coroana creației şi procesul care a pus-o în mişcare se ridică zidul format din elementele legii universale, întărită de formulele multiplicării acționate de explozia primară.

2.1 Sciziparitatea procesează organisme asemănătoare, niciodată identice.

2.11 Diversitatea căutării asigură impenetrabilitatea zidului.

2.12 Specificul singularității de combinație este cuprins în răspunsul fără echivoc al singurei căi de vindecare, cu o tăietură de la un cap la altul.

2.13 Marea ecuație a cunoaşterii cuprinde în toate componentele ei necunoscuta divinității.

2.14 Una dintre cele mai dificile virtuți ale ființei este să discearnă în amalgamul personalității finite persoanele componente care a fost de-a lungul vieții.

2.2 După o cadență schimbătoare într-o grafică imposibil de memorat, protuberanțele excesive ale analogiei poetice se sparg în fortificația cuvântului cu reminiscențele mesajului care a declanşat ritmul creației.

2.21 Limbajul primar va fi întrezărit în spatele perdelei de aştri aliniată în convenții prozaice.

2.3 Memoria este iluzia puterii de re-creație, derutată doar de aspectul că lumina şi întunericul nu se exclud.

2.4 Prin fisuri de pergament străbătut de vinişoare sângerii descoperite în interiorul organismului adus la viață pulsează molecule din ființa eternă, incertă, apodictică, nostalgică, nepăsătoare, plasată în afara aurei de percepție.

2.41 Uneori, lumina poate fi observată în ființa întunericului.

2.42 Scurgerea existenței este o pregătire latentă a insurgenței fotonice.

2.5 Litera, silaba, cuvântul sunt componentele ireductibile ale limbajului. Potrivit lui Wittgenstein, particulele capătă înțeles numai în rezonanțele propoziției.

2.51 Zidul delimitează filosofia construcției.

2.52 Sinergia puterii de combinație sparge nuclearitatea contextului. Există o coliziune gri între statistica existentului şi potențialul posibilului.

2.53 În regresiunea liniei de cauzalitate, Dumnezeu este opreliştea care instaurează sensul.

2.54 Infinitul este un criteriu refuzat ființei sub aspect fizic şi gnoseologic.

2.6 Fiind zămislită prin cuvânt, prima constituire din elementele indivizibile ale procesului creator, cât şi prin impactul mobil de care este capabilă, devenirea umană ajunge prin suma determinărilor rezultatul fundamental al vorbirii universale, cu atribuții sintactice şi morfologice.

2.61 Acțiunile fiecărui individ, prins într-un destin încrucişat cu destinele altor sisteme, în diferite graduări de ramificare şi asociere, şi, în ultimă instanță, cu ale tuturor, prin energiile verticale şi orizontale ale capilarelor

străbătând întregul, devin paragrafe acumulate în opera unei vieți al cărei sens este imposibil de cuantificat din interiorul frazei.

2.7 Limbajul genezei este produsul unei voințe externe genezei.

2.71 Limbajul nu este rezultat al creației, ci instrumentul procesării.

2.8 Vorbirea istoriei este concepută din interior pe claviatura flexibilității de opinie a individului alcătuind complexități.

2.9 În imensitatea divizată a existenței, suma combinațiilor unui cuvânt reprezintă o singură flexiune.

2.91 Flexiunile se combină în tabloul spiritului colectiv al acordurilor trecătoare.

2.92 Cronologia omenirii este procesul desăvârşirii unei scrieri discrete, voluntare, perfectibile, inconştiente, în care sunt consumate extensiile metaforice ale cuvintelor, posibilele lor permutări. Opera concepută din frazele destinului sporit.

2.93 Propunerile combinatorii nu oferă un conținut imediat, pentru că sunt izolate între paragrafe nedefinite şi statistici cuprinzând domenii vaste, iar opera este un proces declanşat din multiple direcții, debusolate pe categorii funcționale, alegorice şi estetice, anunțând recesiunea, progresul, războiul.

2.94 Numai lectura finală va fi capabilă să asigure rodul descifrării corecte (în conjunctură cu teoria înțelesului disipat, difuz, amânat, propulsată de Michel Foucault).

3 Lingviştii au constatat o legătură indisolubilă între cuvânt şi artizanatul gândirii.

3.1 În particularitatea acestor termeni, formula este incompletă. Pentru ființă, atât cuvântul, cât şi gândirea reprezintă reflexia faptului. Pentru Dumnezeu, faptul este reflexia cuvântului.

3.11 Cuvântul fără împlinire este o simplă descriere. Descrierea fără scop nu este nimic.

3.12 Gândirii fără cuvânt îi lipseşte capacitatea memorării.

3.13 Cuvântul tranşează omogenitatea amorfă a potențialului în întuneric şi lumină.

3.2 În hățişul semantic trebuie căutate pepitele de adevăr, deghizate în costumația omonimiei. Cuvântul nostru descrie, descifrează, (de)formează, alcătuieşte construcții fictive. Cuvântul Lui... creează materie formală.

3.3 În armonia generală, mesajul este un organism independent între două extremități ale aceluiaşi principiu. Principiul convertirii în materie şi înțeles.

3.4 Prin semnificații corupte de energiile ignoranței, metaforizare, expansiune, ființa logosului s-a desprins în mutații ale materiei prime. Este procesul unei decepții răsturnate, de la formă la conținut, de la existență la esență, de la înțeles la vocabulă.

3.5 Surparea Cuvântului în lume este concepută în unghiuri de fugă spațiale şi temporale, îndepărtându-se, îmbătrânind, pierzându-şi înțelesurile, senilizând.

3.51 Căderea materiei este universală, permanentă, progresivă.

3.52 Căderea este un semn/efect al învechirii universului.

3.53 Îngerul prăvălit reprezintă fragmentul de spirit sechestrat de avalanşa materiei în expansiune. Un salt al îmbătrânirii.

3.6 Omul s-a rostogolit cu întreg ansamblul de termeni după el. Carne din duh, experiment eşuat prin amplificarea subiectivă a faptei.

3.7 În virtutea liberului arbitru, omul reprezintă potenţialul tuturor direcţiilor. Asupra făpturii sunt exercitate presiuni trimise din locaţia stimulilor externi atraşi în combinaţii cu reacţiile determinate de aceştia, dorinţa de acuplare fără conştiinţa trecutului, în funcţie de compatibilitatea chimică şi particularităţile fizice de asociere. Fiind percepuţi în registru subiectiv, stimulii generează deformarea realităţii şi înţelesul celor ce derivă din aceasta, asigurând cadrul incert al standardului de comunicare.

3.71 Din cauza posibilităţilor aparent infinite, şi, deci, nedeterminate, formele de exprimare intră sub incidenţa unei multitudini semantice.

3.711 Structura limbajului, spunea Wittgenstein, reproduce structura realităţii.

3.712 Compatibilitatea lor ar fi perfectă dacă n-ar exista intermedierea psihicului supus denaturării.

3.713 Structura realităţii reproduce structura gândirii.

3.714 Structura gândirii se pliază pe structura limbajului.

3.715 Impuritățile minții (umane) tind să tulbure limpezimea gândirii (divine).

3.72 Dimensiunea temporală conlucrează împotriva stării de fapt.

3.73 Orice enunț, oricât de limpede formulat, prezintă o doză de ambiguitate. Rememorarea, amnezia, paramnezia, emoțiile induc nostalgia impreciziei de percepție.

3.74 Dacă pentru fiecare din zecile de mii de nuanțe ale unei culori ar exista un cuvânt dedicat, odată ce vederea receptorului ar slăbi, memoria clasificării ar fi păstrată în cuvânt, dar cuvântul n-ar mai corespunde percepției. Este ceea ce s-a întâmplat cu alterarea amprentei divine în arhiva creației.

3.741 Atrofierea umană a fost mistificată prin puterea literei.

3.75 Cuvintele au rămas, mesajul a devenit prolix/obliterat. Din cale spre ea, limbajul ridică o barieră la poarta cunoaşterii.

4 Creația este rejectarea în materie a unei neoformații incipiente înainte de a fi incurabilă în lumea spiritului.

4.1 Orice rostire ar trebui să corespundă unui scop curativ.

4.2 Omul va da socoteală pentru orice cuvânt nefolositor.

4.3 Din acest moment putem vorbi de o deficiență patologică a comunicării, indusă şi având aceeaşi origine

cu inerția noțiunii de Înger în cădere, dislocând consensul major dintre gândirea divină şi rezultatul cuvântului creator.

4.4 În ziua a doua a Facerii, Îngerul s-a prăbuşit în gravitația creației, atrăgând o treime din forța divină după el.

4.41 Răul lumii este conceput ca antidot al Îngerului prăbuşit din spirit.

4.5 Fraza derulată în timp este concepută în jurul unui miez electromagnetic pe asperitățile căruia se adună literele atrase de sens.

4.6 Prin particula numită Bosomul Higgins, cuvântul lui Dumnezeu a conferit masă provizorie spiritului dedicat substanței.

4.61 Universul creat este singularitatea Îngerului căzut.

4.7 Logica forței gravitaționale a întocmit legile gramaticii universale a materiei.

4.8 Când lama de susținere va fi extrasă din consensul general, înțelesul îşi va pierde atracția pentru părțile alcătuitoare. Mesajul se va sparge în mii de aşchii fără înțeles.

4.81 Risipirea înțelesului în lume este prevestirea sfârşitului.

4.811 Plouă cu fâşii de idei înghețate, ninge cu trupuri minuscule de heruvimi.

4.812 Arta ca nostalgie a mesajului pierdut căutat în reconstituirea trecutului.

4.813 Filosofia ca ierarhie a categoriilor ascunse în banal.

4.82 Privarea de conţinut logic imediat permite raţiunii desăvârşirea unei oscilaţii cuantice, redând vagului ceea ce ucisese fixarea în epitete.

4.821 Simplitatea.

4.822 În cadrul exprimării supreme, sensul se prelinge în următorul paragraf, şi de acolo în următorul, cu o viteză a predestinării mai mare decât cea a lecturii, precedând biruinţa sensului, niciodată desăvârşit, pus la îndoială, uneori eluziv, alteori subtil, încarcerat, coerent.

4.83 Noţiunea exprimării poetice nu trebuie atacată în fizicalitatea mişcării, ci în linia potenţială a prezumtivului, ca orice abatere capabilă de redresare. Celula în care s-a fixat virusul deformării poartă numele elementului de bază al devierii limbajului: metafora.

4.9 William Empson a stabilit că originea lipsei de înţelegere declanşând cele şapte tipuri de ambiguitate, indiferent de fragilitatea imediată a formulării, se datorează absenţei unui scop final al comunicării.

4.91 Deficitul major al cunoaşterii: scopul final nu va fi dezvăluit decât în clipa în care vom şti că nu-i va mai urma nimic.

5 Inundaţia cunoaşterii, fecundând existenţa precum apele Nilului, succede apocalipsei cuvântului.

5.1 Miliarde de şiruri lexicale se încolăcesc fără să se atingă, milioane de galaxii sintagmatice aşteaptă punerea în circuit a unicului scop: reordonarea Marelui Text.

5.11 Întunericul nu este nociv decât după ce-şi pierde puritatea.

5.12 Ignoranța asigură amânarea cunoaşterii.

5.2 Este cu putință accesul la înțelegere dincolo de evidențe când cuvintele şi-au oprimat semnificarea? Cu cât lucrarea este mai stufoasă, cu atât mai dificil defrişabilă va fi calea noului înțeles.

5.3 O pătrundere dincolo de limbaj prin jungla nefolositoare a rostirii...

5.31 Înțelesul se ascunde de tirania cuvintelor care nu vor să mai facă sens.

5.4 Discursul poeților se izbeşte într-un dig de absurdități contradictorii, dintre care o extragem pe cea mai obscură: cu cât devine mai metaforic, cu atât mesajul ajunge să suprime perceperea realității.

5.41 Suprimarea unei realități permite naşterea alteia.

5.42 Metafora nu are un impact direct asupra realității descrise, ci asupra realității decurse din cea prezentă.

5.5 Ne îndepărtăm şi ne apropiem în limitele unui univers finit.

5.6 Persistând în deformare, starea de extazie poetică reuşeşte aparența unei noi realități. O realitate abătută, rătăcită. Lanțul acestor realități manufacturate va duce până la urmă la unificarea extremelor. Persistența rătăcirii va asigura ajungerea în punctul de plecare.

5.61 Când întunericul îşi redobândeşte forma a cărei valoare rămâne proporțională pentru variabile proporționale, lumina capătă limpezime.

5.7 În zonele de confluență a teritoriilor echivoce trebuie căutate câmpurile nedepistate ale ființei. În anticamera procesului de exprimare, alte ambiguități merită salvate (pornind de la originea etimologică, arbitrariul folosinței, destinul înțelesului).

5.8 Pe seama iluziei de a crea universuri deviate, poezia se îndepărtează de origine, trădează modelul intențional, atributul creator.

5.81 Căutarea reprezintă abatere, nostalgia, întoarcere.

5.82 Nietzsche considera să demaşte în cel mai serios mod problema solidificării metaforelor vechi, din moment ce crusta lor scotea la iveală înțelesuri tulburate. Nietzsche vedea doar partea închisă a uşii.

5.83 Îndepărtându-se de ce-a fost, poezia se apropie de ceea ce-a precedat.

5.84 Poezia nu este calea spre adevăr, ci spre redescoperirea limbajului uitat.

5.9 Instrument mistagogic de revenire, regenerare, metastază. Un demers dificil, de întoarcere spre atomul unic, efervescent, emulativ, neamestecat, trimis din sala voinței supreme, şlefuit cu speranța dragostei respinse, adus la mişcare de benevolență, a conferit masă, substanță, formă şi lege tuturor potențialelor.

5.91 Anomalie de paradigmă, curba poetică a ajuns la limanul în care frumusețea trebuie căutată în formele neliterare.

5.911 Când premoniția oamenilor de ştiință se loveşte de imposibilitatea preciziei, limbajul este forțat să se manifeste în devieri metaforice, pe arcul unui cerc deschis.

5.92 Instinctul curiozității conduce la dialectica ființei înainte de naştere: căutarea există prin deformare, stagnarea desparte epoci asemănătoare.

5.921 Prin poezie, ignoranța perpetuează voluptatea lipsei. Absența adevărului absolut duce la necesitatea frumosului uman. Limita este înălțată prin criteriul estetic, combinație şi aproximare.

5.93 Încercând să explice originea universului, pus pe seama imensei explozii care a dus la decepția legilor fizicii cunoscute, Neil de Turok şi Paul Steinhardt au lansat concluzia că aceasta s-ar fi datorat coliziunii a două universuri paralele, împingând, practic, momentul originii într-o confuzie sporită de amitoză şi arbitrar. Generate, la rândul lor, cum, universurile conflictuale, cumpănite ca o maladie psihică? Retrăgându-se încotro după explozie, apărută ca necesitate a vindecării?

6 Originea necesară înseamnă să nu fi existat nimic înainte, cel puțin pentru o perioadă de timp (nedeterminată spre minus infinit). Ceea ce nu face niciun sens, deoarece timpul şi-a început numărătoarea odată cu expansiunea spațiului, când singularitatea a spart etanşeitatea de relație a cauzei pregătind efectul.

6.1 De ce în acel moment? De ce în acel loc? De ce astfel? Emanciparea noțiunii de paralelism induce

conceptul similarităţii. O trădare semantică sub toate aspectele.

6.11 Nu existau atunci nici „moment”, nici „loc”, nici „astfel” (contrapus idealului comparativ „altfel”).

6.12 Există o categorie de conjuncturi în care modalitatea rămâne nesemnificativă.

6.2 În lumea materiei, confirmarea teoriilor discursive necesită timp. S-au scurs trei sute de ani până ce intuiţia forţei gravitaţionale să poată fi verificată de cea a relativităţii.

6.3 Iniţial, descoperirile ştiinţifice n-au o valoare practică mai mare decât a unor excentricităţi.

6.31 Un om de spirit a constatat că descoperirile ştiinţifice de azi sunt superstiţiile uitate de mâine.

6.32 Zeităţile lumii antice reprezentau nevoia religioasă în structura ştiinţifică a fenomenelor fără explicaţie laică.

6.33 Legile fizicii moderne sunt zeităţi în schimbare.

6.4 Am ajuns prea departe fără nicio documentaţie. Lumea cercetării este ridicolă. Chiar dacă ne mulţumim cu ceea ce avem şi iluzia puterii de pătrundere, vom fi izolaţi prin impedimentul universal al precarităţii de comunicare.

6.41 Similar imposibilităţii de-a explica o compilaţie printr-un limbaj el însuşi făcând pe plac surplusului subiectiv ilocuţionar, cercetarea instrumentală este pervertită de aparatul în sine, care absoarbe, infinitezimal, o cantitate din energia şi vibraţiile fenomenului cercetat, prin ceea ce-a fost denumit drept rezistenţă interioară.

6.42 Dacă o forță măsurată are o manifestare reținută într-un grad mai mare decât marja erorii de măsurare, ea nu va putea fi detectată.

6.5 Cu o acuitate mecanică imperfectă, simțurile omului funcționează precum aparatele care pervertesc percepția realității cercetate, ajustând-o în conformitate cu limitarea fizică, după conjunctura stărilor emoționale, a sistemului cognitiv propriu.

6.6 Nici în absența factorilor de perturbare situația n-ar fi ideală. Cum nu poți auzi aerul sau apa, ci doar oscilațiile pe care aceste medii le produc, nu poți vedea un obiect, ci doar vibrațiile degajate de acesta. În absența mişcării, sunetul vegetează. Un măr conținut într-o împletitură străvezie ataşată unei rotative învârtite cu o anumită viteză va fi detectat ca un punct roşu. Dacă mişcarea este accelerată, punctul va deveni albastru.

6.61 Perceperea vizuală este dependentă de frecvență.

6.62 Simțurile ne procură simboluri, nu crâmpeie de realitate.

6.621 Mintea întregeşte realități din simboluri.

6.63 Mărul nu va putea fi interceptat în adevărata lui esență decât în cazul totalei lipse a mişcării, o entropie conjuncturală manifestată consecutiv marelui sfârşit.

6.64 Când nu va mai fi ce, vom vedea cu adevărat.

6.65 Tracasați o eternitate de neajunsuri relative, ne vom bucura o nanosecundă de plinul splendorii absolute.

6.66 Când timpul încetează să existe, nici nu e nevoie de mai mult.

6.661 Absența întunericului urgentează dispariția luminii.

6.7 Un singur lucru se mai cere adus în discuție: dificultatea armonizării noțiunii nemărginitului cu cea a finitului.

6.8 Dacă universul este nelimitat, orice coordonată a lui trebuie să fie nelimitată.

6.9 Parcimonia cunoaşterii nu poate modifica această ecuație, pentru că nu există zid în spatele căruia să nu se afle nimic.

6.91 Cu toate acestea, frigul are o limită acceptată la -273.15 grade Celsius, neconfirmată, deocamdată, fizic, căci polul înghețului cosmic a fost descoperit ca fiind o galaxie înțepenită la -272.15 ºC (fluturele albastru al Nebuloasei Bumerang).

6.92 La cealaltă extremă a existenței, căldura se poate ridica la 300 de milioane de grade, la o margine a Constelației Fecioarei, în chip nelimitat pentru capacitatea noastră de apreciere (centrul Soarelui este apreciat la 15 milioane ºC). Conjunctura sfidează teoriile universale asupra infinitului şi simetriei.

6.93 Universul este finit şi asimetric. Universul nu a fost generat dintr-un centru, ci dintr-o margine.

6.94 Dacă universul are o limită, în spatele ei se află Cineva. În partea ei înghețată? În cea fierbinte? În ambele? Concomitent? Acelaşi Cineva? O entitate defalcată? Două independențe?

6.95 În Tratatul despre Electricitate şi Magnetism, James Maxwell susține: *„În realitate, de fiecare dată când energia este transmisă de la un obiect la altul, trebuie să existe un mediu sau o substanță în care energia se află după ce a părăsit emițătorul şi încă n-a ajuns la receptor. Astfel, teoria duce la concepția unui mediu în care are loc propagarea.”*

6.96 Care ar fi aplicarea acestei teorii în domeniul memoriei, ca mediu între eul poetic şi propriul trecut? Călătoreşte aducerea aminte spre noi? Are acest drumeț omniprezent atributele supranaturale? Suntem purtători de miracol?

6.97 S-ar putea vorbi de un mesaj termic cuprins între două limite?

7 Cât va exista energie cinetică, nu va fi cunoaştere – înțepenirea e moarte. Între aceste două deportanțe se manifestă raza trăirii noastre ca fragment al divinității împrumutate.

7.1 Jertfa vieții, cu sclipiciuni şi nemernicie, momente magistrale şi păduri de banal, emoții, agresivitate şi visuri, succese şi succesiuni, falimente şi patimi, boli, obsesii, radiografii, întoarceri cognitive, rătăciri, opere de artă, invenții, recorduri fizice, teste de inteligență, concursuri de tâmpenie, virtuți de uitare formând corpul compendiului exhaustiv al speciei. Când toate se vor fi târât spre deznodământul acceptat al Punctului Omega, Marele Poet va decide dacă opera va fi precumpănit în glorie ori

imprecabilitate, dacă a fost dominată de tonul voracităţii animalice ori îşi va fi etalat o spirituală gratitudine.

7.2 În urma ultimei bătălii, vom şti dacă răul strâns în grămada istoriei noastre gregare şi mizere a fost util însănătoşirii de dincolo.

7.3 Un experiment greşit va da întotdeauna curs unei noi încercări.

7.31 Treizeci de miliarde de ani.

7.4 Viaţa urmaşilor lui Adam va fi fost, în ultimă instanţă, ediţia completă a spovedaniei păcatului său de o clipă urmat de regretul multiplicat prin oceanele tentaţiilor cultivate pe tulpina răului din lume.

7.5 Lumea nu este un spectacol povestit de un nebun.

7.6 Lumea este un câmp de pregătire a luptei spirituale cu răul ascuns printre faldurile cerului.

7.7 În termenii purificării moleculare.

7.77 După dispariţia celor două forme, existenţa va urca la ultimul etaj.

Cu literele atâtor destine, nu s-ar fi putut înşirui povestea altei epopei."

*

Andrei puse hârtiile înapoi în plic. Deschise o carte din bibliotecă, înmormântă plicul între paginile ei. Scoase un caiet din sertarul biroului, un stilou din buzunarul hainei, scrise:

„În raţiunea unui plan menit scăpării, creaţia a scos din lumină lucruri pe care le-a ascuns în întuneric pentru a

lăsa ființei satisfacția descoperirii. Cu excepția reflexelor vitale, omul este aruncat în lume cu gradul ignoranței maxime. Parcurgerea existenței constituie aparatul de măsură al descoperirii lucrurilor tăinuite în timpul genezei.

Un instrument derivat al existenței, în strânsă relație cu ea, inițiată, dezvoltată, iritată, excedată, îl reprezintă mintea. Acumulările minții în existență determină ca o fărâmă de element să transpară într-un domeniu, o noțiune surprinzătoare să-şi facă loc în combinația subită a mai multor divergențe, analize disparate să fie culese în corsetul sintezei.

Creația literară, pentru că se străduie să pună în lumină ceea ce zace la umbră, reprezintă o parte a existenței, nicidecum a creației. Cuvântul este ustensila care scoate la suprafață minereul ideatic al materiei (formată prin Cuvânt).

În domeniul cuvântului scris/vorbit, oamenii nu au inventat, practic, nimic. Un adevăr care se extinde victorios şi asupra ştiințelor exacte. Literatura descrie existentul, chiar şi în formele combinate ale fanteziei, care jonglează cu particule cunoscute, aşa cum o lege fizică îşi trage autoritatea din stupidități repetat observate.

Ar putea fi extinsă aria discuției asupra răului descoperit în filoanele ființei? Dacă admitem teoria unui Dumnezeu a cărui bunătate l-a determinat să se arunce în umilința creației doar pentru a-i ispăşi vinovățiile, răul pare a fi singura modalitate de manifestare a creativității umane.

Ce rost are acest joc, dacă, în ordinea animalică a evoluției, nu suntem capabili să aducem nimic bun creației, cu atât mai puțin inițiatorului ei?

Există un preț de răscumpărare a răului? Ce ar putea justifica desfăşurarea atâtor abateri, implementarea unui chin lipsit de necesitate, actul distrugerii prezente?

După atâta coborâre şi derâs, insurgență şi dispreț, desfrâu, există un domeniu în care creativitatea nu este o reproducere, simplă sau sofisticată, o combinație a elementelor existente, o îmbunătățire convențională, în raport cu modele vremelniciei, în care limbajele periferice sunt eliminate în dauna unei voci înțelese de fiecare, în comunicarea căreia mesajul instaurează evenimentul, neprecedat de cuvânt, neexplicat, nedescris, detaşat de impuritatea sistemului, în continuare extrăgându-şi seva din afara lumii, o formare ale cărei aripi înalță laude prin simplul fapt că se desfăşoară în succesiuni de văzduh, salvează suflete condamnate la micime, mişcă noțiuni inerte şi însuflețeşte revoluții amânate, ajută la tămăduirea bolilor şi deschiderea precoce a florilor, îmblânzirea animalelor şi convertirea păcătoşilor, treapta supremă a suferinței/extazului de-a trăi şi, după cât am combătut, unică a creativității noastre, dovada experimentului neeşuat este dată de singurul diamant care poate fi adăugat slavei de bicisnicia ființei umane: miracolul muzical!

Potrivit unei descrieri succinte, «*muzica este categoria artistică al cărei mediu este format din sunet şi tăcere*».

Tăcerea Creatorului, sunetele Creației. Interpretarea *Simfoniei a IX-a* a fost descrisă de Yehudi Menuhin: «O liniște executată de Furtwängler nu este doar o încetare a sunetului, ci zbaterea vie a unui puls». Moarte în înțelesul metafizic al frazei. Armonie a contrariilor. O armonie a tuturor armoniilor. Adevărata natură a lucrurilor ascunse sub dezordine, banal, declasare. Meditația noastră fără cuvinte, emoționalitatea omului dincolo de genul categoriilor, comunicarea interstelară în indiferența distanței.

Ca fărâmă a acestui spectacol mizerabil, debil, umilitor și inexact, sunt excitat și mândru că pot mărturisi razele genezei beethoveniene prosternându-se la picioarele lui Dumnezeu în adorare, anihilând din câteva mișcări de baghetă strălucirea rușinii și gloria neputinței.”

*

A strecurat pagina alături de textul prietenului mort. Și-a lepădat hainele și s-a băgat în pat. A dormit. A visat un hău care-i palpita la picioare. Adolf Hitler, în cizme strânse pe picior, cu o cravașă elegant ținută cu două degete, dirija suspendat între stânci *Simfonia a V-a*.

2. Trecut, viitor, prezent... trecut

Înaintea îmbarcării, Clara îi dăduse două pilule roz. Efectul celei dintâi fu instantaneu. Mii de ace l-au pătruns prin vene și țesuturi. Luciditatea s-a destrămat pe spătarul

fotoliului. Când vertijul înțepeni, deschise ochii. Avionul se afla deasupra norilor, la 27.000 de picioare altitudine, după cinci ore de zbor. Realitatea Clarei se estompase. Tot ce reprezentase viața alături de ea îl elibera. Patru cântăreți la patru ace își pregăteau instrumentele între șirurile de scaune. Beatles, 1966...

Ceru stewardesei un pahar cu apă și luă a doua pastilă. În câteva minute, se prăbuși într-un somn bezmetic, învăluit în huruieli defectuoase și agenți înaripați prinși în încleștări rostogolite printre aștri. Îngerul Morții era plin de sânge. Formele vieții nu căpătau sens decât în clipa distrugerii. Demonii gemeau sub pansament. Din cauza presurizării formate la coborâre, autoritatea calmantelor s-a diminuat, elementele variabile s-au retras, pe lângă el nu rămăseseră decât leșuri învinse. Când au atins solul, era contemporan cu toată mizeria. Pierdu 20 de minute pentru recuperarea obiectelor, intră în sala de așteptare. La câțiva metri de ușa automată îl aștepta Mariel.

Au ieșit din clădirea aeroportului, au urcat într-un taxi dărăpănat, au alunecat printre suburbii răpănoase, linii de tramvai descoperite, autobuze înfundate. Gara era un amestec de rumeguș și rachiu, trasă în noroi până la brâu, animată de hoți, șarlatani și țărani gălăgioși. Au cumpărat două bilete de tren, s-au îndreptat spre linia a noua, de unde, în câteva minute, acceleratul de Iași porni la deal. Odată ajunși în cușetă, Mariel vorbi:

— Cât ai fost plecat, am întors situația pe toate fețele. Nu vreau să fiu greutatea nimănui, dar dacă există o cât de

mică disponibilitate, aş dori să plec. Nu are importanţă unde, nu are importanţă cum, nici umilinţa la care voi avea acces. Baltazar a fost găsit împuşcat în ceafă acum o săptămână. Păun e paranoizat pe marginea spaimei. Telefonul sună în miez de noapte. Acum două zile o matahală duhnind a băutură a fost cât pe ce să mă lovească fără motiv. Nu am pe nimeni. Nu mă mai bucură nimic. Nu întrevăd nicio speranţă. Ce-ar mai putea urma?

— Sunt ultima persoană de la care poţi aştepta un răspuns optimist.

— Ia-mă cu tine...

— Intenţionez să vizitez Insula Albă.

— Crezi c-ai să dai de Clara acolo?

— Clara e în Texas. Din casa ei te-am sunat...

I-a dat să citească scrisoarea lui Dio Cassius.

— Eşti dispusă să mă-nsoţeşti?

— Nu sunt, nu cred o iotă din aiurelile astea, dar am s-o fac.

*

În casa tatălui fu întâmpinat de un miros ascuţit şi greu, de poiată suspendată în care aerul nu mai fusese primenit de secole. Un strat subţire de praf mărturisea a doua lege a termodinamicii în memoria călătoriei precedente. În holul de la intrare păşi peste un plic sufocat de timbre. Se aplecă şi-l ridică. *Pentru A. E. N.* Îl desfăcu. Şapte foi de hârtie, redactate pe ambele părţi, îşi luară

zborul. Le culese de pe jos, se aşeză în fotoliul de la geam, îşi potrivi ochelarii şi citi.

Nu era pregătit pentru nimic. Din cauza blazării instigate de oboseală şi a sâcâitorului sentiment al ratării premature, concluziile i se părură fireşti. Se lepădă de veşminte, făcu un duş, îmbrăcă o pijama nouă, îşi pregăti un ceai. Nu putea fi sigur de nimic, dar nu avea pe cine să sune. Trebuia să mai citească o dată. Se aşeză la biroul lui Leopold, despături foile, se aplecă asupra lor.

4. Once you're gone, you can never come back...

6 Octombrie 1989

Elvira a dispărut de acasă fără urmă de înscris. Părinții sunt îngrijorați în limita socială, dar nu au raportat cazul la Miliție. La vârsta asta, imaginația oricui poate fi străbătută de lămpaşul desprinderii de cuib. În drum spre stația de tramvai, am înțeles de la o vecină că fata se mai aflase în atenția unor aventuri. Vinovăția colectivă este împărtăşită în componente aproximativ egale: părinți cu pete la activ, şcoală pe daiboj, societate cum o ştim, anturaj simetric, hazard, sângele stricăciunii lichidând gloria teoriei evoluționiste...

7 Octombrie 1989

Un duh nedefinit de inadecvare ostilă, amestecat cu zvonul amețitor al unei revolte care tropăie în depărtări, pluteşte

peste universul neliniştit al lui Alin. Nu ar trebui să-mi fac vreo grijă, din moment ce orice sentiment depănat pentru el vine prin triajul relației de serviciu pe care-o am cu tatăl său, dar iminentul enunț al unei tragedii pluteşte stins în franjurile zilei fără a putea fi îndepărtat cu mâna ca o simplă pânză de păianjen. Niciodată nu mi-am petrecut toamna într-o regiune atât de nordică precum oraşul surghiunului meu securiu, ceea ce ar putea explica viermuiala angoaselor de la mansardă.

*

Carnea fragedă, păcat recompensat de laurii îndrăznelii de-a-l comite. Într-o lume fără legi, singura lege a iubirii eliberate de prejudecata procreării e de ajuns să mențină punctele asocierii. O iubire atât de puternică încât să fie acceptată în absența reciprocității. E acesta reversul definiției?

*

La ora trei dimineața, domnul Preda ciocăni precipitat şi dădu buzna în cameră să mă anunțe că un locotenent de Miliție vrea să-mi vorbească de urgență.

— Lasă-l înăuntru.

Un ofițer tânăr, în uniformă albastră, pătrunde în cameră. Se opreşte lângă pat, pocneşte din călcâie.

— Mă înnumesc sub-lon-con-te-nent Vasâlichi Pârjol şî eşti invetat la sediu' Meliței Muncipului.

— Căzu regimu’?

— Alin Proca o fost găsât acu’ o orî atârnând di-o bârnă de-a estradei uni cântî fanfara din Copău. C-o-nsămnare cu numili matali-n buzunari.

— Vii beat la serviciu?

— Ti rog sî mî urmaț, sî evităm folosârea forței brute.

— Lăsați-mă să-mi trag nişte haine pe mine, totuşi.

— Trăjeț...

La sediu, un civil între două vârste îşi ceru scuze că a trebuit să mă smulgă din aşternut la o asemenea oră. Îmi întinse o copie a biletului găsit asupra lui Alin: „Elvira m-a părăsit. Nu mai pot scrie un rând. Arhim are dreptate: Nu putem ajunge dincolo atâta timp cât suntem în viață. *It’s better to burn out than to fade away...* Vă rog să mă iertați. Alin.”

— Amu luaț loc şî compuneț o notî informativî dispri inşident.

— *Once you’re gone, you can never come back...*

— Vorghiț româneşte, cî-i mai potrijit cu momentu’, şî treşiț la povestea propriu-zâsî. Cum i-ei împuiet capu’ cu trăsnăi lu’ tinerele cela, cum l-ai împins în dezgustu’ vețâi şî restu’...

— Regim de loaze şi gunoaie!...

— To’arşu’ Pârjol, to’arşu’ Pârjol! Sublocotenentul intră în birou şi luă poziția de drepți. Tăbârceşt-inculpatu’-n şelula trii! La opt l-arăț lu’ procoroiu’ Făgădău, apoi raportez la mini. S-o-nțăles, păduche?

— S’ trăiț, to’arş comadant!

Pârjol bătu din călcâie şi m-apucă grosolan de mâneca hainei.

— Haidi, bă!

Bruscheţea manierelor, ameninţările, insinuările, fabricaţiile estompau şocul veştii. Atâta timp cât nu fusesem pus în faţa unor evidenţe irefutabile, puteam spera că înscenarea lor se extindea asupra întregii poveşti. În timp ce aceste gânduri încolţeau fulgi de speranţă, ofiţerul mă târa spre celulele de la subsol.

Deschise uşa şi mă-mpinse-năuntru. În celulă, două paturi de metal. Unul din ele ocupat de un individ respingător, păros, plin de tatuaje şi de cicatrici.

După vreo jumătate de oră, un plutonier burtos pătrundea în celulă însoţit de doi bărbaţi. Unul din ei era Karma König. Când dădu cu ochii de mine se opri ca trăsnit:

— Domnule Trifa, ce s-a întâmplat?

Plutonierul se zburli la el:

— Inculpatu' n-are voie să vorbeşte cu externii.

— Când vine comandantul?

— La nouă.

— Ai grijă să-l tratezi cu toată demnitatea pe-acest domn. Cred că e o gravă eroare la mijloc.

I-am mulţumit şi i-am strâns mâna. I-a făcut un semn tatuatului şi-au ieşit. M-am întins pe pat şi am închis ochii. Nu puteam dormi.

2. Soțul rătăcitor

La ora 7 şi 12 minute, intra în foaierul hotelului. Recepționerul îi înmână un plic: *Pentru A. E. N. de la J. S. A*. Îl puse în buzunar, urcă în cameră. Ar fi fost cazul să mănânce, dar nu-i venea. S-a întins pe patul nedesfăcut. În câteva secunde dormea dus.

Se trezi la 9 fără un sfert, făcu un duş, coborî în hol. Portarul îi reținu un taxi şi dus fu. Sub lumina îmblânzită a reclamelor perindate năucitor, traficul era la fel de animat ca-n timpul zilei, doar că razele răzbăteau acum din toate direcțiile. La marginea oraşului, mănunchiuri de nori vineții se strângeau metastază. Străbătură bulevarde din ce în ce mai întunecate, opriră pe-o stradă total nepopulată.

Orele băteau nouă jumătate şi, cu excepția unei lumini palide ce se țârâia prin fereastra de la bucătărie, casa, împrejmuită de o verandă de sticlă, părea cufundată în nepăsare. Din depărtare se auzea freamăt de animale nemulțumite în țarc. Un câine lătra la nori.

Urcă treptele de lemn, bătu la uşă. Niciun zgomot uman. Se strădui să privească prin perdeaua de la intrare. O părere străbătu holul fără coerență. Putea fi o casă părăsită ori dată în grija unor chiriaşi. Un jet de lumină îl orbi pe neaşteptate, uşa fu deschisă, auzi vocea Clarei:

— Opt'şpe luni trecură lumea, şapte state mai la vale, soțul se întoarce-acasă!

A intrat zâmbind strâmb. În timp ce uşa se-închidea, ochii se acomodau cu regăsirea. Casa era înfăşurată în stilul neo-clasic al anilor '20, cu canapele Art Deco,

lambriuri masive şi lămpi Tiffany. Auzea zugrăveala unui big-band în care l-a recunoscut pe Bix Beiderbecke. *Black River*.

Au pătruns într-o încăpere în mijlocul căreia îşi făcuse loc o masă întinsă pentru mai multe persoane, luminată de două lumânări prinse-n sfeşnice de-argint. S-au aşezat. Părul Clarei era prins la spate cu o agrafă cu agate, scoţând în evidenţă fruntea boltită. Calmul de pe faţa ei era singurul temei de îngrijorare. Seceta anului din urmă, formată din lovituri năucitoare, eşecuri constante, reuşite fără bucurie, iubiri lipsite de chin fură luate de torentul declanşat la vederea ei.

Pe masă se afla o carafă de apă cu gheaţă şi câteva pahare. Şi-a turnat, bău fără grabă,vorbi inspirat:

— Afară aerul este dens şi umed. Cred că există şanse să plouă.

Fără să-şi întrerupă zâmbetul, Clara spuse:

— Întâmplarea de-atunci a fost concluzia unei minţi bolnave.

Absenţa ridicase un geam întredeschis între ei. Prin el, se auzea acum Lonnie Johnson cu *Death Valley Is Just Half Way To My Home*. Întrebă fără un scop anume:

— Ce-aş putea să fac pentru tine?

Femeia izbucni în râs:

— Să scoţi gunoiul, să baţi covoarele... Nu te-ai schimbat deloc...

Eddie Lang şi Joe Venutti atacară *After You’re Gone*.

— Cu toate astea, ai albit.

— A fost o perioadă neagră.

I-a povestit despre expedițiile newyorkeze, retragerea lui Leopold, remuşcarea preotului Damian, sfârşitul lui Armand, divagația agonică a Magistrului, epistolele monahale ale lui Dio Cassius, scurta sa carieră universitară. Când termină de povestit, Bessie Smith cânta *Dyin by the Hour*. Atentă la sumarul discuției, Clara-l avertiză:

— Nu m-ai întrebat nimic despre copii.

— Mă aşteptam să apară în orice clipă.

— Copiii sunt bine, îl linişti.

— Le-a fost dor de mine?

— Nu le lipseşte nimic.

— Aş vrea să-i văd.

Îi venea să urle.

— Sunt în Anglia.

Uluirea de pe fața lui solicita o explicație.

— Am fost luați sub protecția unui serviciu specializat, ne-a fost conferită o nouă identitate. Mi-au sugerat să mă retrag aici, copiii au fost duşi la studii, undeva în Devonshire.

— Corespondezi cu ei?

— Prin Maurice. Ca să nu se dea de urma noastră.

— Eu am dat.

— Pentru că i-am cerut lui Maurice.

Ar fi abătut discuția în orice direcție, dar Jack Teagarden l-a tulburat cu *Nobody Knows The Trouble I've Seen*.

— Ce s-a întâmplat după accident?

— Focul a fost pus de-un agent trimis de Bucureşti.

— De generalul Haghen.

— De unde ştii?

— De la fosta soție a lui Max, sora vitregă a lui Armand.

— Ce anume?

— Max n-a aflat decât după ce evenimentele avuseseră loc. Moartea lui a pus capăt nebuniei.

Clara se ridică, făcu câțiva paşi prin cameră. Harry Reser interpreta *An Island Made For Two*.

Se lăsă într-un scaun din apropiere. Bău două înghițituri de apă cu gheață, puse capul pe masă. Clara se apropie de el, îl mângâie cu duioşie.

— Îmi pare rău de Armand...

Fu parcurs de-o asociere, se căută prin buzunare.

— E posibil să fi primit veşti despre anchetă.

Până la urmă găsi înscrisul, îl desfăcu, aproape distrugându-l. Cum de nu-i trecuse prin cap? În plic căzu peste câteva rânduri mâzgălite pe jumătate de coală vernil:

„Domnule A. E. N.,

Mă țin de cuvânt, deşi n-am nicio obligație. Ancheta s-a isprăvit în uzură morală şi mai multe prăbuşiri nervoase. Oficial, putem declara că nu ştim cine l-a asasinat pe profesorul A. A. şi, neoficial, e posibil să nu aflăm niciodată, dar am pus mâna pe lucrare. Din rațiuni ale căror amănunte n-ar face decât să îngreuneze înțelegerea comportamentului standard uman, ultima teorie a

profesorului, numită *Marele Text*, a ajuns la adresa dumneavoastră din țara de origine. Nimeni nu-i perfect, domnule A. E. N., cu atât mai puțin noi, chiar dacă asta urmărim. Cu respect, Det. J. S. A.

P. S.: Dintr-o neglijență regretabilă, n-am păstrat nicio copie a textului, lua-l-ar naiba!”

I-a dat Clarei să citească.

— Viitorul e în mâinile tale.

— Care e celălalt motiv pentru care-ai preferat calmul texan?

Clara privi ceasul de pe perete şi zise:

— Admiratul calm texan va fi pus pe zdruncin nu peste mult, de-un uragan anunțat pentru miezul nopții.

Afară se auzea huruitul vântului, obloane lovite, scrâşnet de crengi, acoperind cu intermitențe interesul orchestrei lui Jean Goldkette, care interpreta *Can You Blame Me? (Cause I Fell In Love With You?).*

— Trebuie să mai fac un drum în țară.

Întinse mâna şi-o mângâie pe față. Ochii ei plângeau.

— Am să mă-ntorc.

Dorsey Brothers reînviau *My Kind of Love*.

— Pot să-mi imaginez ce mult înseamnă pentru tine acest text.

— Nu e vorba despre text...

Huruitul creştea. Se aplecă şi-o sărută pe frunte. Pentru o clipă, disperarea devenise certitudine. Certitudinea risipea ascunzătoarea în care chinul dârdâia de frică. Un

uşor tremur cuprinse clădirea. Paharul cu apă clănțănea pe masă.

— Vreau să văd ce e cu Insula Albă...

— Tărâmul morților.

Un zgomot sec plezni o clădire în apropiere, care se prăbuşi.

— Ar trebui să ne refugiem în pivniță.

Părea preocupată de altceva. Furtuna îi încurca adevăratele griji. Aruncă o privire pe fereastră. Noaptea era sfârtecată de fulgere.

— Spune-mi ce să fac...

Ce răspuns putea să-i dea?

— Am să mă întorc. Aşteaptă-mă...

Un bubuit îngrozitor se auzi la zece metri de casă. Clara făcu ochii mari. Valuri de sunet zdruncinară clădirea.

— Ce s-a-ntâmplat?

Un bocănit insistent se auzea pe sub rafale de apă. Se îndreptă spre Andrei, îl luă de mână, deschise uşa şi coborâră în pivniță, urmați de rafalele mânioase ale furtunii. Sus rămâneau acordurile orchestrei lui Paul Whitman, cântând *I Like to Do Things For You*. În timp ce se afundau, au auzit o prăvălire înfiorătoare, mai puternică decât toate celelalte, în timp ce lumina fu capturată şi sorbită afară. Pentru câteva momente au rămas nemişcați. Nu se mai auzea decât ropotul ploii violente în ferestrele strânse în tavan. Clara se lipi de el. Pe pereți se prelingeau îmbrățişări de apă.

3. *Lumea noastră nu mai există*

Se ținea cu greu după el, pentru că mergea repede prin mulțimea scăpată pe străzi. Trotuarele erau ințesate cu mese, persoane înghesuite, scaune aglomerate. Treceau printre obiecte şi făpturi ca şi cum se pierduseră de cineva. *A Hard Rain's A-Gonna Fall* se auzea de la fereastra unei coştoroabe cu etaj.

Pe cine căutăm?

Pe nimeni... în mod deosebit.

Atunci de ce ne grăbim?

Se poate termina în orice clipă.

Măcar poți să-mi spui la ce asistăm?

O înmormântare pestriță în mahalaua înalturilor de la marginea de nord...

A murit cineva important?

Din cauza zvonurilor mitologizante, a lipsei informaționale, a ignoranței cu mândrie, mahalaua hiperbolizează tot ce prinde. Aşa cum cartierele centrale bagatelizează orice exagerare. O figură mai răsărită capătă aici dimensiuni homerice. Când moare e ca şi cum ar îngropa un mare om de stat.

Vrei să spui că n-au simțul măsurii?

Ceremoniile n-ar fi fost diferite.

Tot aşa l-au îngropat şi pe Emil?

Ce aiureli vorbeşti acolo? Emil n-a murit.

De aceea ne grăbim, ca să-l mai prindem în viață?

A râs. S-au îndreptat spre o casă vopsită în albastru spălăcit, cu o terasă acoperită de stuf.

Uite-l colo, la masa de lângă crâşmă.

Se opri în dreptul lui afişând un respect şi o efuziune pe care nu i le cunoscuse. Emil s-a ridicat, l-a strâns în braţe. Karmailen făcu un gest larg:

Cine-a murit?

Emil fu luat prin surprindere:

Ce-ţi veni, frăţioare? N-a murit nimeni... Nici măcar nu suntem pregătiţi... A trecut Lena pe deasupra ca un zepelin şi-a tulburat mahalaua...

A dat din cap într-o parte, cei doi bărbaţi îmbrăcaţi în negru s-au ridicat, au plecat de la masă. Unul dintre ei, cu faţa străbătută de cicatrici, şchiopăta uşor. Karmailen se întoarse spre Lavonia, o rugă să ia loc, se aşeză şi el.

E o zi frumoasă, zise.

Emil strigă:

Dante! – două pahare!

Un tânăr cu mustaţa abia mijită se apropie în grabă, puse tot ce era înaintea lor într-o cădiţă de lemn, aşternu o faţă de masă albă ca neaua, trei pahare şi o carafă de cristal cu vin roşu.

Au băut. În loc să se ameţească, Lavo fu surprinsă de o luciditate devoratoare. Contururile căpătau profunzime, trăsăturile chipurilor, asprime, glasurile depănau cu o gamă mai jos.

Bine-ai venit, surioară!

Vocea avea o rezonanţă amplificată în prim-plan, alertă, disonând cu aparenţa fleşcăită a zonei. Emil ţinea capul aplecat şi-i zâmbea strâns. Nu-şi dăduse seama până

atunci cât de feroce fără nicio silință erau ochii lui. Omul ăsta putea ucide în orice clipă!

Nu te simți bine? – o-ntrebă Karmailen.

Aş vrea să facem câțiva paşi. Ce fel de vin e acesta?

După prima încrucişare, străzile se goliră. Din colțul intersecției, prin uşa unui magazin alimentar în care zări un butoi cu măsline şi unul cu hamsii, răzbătea *Blowin' in the Wind*. Ceva din copilăria ei se întorcea vertiginos, cu rafturi de halva bulgărească, rahat turcesc, alune prăjite şi saci de cafea boabe, cărți de poveşti cu desene colorate, misterele lui Jules Verne. Îl luă pe Karmailen de mână şi-l strânse cu putere.

Unde-au dispărut toate acestea?

Nu vezi că-s aici? Noi am plecat...

Ne vom întoarce...

Trecură prin dreptul unei biserici goale. În mijlocul ei, un catafalc înconjurat de zeci de lumânări.

Totuşi, văd c-a murit cineva? Ştii cine e?

Ce importanță are?

Prea multe necunoscute-n jurul nostru...

O să ne-obişnuim...

Acum îl auzea clar pe Jimi Hendrix exersând primele acorduri din *All Along the Watchtower.*

Eşti cu mine, asta e tot ce contează.

Înaintând, străzile deveneau tot mai pustii, mai murdare, cu gropi din ce în ce mai mari, ca şi cum şi mahalaua îşi avea periferia ei, mai avea unde să decadă.

Ne-ntoarcem?

Unde?

Acasă... Acasă la noi.

Soarele se prăbuşise în dosul unei magazii încolţite de băltoace de noroi, de unde emana o lumină rănită.

Acasă la noi nu mai există.

1. Lupta lui Eli'havar cu Îngerul

Intrasem singur în satul acela, fără nicio premoniţie a întâmplării imediate, dinspre câmpie spre civilizaţie, într-o nouă începătură hermeneutică. Ne aflam în zona zilei de Paşte, ocol comemorat cu steaguri în bernă, într-o viteză suprapusă. Florile se veştejeau vertiginos, animale mici rămâneau pocnite cu burta umflată, picioare înţepenite spre cer. Cuvinte minore fojgăiau prin lucernă, fără semnificaţii de sine stătătoare, pene unsuroase se frecau de solzii stejarilor, paşi necontrolaţi dupăneau prin poduri. Aproximarea generală era că venisem prea târziu ca să mai repar binele injectat. Lumea-şi pregătea ultimul paragraf.

Pe ulicioare afectate de artroză şi vârtecuşuri de colb nu se vedea ţipenie de om. În ferestre oscilau ochi prinşi în sârmuliţe. Nori pufoşi alergau prigoniţi de-un vânt zurliu, urmaţi de ambuscadele unor ambarcaţiuni încărcate cu vapori obturând astrul detronat. Se auzea un muget venind de departe, gâfâituri întrerupte de luptători asudaţi cetluiţi de stânci subterane, capturaţi în protocoalele bunătăţii. Forţa fermă a tras un fald negru-vânăt-violaceu peste ce mai rămăsese din cerul albastru în foşnetul tăios făcut de un stol imens de păsări cât Boeing-uri de vânătoare străpungând structura să iasă la suprafaţă. Din bulboana

de-ntuneric în formare, trupuri ascuțite de trăsnete se zvârcoleau în zbenguiala fără rost a găvanelor în care fierbeau cantități de uraniu până au lăsat furtuna să topească bucăți de cer. Pregăteau pedeapsa totală. Tornada huruia peste țipete acoperite de ploaie, pământul fremăta în lanțuri, ocean neliniştit la marginea unei păduri isterizate de-atâtea zvonuri. Vacarmul s-a dezvoltat până la limita la care nu se mai distingea nimic, sunetele deveniseră un ghem căzut în căuşul surd al timpanului.

Timpul nu mai păstra nici el o definiție formală, aşa că nu pot spune cât, cum, când şi de ce din nimic ce-a fost. Nu aveam pe nimeni să întreb. Căutam. Încercam să salvez. Să propun un punct de vedere. Era injust. Înainte de-a fi rămas sufocat de liniştea urgiei fără repere, împresurată din toate direcțiile de râuri convulsive şi intemperii, o spărtură cât jumătate din suprafața cerului înconjurată de margini de foc s-a produs printre beznele suprapuse şi un chip cu o rană păroasă în loc de ochi, o frunte înfiorătoare de bazalt şi scrâşnete verbale căpătă claritate. Nu era El. Ce se arăta ca materializându-se părea întrupat mai de demult şi secunda de dinainte părea imobilă şi fără continuare. O făcătură veselă.

Ochii ființei pătrunzând prin zdrelitura anamorfotică străfulgerau ascunşi din spatele unor zale de metal cenuşiu/lucios emanând raze care pipăiau măduva oaselor. Am eschivat mişelia copleşit de gravitație şi m-am prăbuşit pe pardoseala de scânduri a primei case întâlnite în cale. N-aveam cum să n-o recunosc, probabil că nimeni nu

mizase pe asta. Casa de întâlniri clandestine, din fața blocului de egregori, spionată, păzită, furată de sub ochii mei, în peisajul acesta, seducătoare ca o nouă capcană. O parte a creierului, abia acum observam, nu încetase o clipă să se roage, ca sub impresia unei paralizii locale, bolborosind cuvinte dezlânate în limbi pe care le descopeream paradosindu-se în mine. Rugăciunile n-au nevoie de cuvinte, ci de stări emoționale trântite cu fața la pământ. Era tot ce aveam în surplus.

M-am ridicat cu greu, pentru că oricum nu mă puteam reculege, în timp ce încăperea sălta ca un taur cuprins de convulsii, m-am apropiat de fereastră, care zburase în țăndări, lăsând mărturia unui ochi deformat. Am ridicat privirea spre cer, zugrăvit în adâncime cu opt sau nouă curcubeie circulare, ochi încercănați de tigru mai bătrân ca un duh al apelor. În jurul casei se aduna pătura unui întuneric furios. Farul străpungea eşantioane de singularitate, livada se zbătea luminată de neoane suite pe stâlp, de un galben compact, bătut într-o margine de vălătuci colectați din aburi verzui. Făptura a atins cu mâna firmamentul de smoală al boltirii şi cerul s-a făcut abisal, adânc spre încheieturile din mijloc, ca şi cum atmosfera fusese îndepărtată cu o pensetă grăbită. Câteva pete de funingine au plutit repede spre marginile cauterizate ale ramei şi s-a făcut linişte. Era atâta linişte încât dacă inima ar fi continuat să bată ar fi emis tunete de cascadă. Am dat să fug, o groapă neagră se răscrăcăna obscen în calea mea.

Nu mai puteam da din picioare. Atârnam crucificat între doi arţari, capturat, cetluit, gâfâind. Ce mult le-a luat!

Ce-mi mai era dat să aflu? Eternităţile se succed în desfoieri niciodată aceleaşi, venind cu El ca un apanaj imuabil de intervenţie mobilă, în învârtitura uşoară de sefiroţi rămaşi sedaţi de pe vremea primei căderi, gata de tulburări reaşezate şi fâsâieli generatoare evocând ameţeli în stomac. Noul început fu mişcat de muzica heruvimilor venind mai întâi într-un susur de departe precum un pârâu care creşte spre beciul ramificat al oraşului celor patru puncte cardinale, concentrându-se în focarul de alamă lucitoare, vocea aceea care nu pornea de nicăieri, nu ducea niciunde, explodând inflamaţiile civilizaţiei prin rostirea unor consoane năvălitoare. Carnea mea susura sub acizi, ochi după ochi ascuns sub pleoape. Nu mai aveam niciun răgaz, pentru că răgazul, ca noţiune temporală, n-ar mai fi avut cum să existe nici dacă m-aş fi putut concentra asupra necesităţii, ceea ce nu era menit sub nicio formă. Armonia răzbătea prin infinit, de la prima celulă aruncată din buzunarul celest al vestei înfăţişate pe malul Edenului şi până la stâlpii stelari ai creaţiei, a căror imagine mai poate fi văzută în Nebuloasa Vulturului de grupuri de copii duşi cu şcoala în ieşiri duminicale la expoziţii holografice, străbătut de coardele teoriei nesfârşite ale existenţei şi ale opusului ei de la un capăt la altul, în registrele solemne ale orgii bahice, prin toate dimensiunile de ogivă nucleară, răscolind haosul imanent al elementelor primordiale, intrând în rezonanţă cu ea însăşi.

Când şuvoaiele s-au prelins ca nişte şerpi de spumă printre picioarele mele, un mănunchi de note acute, susținute fără efort, m-a prăvălit cu o lovitură peste față din vârful căzător al apelor până în dedesubturile oceanului populat de monştri implodați, excedați, deveniți praf stelar sclipitor, de unde corpul fu luat/macerat/masacrat şi desprins în raze diagonale, pulverizându-mi ființa terestră spre extremitățile forțate de legăturile chimice, purtându-mă spre aştri de grație luxuriantă şi faune fabuloase de o ispititate fascinantă ascunzându-se mimetic la vederea venirii ultimei urgii. De deasupra piscurilor vătuite, muzica lumina văile lumii, în care sclipeau epoci de țărână şi victime ale gloriei trecătoare. Inima s-a despicat genune de catran sub laserul unui topor izbăvitor, printre creste căscate am zărit peştera lipicioasă a morții, străbătută de fascicole de paloare care-mi arătau intermitent fețe cunoscute, prosternate la picioarele lui de smerenie şi la ale mele de groază. Părinții mei de țesuturi şi clipă erau ridicați în hainele nopții de câte o pereche de îngeri cu măşti de gaze şi prelate grele de camion pe umeri din colbul unei catedrale ruinate. Zeci de părinți în casele cărora m-am născut mii de ani. M-am aruncat cu fața la pământ tremurând fără sunet, sens ori simț profetic, strivit de aerul împins de aripile lor nepăsătoare.

Întâi ca un murmur unduit în surdină, pentru a fi ferit de năvala particulelor care maltratau scheletul trupului pe dinăuntru, diminuata larmă a primului pumnal înfipt în coasta agricultorului, victima neschimbătoare a regnului,

uneltirile, loviturile, adevărurile ademenite, coşmarul insuflat, spaima indusă, întunericul din mine dispăru fugind cocoşat, făcând universul să vibreze de-a lungul înlănțuirii de chinuri, în ordinea alcătuirilor astrale – ce caut eu în mintea Lui şi cel cu care mă lupt? –, direcția vânturilor care mână galaxiile dintr-o odaie nesfârşită în alta, picurând mierea de aur – a captivității lor în contractele atomice de nedesfăcut – pe streaşina de-azur a cerescului oraş Positano spre care mă îndreptam să distrug, spațiul nu mai părea finit ori timpul numărat din moarte în moarte, prăbuşit la picioarele ostenite ale îngrijorării umane, sufletul trădează consistența materiei, se desprinde din încheietura pulpelor – cine m-a prevăzut cu gonade? – se desface în culorile componente ale extazului, rămâne o vreme să respecte forma alcătuirii siderale de odinioară, iradiind păreri cu deplasare rapidă dintr-o parte în alta a capului elocvent al ființei astrale, ca după aceea să fie absorbite de respirația de glorie a dumnezeirii ce se descoperea atunci în toate mădularele, ungherele, tainițele mele, lăsându-mă neputincios la pământ, care se desfăcu şi mă-nghiți în hohote de foc.

2. Misiunea mea se încheie aici

Opțiunile pentru parcurgerea depărtării dintre Asheville şi Houston erau îngrădite de lipsa unei legături feroviare formale, dar prefera un drum cu ocolişuri sigure, chiar dacă plictisitoare, decât un zbor grevat de incertitudini, scurt. A închiriat o cameră pentru două zile la Hotelul Intercontinental din Houston şi a expediat o telegramă pe

numele Elisabeth Bruckner: „Sosesc pe 9 noiembrie. Andrei."

În dimineața zilei de 7, se afla în gara ogarului cenuşiu din Asheville, oraşul cenuşii. La ora 22, în Washington DC, urca în cuşeta cu două paturi a trenului care se îndrepta spre Chicago. Obosit din pricina nesomnului şi a drumului epic de peste zi, adormi imediat ce trenul se puse în mişcare. Avu un somn adânc, fără niciun regret. Când se trezi, dădu cu ochii de înfiorătorul Maurice, întins pe celălalt pat. Citea absorbit dintr-o carte cu coperți negre.

— Bună dimineața, domnule Nemetz. Uite ce mică-i lumea...

Se frecă la ochi:

— Încotro?

Britanicul puse cartea cu grijă pe tăblia măsuței dintre paturi şi vorbi:

— Din câte-nțeleg, prima escală ar urma să fie Chicago.

— Data trecută, călătoria s-a-ncheiat cu asasinarea unui martor aflat sub supravegherea poliției. Acum cărei griji îi datorez compania...

— Vreau să mă asigur că nu călătoreşti fără bilet...

— Sunt surprins doar pentru că Harieta mă lăsase să cred că totul s-a terminat.

— Doamna este...

— Soția fostului şef al serviciului care are grijă de românii mai răsăriți de pretutindeni.

— Maxim Muşat, fost Damian...

— Numele tatălui ei vitreg. Când fu racolat, i-au cedat o nouă identitate. Mă mir că ți-a scăpat amănuntul.

— Cultivăm şi noi slăbiciuni. La schimb, însă, îți înmânez şi eu o veste.

— Să vedem…

— Doamna Muşat este directoarea serviciului pe care l-a condus tatăl şi apoi soțul ei.

— Cât de sigur eşti?

— Nu mai mult decât MI6 şi CIA…

În oraşul vânturilor, trenul aşteptă trei ore, timp în care au mâncat la un restaurant italian din apropierea Universității, şi-au dezmorțit oasele plimbându-se jumătate de oră prin campus, în amintirea crimelor din Suedia.

Drumul spre Longview nu fu marcat de evenimente deosebite ori discuții susceptibile de memorare. Cu câteva minute înainte de-a ajunge în gară, Maurice mărturisi:

— Drumul nostru se-apropie de sfârşit.

— Poți să-mi spui dac-am s-o văd pe Clara?

— O vei vedea…

— Şi copiii?

Maurice îl privi împietrit:

— Copiii au pierit în foc. Serviciul pentru care lucrez a considerat să nu împărtăşească această informație cu soția dumitale. Probabil că vestea ar ucide-o. Rolul meu a fost să vă protejez. Am eşuat lamentabil. Protecția încetează acum.

S-a ridicat, şi-a pus enorma pălărie pe cap şi a ieşit din compartiment.

3. N-am mai apucat să-l sărut viu

— Ce-ți aminteşti despre noaptea cealaltă?

Elena îşi turnă din nou în pahar şi-l dădu gata dintr-o lungă sorbitură.

— Ca să-mi recapăt vocea povestirii, hăhăi vulgar. Eram sub ogheal, ca ş-acuma ia, numa' că fără nimic la babord. M-am trezit când uşa fu izbită de părete şi Emil apăru plin de sânge. Am leşinat, pen' că imaginea era de-o violență contractă cu stătutu' lui pă catalige. Când îmi revenii, Luciu mă ştergea pă frunte c-o batistă udă şi mă pipăia pă gât să vadă dacă mai adun aer în bojoci. Din fotoliu' pă care şăz acu', Emil privea țintă la tavan ca un astronom căruia-i furase cineva luneta făr' să bage de seamă.

„Ce s-a-ntâmplat?" – l-am întrebat pă Luciu, da' mi-a răspuns el:

„Turcii lu' Taifun."

Am adus nişte cârpe să-i opresc sângele şi-am constatat:

„Poți vorbi..."

„Nu ştiai că Luciu-i ventriloc?"

„Un an de zile şi-au bătut toți nenorociții ăia joc de tine ş-ai stat făr' să mişti un deget ş-ai înghițit insulte ş-ai acceptat scuipați şi de fapt te prefăceai că eşti paralezat? Noi ne chinuiam la limita foametei şi-a frigului şi-a caliciei că trăiam cu unu' ca tine şi tu meditai la cine ştie ce figurații? Cine naiba te crezi? Vr'un straterg?..."

Erau ultimele lui clipe şi eu aşa-i dădeam... Crezi că nu-mi pare rău?

„Lovitura mi-a recăpătat vorbirea.”

Făcu un gest spre rană. Se clătină şi-un val de paloare-l albi şi mai mult. Am ţipat la Luciu:

„Du-te repede şi cheamă-l pă Doctor...”

„Un’e stă?”

„La spitalu’ de urgenţă, doctoru’ Paladinu.”

Emil ştia că Doctoru’ nu mai lucra acolo, da’ l-a lăsat să plece, ca să rămânem singuri. Mi-a luat mâna-n mâna lui. Era sloi.

„Să nu spui nimănui.” Abia mai vorbea. „S-ai grijă de Luciu să-şi ţină gura...” N-a mai terminat ce-avea de spus.

— Murise?

— Îşi perduse cunoştinţa. Da’ se pregătea...

Lavonia îşi menţinea concentrarea:

— Ştii cine s-a aflat în spatele omorului?

— Eşti brusc nerăbdătoare să afli? Dup-atâţia ani?!

— Ce legătură putea să aibă Karmailen cu-acel criminal? Nici nu ştia unde trăieşte.

Femeia mai dădu un pahar peste cap.

— Mergi pe varianta lu’ Zafar... Da-i greşit... total greşit... Şi Karman ştia un’ să-l găsească... Dac-ar fi trebuit... Da’ n-a fost nevoie...

Nu mai avu răbdare să-şi toarne în pahar. Bău direct din sticlă. Făcu ahhh şi plescăi din buze.

— Vrei să-ţi pregătesc ceva de mâncare?

— Mulţumesc, îi răspunse Lavonia, nu mai stau mult.

— Poţi să stai cât vrai. Să mai vii pe-aicişa.

— Ce-a mai fost?

Elena nu mai regăsea firul poveştii.

— Când?

— În seara aceea...

— În seara aceea... După câteva momente, şi-a revenit. Nu mai putea ridica capu', da' mai putea vorbi. Nu mult... Doctorii a spus că n-a murit din cauza rănilor, cât a epuizării fizice...

— Ce-a spus?

— Că-i iartă pe toți. Femeia răsufla din greu. De fapt, cre'că realiza singuru' lucru care contase vreodată şi nu mai ținea: zilele lui de glorie se trecuse... Fără tinerețea lui autoritară, lumea nu mai avea niciun rost. M-a tras spre el, *iubita mea*, da' n-am mai apucat să-l sărut viu.

Trase câteva gâturi din sticlă şi plescăi amar.

— Unde crezi c-ar putea fi Karma?

Lena zâmbi vag, şopti *iubita mea*, lăsă capul pe pernă şi căzu în somnul fără vise al unei lumi momentan mai bune.

Lavo se ridică, fără s-o trezească, îi luă sticla din mână, o puse pe masă, ieşi în prag. Privi la vale. O fetiță târâia o păpuşă prin noroi. La orizont, toamna era frumoasă ca un rămas bun. Încerca să suprapună peste chipul mahalalei vălul înflorat din visul Elenei, dar senzația că aflase ceva ce n-ar fi trebuit o împiedica.

2. Solul unei ființe complicate

În drum spre Universitate, se aventură în parcul de pe coasta unui cartier împădurit. Când era tânăr, îi plăcea să petreacă ore întregi prin amenajările oraşului natal. Riscul purtat prin lume de nebuni şi vagabonzi transformase

obişnuința în lux. Un bărbat modest apăru neanunțat şi se aşeză lângă el, sfidând realitatea neocupată a celorlalte bănci.

Din cauza lor nu mai poți trândăvi nicăieri, îşi spuse. Dădu să se ridice. Îi era silă de tot ce întâlnise, de eşecuri, pierderi, neîmpliniri. Nimic nu i-a ieşit vreodată cum ar fi vrut. Iar când s-a întâmplat să aibă un cât de mărunt succes, s-a datorat unei imposturi nedescoperite la timp. Ceva, însă, îl țintuia locului: vaga senzație a autorității ascunse, promisiunea unei pedepse de care nu mai ținuse cont.

S-a îndesat în spătar şi a întors capul ostentativ, pentru a-l înfrunta pe intrus. Era un om în vârstă, de asta putea fi sigur, cu fața brăzdată de viziune şi spaimă, afişând un aer de agresivă seninătate, care, printr-un soi de osmoză celulară, i s-a transmis şi lui. Fără să privească spre el, bărbatul vorbi:

— Sunt un simplu sol al unei ființe complicate. Ai să te întrebi singur al cui la vremea potrivită şi întrebarea în sine va fi de-ajuns să arate c-ai păşit pe drumul incert al cunoaşterii. Neştiința ce dă glas interogației este un semn al dorinței. Nu poți dori să afli dacă nu bănuieşti existența; nu poți afla ce nu ştii dacă nu ştii că nu ştii, dar trebuie să cunoşti măcar o parte a luminii pentru a dori cu şanse geometrice să afli ce zace în umbră. Necesitate, lipsă, voință, accident, începutul cunoaşterii este o piatră aruncată în apa lacului întunecat din inima unui munte

învăluit de neştiinţă. Vibraţiile vor conduce voiajul cunoaşterii.

Abia mai respira, să nu-i scape o vocabulă.

— N-am să vorbesc mult, deoarece căderea lumii este căderea logosului şi cu cât mai multe cuvinte irosim, cu atât situaţia devine mai prolixă. Categoriile răsturnării lingvistice în subsoluri academice termină concertul cu flegme de saltimbanc, din cauza vitalităţii abjectului în cuvinte stătătoare, uneori subjugate în sintagme batraciene şi întinăciuni lexicale: pulpurituri mefitizanalice, mucilenverii olfasticide, laringoritmii cizmatofale, bulutervaginaţiuni gustalinifore, contralepsii ineptifuge. Bah! Sacul e abia la început, literatura comunicării avalee bate la uşă, aducând cu ea seria viruşilor triptici.

De reţinut şi respectat: Universul a fost creat prin rostirea câtorva fraze simple. Să se facă lumină! Cât de puţin sofisticat pe partea finită a voinţei... Lucrurile se încâlcesc şi agravează în cealaltă parte, unde ştiinţa se zbate să-i dibuie înţelesul, ignorând raţiunea. Timpul are o folosinţă spaţială, despărţind cosmosurile ce se îngrămădesc în capul Lui, tot prin cuvinte. Simplitatea trebuie păstrată ca un principiu creator. Nu ar putea El încurca structurile? Am înlemni numai la enumerarea tipurilor de univers.

Însuşirea diminuată a cuvântului a intrat în limbajul omului, care-a denumit fiinţele, obiectele şi abstracţiunile, prin puterea de evocare a lucrului creat şi a autorităţii delegate. Când limba a fost spartă în mii de oglinzi, din

pricina deşertăciunilor din cărămidă şi nisip, căci întâi se vor prăbuşi turnurile, cuvântul a fost lovit de uitare ca un bătrân. El însuşi vorbea tot mai rar. Realitatea s-a scurs din forme, dar cuvântul nu murise pe deplin. Autorii au plăsmuit lumi în scară, carnea materiei fu drapată în incantație şi blestem. Magia slovei se stingea pe măsură ce folosința curgea la vale, ca şi cum una se umplea din golul celeilalte. Un principiu uzitat. Nu mai conta ceea ce ar fi putut să fie, ci ceea ce se vedea. Iar ceea ce se vedea era limitat de nevolnicia acută, de implacabila degenerare. Limbajul înalt al gramaticii universale devenise o maimuțăreală încâlcită de expandări, injurii, delir. Dacă vreți să vă înălțați, cuvântul va fi un balast, fie se va ridica şi el, cauzând inconvenientul de-a genera dilema recursului.

Andrei profită de pauza impusă de apariția unei iscoade la capătul aleii, întrebă:

— Din cauze lingvistice şi-a întors fața de la noi?

Bătrânul privi în zare, dincolo de cocoaşa împădurită a munților din Sud.

— Dacă şi-ar întoarce fața de la voi pentru o singură secundă, lumea ar fi distrusă pe loc. De acolo, creşterea şi descreşterea civilizațiilor voastre nu transpar mai mult decât modificările grăbite ale formelor de relief, când piatra se preface-n nisip şi nisipul în lavă, iar lemnul devine scrum, vânt şi iarăşi pădure. Din haosul filosofiilor nu rămâne decât fumul tulbure al unor noțiuni secate de credulitate, o firavă poluare peste păduri. Dar dacă numai

pentru o singură clipă El ar închide ochii, până şi ţarcul iluziilor ar dispărea, căci pietrele nu visează.

Nu înţelegea pe deplin ceea ce auzea cu claritate. Pricepea cuvintele în parte, desluşea porţiuni de fraze, dar miezul mesajului rămânea reticent.

— De ce toate acestea?

— Prezenţa mea aici, a cărei raţiune, din pricina unui sentiment de trufie omenească, şi nu credinţei, n-ai pus-o nicio clipă la-ndoială, ca şi cum ţi se cuvine, se datorează erorii că multor întrebări ai încercat să le răspunzi singur.

Andrei întoarse capul după altă iscoadă. Bătrânul continuă:

— Înţelegerea este umilinţă. Nimeni nu cutează să I se reflecte în ochi. Găsim albume peste tot, cu ipostazele lui înmiite, dar niciodată direct.

— De ce toate acestea?

L-a privit ca pe-o fatalitate aproape inevitabilă:

— Transformarea avu loc în a doua zi a Facerii, când Îngerul luminii, prea slab ca să acopere depărtările, deveni întuneric. Prăbuşirea fu declanşată de un deficit chimic de fotonimie, lipsă de încredere, izolare, trufie. Până atunci, stăpânul oştirilor era numai dragoste.

— De ce nu-i rosteşti numele?

Trecerea unui bărbat extrem de înalt pe alee îi provocă bătrânului o calmă tresărire. I-a răspuns în şoaptă:

— Omul fu plămădit în ziua a şasea. Creaţie multiplă. Timpul desparte încăperile. Nu există trecut, nu există viitor, ci doar un Mare Prezent, prins între două eternităţi.

S-a ridicat.

— Care e dimensiunea reală a existenței?

— Spațiul. Dar nu pentru El.

— Cine ești?

L-a privit în ochi cu ochi ireal de albaștri:

— Cu voia Lui, Enoh este și va fi numele meu.

Pe o alee laterală, un necunoscut în negru fâlfâi grăbit. Bătrânu-l însoți cu privirea. Andrei întoarse capul. Când reveni, era singur.

*

Întâlnirea din liftul universității cu dr. England fu o prelungire firească a experienței din ajun. Înainte ca acesta să-l fi învăluit în obișnuita sa locvacitate, se trezi dezamorsând întreaga tărășenie:

— Lucrarea pe baza căreia am fost judecat nu este rodul creativității, ci al unui șir de întâmplări trăite, necizelate. Acum contează mai puțin, căci intenționez să demisionez.

Dr England l-a privit în ochi cu un surâs infantil:

— Să nu crezi că n-am fost suspicios. Datorită diferențelor culturale. Un caz similar s-a întâmplat cu un autor mexican, a cărui operă fu evaluată drept autobiografică, când nu era decât o șireată ficțiune. Trebuia să-mi fi dat seama chiar atunci, deoarece pentru acest post candidase și o scriitoare din Houston, care prezentase un eseu intitulat *Portret al țărmului la asfințit*, despre care faci pomenire în lucrarea dumitale și pe care noi l-am considerat ca fiind prea personal.

Era vexat de inconsecvența matematică a informației. Din noianul posibilităților de-a combina cuvintele, şansa de-a intitula la fel o lucrare literară destinată aceluiaşi concurs era, practic, nulă. Când liftul ajunse la parter, rosti:

— Clara Bloom. Aş dori să arunc o privire pe manuscris.

— Ceea ce-mi ceri este împotriva regulamentului. Iar numele este Elisabeth... Elisabeth Bruckner.

— Aveți cumva adresa ei?

— Regulamentul interzice drastic...

Duse mâna la buzunarul interior al hainei, de unde produse un carnet cu coperți roase, îl deschise la litera B şi dictă:

— 22 Deauville Road, Houston TX 77385.

Andrei mulțumi, îşi luă rămas-bun, se-ntoarse, ieşi din clădire.

B. Utilitatea războiului

În clipa în care primi aprobarea de sus – „dă drumu' la motoară, tovule!" sună vocea dictatorului în telefonul cu fir direct –, dublată de bugetul secret trimis prin curier special de la cabinetul primului ministru, înființă două echipe operative: una de identificare a cauzelor prin culegere de informații şi studiu teoretic, cealaltă, de prevenire materială şi îndreptare fizică. Primul colectiv, format din lucrători doljeni, aleşi pe criteriul populației închise, fără legături de prietenie față de colegii din Bucureşti şi ceilalți ganglioni ai rețelei, începu verificarea dosarelor de cadre ale ofițerilor superiori de Securitate. După şase luni de căutări prin

arhive, urmăriri monitorizate şi investigații până la a treia roată la căruța familiei, aflase că opt dintre subiecți aveau rude de gradul întâi refugiate în Occident. Un colonel cu o soră în Statele Unite ajunsese şef al Inspectoratului Județean Braşov al M. A. I. Dintr-o notă nesemnată, reieşea că, în tinerețe, cu ocazia unei specializări scăpate în URSS, colonelul fusese racolat de GRU. Dintr-o altă notă, fu informat că sora colonelului fusese recrutată de un departament minuscul al Centrului de Informații Externe şi expediată peste hotare fără nicio misiune specifică, ceea ce reprezenta un nonsens tehnic, politic şi financiar. Ordinul fusese semnat de generalul Muşat, director-adjunct al CIE. A fost o chestiune de bun-simț să ajungă la concluzia că directorul lucra şi pentru sovietici, şi pentru americani.

Toate războaiele sunt devastatoare şi utile, e un lucru comun. Ce este admis cu prudență e că, dintre toate, cele purtate de taberele aceluiaşi popor ating perfecțiunea. Ca metodă accelerată de selecție naturală, războiul civil ajută la purificarea şi consolidarea națiunii. Cum ar putea fi depăşită performanța de spionaj când taberele conduc aceeaşi limbă, se ghidează după aceleaşi tradiții, au cunoştințe şi rubedenii pe malul opus? Ce-ar fi ajuns Statele Unite ori URSS fără prelungitele lor măceluri cu uşile închise? Națiile mari îşi permit regenerări de acest fel, indiscutabil, dar o piticanie ca România, încropită din teritorii dezbinate de când se ştiu, ar sucomba în câteva săptămâni.

Concluziile cercetărilor s-au agravat odată cu apariția amănuntelor privind familia generalului Muşat. Ginerele său, căpitan în cadrul UM 0544, un anume Maxim Popescu, devenise, prin schimbarea numelui cu ocazia căsătoriei, Muşat. După cum reieşi din opera de cercetare a locotenentului-major Harcea Marin, Emil Popescu, tatăl căpitanului, făcuse parte din trupele de legionari ale maiorului Caragea cu care se confruntaseră în pădurea de lângă Iaşi. Pistele se ramificau aiuritor, ducând, de fapt, la simplificarea tabloului. Cei mai buni prieteni ai căpitanului Muşat erau un fost asistent universitar, A. Armur, dat afară din învățământ prin desfacerea contractului de muncă pe motive de indisciplină, şi un scriitor fără căpătâi şi valoare determinată, A. E. Nemetz, parazit social, ale cărui rătăciri etice au culminat cu manifestări publice la adresa regimului.

Pentru o perioadă scurtă, ca să i se piardă urmele, A. Armur se aciui într-o mânăstire. După ce călugării aflară că trăia pe ascuns cu fosta lui soție, decedată câteva luni mai târziu în condiții suspecte (îngropată cu aprobare în curtea din spatele casei), fu exclus din monahism şi emigră în Occident pe seama unei burse dubioase şi a unei vize de ieşire acordate cu nepăsare. Generalul nici nu mai avu loc să se mire când află că acesta semnase angajament de colaborare în favoarea aceluiaşi departament din cadrul CIE, cu aprobarea aceluiaşi lucrător.

Lăsând neajunsurile la o parte, orice confruntare este plină de merite. Violența, un răspuns extrem la stimuli fără

alternativă. Terapie intensivă. Neglijența, lipsa de mijloace, nesupunerea – acte de trădare.

Sunt voci care cer pedepsirea faptelor comise atunci împotriva libertăților cetățeneşti şi a drepturilor de exprimare, ca şi cum ştiau sălbaticii ăia tumefiați de băutură şi paralizați de mişelie cu ce se mănâncă asta (iar dacă erau aşa de împilați de-i ucide indignarea acum, de ce nu ziceau nimic atunci, când aveau ce?), în schimb să rămână nepedepsite toate aceste trădări în serie?! Pentru mulți, îşi spunea, simpla mea prezență într-o sală de tribunal ar fi dovada răului de care m-am făcut vinovat, că altminteri ce-aş căuta acolo? Ipocrizia, oportunismul şi poltroneria i-ar face să se simtă mai puțin complici cu propiul trecut. Perfidia camuflând răul, răul acoperind minciuna.

Generalul rămâne zguduit. De pe banda de magnetofon se aud acordurile apocaliptice ale marşului funerar pe care Wagner l-a scris la moartea lui Siegfried, o plăsmuire literară. Ar fi fost omul din Leipzig capabil de acelaşi efort extraordinar pentru o ființă umană? Inutile în fața muzicii, gândurile se opresc înainte de-a muşca din fructul eroismului său ignorat, gestul mâinii îngheață statuar pe licărul rece al armei. Ascultă pătruns de înălțătoarea lamentație zeiască, plutind cu privirea peste câmpia de ruguri odihnind eroii luminii. Ochii i se umezesc. La marginea necropolei, va avea şi el un loc. Când muzica încheie ultima măsură, opreşte magnetofonul. Priveşte pe fereastră. Vlaga zilei scade.

Se confruntă o vreme cu caracterul inepuizabil a ceea ce toți păreau dispuşi să numească tăvălug al istoriei. Printr-o unitate operativă specializată în lovituri de stat în țări prietene, KGB reuşi să doboare dictatura secretarului-general şi să instaureze o adunătură vărgată de agenți sub aparența nu prea ingenioasă a mascaradei democrate. O vreme, foştii camarazi rămaseră în adormire în propria lor țară. După câteva luni, au fost reîncadrați. Generalul Muşat ieşi la pensie, locul acestuia în organigramă fu luat de ginerele său, uns general. Un fiu de simpatizant şi colaborator al Legiunii, înhăitat cu o fojgăitură de uneltitori, aclamat ca un erou pentru originea sa „democrată” (tare mai iubeau legionarii valorile capitalismului!), deşi se ferea ca de tămâie să apară în public. Nu-l mâhnea injustiția specifică, ci faptul că eşuase în formarea unei societăți în care asemenea nedreptăți să nu poată avea loc.

În lumina aparențelor, regulile jocului fuseseră preschimbate, dar, sub protecția întunecimilor mişcătoare, fundamentul rămăsese la fel, precum abisul liniştit al unui ocean răscolit de furtună în zona broaştelor de suprafață. Realitatea era despărțită de ea însăşi. Apasă butonul de pornire al magnetofonului. Din vacarmul neauzit al liniştii, aşa cum sculptorii îndepărtează părțile inutile de marmură pentru a-şi elibera personajele, Tomaso Albinoni gravează cadența solemnității în sol minor, pentru a face loc eliberării finale.El se eliberase de mult. Să vină să-l târâie prin tribunale, să-l țină în arestul Poliției, să-l supună la

interogatorii orchestrate de foşti subalterni ascunşi după oglinzi false, să-l flămânzească şi să-l terorizeze. Nimic nu-l mai mişcă. Ba chiar l-ar bucura puțină durere palpabilă, ar gusta cu gratitudine un grăunte de spaimă. Tinerețea i-ar fi împrumutată.

Există oameni care, deşi prin osatura lor pervertită disprețuiesc orice fel de justiție, vor să pună pe talerele puterii de judecată atât faptele bune cât şi pe cele rele, ca şi cum ar fi capabili de cuantificare, doar pentru a vedea sângele unor bărbați cutezători de-a căror frică dârdâiseră până nu demult curgând puhoi în rigola Târgoviştei. S-a întrebat adesea care din întâmplările la care a participat ar putea fi trecute în dreptul faptelor rele. Cu excepția unui raport pe care i-l făcuse, din pură, stupidă invidie, unui coleg sclipitor, căruia i-a falsificat un amănunt major în autobiografia completată la angajare, nu găsea nimic reprobabil.

Înainte de-a ieşi la pensie, atârna de frânghie în pragul deprimării. Timpul săpase degeaba. Din toată lunga lui carieră, în picioare nu rămânea decât un act nebunesc de vitejie din vremea când era un simplu soldat. Exemplara lui activitate nu reuşise să împiedice nici prăbuşirea economică a țării, nici comploturile care au dus la răsturnarea regimului, nici salvarea fibrei naționale. Nici el nu dusese nimic până la capăt.

Camuflajul asigurat de agitația eterogenă a democrației era un cadru perfect pentru lovituri ample în firescul discreției. A convocat cea de a doua echipă, formată din

lucrători maghiari din Sălaj, ca să pună la punct detaliile. Au început cu vârful îndepărtat al falangei, apropiindu-se din exterior de epicentrul răului. Un vechi adagiu al serviciului secret susține că dușmanii care nu pot fi racolați trebuie distruși. Doi arsoniști au incendiat casa din Ridgewood a numitului Nemetz; din păcate, poetul a scăpat, în schimb, o execuție exemplară a fost aplicată profesorului Armur; o moarte perfect provocată tatălui său l-a atras pe alienat în țară; asistentul Bogdanovici a fost în cele din urmă eliminat, pentru a se pierde urmele neglijente ale racolării; la fel, avocatul Monescu, prea volubil pentru cercurile în care se învârtea; au fost nevoiți s-o reducă la tăcere și pe Ariadna Morariu, ca pe orice unealtă care putea deveni martor al acuzării; generalul Max Mușat fu iradiat cu poloniu și, în urma unui cancer galopant, muri în câteva săptămâni. Cu o singură excepție, misiunea constitui o reușită.

În lumea nevăzută a rețelei subterane, lucrurile au intrat în normal. Actele de indisciplină s-au împuținat în rândul ofițerilor tineri. În cele câteva luni cât a mai avut până la ieșirea la pensie, niciun lucrător n-a îndrăznit să-și arate lipsa de respect. Șefii îl ocoleau cu prudență. Singura cale de-a-mblânzi sălbăticia condiției umane este oroarea. Libertatea exacerbează imperfecțiunile evoluției.

Ia pușca, banduliera și cizmele și le rostuiește în hol. Lustrul le făcea să pară aproape noi. Regrete?... Leonidas ținuse piept armatei persane cu o mână de oameni. Măcar trei sute de luptători să fi avut și el. Nu se simte înfrânt,

pentru că înfrângerea nu este rezultatul războiului pierdut în exterior.

Peste cartier se apleacă înserarea ca o soră de moarte. Generalul intră în bucătărie, aprinde lumina, deschide frigiderul. Uneori se întreabă dacă trădarea unei cauze nu-i decât modul de-a muri în slujba ei. Scoate brânza, măslinele, o ceapă, sticla cu vin roşu. Nu-i este milă, nici de el, nici de ceilalţi, chiar dacă anii s-au scurs, pentru că mila nu-i decât solicitarea unei amânări.

Cum l-ar judeca duşmanii să-l vadă răpus? Prin răgetul vreunui Bovanatello Scarnati. Nici în aria invectivei nu suntem performanţi! Dacă suferinţa, obţinută prin teroare psihică din leagăn până la altar şi tortură derivată din lipsuri materiale, este atât de caracteristică omului, la câtă vicisitudine a fost el părtaş, cum ar putea fi considerat o bestie? Nu era nimic neomenesc în ceea ce făcuse. Toarnă vin în paharul de cristal, taie o bucată de brânză cu cuţitul scos din teaca de la brâu, zdrobeşte ceapa cu pumnul pe colţul mesei. Totul a decurs omeneşte în viaţa lui. De ce-ar trebui să-i pară rău? Lenin să se căiască, nu el!

Nu este lacrima călăului mai preţioasă decât o mie de râuri?...

3. Visul de ambră

La ora 12:23, un taxi desfundat oprea în faţa unei căsuţe cu handicap de pe strada Paşcanu, în mahalaua zgribulită de sub coapsa păroasă din stânga cimitirului. Uliţa şerpuise pieptiş pe coama dealului spart de buze zdrenţuite printre şiruri de colibe malformate, hârburi fără

dinți, hârtoape viclene până la vomă. Îi venea greu să se acomodeze cu ideea că un asemenea loc face parte din oraşul asupra căruia îşi formase certitudinea că e cel mai frumos din lume.

Ciocăni de câteva ori, uşa se căscă cu sfiiciune, lăsând să se întrevadă o fătucă blondă.

— Mămica nu-i acasă.

Din odaie se aude vocea Elenei:

— Cine-i?

— Lavonia...

— Las-o, mamă, să intre...

Trece printr-un hol mic şi întunecos, pătrunde în prima cameră. Prin ferestrele fără perdele care dau în cealaltă încăpere o vede pe Lena, întinsă pe pat.

— Îndrăzneşte, surioară!

Înaintează printre două scaune răsturnate în uşă, ocoleşte o masă acoperită cu muşama crăpată, un taburet camuflat de haine dezordonate, ajunge lângă pat. Dintre perne o privesc doi ochi stinşi, însoțiți de-o voce cavernoasă:

— La ora asta nu sunt beată.

Scoate un picior de sub plapumă şi dă cu dexteritate hainele jos de pe scăunel.

— Şezi!

Se supune.

— Bei o cafea?

— Mulțumesc, nu.

— Ce cauți tu pe-aici?

Nu ştie cum să înceapă, scoate un pachet din geantă.

— Am venit să-ți aduc nişte bani pentru copii.

Femeia ridică palma, ca şi cum ar vrea să se ferească de lumina unor faruri puternice.

Îşi aprinde o țigară.

— Mulțumesc, nu trebuia.

— Îmi sunt nepoți.

— Ce mai zice Karmaloşa?

— Sâmbătă a dispărut.

— Cum adică a dispărut? N-a lăsat niciun bilet? Doamne, s-o fi întâmplat ceva...

Lavonia o priveşte în ochi:

— Aş vrea să ştiu ce s-a-ntâmplat în noaptea ceea.

I-au trebuit câteva clipe pentru a-şi da seama la ce se referă:

— Au trecut şapte toamne de-atunci.

— Păreri generale.

— Îmi lipseşte de moarte.

Se întoarce cu spatele la ea. Priveşte strada.

— Uneori îl văd venind. Ori aud camioneta lu' Luciu aducându-l de la Mitropolie.

— Aşa voi sfârşi şi eu?...

— Nu vrei să-ți pregătesc ceva de mâncare? Eşti foarte palidă.

— N-am mâncat nimic de când a dispărut.

Lena ia un pahar curat de pe pervazul ferestrei exterioare, îi face plinul, îl dă peste cap. Aşteaptă să-şi facă efectul. Repetă operația, explică:

— În colțul ăsta de lume, fără alcool eşti executată.

— Ar trebui să te muți în alt colț de lume.

— Aparent, e mai rău decât altele, ai avea dreptate, numa' dacă n-aş fi ajuns la convingerea că în spate se află altceva. O mare minciună, în caz de greş, dar şi-o enormă promisiune, dacă-i adevărat. Ca să ajungi la una trebuie s-o cunoşti pe cealaltă. Nu-mi vine uşor. Acu' câteva nopți am avut un vis. Se făcea că trăiam tot aici, menționez în treacăt ca şi cum ar fi ceva surprinzător, căci asta-i tot ce visez de când Emil s-a dus, printre văgăunile acestui deal inflamat, cum reuşim nestingherit a contempla la prezentul continuu, sugrumat de acelaşi desen abrupt tăiat în carnea teraselor haşurate de aripile Necuratului, cu pădurea dând năvală prin țipetele de înecați din memoria lacului înaintea fiecărei furtuni, hoardă de nomazi neîmblânziți atacând călare pe turme sălbatice rotind crengi ascuțite pentru a zgâria fețe, spini zeflemitori pentru picioare, bâte atârnând petice de cârpă decolorată, câini scăpați din grija hingherilor repezindu-se pe sub burțile prăvălite ale gardurilor, scânduri desprinse din sicriele purtate de ploi, membre smulse la vale, cuie ruginii, lupi hoinărind pe drumul păstrat de genetica alcoolemiei exact cum îl desenaseră primii scelerați hăituiți de păzitorii întorşi încă şi mai îngrozitor asupra oraşului, veniți să se pripăşească aici, cum îl poți admira şi acum în toată calicia lui exemplară.

Un bărbat înalt a traversat strada dintr-o parte în alta. Aşa a început. A intrat în imagine şi a dispărut fără noimă.

A existat un interval de trecere a unui obiect fulguitor pe deasupra epidemiei, vâjâind prin zbor şi fâsâind ca un samovar în erupție, când focarele vizuale au fost reglate pe altă frecvență şi sistemul îşi începu transfigurarea într-o mutație exponențială: mâzga se retrase din căuşul vărsatului de vânt al ulițelor mocirloase, hârtoapele dispărură în nivelul străzilor pavate cu mozaicuri de tanzanit strâns în borduri executate în corindon şi silistră, din locul bordeielor fetide susurau clădiri prinse în cheutori de turmalină într-un canon arhitectonic care nu operează cu linii drepte. Numerele de la case erau cioplite în granat arestat în chenare de aur învechit cu oxizi şi bătut în filigran, în timp ce deasupra intrărilor odihneau camee de crizoberil transportate de marchidani din abisurile de dincolo de orizonturile despre care habar n-aveam cu nimic.

Metonimic, era o zi însorită de supliciu răsturnat, obținut în prima instanță prin deplasarea cromatică a percepției, cu un aer opalin prin care plutea spiritul purificat al bucuriei de-a fi, nici răcoros, nici cald, fără adieri de vânt plutind pe dedesubt, fremătând de şiroaiele de particule subatomice ale unei sărbători fără zi de odihnă, aripi de îngeri lopătari cufundate în licoarea argintie a dimineții neîntinată de promisiunile amiezii. Mă aflam într-un colț de seră convertibilă, printre tufe de crotoni gălburii şi mimoze cu filamente albastre, de unde prețuiam priveliştea sub toate criteriile, pătrunsă de un fior de extaz care vibra în mine nu prin lumina ochilor, prea

îmbătați ca să mai poată raționa, ci direct prin porțile sufletului, asaltat de prezența energiilor mărunte cernându-se dintr-o parte în alta. Senzația nu aducea cu nimic din gândurile efemere care mi se cuibăriseră vreodată în inimă, nu era o amintire îmbunătățită a copilăriei ori ilustrarea vreunei năzuințe tainice. Ce simțeam nu avea nicio legătură cu trecutul, ci cu alt prezent.

Am întors privirea spre clădirea distribuită amplasamentului în care ne aflăm, concepută cu un etaj camuflat de glasvanduri de smarald şi acoperişuri parcurse de lucarne scăzând în şarpante şlefuite de meşteri trecuți prin şcolile renascentiste ale unei planete reconstruite, dar în loc de parter am traversat o terasă enormă prevăzută cu tendoane boltite în diabaz pe ambele părți şi împrejmuită în stânga de un zid grevat de gabro şi bazalt acoperit de calcio vecchio pe linia de preludiu a îmbinării direcțiilor cardinale, care erau cinci, cu Nordul în colțul cel mai elevat, boit cu painit cufundat în tritiu, deasupra căruia frezii de ulcior erau suspendate prin fire de aur de uluce din răşini transparente străbătute de mici feronerii forjate în negru lucios. În spate, printr-o uşă dublă, se întrezărea o cameră înzăpezită sub policandre schimbătoare, populată cu mobile străbătute de fâşii de granit galben, animând succesiuni de culori şi dantele gata să plutească la cea mai măruntă nelinişte. Când am auzit fâlfâitul câtorva păsărele gângurind dintr-un mirt violet, mi-am zis:

Lenuşcă, Lenuşcă, sălbăticiune zdrăngănită, dacă nu delirezi de la ierburile prescrise de vraciul de pe Spancioc

ori vreo tumoare hipotalamică-ți zburdă-n spațiul excedentar al cutiei craniene, nu este exclus ca acesta să fie unul din expozeurile Sfântului Paradis etalat în toată splendoarea şi ordinea, tăcerea, nepăsarea!

Nu-i simplu să halucinezi Paradisul, dacă asta era până la urmă, pentru că orice uşurătate a inimii mă ridica spontan cu dexteritate de gonflabil nemțesc de la pământ, ceea ce trebuia să evit cu orice preț dacă vroiam să nu pierd detaliile imediate ale hiperbolei. Grija navigării mă obliga să-mi controlez fluxurile desfătării cu dibăcia unui căpitan de vas sprijinit în înțelepciunea nenorocirilor trecute. M-am îndreptat spre cimitir ori ceea ce, prin inerția retoricii, credeam că trebuie să fie, căci din adăpostor nu mai rămăseseră decât copacii, memoria mea amăgită şi aleile cu huse preschimbate. Locul mormintelor fusese luat de bănci îmbinate din fâşii de bazalt maleabil, chioşcuri de cristal revărsate în tonuri caleidoscopice, palisade încropite din iederă purpurie şi alacandre victorioase, fântâni arteziene cu jeturi de lumină printre arțari japonezi, aranjamente dirijate de plante adiacee din care n-am putut adresa decât tulipane acoperite de lalele plutitoare, lonicere persistente cu miros de tei în combinații seductive, cutezări brodate de lascivitatea vegetală în contrast cu singurătatea. Încă nu uitasem să mă uit după el. Am înaintat până la aleea principală, fără nicio țintă ori abatere anume, încercând să nu mă bucur prea tare, deoarece exultanța sufletului aducea cu ea levitația trupului, printre luciri de zadă şi ilex, ceea ce evitam să obțin. Din blocurile de pe

Eternitate nu mai rămăsese nimic, decât o pădure majestuoasă străpunsă de ruine în iederă, castani roşii, stejari şi pini de patru etaje. În timp ce priveam fără nicio întrebare, strada fu străbătută de o caleaşcă de lemn de mahon ferchezuit şi frânghii de mătase ornate cu incrustații de argint, clinchet de aramă, trasă de doi cai porfirii de pe care atârnau ciucuri cu stropi de smirnă. Un bărbat se înclină prin ferestruică, îmi făcu din mână.

Cum observam în desfătare netulburarea complexă, pe deasupra văii fără istorie începu să se audă *Canonul de coarde în Re major* de Bach, căci, aşa cum ți-am spus, universul îşi ținea elementele elevate, inclusiv capacitatea mea intelectuală de a le recunoaşte. Muzica se desfăşura cu autoritate pe deasupra naturii umane, profunzimea nu reuşea să aducă niciun izotop de tristețe în inima primitoare, aflată într-o conversie de echilibru euforic despicat în coapsa văzduhului de sabia unui arhanghel psihogen. Pluteam de-acum fără-nconjur, controlându-mi exuberanța nonbizară cu sânge rece. Pe măsură ce mă ridicam peste palate şi grădini fără pasiuni de umbră, întinderile se desfăceau sub conurile de lumină ale privirii carnale, puținul deficit al cunoaşterii îşi pierdea eficiența şi denaturarea mecanismelor de evaluare se stingea în apele izvorâte în spatele ecranului, pe atât mai exuberantă mă făceam, continuând să urc, să înfloresc între două tendințe fizice.

Vedeam case integrate în formule gaudiene împletindu-se în blânda filosofie a dealului, care se înălța odată cu

mine, unduindu-se moale cu volute de burete marin lepădând globi de jar şi expunând îmbobociri de palate florale locuite de ființe fără prihană, unghiuri de fugă din depărtări spre ghiocul sufletului. Pe măsură ce mă desprindeam, clădirile se strângeau alcătuind un organism eterogen, prelins pe spinarea muntelui înaripat ca un leu zburător. Supusă de biciul pios al orgii, panta se curba sub povara forței de atracție, răcorindu-şi sânii în apele imaculate ale imensului lac de azur ce se desfăcea la picioarele priveliştii, până în coapsa pădurii virgine de pe linia orizontului.

— Ai fost tot timpul singură?

— Când cauți, eşti întotdeauna singură, fireşte. Locuită de un duh în misiune de conciliere. Pe o terasă pardosită cu marmură galbenă străbătută de vinişoare maronii şi cantilene de ivoriu, Emil stătea la masă cu mai mulți prieteni. Aş fi putut să mă alătur sărbătoririi lor, dar nu vedeam cauza niciunei grabe: totul era nesfârşit, neînceput, neîndoit. Rândul de vile menaja la parter buticuri înțesate de bunuri şi pustii de privitori. Ceva mai încolo, un cinematograf străjuit de coloane de lauri cățărători şi chiparoşi luminați pe dinăuntru prezenta premiera unui film de Terrence Malick despre lumea necunoscută a unei geneze paralele.

În timp ce înaintarea mea nu mai avea nimic de-a face cu voința, în miracolul capturat în grafii luminoase, printre nori răsfirați şi porunci nerostite, am auzit un hohot de plâns. Inima s-a frânt în două şi în susurul ei mi-am adus

aminte de necazurile lumii de odinioară. Pala acelei răbufniri întunecate mi-a oprit pentru o clipă înălţarea. Am rămas suspendată între chin şi fiinţă. Cât aş fi vrut ca momentul acela imponderabil să nu se termine! Am dat să-mi împreunez mâinile ca să mă rog, dar am ştiut înainte de-a rosti un singur cuvânt: dacă-i numai şi pentru ceea ce vedeam şi urma să pierd, destrămarea materiei torturate în componentele cosmice ale unui vis devoţional, atunci toată mocirla asta are un sens şi merită străbătută până la ultima ei mârşăvie.

— Cum ai reuşit să scapi?

— Am început să cobor. Emil întindea braţele spre mine, zâmbea cu dinţi impecabili. Pantaloni albi, cămaşă mov, ochi albaştri, păr auriu. Emil al meu. Trăgea scaunul de sub masă să mă aşed, în sunetul unui triolet obsesiv conceput de Roger Eno. Când feţele noastre erau atât de apropiate încât ne-am fi putut săruta, m-am trezit. A trebuit să fac un efort serios pentru a nu scăpa un ţipăt. Mi-a trebuit o viaţă să mă dau jos din pat, zgâriată pe dinăuntrul ochilor, să mă târăsc clătinată de aduceri aminte spre ibricul de cafea, între starea acută de disperare a trezirii şi de speranţă a sfârşitului.

Cineva părea că bate insistent în uşă. Cu o seară înainte, furtuna smulsese acoperişul vecinului. Credeam că venise să ceară ajutor băiatului cel mare. Am deschis. În faţa casei nu se afla nimeni.

2. Finalul departamentului de tehnologie electronică

A doua zi a urcării la Asheville, în holul Hanului Ramada, în timp ce căuta chilipirul unei garsoniere de închiriat în cotidianul local, dădu peste anunțul unui post vacant de profesor asistent la Catedra de Literatură a Universității statale. Nu avea nimic de pierdut. S-a înregistrat pentru concurs, care consta într-o probă scrisă şi una orală, susținută cu decanul catedrei, John England.

Dr. England avea o faimă locală impecabilă, însuflețită de faptul că în afara zonei nimeni nu auzise de el. Când văzu referințele lui Andrei, tresări cu respect. Să lucrezi la un magazin literar atât de important, să te cunoşti personal cu marele Grossman ar fi contabilizat o demnitate de care el, unul, s-ar fi simțit măgulit.

Partea scrisă a examinării s-a delimitat la analizarea însemnărilor pe care Andrei le susținuse constant de la moartea lui Leopold şi până la plecarea din țară, pe care le-a prezentat drept ficțiuni literare. Interogatoriul a fost programat pentru a treia zi.

Biroul decanului arăta ca o pădure în miniatură, luminat de trei ferestre uriaşe, încadrate în mahon. Dr. England l-a rugat să ia loc între doi palmieri dresați până-n tavan. Scoase o foaie de hârtie dintr-un sertar, o netezi cu palma, expedie o-nsemnare cu un stilou de modă veche şi spuse:

— Teza dumitale ne-a bulversat prin îndrăzneală. Numai un începător versat ar folosi douăsprezece categorii

arhetipale ca o emanație a caracterului instabil al protagonistului.

Andrei tăcea.

— Poți să-mi spui Dr. England, în caz că simți nevoia să mi te adresezi, deşi nu e obligatoriu. N-a fost simplu. M-am sfătuit cu soția până am ajuns la concluzia că esența lucrării este prinsă în fraza redempțiunii din final, citez:

„Înaintează doar pentru că Dumnezeu le îngăduise să nu mai aibă cale de întoarcere."

— Poate sună straniu, Dr. England, dar impresia mea este că nu ştiu la ce vă referiți!

— Nu e straniu deloc! Departamentul de tehnologie electronică şi accelerare literară a pus la punct un soft care poate analiza orice scriere, descompunând teza în funcțiile sintactice primare, din care, în logica structurii, a mecanicii şi a stilului, să creeze variante şi deznodăminte alternative. Cea mai mică modificare pe care-o aduci textului alterează finalul. Invenția n-a fost omologată, deocamdată, discreția este recomandată. În acest set de idei, inginerul Resenbrink a reuşit o încheiere mutantă.

I-a înmânat câteva foi. Le examină cu repulsivă curiozitate:

„La Galați au urcat într-un tren personal, care i-a hurducat până la Sulina, de unde au luat autobuzul. Au ajuns în port pe înserat. Portul era încuiat. Nori roşietici frământau un cer tuciuriu, prevestind ore negre. Nimeni nu s-ar fi aventurat pe o asemenea climă chiar dacă ar fi fost deschis, aşa că au trebuit să înnopteze în oraş. Un

taximetrist i-a depus în rotocoale de fum şi păcănituri la marginea pădurii, unde exista un motel cu restaurant. În mod neaşteptat pentru acea perioadă a anului, stabilimentul era tixit. De dinăuntru răzbăteau urlete de petrecere, disco. Au intrat. La recepție li s-a atribuit singura cameră goală. Un grup de oaspeți de la Bucureşti, veniți la vânătoare de mistreți în Deltă, pusese stăpânire.

În restaurant, s-au aşezat la o masă amplasată într-un ungher din preajma bucătăriei. În mijlocul sălii trona o adunătură lungă, formată din doisprezece bătrâni chercheliți, în straie de vânătoare. În jurul lor forfotea o armată de chelneri, curat îmbrăcați, proaspăt tunşi. Andrei l-a întrebat pe cel venit să-i servească dacă ştie cine sunt distinşii petrecăreți.

De peste 30 de ani vin şi benchetuiesc aici în fiecare toamnă, ‘nainte ca eu să mă nasc. Cel din mijloc a fost prim-ministru. Restul, foşti mahări, Partid, Securitate, Interne. Azi retraşi, dar încă breji şi doldora.

Nici bine nu s-au săvârşit aceste întâmplări, că un alt membru al personalului se apropie vioi şi-i anunță în gura mare:

Tovarăşu' Apolzan vă roagă să-i faceți onoarea de-a lua loc la masa domniilor lor.

Deci el era: Gheorghe Apolzan, prim-ministru al dictatorului Ceauşescu, împuşcat ca un mistreț. I-a transmis:

Suntem profund mişcaţi de generozitatea Excelenţei Sale, dar suntem obosiţi de drum lung, aşa că vom cina aici.

După două minute, chelnerul reveni, la fel de vesel:

Tovarăşu' Apolzan insistă să vă aşezaţi la masa lor. Dacă nu colectiv, măcar duduiţa...

Mariel se făcu albă la faţă şi deschise gura să spună ceva, dar chelnerul turuia prestarea mesajului:

În caz contrar, tovarăşu' subliniază amănuntul că localul este închiriat în exclusivitate, drept care vă roagă să-l părăsiţi fără delăsare.

Transmite-i tovarăşului să-şi ia sadismul lui idiot de comunist decrepit şi să şi-l vâre în cur, el şi toată gaşca lui de babe scelerate.

Chelnerul înclină capul politicos, plecă fără niciun adaus. Andrei se întoarse spre Mariel, care era mai palidă ca înainte, şi-i spuse:

Îmi pare rău că te-am luat cu mine...

Dinspre masa vânătorilor se auziră vociferări indignate, râsete.

Cred că-i mai bine să plecăm.

Andrei porni să spună ceva, dar un zgomot puternic îl asurzi şi văzu femeia schimonosindu-se de mirare, cu o gaură roşie despicată în piept, prăbuşindu-se pe spate şi rămânând ţeapănă, cu gura deschisă într-o parte, ochi sticloşi şi nicio zbatere. Faptele se succedaseră atât de obiectiv, încât, pentru moment, nu şi-a dat seama ce se petrece.

A îngenuncheat, i-a luat capul în mâini. Absurdul morții se izbea în tinerețea ei ca un val mugind tot mai stins. I-a închis imenşii ochi, căci îi aminteau ochii celeilalte femei care-i murise în brațe, a mângâiat-o pe păr, a depus-o moale pe pardoseala răcoroasă.

S-a ridicat în picioare, s-a îndreptat spre masa vânătorilor. După doi paşi auzi un tunet, o durere acută îi smulse umărul stâng. Se prăbuşi în genunchi. Din cauza şocului, abia mai respira. Îi vedea prin ceața sângerie a retinei strânşi în jurul fostului premier. Se ridică cu greu, sprijinindu-se în brațul nevătămat. O nouă bubuitură îi răsună în urechi, umărul drept îi sări din țâțâni. Căzu. Neputința îl ținea nervos şi pironit. Începu să se târâie spre ei. Cineva îl apăsă puternic cu piciorul pe omoplatul stâng. Auzi zgomotul unui declic metalic lângă ceafă şi vocea lui Apolzan:

Duceți-l afară...

În timp ce doi bărbați îl cărau, a mai apucat să arunce o privire de mântuială: trupul fetei încremenit într-un final de balet, ştabi senili adunați într-un grup de satiri veseli. Chelneri cu mături, făraşe, tăvi întregeau decorul. Afară ploua cu găleata. Vântul şuiera printre gheare. L-au aruncat sub nişte boscheți spălăciți. Din spatele parcării, câinii urlau a jale. Când n-a mai deslușit niciun zgomot, se târâi spre apă. Țărmul era la douăzeci de metri. Într-o oră fu acolo. Vuietul stihiei îl asurzea, noaptea îi scosese ochii. Nu mai era bun de nimic.

Nu există final glorios ori stingere eroică. Orice moarte trasează o limitare fizică. Mai avea doi paşi. Împingea cu picioarele nisipul ud. La malul apei zvâcni. Fu acoperit. Ochii se acomodau cu orbirea. Printre talazuri văzu o umbră. În lumina unui fulger, îl recunoscu pe Magistru. Scoase un geamăt, îşi făcu vânt. Se agăță cu ultimul dram de energie.

De la un val la altul se-ntinde o lume străbătută prin hău. Talaz după talaz, cauzele rămân câte una în urmă. Apa-i învăluie de jur-împrejur, fără alt rost decât voința celui ce-noată. Cerul e compact, stropi mari le biciuie spinarea. Când chinul devine insuportabil, firmamentul se despică în două, valurile se subțiază şi raza Lunii taie o boltă-n profunzime, de pe marginile căreia se scurg stropi de apă. De sus, printr-un hublou reflectând luciul verzui, se văd înotătorul tăcut cu poetul mort în spinare. Din huruitul de mai 'nainte nu mai rămâne decât un clipocit.

Deplasarea e uşoară acum. Imagini nesemnificative li se perindă pe dinainte, atrase de sorbul unei văgăuni fără adâncuri. Lipsa durerii îi ajută să nu mai desprindă boala de lumină, nici măreția de întuneric. Trecerea lor se transformase într-o rugăciune mecanică.

Şi atunci realiză singurul lucru de care merita să fie conştient:

Înaintează doar pentru că Dumnezeu le îngăduise să nu mai aibă cale de întoarcere.

În soarele dimineții, Insula Albă străluceşte în fiori de toate culorile. Plămânii nu mai inhalează, inimile se

odihnesc. Ființa a rămas dincolo. Printre stânci rotunde şi smocuri de mirt Teodora îi aşteaptă şezând pe o piatră. Magistrul abia mai mişcă brațele, din inerția stanței finale. Închide ochii. Lumina răzbate prin pleoape.

Un val milostiv îi aruncă pe țărm.”

Tulburat, Andrei ar dori să comenteze, Dr. England pare mai pregătit:

— În principiul cauzalității inverse a numerelor iraționale, niciun deznodământ fictional nu este definitiv. Seria raportului imperfect Ď€ continuă la infinit, preschimbând concluzia în categorie posibilă. Aceeaşi moarte poate fi apoteotică sau sublim mizerabilă, după o altă serie, magistrală, minerală, moleculară, ezoterică ori bacteriologică. În America, socotim filosofia drept specie literară. Dacă virtutea ei este de-a releva absconsul prin exegeză, cea a literaturii este de-a îngrămădi sensurile spre originea lucrurilor prin elocvență. Din acest punct de vedere, lucrarea dumitale este un eşec. Dar noi nu suntem editură, ci Universitate.

Ajuns în cadrul acestui punct de referință, candidatul îşi ceru scuze şi părăsi precipitat mai întâi încăperea, apoi holul îngust, scările coborâtoare şi, la urmă de tot, clădirea. Doar hazardul a ținut să accepte postul înainte de-a afla un amănunt care l-ar fi interesat mai mult decât întreaga tevatură. Pentru că părăsise atât de unilateral discuția cu Dr. England, fu nevoie să se mai scurgă şase luni pentru a afla identitatea celuilalt aspirant.

4. Agresorul zăcea în iarbă

14 Noiembrie 1996

Țârâitul interfonului mă trezi.

— Domnule ministru, o doamnă din Iaşi insistă s-o primiți.

— Anonimă?

— Lavonia König.

— Las-o să intre, anulează toate întâlnirile de după-amiază.

Un ciocănit timid precede deschiderea. În cadrul uşii apare o femeie de vreo 30 de ani, cu părul şaten deschis, nici înaltă, nici scundă, zveltă fără a fi slabă, atrăgătoare în lipsa lascivității, cultivată fără prejudiciul erudiției. În timp ce înainta, m-am extras de după birou, i-am întins mâna afabil.

— Doamnă, încântat să vă-ntâlnesc, în sfârşit. Am sentimentul că ne cunoaştem de-o viață. Luați loc, vă rog! Doriți o cafea, un răcoritor?

— Un pahar cu apă.

— Cum ați călătorit?

— În limita condițiilor, firesc.

— Condițiile sunt proaste. Ar fi o onoare să vă pot găzdui.

— Vă mulțumesc, domnule Trifa, diseară mă întorc la Iaşi. Nu vă deranjez decât pentru clarificarea unor amănunte.

— Ascult...

— Ați fost de față când fratele soțului meu a fost asasinat...

— Oarecum... Vizibilitatea era anostă, faptele s-au succedat fulgerător, surpriza a fost şocantă, n-am rămas cu multe păreri.

— Cu-atât mai important.

— Seara se deplasa spre întuneric agravată de nori, străzile erau aproape pustii, deşi nu cred să fi fost mai târziu de şase. Am zărit un bărbat îmbrăcat în negru apropiindu-se de cerşetorul din poarta Mitropoliei. Când a ajuns lângă el, s-a aplecat câteva momente, ca spre a-i vorbi, apoi s-a ridicat în picioare şi l-a lovit cu o rangă, bănuiesc. Probabil că cerşetorul şi-a pierdut cunoştința. Agresorul a scos un cuțit pe care i l-a împlântat în piept. Dinspre Palat se apropia o rablă de camionetă. Cerşetorul s-a ridicat ca un arc şi l-a lovit pe agresor, care s-a prăbuşit. În afară de vomismentele ploii nu se-auzea nimic. Eram îngrozit, deşi asistam ca la un spectacol de umbre chinezeşti, pentru că imaginile aveau ceva ireal şi mecanic în ele. Una din umbre s-a aplecat asupra celeilalte, a luat cuțitul şi i l-a înfipt în cap. Camioneta a oprit, şoferul a coborât, l-a ajutat pe cerşetor să urce şi-au plecat, trecând într-un zdrăngănit asurzitor pe lângă mine, la deal, pe Ştefan cel Mare. Totul n-a durat decât câteva clipe.

— Ați apucat să-l identificați pe asasin?

— Ciudată juxtapunere! Asasinul părea a fi acum cerşetorul, care părăsise scena pe picioare, în timp ce agresorul zăcea în iarbă.

— Cine era?

— Un bărbat pe care nu-l mai văzusem, cu fața diformată de cicatrici, zăcea inconştient, cu un cuțit înfipt în pământ la doi centimetri de cap, lângă tufele din stânga aleii, la o distanță oarecare de rogojina pe care stătuse cerşetorul. Lumina galbenă a stâlpului cădea cu zgârcenie pe fața lui. M-am aplecat, să mă uit mai bine, în căutarea detaliilor de care mă întrebați acum. Din spate veneau două voci:

„Ce se-ntâmplaşi, Fane?” Celălalt zise:

„E cinevaşi-coloşa... Cin'-eşti, bă?”

Am dat să-ntorc capul. Am simțit o retezare brutală şi n-am mai ştiut nimic. Când am deschis ochii, am auzit motorul unei maşini care se îndepărta.

— Ce survenise?

— Cineva mă lovise cu putere în cap. Agresorul dispăruse. M-am ridicat cu greu şi am luat-o la dreapta, spre strada Wexler. Din spate, țignalul unui milițian de noapte. Am coborât spre strada Uzinei, în zece minute am fost acasă, înfrigurat, murdar, ud şi îngrozit de o migrenă ucigătoare.

— N-ați găsit cine-a fost acel bărbat?

— Nu...

— L-ați mai văzut de-atunci?

— Nu frecventam asemenea specimene nici când partidul m-a trimis la bază...

1. Colonia ofidiană

A existat o vreme când nepăsarea psihosomatică a vieţuitoarelor croia orbite de calmă liniaritate în cartierul fiecăruia. Temperamentele divergente nu generau neînţelegeri nici când îşi încrucişau mersul pe nervurile aceluiaşi maidan, opoziţiile naturale sufereau de lipsa scânteilor pe scândurile artei populare, străzile erau descheiate fără programări discriminatorii. Aceea a fost faza de feerie prepubertiană a omenirii, a oraşului meu patriarhal. Profitând de naivitatea luminoasă a percepţiei şi de starea de moleşeală a lipsei conflictuale în contrast cu dorinţa multiplicării, duşmanul plictisit a lovit în inerţia lumii create.

Îţi ofer mai jos o traducere aproximativă a conceptelor-capcană inventariate, nu înainte de-a menţiona ţipetele uluitoare venind o noapte întreagă dinspre mahalaua nordică, care au îngrozit întreg oraşul, urmate de un miros de spirt putred spălând ciuperci confiscate de bacterii. Când voinţa primordială nu se manifestă, aducerea la viaţă are loc prin formele neevoluate.

Mă plimbam fără căpătâi prin aranjamentul stradal de la poalele Mitropoliei, notând că de la nivelul pavajului nu este cu putinţă să observi organizarea pentagramei apotropaice. Simbolurile sunt bazate pe asocieri pripite şi silogisme amăgitoare, e recomandată ignorarea totală a tentaţiei dacă vrei să ieşi cu faţa curată din strânsoarea nepotrivirilor de sistem. Mă aflam la a doua tură de împrejmuire, când dau nas în nas cu Shamai Shamir,

preşedintele grupului de literați de pe lângă Universitate, în vestimentație de epocă împrumutată prin grija unei cunoştințe care lucra ca recuziter la Teatrul Național.

Două anomalii dintr-o singură suflare. Reproduc: *trebuie să fiu mulțumit cu ceea ce parcimonia vieții îmi scoate în cale, iar tu, e bine să cunoşti lumea în care te-nvârți*. Ideea sugestiei era că trebuie să depui pasiune în toate criteriile din registrul performanțelor, inclusiv în mobilizările neexcitate de vreo țintă, precum hoinăritul, lectura în biblioteci, dormitul pe durata zilei, poezia. Cum era mult mai în vârstă decât mine, n-am schițat nicio contrazicere. Shamai era Evreul Rătăcitor cu majuscule în perimetrul ermetizat al oraşului de-atunci. Din biografia reconstituită mai târziu, la acea dată avea 76 de ani. Eram bucuros că mă băgase în seamă. Că ştia de existența mea. Că se coborâse să constate.

Universul se întinde cât permit acumulările minții. Trebuie să-i cunoşti şi cealaltă parte, m-a atenționat. Precizez că nu în virtutea principiului de drept roman, căci armonia nu este privilegiul celor buni. Ar fi inechitabil. Anunță-mă când eşti pregătit de cea mai uluitoare aventură cu care te vei confrunta vreodată în bizara ta existență.

Acum, mult după deplina evanescență a celor întâmplate, aş tinde să accentuez calitățile sale premonitorii, în dauna prezumției de bună intenționalitate. Am ajuns pe jos, el proaspăt, eu deja epuizat. În dreptul unei guri de canalizare ne-am oprit.

Aici începe regatul promis, care se termină câteva străzi mai încolo. Nu e mare, dar teribil de intens.

Am aplecat capul spre aerisitoarea ferecată cu o plasă strâmtă de sârmă oțelită, prin care am decelat: zornăit de tăblițe frecate, miros încins de apă stătută, gust de ulei industrial.

Pare o fojgăitoare imensă de şobolani picați într-o capcană din care nu pot evada, am spus.

Niciun şobolan, dezaxat, melancolic sau pe droguri, nu s-ar încumeta.

Mi-a oferit o pastilă galbenă. S-a-ndepărtat bodogănind vesel spre magazia unei case vechi din apropierea parcului, pe-a cărei uşă trona un lacăt enorm. L-a desprins cu o mişcare de mână, a deschis fără larmă, mi-a făcut semn să-l urmez, am intrat. În mijlocul magaziei, printre borcane înalte de-un metru cu murături caramelizate şi carne afumată plutind în untură ca-ntr-un acvariu dereglat, trona o limuzină *Mercedes 540K Special Roadster*, din 1936, în stare destul de încurajatoare pentru o călătorie clandestină dintr-un loc în altul. Mai târziu, când nu mi-a mai ajutat la nimic, am aflat că era celebra maşină dispărută împreună cu o umbrelă şi o maşină de cusut ale Baronesei Gisela Josephine von Krieger, depistată cu acea ocazie şi ce-a urmat.

Mi-a dat să înghit o pastilă verzuie. Dintr-un cufăr de piele însemnat cu steaua lui David bătută în cupru, Shamai a desprins un soi de manta cu coif lucrată din pene de bufniță, cu care m-a acoperit din creştet până la

genunchi. În prezența altei persoane aş fi izbucnit în râs la ridicolul imaginii, dar căutătura concentrată a companionului îmi încuraja predispoziția spre seriozitate. Nu asta urmărim la orice pas? Ieşirea din anonimat şi banal... La vârsta aceea, cu orice preț. Nebunii, eroisme, unicități. Ritualuri.

Este singura modalitate de-a arunca o umbră protectivă asupra suspiciunii lor legendare. Au dezvoltat un complex de slăbiciune şi respect la adresa ființelor înaripate. Să nu scoți un cuvânt, dar să încerci să reții cât de mult poți!

Am urcat în maşină. Mi-a dat să înghit o pastilă roşie. Pentru a mă ține calm, a spus. A deschis o trapă aflată între scaune şi a coborât pe o scară tensionată prin care m-a îndemnat să-l urmez. Pe măsură ce înaintam, balustrada devenea tot mai jilavă, treptele îşi pierdeau consistența, aerul dobândea vâscozitate. Înaintea ultimului pas, am leşinat. Când am deschis ochii, ne găseam în centrul unei săli îngrozitoare formate din şerpi. Aproximativ cinci mii de specii, dacă-mi permiți amănuntul, față de cele trei evocate de enciclopedii, în toate mărimile, culorile şi otrăvurile: vipera morții Garonsalla, aspide Boomslang atârnate cu cozile de tavan, corali asamblați din veninuri lucitoare, taipani Goicochea de coastă cu solzi de apă dulce, kraiți malaezieni care atacă în haită, vipere cu corn care se dau de-a dura, mocassini cenuşii de Texas şi mambe subțiri de abanos, anaconde de clopotniță, pitoni somnolenți de butoi, boa prăvălitori din copaci, vipere Russell, lire de Sonora, stăpânitori de tufă, lore cap-de-lancie, năpârci de

avertizare, crotali maronii, gorgone învăluitoare, scolecophidii ucigaşe, maticore viclene, hinomicruri electrizante. Trecând în revistă, am mai leşinat o dată.

O altă pastilă se duce la vale. Ne aflăm într-o sală rece. În fundal, o pereche de jilţuri din care ne privesc două animale împăiate cu trup de pasăre şi cranii umane. De o parte şi de alta, pe deasupra, prin interior, pe dedesubt, prelingeri alunecoase, încolăciri, sâsâituri. Lumina provine de la patru lămpi cu ulei suspendate de patru schelete. O fată de 16 ani stă tolănită lasciv pe o canapea îngustă. De o dureroasă frumuseţe. Distantă ori captivă. Pe unul din ziduri citesc o avertizare dezamăgită: *Cave Cave Deus Videt!* Urma să-mi vând sufletul? Mă aflu în inima unui negoţ nefericit? Percep prin valuri de pânze fragile, resping realitatea prin toţi senzorii. Leşin din nou.

Doi şerpi groşi încolăciţi de picioare, alţi doi în jurul braţelor mă imobilizează la cinci paşi de jilţuri. Shamai a rămas pietrificat, într-o impresie hipnotică. Mirosul greu ţine o punte prăvălită între noi. Apa se prelinge din colţuri. Clipa revelaţiei vine pe tăişul ghilotinei. Shamai îngenunchează. Flăcările se opresc din pâlpâit. Se face tot mai frig, tâmplele se agită sub biciul venelor. Bătrânul vociferează fără să-l aud, arată cu degetul spre mine.

Încerc să vorbesc. Bolboroseala sfâşie sigiliul convenţiei. Nu fusesem avertizat? O cobră roşie se desprinde dintr-un ghem întunecat, se încolăceşte la un metru de mine. Legăturile se desfac, se preling prin apa pardoselii, sunt capabil să mă mişc, să mă ridic. Mă îndrept spre Shamai.

Patruzeci de guri se deschid şuierând. Desfăcută ca o plantă carnivoră, cobra freamătă. Shamai îmi face semn să mă îndepărtez. Stomacul mi-e strâns într-un cerc metalic. Mă strecor printre două valuri de reptile. Ochii mi se-nchid de oboseală. În timp ce urc lumina scade.

Expulzat sub luna buhăită pintr-o uşă care se deschide într-o stație de tramvai, apreciez lipsa tensiunii. De fiecare dată când exersez asemenea lux, constat că am devenit liber doar ca să fiu prins. Respir aerul nopții. Fac un pas, mă întorc. Magazia se află în acelaşi loc, pupitrul este o ruină. Se face ziuă la marginea oraşului. Mă îndrept spre casă. N-am să pot scrie niciodată în amețeala acestui nivel.

*

Ne-am întâlnit pe-o zi ploioasă, spre sfârşitul toamnei. Stropii se prelingeau pe borurile pălăriei, chipul cafeniu de cadavru mirosind a naftalină păstra ceva din prestanța culturii.

Într-o lume a reversului, spuse, calitatea minții scade calitatea vieții.

Cu patru pastile nu obții niciuna, nici alta.

Ți-am administrat 23...

Am dat să spun ceva, dar a ridicat arătătorul spre borurile pălăriei şi a recitat repede din Sabato:

> *„Şi aceste lucruri, care se întâmplă în timpul nopții, când dormim, devin deodată incontrolabile şi încep să ne*

stăpânească şi în unele coşmaruri ce se desfăşoară la lumina zilei.”

Cine era fata?

A întors spatele, s-a îndepărtat atent pe sub dungile de apă. Îşi întorsese decepția asupra mea. Era de ajuns. Vremea inocenței trecuse. Am rămas singur cu propria mea emancipare. Inutilă, seacă, neroditoare.

Ambiția creației îşi are tariful ei. E o crimă să ții cuvântul închis în tine. În fiecare din noi zace un profet reticent. Crezi că nu ştiu ce mă aşteaptă dacă urc singur într-un pod, cobor într-un beci, ies într-o grădină, străbat un cimitir, pătrund într-o sală întunecoasă de cinematograf, trec printr-un ungher de restaurant, intru într-o baie obscură, iau loc în ultimele rânduri din autobuz, traversez o stradă retrasă, păşesc de-a lungul unui trotuar pietruit, stau mai mult de cinci minute lângă un galantar de cofetărie, mă strecor pe sub un copac ori pe lângă un dulap înalt, mă relaxez în liniştea unei frizerii, iau în piept un deal însorit, adăst la o distanță mică de un petic de iarbă, o cută de cearceaf, când deschid un sertar, alerg printr-un gang, rămân retras în liniştea unui muzeu? Fiecare creangă pândind lângă potecă, fiecare fisură în asfalt, umbra unei maşini parcate, o bucată de frânghie, un furtun, o coardă de violoncel, un cordon de pardesiu, o rază uscată.

Toatre acestea nu sunt decât oglindirile termenului lipsă: corespondențe, semne grafice, limitări. În

demonstrația existenței, după două mii de ani, faptele şi-au pierdut independența. analogiile s-au pervertit în memorie. Cuvântul a ucis fărâmă cu fărâmă, până la ultimul sens al spiritului.

2. Anacronism, atemporalitate

Conştient de nepotrivirea susținerii sale în peisajul unei țări căreia-i aparținea doar prin fărâme de trecut, Andrei şi-a reunit bagajele şi s-a-ntrupat spre aeroport. Trecutul putea să călătorească fără viză. După 18 ore de obsesii de zbor chinuit prin coşmelia prăbuşirii, cu o escală prea scurtă pentru a-i da vreo speranță şi cu una care nu mai conta, s-a prelins pe pista metropolei unice, sleit, lecuit, denaturat. Forfota matinală din Manhattan l-a aruncat într-un tablou al cărui anacronism era anulat de propria-i atemporalitate.

La amiază intră în biroul lui Grossman, unde fu interogat asupra călătoriei. Curiozitatea a dus automat la fructul ei. Scoase din geantă un dosar subțire, pe care i-l înmână resemnat. Cufundându-se în fotoliul imens, balansându-se uşor în față şi-n spate, picior peste picior, Alfredino începu să citească. O făcu atent, aproape silabisind.

„În marşul onorării tacite a unui blestem extins printr-o recomandare aruncată din vârful buzelor istoriei în urmă cu mii de ani pierduți în ceața mistificărilor de propagandă naționalistă, care a polarizat criminalitatea călătoare prin cloaca geografică pe care o locuim până a reuşit şlefuirea unui mic pâlc de asasini întotdeauna prezenți la

conducerea patriei, România continuă să oripileze confreria statelor civilizate... Crime împotriva propriilor cetățeni sunt comise peste tot în lume. Sub pretextul războiului, al foametei, al structurii periclitate. Din unghiuri care eludează calitățile umanității, pot dobândi un rateu de justificare. În pospaiurile democratice pe timp de pace responsabilii trebuie să fie extrem de presați pentru a lua o astfel de măsură, din moment ce o crimă de stat nu se poate sprijini pe nimic. În lipsa detaliilor, este imposibil să nu constați prezența premeditată a unei forțe fără chip. Întunericul nu poate evada dintr-un loc inundat de lumină pentru a accepta nonsensul ca un perfect cărturar să fie omorât cu sânge rece de un perfect idiot...

Ca şi cum prin venele unui regim totalitar ori prin țevile de puşcă ale gorilelor protectoare ar fi putut curge compasiune, respect, toleranță, încredere, dictatura a pus ordine în criminalitatea latentă din omul îngenuncheat, impunând studierea artei de-a ucide şi îndatorirea de-a-i detesta pe cei rămaşi în picioare. Asta mai poate fi înțeles, în logica abjecției organizate de sus în jos. Dar care ar fi motivul pentru care natura, după ce s-a străduit să perfecționeze mintea genială a lui Armand Armur, a permis ca, la ordinul unui general de Securitate inept şi perimat în definiția socială, să fie pulverizată la apăsarea de trăgaci a unei maimuțe dresate? Devorându-se, sistemul se subțiază. Răul îşi este sieşi rău. Minoră consolare pentru singura logică a firii.

Ce sofism aberant ar putea explica motivul pentru care o colectivitate nu poate plânge când unul dintre cei mai străluciți fii ai săi este sacrificat doar pentru a înlesni prelungirea stării de teroare abătută asupra ei? De ce suntem predispuşi să facem zid în jurul minciunii chiar şi când nu am devenit parte a ei? Cei nepătați îngăduie crima din nepăsare. Nepăsarea nu este nimic altceva decât lipsa acțiunii, îți vor spune. O lipsă care acuză. Nu gândul eliberator, laşitatea fricii, coruperea materială, trufia cunoaşterii, ci solidaritatea nelămurit înțeleasă. Când reperele lumii sunt pervertite, oamenii se întorc la arhetipurile junglei, dintre care singurul care le impune respect este cel al Bestiei Umane.

Dacă, din perspectiva ontologică, sistemele politice devin capcane culturale, de ce uciderea unui om de cultură se perindă prin istoria hoardei fără a tulbura sistemul? Care ar fi explicația că, în loc să-şi manifeste indignarea, corul criticilor regimului şi-a diminuat intensitatea? Când alcătuirea din jur devenise mai rea, ei au prezentat-o brusc mai frumoasă. Cântă eliberați pierderea firavului specific de diferențiere. Cum e posibil ca autorul unui asasinat odios să rămână necondamnat nu de tribunalele corupte, aflate tot în mâna lor, nici măcar de presa atentă să nu rupă lesa strânsă în pumnul de fier, ci în nepăsarea maselor fără nimic de pierdut?

Răspunsul este năucitor de simplu, sufocant de omogen: cel care-a comis crima nu este ofițerul zelos reprezentând rețeaua, ci călăul fără trăsături distincte care conferă

rațiune lașității prezentului continuu. Arhetipul de două ori îngrozitor al torționarului din străfundul fiecăruia dintre noi. Excedați de rușinea termenului de comparație. Acesta este, de fapt, creuzetul infernal al crimei de care-ar trebui să ne-ngrozim. Pentru ființa independentă, exacerbarea oricărui sentiment duce la anihilarea lui.

Pășesc în colbul străzilor din mahalaua amplasată în apropierea centrului. O murdărie cu premoniții victoriene, cuprinsă într-o îngrăditură de muzeu sanitar. Este singurul loc în care mă pot întoarce. Restul a fost exterminat. În liniștea amiezii nu aud decât muște amorțite bâzâind pe sub duzi. Păsări picotesc cu ochi întredeschiși, curți lâncezesc sub miasme, câini lenevesc. Dinspre Bahlui și blocuri ascunse după ziditura plopilor vin valuri sporadice de torpoare și țipete de copii. Noi suntem tineri din nou. Morții dorm în casele lor.

Știu că mă aflu într-un loc unde nu trebuie să fiu. Sunt atât de mult, încât încetez să exist. Din colbul uliței opărite, gândul fuge spre marginea pădurii. O pădure bântuită de absența stafiilor. Acolo mă trezesc pe jumătate din vis. Din cauza caniculei înțepenită-n buloane, timpul nu mai mișcă nici el. Pășesc pe spinarea unui monstru decedat. Urc spre zona lacurilor curgătoare, cobor printre magazine adumbrite sub storuri îngrămădite de praf. Continui să zbor razant cu dealul Grădinii Botanice, mă scufund pe sub coroana unui nuc iritat. Nimic nu va egala frumusețea orașului meu cum îl duc în mine.

În după-amiaza aceleaşi zile de vară venală, vom adăsta sub umbrela terasei de pe bulevard. Nimeni nu va şti cine suntem. Noi înşine ne vom fi pierdut în ceea ce-am fost. Muzica va fi tăcut. Suntem trecuți de prima tinerețe, dar oricine poate observa că nu vom muri niciodată. Toți cei care ne cunosc. La vale se preling pâlcuri edulcorate de studenți. Câțiva actori de la Teatrul Național, scriitori pletoşi în catifele, pictori cu bărbi în surdină, berete purtate ca la Paris, membri plini de emfază ai corului mixt al Filarmonicii, grupuri de tenismeni tăcuți lipăind cu afectare spre terenurile din spatele Palatului. Duhul păcii ne exaltă. Contemplăm apatia generală. Un glonte tras în cap are aceleaşi efecte cu un asteroid lovind Pământul. Existăm pentru ceea ce-am fost creați: *universul, mintea umană şi capacitatea noastră de-a intermedia între ele.*

Pe la orele cinci, începe să plouă. Plouă aşa cum îmi amintesc că-ți plăcea, o ploaie neglijentă şi frugală, îngăduind soarelui să arunce văpăi peste turle aurite, Mitropolia de smarald, granița de lamele tăioase a plecării.

Admirăm fără mânie acel colț de lume care nu mai este."

Grossman a rămas mut trei minute newyorkeze, unu, doi, trei. Pentru el era mult. L-a privit pe deasupra ochelarilor, lovi cu stiloul în maldărul de dosare de pe birou, se regăsi spunând:

— Nu-mi stă-n măsură să complimentez colaboratori, căci eu îi aleg. Îmi amintesc cât de mult a trebuit să insist. Tot ce ne lipseşte este absența violenței. E greu de crezut că

vei putea scrie vreodată ceva mai concis pe-o temă atât de universală.

Colaborarea ajunsese la capătul liniei. Nu făcu un secret. Alfredino îi vorbi despre Asheville. O aşezare cuprinsă între coapsele muntoase ale Carolinei de Nord, de mărimea Iaşilor, curăţenia Bernei, apusa frumuseţe a Parisului, exotismul cartierului boem al Dublin-ului. Transpunerea montană a creuzetului.

4. It’s better to burn out than to fade away

17 Septembrie 1989

Doctorul Călin Paladino trece prin necazuri. De la Eva am dedus ce fel de probleme îl acuză, cea mai gravă culminând cu revocarea licenţei de a practica, din cauza unui avort ilegal scăpat în lumea înaltă. Nu fusese alungat în puşcărie, dar doreau să ridice o exemplaritate. Azi-dimineaţă, din cauza unei deraieri în preajma Podului de Piatră, am luat un tramvai cu traseul abătut prin centru. Când am trecut pe lângă Filarmonică, l-am văzut într-o salopetă murdară, cufundat până la brâu într-un şanţ în care lovea cu târnăcopul. Un tânăr instruit şi inteligent, manierat, strălucitor, care ar fi trebuit să conducă instituţii, să revoluţioneze domenii, aruncat în groapa cu sclavi idiotizaţi ai patriei!

Iar mie, în egoismul meu patetic, mi se părea că eu fusesem cel lovit de soartă, mustrat verbal şi pus într-un sicriu de sticlă, ca Lenin, pentru a fi model răsturnat

maimuțelor lumpen-proletare, să vază ce li se poate-ntâmpla dacă nu-s docile! Înnobilat la munca mea de jos, într-un birou unde nu făceam nimic toată ziua, fiind nevoit, cel mult, să citesc câteo poezie de adolescent şi să țin un jurnal pe care nu-l va parcurge, probabil, în afara ofițerului care mă are în grijă, nimeni, un aristocrat care sapă şanțuri cu târnăcopul se va fi uitat la mine ca la un vârf al reuşitei sociale!

20 Septembrie 1989

Alin mi-a adus un poem pe care îl terminase cu o oră înainte şi pentru care voia rezultatul unei radiografii imediate. Îl reproduc aici, pentru că, după ce parcurs au luat viețile noastre, amănuntele cară alte semnificații.

Moartea în fereastră

Lângă trupul ultimei dimineți
ne-am împerecheat, cu durere şi ură,
printre scântei şi membrane încinse.
Am inițiat vieți pe care nu le vom apuca
şi am fumat privind în curtea depozitului de vise.
Jarul țigărilor se aprindea intermitent,

ochi de înger clipind agonic
lângă maşina de rufe.
Coajă desprinsă de pe melanomul iubirii,
viața noastră la pachet cu toate celelalte.
Lătratul îndepărtat al unui câine în stradă
trăda lumii întâlnirea noastră interzisă.
Dar noi tocmai încetam călătoria
cu sufletul scrobit în albastrul uitării,
cântec de leagăn pentru
leşul atârnând în fereastră.

I-am împărtăşit lui Alin câteva aprecieri despre fibra sufletului universal din spatele uşii de trecere de care vorbea Heidegger. Nu putem ajunge dincolo pe deplin atâta timp cât ne locuim viața. *It's better to burn out than to fade away. S*tructurile trebuie dezamorsate.

Spre surprinderea mea, s-a arătat satisfăcut. Am încheiat:

Orice faci, de un singur lucru să ții cont: poezia este întotdeauna o stare de tranzit, niciodată un scop în sine.

*D. Lilith d**ă** târcoale*

— Spune-mi, ai publicat tu un material despre relaČ›iile criminalităČ›ii interetnice în *Diorama* de ieri?

— Identitatea autorului n-are niciodată importanČ›ă, dar trebuie să recunosc că e un articol interesant. De ce?

— M-a căutat Č™efa sucursalei locale a SRI să mă întrebe dacă Č™tiu ceva de un oarecare Domnaru Dion. I-am spus că am fost colegi de clasă. M-a întrebat dacă Č™tiu că te-ai întors. Am negat. Dacă aflu noutăČ›i, mi-a zis, s-o caut de urgenČ›ă.

1. Un lagăr cu frontiere naturale

Există mai multe felurințe prin care o femeie abisală poate privi un bărbat căruia doreşte să-i transmită subjugarea, dar necesare pentru discuția noastră rămân două: una concentrată şi una vagă. Prima categorie se identifică prin injectarea cutezătoare a privirii în ochii victimei de conversație, impunând denivelarea unui contact dominator, ca o ipoteză directă, fără alee de metaforizare, fără ezitări de vorbire, speranțe, deviații, improvizări, întoarceri, disonanțe. Înfeudarea e imediată, aproape nedureroasă. Cealaltă formă este compusă din suma perimetrelor vizuale ocolind ovalul ființei, jalonând o suprafață de acțiune mai largă, mustind de iluzia libertății, a imprecisului, emanând o rețea oțelită de strictă detaşare în aceeaşi măsură de infailibilitate, cu atât mai perfidă cu cât prezintă alternativa indiferenței şi şansa de scăpare. Un lagăr cu frontiere naturale.

E greu de precizat care este preferabilă, în funcție de rezistența la umilință a fiecăruia, blazarea ca imunitate dobândită, împietrirea adaptată, coeficientul de accelerație a mâniei supra doi, dar pe mine, pentru a nu-mi acorda

măcar teoretic o şansă de refugiu, m-a-ncercuit cu o formulă combinată. Vocea unei revelații m-a străbătut din interior:

Fără puterea investită ai fi fost nimeni.

Țopăia în figurativul împerecherii de sezon, care-o fi fost ăla, căci la ea părea permanent, îmbrăcată într-un costum de piele roşie. Îmi aminteam fața ei, încadrată de păr castaniu. Ca mai ieri. Era o amintire, aşadar, dintr-un timp trăit. Om fi traversat aceeaşi stradă concomitent. Poate în mai multe rânduri. De fiecare dată reuşind să scap mesmeriei reptiline a ochilor ei verzi. Poate ne-am intersectat mişcările la vreo petrecere ori în tramvai. Ne-om fi cunoscut într-un fel. Parfumul mă împunge lasciv. I-am şi spus.

— Ca şi cum am îmbătrânit, Nerval, nu-i aşa? Aduci atâta trecut în discuție...

Prin fereastra casei pătrate se vedea Palatul şi râpele din jurul lui coborând abrupt.

— Noi nu îmbătrânim, reluă, cu un soi de regret.

Două căruțe se învârteau în jurul statuii.

— Dar cum există şi efecte fără cauzalitate, prăbuşirile tale deficiente de zbor le-aş enumera de dragul statistic al cunoaşterii.

Ca să-mi arate cât de multe cunoştea despre mine.

Se lepădase de haina prudenței. Devenise o femeie frumoasă, inteligentă, stăpână pe sine, puternică în primul rând, oricum ai fi vrut s-o priveşti. Îți provoca un respect indus de frică şi admirație. De unde ştia de prăbuşirile

mele? Nu ne mai văzusem, în cea mai bună dintre circumstanțe, de douăzeci de ani. Şi ce treabă avea ea cu situațiile mele, în caz că informația era corectă? Era vremea unui contraatac.

— Cum ai ajuns să conduci oraşul?

— Oare cum crezi că, în lumea macabră în care suntem prezişi, încă plină de prejudecăți şi boli molipsitoare, o femeie, oricât de capabilă, ar fi în stare să conducă nestânjenită peste mii de capete bărbăteşti? Nu sunt mai deşteaptă decât par şi nici mai subtilă decât mi-aş dori.

Vroia să mă tragă în jos cu orice preț. Nu-i păsa că şi ea cobora odată cu mine. Nu pentru asta o pregătise atât de bine natura ei?

— Plătim tribut nu unuia mai puternic, reluă, ci slăbiciunii din fiecare. Am contabilizat atent aria țintei şi cei care contează în această urbenie nu trec de două sute douăzeci şi trei de indivizi fără scrupule, toți în funcții de conducere, ține cont, directori căsătoriți, enoriaşi cu importanță, gânditori de amfiteatru, formatori de opinie, purtători de morală la rever. Într-un an de zile am avut de-a face cu toți.

Am rămas mut de indignare, revoltă şi pagubă.

— Asta e prostituție colectivă, depravare, apoteoză negativă, hulă.

— Numai din partea mea şi nici chiar astfel pentru vreun interes lumesc.

— Orice negoț în care este implicat sexul se numeşte prostituție. Cum adică numai din partea ta?

— Înainte de-a intra în amănuntul lucrurilor, le propuneam să bem un ceai nevinovat, ca să minimalizăm aparențele. Ceaiul era pervertit de un drog puternic, pornit să provoace amnezie recentă. Niciunul dintre ei nu are convingerea concretă a ceea ce-a înfăptuit. Cel mult, sunt străbătuți de o incertitudine stânjenitoare. Dar în sinea lor, în subconştientul acela matern în care colcăie neformulate necesități infantile, dependența şi facilitatea acceptării, sunt fascinați de icoana înfățişării mele. În visele lor de masculi importanți odihnindu-şi trufia între trofeele de vânătoare din dormitor mi se preling la picioare ca nişte motani, fără nicio explicație. Când ne întâlnim la vreo reuniune, pe stradă sau la vreun spectacol, îmi zâmbesc instinctiv, când îmi aud glasul la telefon li se înmoaie genunchii, la menționarea numelui meu îşi scot venerabilele pălării din import.

— Sunt încrezător că le-ai pregătit filmulețe compromițătoare, în caz că principiile frivolității freudiene ar lua-o razna.

— Radiografiile sufletului sunt inutile. Rezultatele sunt întotdeauna vizibile. Pe deasupra, nimic nu s-a întâmplat în realitate...

— Mie nu mi-ai dat să beau nimic.

— Cu tine e altceva, pentru că tu n-ai nicio putere. Nu conduci nimic, nu iei decizii. În afară de asta, te-am iubit cu pasiune.

— Te-ai remăritat?

— Cu cineva de dincolo...

— Spune-mi, Sabina, cum te dezmierda tatăl tău de-acasă?

— Lilith...

— Lilywhite Lilith?

— Lilith...

— Practic, de ce m-ai adus aici?

— În numele fotografiilor din care-am făcut parte cândva, îți pot dezvălui numele celui care l-a omorât pe Geo. Şi al celui care i-a luat viața celui care l-a omorât pe Geo. Şi ce s-a întâmplat cu cel care i-a luat viața celui care l-a omorât pe Geo. Şi câți or mai fi fost în lanțul celor care iau viața altora sub mantaua înaltelor principii de umanitate... Gândeşte-te la complicațiile de profunzime ce pot decurge de-aici. Nu neapărat semantice. Şi tu printre ei, căci i-ai cunoscut pe toți. Ce resursă de studiu a paletei omeneşti!

— Mă-mpingi în ochiul unui uragan...

— N-ar fi decât începutul. Structura toxinei din circulația sangvină a lui Trifa, *cretaceus verminofila*, adevărata natură a Baronului, senex cu voie de sus, subtilitatea ambiguă a morții lui Andrei, al cărui cadavru n-a fost găsit niciodată, disparițiile persefonice ale Clarei, şase luni în cimitirele Angliei, şase luni în Texas, deznodământul lui Hubert, rostogolit pe o fermă în coasa unui înger, fisura imploziei generalului Haghen, de mine pusă la cale prin accelerarea particulelor subatomice, cauza torturii asupra Elvirei, ucisă prin supraîncălzire, nu de tramvai, identitatea mumiilor subterane din delirul lui

Shamai, inclusiv identitatea lui, trecerea în trepte a Lavoniei ajutată de Karma, ajutat şi el la rândul lui de o ființă inexplicabilă. Nerval, sunt capabilă să te fac stăpânul tuturor acestor destine!

— Mulțumesc, dar şi al meu mi se pare prea mult...

— Am şi despre viitorul tău câteva destăinuiri de făcut.

— *Ştiu cine sunt*.

— Respingi oferta de-a redeveni apropiați?

— Cum te-ai putut îndoi?

— Atunci am să-ți interzic în veci să mai ridici de pe jos vreo pagină scrisă. Ori să te apropii de una goală.

— Adjudecat!

— Să afli noutăți despre Ludivina Panamarra.

— Cu o urmă de regret...

— Nu vei mai isca şi nu vei mai suferi nicio relevanță...

— E tot ce-mi doresc...

D. La marginea vâltorii

— În afară de Nerval, ai încercat să cauți pe cineva din vechile cunoştințe?

— Există premisa asta a responsabilității față de membrii grupului de care aparții. Ei bine, ideea începe să mă obosească. Supraviețuitori printre țipetele şterse ale vieții comune: frumuseți decrepite, inteligențe senilizate, caractere abătute privindu-te cu antipatie. În micimea lor, cea mai notabilă a fost Simina Ulieru, ultima iubită a lui Geo. Unii îşi programează relațiile în funcție de slăbiciunile manifestate în oglinda silogismelor erotice. După înmormântare, ne-am întâlnit întâmplător pe stradă, ne-am

mai oprit să schimbăm câteva cuvinte, niciodată n-am expus îndrăzneala de-a o invita la o cafea, la film sau în parc. Eram prea devastați de dispariția prietenului nostru ca să mai încercăm şi alte roluri. O fărâmă din el trebuie să fi dăinuit în bătăile ei de inimă. Eram intrigat de neputința acceptării că o ființă poate dispărea în ultima expirație, dar şi de impresia că ar putea fi capabilă să se constituie în obstacol între două dintre cele mai apropiate cunoştințe pe care le-a avut. Relație potențial valabilă în ambele sensuri: un mort între mine şi Simina, Simina între mine şi amintirea unui prieten. Conflicte inexistente de intelectual cu simțul fanteziei. Anii s-au tăvălit la vale, viața m-a luat în şuturi, aş fi uitat-o nesilit, dar făcusem o idee fixă de imaginație din pricină că nu pătrunsesem în apartamentul ăla al ei, pe lângă care-am trecut de-atâtea ori imaginând scene postume...

— Ce te frământa mai mult? Atracția habitaclului interzis ori arheologia prieteniei întrerupte?

— Tocmai asta doream şi eu să aflu. După o generație sărită, o existență arsă pe alt continent, o prăbuşire nervoasă şi zeci de seturi de valize pierdute, am ajuns la banala concluzie că traumele simple trebuie rezolvate cu simplitate: m-am dus şi am sunat la uşă. Era în jurul orei 11, dimineața însorită a unei zile glorioase, în care eram dispus să fac pace cu toate bulboanele trecutului. Mi-a deschis o fată de vreo 17-18 ani, care s-a fâstâcit când m-a văzut, o strălucire i-a luminat fruntea când i-am spus cum mă numesc, probabil că auzise de mine din poveştile

depănate de maică-sa, i-am întins mâna, m-a lăsat să intru. Era un apartament modest, după cum am observat din hol, cu trei camere separate, nu prea bine întreținute, în obişnuința vremurilor pe care mă zbăteam să le readuc la suprafață. Mirosea a mâncare gătită, pârjoale, borş, legume, zarzavat.

— Un val nostalgic s-a prăbuşit peste tine...

— Nu cu exagerare. Cu două săptămâni mai devreme, hoinărind pe o străduță adiacentă de dincolo de pod, m-am trezit ciocănind la uşa unei locuințe de unde veneau mirosuri de bucate în formare. Nişte oameni cumsecade, la vreo 60 de ani, poate mai bine, m-au primit cu bonomie, m-au privit cu justificată curiozitate, m-au invitat la masă. Atunci am fost şocat, nu atât de personalul amintirilor culinare dând năvală în gara stinsă a memoriei, cât de pospaiul de umanitate pe care nu credeam c-am să-l mai întâlnesc vreodată în perimetrul unei țări care pare să-şi fi pierdut demult motivația de-a exista. Fata dispăru din raza vizuală şi apăru în cea auditivă:

„Mama, te caută cineva...”

La limita bucătăriei apăru o femeie trasă într-o rochie boțită, purtând un batic decolorat pe-o adunătură de bigudiuri, cu mâinile murdare de carne tocată şi făină, zâmbind stingher. Timpul pilise din rânduiala frumuseții de odinioară. Zâmbetul i-a înghețat în aer, căci nu mă recunoscu uşor, pregătindu-se, probabil, să mă întrebe ce vreau, când îşi aminti de departe:

„Ran?” A lăsat mâinile în jos, fâstâcită brusc. „Ran Domnaru? Doamne, ce surpriză! Nu erai în America?”

„Fruntaşii în producţie au voie să călătorească peste hotare!”

„Cât stai?”

„Câteva zile...”

Dispăru în baie, de unde se întoarse ştergându-se pe mâini cu un şervet. După ce-şi ascunse o şuviţă de păr sub batic, rosti încă o dată: „Doamne, ce surpriză!”– privi radios spre fiică-sa şi spuse cu maliţiozitate:

„Chiar dacă nu eşti el, ia loc...”

M-am apropiat, am spus „bine te-am găsit, cu toate astea, sunt el” m-am aşezat la masă şi-am întrebat cu dezinvoltă prostie, ca să-mi maschez interesul:

„Ce-ai de mâncare?”

„Borş de legume, salată de vinete, pârjoale cu piure.”

Se întoarse spre fată şi-i şopti repezit:

„Isadora, du-te şi cumpăr-o pâine de la Buduroi.”

Am rămas singuri, n-am scos o vorbă. Pentru o vreme, sufletul meu a fiert în oala de pe aragaz, la foc mic. Mă întrebam ce caut acolo. Din amintiri ieşea fum. Cu ce drept? Se uita la mine ca la un străin, din spatele unei grimase din care simpatia se retrăgea în viteză. În fond, cine eram eu pentru ea? Prietenul de demult al unui iubit care murise în altă viaţă... Prezenţa mea, după atâţia ani, nu putea provoca, în cel mai bun caz, decât tulburare. Iar ea pentru mine? Un accident estetic, cu prospeţimea flenduri şi penibilul vâlvoi...

Am întins mâna, am atins-o pe umăr. Mi-a luat mâna în mâna ei, a reținut-o pentru câteva clipe, a-ndepărtat-o cu-n gest moale.

„Ran, de ce te-ai întors?”

Acelaşi lucru mă-ntrebase şi Nerval. I-am dat alt răspuns.

„Sunt în trecere. Mama e bolnavă. Am vrut să profit de ocazie pentru a revedea prieteni cu care n-am mai ținut legătura. Un aspect este că nu te poți rupe cu-adevărat...”

„De ce-ai plecat, atunci?”

„Nu ştiam ce ştiu acum.”

„Atunci de ce nu te-ntorci?...”

„Ar fi o formă de sinucidere pe care n-ar trebui s-o neglijez...”

„Vroiai să vezi cum am îmbătrânit?”

„N-ai îmbătrânit deloc, dacă asta te consumă, dar țineam să ştiu cum arată apartamentul în care locuieşti.”

„Râzi de mine?”

„Câtuşi de puțin.”

„Nu-i nimic de văzut... E ca toate celelalte.”

Părea descumpănită. Nu ştia dacă, într-adevăr, asta doream sau eram pus pe glume. Ori poate era stingherită din cauza harababurii.

„Ai să fii dezamăgit...”

Am fost cât pe ce să spun „ştiu”.

S-a ridicat. Ceva ciudat plutea prin solemnitatea momentului, ca un surplus de căldură regăsită, trăiam o aventură prin care mai hălăduisem. Îmi regăseam tinerețea

ca Faust? Sobrietatea ca Firmin? Nebunia ca Mâşkin? Devenise ea Dolores Schiller? Nu ştiu, dar simţeam pe scări prezenţa lui Geo, oraşul cum se depăna înapoi, obsesia morţii căpătând paloare. Unde să mă duc de-aici? Înapoi la balamuc? Probabil că orice om cu scaun la cap ar prefera să rămână-n nimicul calm al modestului haos domestic. Ce n-ar mai fi fost? Visul se zbătea în marginea vâltorii, însoţit de păcănitul unui disc indecis să meargă mai departe. Câteva secunde. Un scrâşnet înjunghiat pe ebonită, acul zgâriind traiectoria care, din pricina şocului, trecuse dincolo de muzică. Huruitul venea de-afară, zguduia clădirea. Am aruncat o privire pe geam: cu pocnituri înfundate, una după alta, păsări mari cădeau retezate pe caldarâmul flasc. Mirosea a săpun rânced de casă, ceapă prăjită până în pragul vomei, carne tocată. Sfârşitul se scufunda peste tot, lumina coborâse până la limita neruşinării.

Sufletul ei se lipi ca o liană. Am schiţat o grimasă. Plăpândă, speriată de noaptea care se apropia, agitată de aşteptarea speranţei trezite. Cum ar fi putut să înţeleagă de ce eram acolo când eu însumi nu eram lămurit?

M-a luat de mână, să-mi arate apartamentul. În dormitor, patul era desfăcut, lenjeria vraişte, doi papuci de casă abandonaţi cu burta-n sus lângă noptieră, un bibelou hidos reprezentând un peşte îngheţat în tâmpenie eternă, câteva reproduceri fade din revista *Femeia*, o carpetă siriană ţesută în galop de cămile şi arabi deformaţi răpind o cadână care n-ar fi meritat efortul unei batiste, un lămâi de

glastră. S-a aşezat pe pat, cu picioarele sub ea, resemnată, încântată de lumea în care trăia. Ceva ce eu nu eram în stare. Părea o regină a banalului, conştientă de aranjament, iar eu un paj al intelectului mistuind conceptul că, indiferent de armătură, comuniunea trupurilor rezidă, până la urmă, în conexiunile întinse de suflet.

Am căutat în biblioteci, oraşe defăimate, baruri în limbi necunoscute, morgi şi cimitire formula unificatoare, fără nicio izbândă. În ofilirea din privirea ei citeam misterul vieții, expus pe tavă. Puteam să întind mâna, s-o culeg ca pe-o pasăre înfloritoare, să-i întorc spatele, să dispar pentru totdeauna, s-o jignesc, s-o ador, actul ei ar fi dăinuit imperturbabil. Era o lecție pe care mi-o dădea, probabil, fără a fi conştientă. Auzeam vocile foştilor mei prieteni, jos, la scara blocului, sporovăind în urmă cu o altă zi. Amintirile împrejmuiesc frontiera unei țări ostile. M-am dus lângă fereastră. Un hău fără fund se căsca de-a lungul clădirii. Vizavi, locul podului de lemn fusese luat de o potecuță de beton însoțită de o balustradă metalică de proastă calitate. Rahați de capre şi gâşte din metru în metru, hârtii murdare, resturi de ambalaj, pietriş, frunze fără valoare. Linia demarcației diviza aceeaşi realitate. Când am întors privirea, Simina devenise o statuie a indeciziei pe care trebuie s-o fi emanat ființa plutind între noi.

Nu uita, simplitatea mă dusese acolo. O iluzie. Prezentul devenise memorie, o realitate cu caracter dublu. Pentru a

determina sertarul în care te afli, trebuie să pui o-ntrebare. Aiuritor de firav, accesibil, socratic. Vocația vizitei mele asta era: prilejul unei întrebări. I-am luat mâna, i-am sărutat-o, am ieşit din încăpere. Mi-a arătat camera fetei, cu poze de actori tranşate din revista *Cinema* pe pereții unui roz bolnăvicios, printre țânțari striviți cu perna, pachete goale de țigări străine în panoplia colecției de adolescent mimetic. Ne-am întors în camera de zi.

— Sună ca un delir de coşmar, în carnea căruia anestezia încetase înaintea deznodământului.

— Aranjamentele vocii auctoriale. Ceea ce detest în promiscuitatea povestirii este slăbiciunea autorilor care manipulează personajele, exprimările, formele, rezolvându-şi biografia. Terapia scrisului face sens în lumea psihiatriei, nu a literaturii.

— N-ai resimțit nimic?

— Am mizat pe faptul că reacțiile mele sunt întârziate de când mă ştiu, aşa că am vrut s-o iau înaintea oricărui raționament.

— Regreți?

— Dacă am făcut această vizită?

— Toți încercăm tentația găsirii stăpânului care ne-ar face fericiți, doar câțiva au ocazia să-l afle, încă şi mai puțini să şi poată fi împreună.

— Mi-am luat rămas bun. Aveam sentimentul c-o insultasem, că zgomotul coborârii mele zdruncinase acalmia unei zeițe. Tinerețea mea avea ochii împăienjeniți, dar ştiam că două singurătăți nu rezolvă nimic. Nu eram

decât caricaturile unui joc de umbre. Am privit-o, m-am întors, am coborât. Era ultimul brânci al eliberării pe scări. Fata urca cu pâinea.

A. Eliberarea poetului

Decedaseră şi Carmo, între timp, şi Contele de Vimioso, o seamă de chelneri şi meseni. Pe vremurile acelea, la 30 de ani oamenii îşi foşneau testamentele şi popii roiau ca muştele în jurul lor.

El însuşi trebuie să fi avut paloarea matusalemică a unei fiinţe uitate într-un deşert cu uşile închise. N-am înţeles pentru ce l-au pedepsit... Că salvase nişte consumatori simandicoşi din mâna unor tâlhari fără studii?

În denunţ se spunea că Alexandre şi agresorii loviţi împărtăşiseră crime sociale în cadrul tinereţii. Ceea ce nu putea fi tăgăduit. Că el personal îi chemase pe bandiţi la Lisabona, pentru a lansa o campanie susţinută de jaf, teroare şi huzur. Ceea ce nu s-a împiedicat nimeni să infirme. Puţinătatea informaţiei este delimitată şi de faptul că pe atunci poliţia nu colabora cu presa, aşa că toate amănuntele izvorăsc din surse secundare ori imaginaţie anonimă. Se pare că asupra uneia dintre victime fusese găsită epistola prin care Alexandre le solicita ajutorul, menţionând motivaţia, datele de lucru şi estimările cuvenite. Inclusiv adresa gazdei pe care le-o pregătise pe durata evenimentelor.

Cu alte cuvinte, el îşi permitea luxul posturii lirice în lumea respectabilă, iar fiara practică din el îi trimitea pe

alții la furat... Când lucrurile au luat o conjunctură potrivnică, şi-a ucis foştii parteneri ca pe nişte potăi turbate. Un tip odios...

Unul dintre cei mai mari poeți ai Portugaliei.

Opera păleşte pe lângă mizeria umană.

Dimpotrivă, este reliefată prin contrast.

D. Unde să mă mai duc?

L-a măsurat din priviri, l-a îmbrățişat, l-a sărutat pe ambii obraji:

— Dacă ne-am fi-ntâlnit întâmplător, nu te-aş fi recunoscut nici dacă treceai de două ori prin fața mea.

— Nu-i cu neputință să fi trecut deja. M-aş putea plimba ca o stafie prin propriul oraş fără ca nimeni să mă bage în seamă.

— Am avut şi noi un moment de nemurire.

— Cei care-au căzut s-au ridicat.

— Unii nu s-ar fi putut ridica dacă n-ar fi căzut. Ar fi dispărut...

— Pe prietenul nostru în ce categorie-l încadrezi?

— Şi-acum se trezeşte din senin în toiul unei discuții ca să ne spună cum ar fi reacționat Ran la una ca asta ori ce-a făcut într-o ocazie asemănătoare. Pari a fi singurul capabil să-i mai redea ceva din trecut.

— L-am văzut acum o săptămână, am stat la aceeaşi masă pentru câteva minute, la o terasă din Bucium, am purtat o discuție laconică, mi-a cumpărat şi o sticlă de bere, nu m-a recunoscut.

— Cât de sigur eşti că nu te-nşeli?

— Cât de sigur pot fi.

— Te poți bizui că nu ți-a jucat o farsă?

— Nu pot...

— S-a schimbat şi el... Cred c-ai aflat prin ce tragedie-a trecut...

— Nu vreau să-ți pun la încercare nici loialitatea, nici onestitatea. Dacă voi deveni curios îl voi întreba pe el.

— Ai de gând să rămâi?

— Unde să mă mai duc?

— Ran...

— Da.

— De ce te-ai întors?

— Pentru luxul speranței c-aş putea muri în decență.

— Crezi că te vor acoperi cu onoruri?

— Măcar în cimitirul oraşului vor trebui să-mi găsească un loc.

Femeia cu păr cenuşiu continua să-l urmărească de la distanță. În sala de mese, doi pacienți nu l-au slăbit o secundă din ochi.

— Nu sunt periculoşi?

— Nu, i-a răspuns Hubert. Cel puțin cât sunt sedați.

— Unii au o privire ciudată când trec pe lângă ei.

— Sunt conştienți că nu eşti de-al lor.

— Când hoinăresc prin oraş, suport certitudinea că aici este locul meu, când zac înăuntru, că trebuie să-mi iau tălpăşița cât mai grabnic.

2. Toate sunt nemuritoare

— N-am mult timp la dispoziție. De pe patul de moarte, Magistrul m-a rugat să schimb fotografia de la căpătâiul Teodorei.

O oră mai târziu, un Mercedes vechi opri în fața casei. Era o zi caldă, cu raze anemice printre crengi mistificate. În Târgu Cucului, pe trotuarul din dreptul croitoriei, între un lustrangiu şi-un vagabond ațipit, îl zări pe Virgil. Vanghelo bătuse câmpii, Baltazar, la fel. Întoarse capul şi deschise geamul, dar prietenul lui apucase să dispară în spatele unui tramvai cu miros de usturoi. Forfota rămase în urmă. Au urcat câteva sute de metri, au coborât o stradă abruptă, fără trepte. Mahalaua duhnea a lumânări, bojdeuca rămăsese cum o lăsase în ziua morții.

Paşii scârțâiau pe podelele goale. Camerele păreau mai mari, din cauza grijii că perdelele şi covoarele fuseseră îndepărtate. Pe masă se aliniau pahare de cristal şi argintăria lustruită. Găsiră fotografia în sertarul de sus al noptierei. O luă smerit, o îndreptă în bătaia razei intrând prin glasvand. Trăsăturile erau mai degrabă neclare, ridicându-se la aproximația categoriei. Magistrul o cuprindea pe după umeri pe Teia, care ținea în brațe un copil de câteva luni. În lipsa lămuririlor, fotografia putea reprezenta un cumul de identități.

Domnul Păun acceptă să-l conducă până la Breazu. Drumul nu mai purta aceeaşi poezie. Casa Sadoveanu era o ruină tăcută, pe măsura ticăloşirii comunistoide a fostului proprietar, pădurea, o simplă zburlire vegetală. Au trecut

ca vântul. Ce mai rămăsese din univers era parcelat în jumătăți de minute.

Au oprit sub cerdacul năpădit. Prin local băteau vânturile pagubei. Când îşi recunoscu fostul superior, cârciumarul fu cât pe ce să fie ținta unui miracol medical.

— Sfinția Sa a căzut la pat, tovarăşe colonel!

Casă modestă, acoperită de iederă, crini cățărători. Le-a deschis o femeie cu față de cal, dar numai Andrei intră. Bătrânul zăcea pe pat. Din cauza sfârşelii, nu mai vedea aproape deloc, se mulțumi să-l recunoască după voce.

— Am venit să-mi iau rămas-bun.

— Nu-mi datorezi nimic.

— Am fost la Muncelu Mare.

— Ai găsit ceva?

— Ultima lui fotografie.

Bătrânul luă fotografia cu mână tremurândă, o duse la ochi.

— Am văzut ca un vultur toată viața... Cum arată?

— E îmbrăcat într-o scurtă de tractorist. Pare împăcat cu toate.

— Asta e tot ce contează, hurui bătrânul...

Părea şi el împăcat. Se uită spre locul în care bănuia că se află Andrei şi rosti:

— Mergi în pace. Dacă poți, iartă-mă...

Andrei întinse mâna, îl mângâie pe frunte.

— Un poet mexican a spus: *„Nu ceea ce ar fi putut să fie, ci ceea ce-a fost. Iar ceea ce-a fost a murit.”*

— Între real şi ireal se întinde o fâşie îngustă, care abia ne cuprinde paşii...Uneori, ne aflăm în ambele interioare.

— Dacă ceea ce-a fost este mort, atunci ceea ce ar fi putut să fie, cu siguranță, va dăinui.

— Toate sunt nemuritoare, fiule.

A răsuflat adânc şi n-a mai fost.

A. Triumful vieții pe dos

Evenimentul avu loc în aceeaşi zi, spre orele molâi ale unei seri zguduite din țâțâni, când cei din tavernă asistară la o confruntare sângeroasă, declanşată de doi găligani eleganți năpăstuiți din Nord ca să prade clienții simandicoşi ai tavernelor din Lisabona după rețeta Cavalerilor de Argint...

Se duse zvonul?

Reclama făcută de Contele de Vimioso printre colegii de nobilime, amplificată de gloria Severei, începu să atragă membrii protipendadei prin crâşmele cartierului, ceea ce, în virtutea echilibrului proporțiilor şi a modelului copiat, ademeni amatori de tâlhărire de la mari distanțe. În timpul încăierării...

Se vede că filosofia emotivă n-a îmblânzit toți bandiții...

I-a îmblânzit Alexandre, cu câte-un cuțit înfipt în cord, respectiv, baza gâtului. Pentru câteva momente, care atunci durară zile, dacă nu chiar săptămâni, fostul brigand fu privit ca un erou. Triumful vieții sale întoarse pe dos, cuprins în distincția câtorva clipe de lumină dilatată, l-a hrănit cu o licoare al cărei gust nu-l va mai fi uitat nicicând.

De ce a durat atât de puțin?

Pentru că, în urma unui denunț anonim, care a luat prin surprindere ca o lovitură de teatru suflarea exaltată a Lisabonei, Alexandre fu arestat, judecat, condamnat şi închis pe parcursul a numai patru ore. Nu mai văzu lumina soarelui decât după 20 de ani. Plus sau minus cinci.

Dumas-tatăl îşi scrisese deja romanele...

Iar o treime a contemporaneității dăduse colțul.

1. Anihilarea circulară

Lavo porneşte aparatul – banda se învârte – vocea lui Karmailen derulează incantații perlocuționare:

> Smerenia este o afecțiune perfidă: însumează opusul trufiei şi trece cu uşurătate dintr-un vas în altul. Căderea fratelui meu îmbrăca în derizoriu întreaga lume în care trăiam. Nimeni nu-l acuză pe Ahile că a lăsat în urmă orfani şi văduve, mame distruse, tați schimonosiți, iubite devastate, prieteni fără nepăsare, atâta timp cât eroul continuă să-şi refuze umanitatea şi rămâne ne-nvins. Un luptător paralizat, scos la cerşit, pocnit, scuipat, înjurat – niciun om de cultură n-ar putea accepta. Cu atât mai puțin când eşti fratele lui. Nietzsche deplângea căderea epocii eroice în slăbiciunea creştină a umanității, dar el n-a înțeles că umilința necesită mai mult curaj decât luarea cu asalt a unei cetăți inexpugnabile.
>
> Cauza lui Emil era deosebită. Problema necesita răspuns la întrebarea cum să dai morții glorioase un pumn de carne redusă la condiția ignobilă a celei mai de jos neputințe

trupeşti... Momâia de la poarta Mitropoliei nu era fratele meu.

L-am vizitat la spital în noaptea în care fusese-mpuşcat. Zăcea pe-un pat cu cearceafuri schimonosite. Cu două ore înainte îmi povestea slăvita-i ascensiune. De la spital m-am deplasat la morgă. Trupul Băiatului sub lumina clinică. Tuberculoza fantasmei spartă de certitudinea ceremoniei funerare.

Era o zi ploioasă, de consistența noroiului. Am asistat absent la săparea gropii în apa cleioasă. Am plătit preotul, sub umbrela de şiroaie, am arvunit dricul, am comandat ştergarele, colacii, coliva şi crucea unei încrengături de babe îngrămădite într-o gheretă de la intrare.

Seara m-am întors la spital. Emil fusese operat. Doctorul mi-a spus că sunt puține şanse să-şi revină. Dacă va scăpa cu viață, va rămânea cu urmări majore.

De ce natură? – am întrebat.

De natura paraliziei.

Va fi conştient?

Vom performa o serie de teste.

O lună mai târziu, ajutat de Luciu, l-am suit în cârca de lut a cimitirului. Cărutul scârțâia sinistru. Pe fața lui Emil nu se putea citi nimic coerent. N-aveam niciun indiciu dacă realiza ce se întâmplă cu noi, la câtă mâhnire ori bucurie îl incita călătoria noastră.

Poate cineva să urască mormintele? Să le iubească?

2. Dâmbul Paradisului

La orele cinci, suna la intrarea unei vile discrete, înconjurată de un zid de cărămidă îmbrăcat în *stacco*

galben şi acoperit cu ţiglă roşie, în cartierul Dorobanţi. I-a deschis o femeie cu şorţ şi bonetă albe.

— Numele meu e Andrei Emanuel Nemetz.

Femeia-l invită în salon.

— Aşteptaţi aici, vă rog.

Casa era decorată cu mobilă portugheză şi reproduceri pre-clasice. Luă loc. În oglinda pardoselii de granit, realitatea încăperii plutea răsturnată. În spatele unei bolte închise cu un grilaj negru aurit la extremităţi vegeta o masă lungă, în jurul căreia erau amplasate douăsprezece scaune acoperite cu huse.

După scurgerea unui minut, doamna Muşat intră abia auzit. Era o femeie subţire, cu părul încercat de şuviţe albite, adăugând calmului degajat de pe faţa cu trăsături familiare. A întrebat-o dac-o mai văzuse undeva. Femeia zâmbi îngăduitor.

— Numele meu este Harieta.

— Sora lui Armand?

— Întocmai.

Era uluit.

— Nu-nţeleg...

— Ce anume?

— Misterul lui Max...

Femeia se aşeză într-un fotoliu posac şi-i răspunse cu tactul care-i veni la gură:

— Relaţia noastră a fost bazată pe iubire, îndatorire, speranţă, respect. Cu câteva excepţii, n-a cunoscut decât satisfacţii, deşi, în felul lui, a suferit mult.

— De ce un individ atât de special socoti să se oculteze într-un mod atât de laş, părăsind tot ce-avusese mai drag?...

— Ne-am făcut vinovați de comiterea unei singure greşeli de apreciere: am crezut că idealurile sunt fie mai înalte, ca să justifice teroarea, fie mai joase, ca să poată fi atinse. Idealurile au fugit de noi ca nişte năluci constante. Din cadavre natura zămisleşte viață, iar omul, justificări. Regimurile totalitare ucid sistematic şi impersonal, pierzându-şi sensul şi popularitatea. Pentru a rămâne la putere au nevoie de teroare, care este arbitrară. După o perioadă, teroarea trebuie hrănită şi constați că nu mai ai cu ce. La prima curbă a istoriei, regimul este aruncat de pe linie. Milian ştia toate acestea cu mult înainte de-a se fi-ntâmplat. Odată prins în reglaj, n-a mai putut scăpa. N-a reuşit decât să devină un maestru al datoriilor amânate. Când comunismul a căzut, am sperat pentru o clipă că ne vom prăbuşi şi noi. Eram prea puternic prinşi în urzelile coşmarului pentru a nu-i împărtăşi soarta. O minune strâmbă nu numai că ne-a ținut în viață, ne-a făcut mai puternici. Din şeful Serviciului 1 – Interne, Max a ajuns inspector-şef şi apoi director adjunct, doar pentru că a putut, ironie a soartei, pentru prima oară în viața lui, să se laude cu originea sa sănătoasă.

Harieta şi-a îngăduit o pauză, bău o gură de apă.

— Aş vrea să ştiu cum a murit, spuse Andrei...

— La scurt timp după asasinarea fratelui meu, acuză dureri la stomac. Când durerea deveni insuportabilă, am stăruit să vadă un doctor. Era prea târziu.

— Care-a fost ultima lui rugăminte?

— ”Strada Profesor Ieremia... dâmbul Paradisului... Maxim, Maxim, cine pe cine-a trădat?...” Presupun că ştii ce-a vrut să spună.

După două secunde, Andrei răspunse:

— Îmi pare rău...

— De ce?

— Moartea a-ncercat să-mi redea prietenul de odinioară. Regret că asta a fost singura manieră.

— N-a făcut decât să-şi servească patria, cu abnegație şi pricepere.

— Un sistem criminal şi corupt...

— Noțiuni relative. Libertatea umblă beată pe străzi. Nu ți se pare România mai nenorocită decât înainte?

— Orice amărât are dreptul să-şi aleagă propria mizerie.

— Asta-l face responsabil. O nație orbecăie iresponsabilă prin haos. Nu vezi că nimeni nu ştie ce să facă cu noi?

— Comunismul a distrus tot ce mai era bun în ființa umană, oamenii au devenit nişte fiare. Nu-i normal ca o societate formată din astfel de specimene să fi devenit o aberație?

— Şi-atunci, la ce-a mai fost nevoie de mascarada asta?

— Mascaradă n-a fost eliberarea lor, ci simularea ei.

— Dacă te referi la moartea fratelui meu, cei care-au luat această decizie au considerat că trădase.

— A fost Max unul dintre ei?

— Nu!

— Ce-a trădat Armand? Că şi-a părăsit ţara?

— N-a părăsit nimic, a fost trimis.

— Aceasta este o afirmaţie pe care, cu tot respectul, refuz s-o accept.

— Cum ar fi avut dreptul să călătorească în Occident dacă nu i-am fi permis noi? Cum ar fi ajuns ceea ce-a ajuns fără ajutorul reţelei?

— Armand a fost unul dintre cei mai agresivi acuzatori ai regimului pe care l-aţi servit. E ilogic...

— Un regim pe care l-a servit şi el, până a-nceput să creadă că piedestalul pe care se afla fusese ridicat prin calităţile lui. Abia asta a fost ilogic, la un om atât de inteligent.

— Mama lui Max a murit pe-un maldăr de anunţuri după ce-a fost chinuită o viaţă-ntreagă de dispariţia lui, ascuns sub o altă identitate doar pentru a-şi putea tortura semenii sub pavăza anonimatului.

— Depărtarea ne face patetici. Mama lui venea la noi în fiecare vară.

Andrei fu cuprins de-un frison de lehamite.

— Anunţurile erau menite s-adoarmă orice suspiciune. Şi n-a torturat pe nimeni, domnule Nemetz!

Replicile ei deveniseră alunecoase, pentru că pe luciul lor îşi pierdea stabilitatea.

— Ştia şi preotul Damian?

— Practic, anunţurile pentru el erau.

— Altfel zis, totul n-a fost decât o minciună pentru a proteja simțămintele unui bătrân...

— Ți-am vorbit în treacăt despre dosarul său pătat.

— O viață alcătuită din mistificări şi vulgarități.

— Tatăl dumitale nu te-a văzut decât pe patul de moarte. Cine e de blamat pentru asta? Ne-am iubit din prima clipă. Ce viață mai bună crezi c-ar fi putut avea? A fost un soț exemplar, curtenitor, respectuos, corect, cu un doctorat luat cu *Magna cum laude* în psihologia maselor. Domnule Nemetz, eşti plecat de mult de-aici şi poate de-aceea ai rămas la fel. Țara dumitale nu mai există. Oamenii par să fie aceiaşi, dar nu-s.

— De dragul cuvintelor, dacă etica nu mai contează, cum poate fi numit sistemul care te face să-ți condamni cel mai bun prieten la moarte?

Harieta ar fi preferat să rămână prizoniera lucrurilor nespuse.

— Nu toți au privit cu ochi buni ascensiunea lui. Şeful serviciului special al Centralei de Informații Externe, generalul Haghen, a încercat din răsputeri să se opună numirii în funcția de director adjunct al serviciului național. El este cel care, pentru a-l lovi pe Milian, a decis să sape de jur-împrejur, ca să ajungă la ideea de-a o racola pe Clara şi, în fața eşecului, s-o elimine. Îmi pare rău, domnule Nemetz, nu-mi vine uşor să-ți spun toate acestea, dar am scuza slăbiciunii în fața forței. Soțul meu a aflat de atentat după ce se consumase.

— Ce reprezintă ultima lucrare a lui Armand?

— O scriere minoră, pe care-ai fi avut ocazia s-o vezi prin grija fostului său asistent dacă ai fi persistat.

A privit-o în ochi şi i-a spus cu o voce pe jumătate gravă, pe jumătate ironică:

— Am aflat prea multe secrete azi pentru a nu fi îngrijorat.

— Nu mai reprezinți nicio însemnătate pentru ei.

Andrei se simți îndatorat:

— Mulțumesc.

— Vreau să-ți arăt ceva.

Se îndreptă spre un scrin, de unde scoase o cutie de sidef. O deschise şi-i întinse o fotografie îngălbenită. Fotografia înfățişa doi tineri într-un nimb de naivitate.

— Sunt eu şi cu Max, la puțin timp după ce ne-am cunoscut. Fotografia a fost luată de tata.

Făcu o pauză nesigură, în care încercă să-şi recupereze tinerețea:

— Crezi c-ar mai putea cineva să ne întoarcă-ndărăt?

Andrei privea tânărul din fotografie. Dac-ar fi vorbit atunci, i-ar fi tremurat glasul. Se uita la harta propriului trecut întipărit pe chipul unui prieten care nu mai era. Se ridică de pe canapea şi-i înapoie fotografia Harietei.

— Poți s-o păstrezi, i-a spus. Mai am o copie.

O întrebă cu o voce nesigură:

— Pot să i-o arăt preotului Damian? Dacă-l mai prind în viață...

Femeia se îndrepta spre glasvandul care dădea în biroul din spate.

— Dacă-l mai prinzi în viață, răspunsul este da.

Puse fotografia în buzunarul de la piept şi făcu un pas spre ieşire. Harieta ezită o secundă, apoi vorbi:

— Țin să ai şi asta.

Din aceeaşi cutie în care păstrase fotografia, scoase o foaie de hârtie.

— Copia ultimei scrisori pe care Armand i-a scris-o lui Milian.

A luat scrisoarea, a pus-o în buzunarul hainei, alături de fotografie.

Femeia i-a întins mâna, i-a urat pe-un ton amar:

— Mergi cu bine!

Se întoarse, dispăru ca o zână indignată din viața lui.

Dădu să spună „Mulțumesc!” dar, pentru că nu mai avu cui, dispăru şi el.

D. Apocatastaza lui Ran

Sfârşitul înseamnă împuținarea posibilităților de acțiune.

De la prima discuție, lipsa sentimentelor filiale a ridicat o armătură dezlânată. Am ajuns la concluzia că niciun om normal nu poate accepta, că probabil este dificil, dacă nu imposibil de înțeles în termeni fireşti, natura acestei stări.

Dualismul schizofrenic este fundamental în dialectica vieții. Un copil de câteva luni, după ce s-a acomodat până la identificare cu bătăile inimii celei care l-a purtat în pântec, l-a legănat în brațe, l-a alăptat, este atât de ataşat de ea încât în clipa în care aceasta trebuie să plece de-acasă, lăsându-l în grija altei persoane, plânge până se face vânăt, se sufocă, leşină. Legătura dintre copil şi mamă este

aproape letală. În spatele dependenței de-a fi hrănit, încălzit şi adăpostit se află gama devastării. Din sursa vieții izvorăşte distrugerea ei. Experiența relației materne este începutul. Oscilăm între atracția obiectului de cult şi detaşarea de pericolul nimicirii pe care-o adăposteşte. Alienarea nu este decât rezultatul unei măsuri de precauție.

Este acesta cazul tău?

Dacă ar fi să prind în chintesența unei fraze ce s-a petrecut de la starea vecină cu moartea în care mă arunca îndepărtarea de Mia şi răceala în care mă complac acum, când, după ce n-am văzut-o timp de douăzeci de ani, remarc că, deşi mă aflu la câteva cartiere distanță, nu sunt atras să mă duc s-o întâlnesc, ar trebui să-mi pun câteva întrebări: am căzut atât de jos? este ceea ce trebuie să fac? are vreo importanță?

De când n-ai mai vorbit cu ea?

O sun la telefon săptămânal, pentru o scurtă conversație despre starea sănătății şi a vremii. Am sunat-o şi de-aici. Nu ne-am văzut de când am plecat.

Te sperie starea ei de bătrânețe?

Trecerea ei este trecerea mea.

Intră în amănunte!

Acum două zile, trezit cu noaptea-n cap, am evadat din mica ta patrie psihiatrică, m-am umilit în suburbia trecutului, am sărit gardul unui vecin şi-am reuşit să mă strecor în magazia lui de lemne. Era o magazie în care mă ascundeam când eram copil. Gustul de agrişe, pe care le

culegeam din fundul curții, mi-a explodat în cerul gurii. Copilăria mă aştepta acolo. Pe la ora şapte, uşa casei s-a deschis, mama a ieşit în cerdac.

În situații penibile ori dureroase, absurde, chinuite, singura mea armă este dedublarea. O ființă obiectivă se detaşează de mine şi se plasează la un metru în spatele meu. Cel din spate nu-l judecă pe cel din față, ci doar preia o parte a argumentației, îl ajută să dezbată şi să accepte ridicolul vremii. Mama înainta cu greu, mărunțită, gârbovită, nesigură, cu o sacoşă de rafie în mână, aidoma celei de odinioară, îmbrăcată cu un pardesiu uzat, straie decolorate pe un trup gârbovit, un batic albastru pe capul tremurând, probabil singura piesă vestimentară nouă în toată recuzita ei alambicată. Un batic pe care i-l trimisesem din Savannah.

A deschis poarta, s-a asigurat că nu vine nicio maşină, a traversat strada, s-a îndreptat spre piața amplasată la trei sute de metri mai încolo, pe drumul care duce la tramvai. Imaginea era divizată acum de peretele magaziei şi de gardul de sârmă. Aş fi vrut să mă iau după ea, să-i fiu umbră pentru câteva clipe, să inhalez aerul expirat de ea cu câteva secunde mai înainte, să mă umplu de celulele comune ale vieții pe care mi-o dăduse odată, să-mi respir tinerețea. Stăteam înțepenit şi tâmp, uitându-mă la fâşia pietruită şi la mine însumi contemplând-o, depănând o ruşine înfiorătoare, golită de premoniții biografice şi petice de iad, sila de soarta care mă aruncase în asemenea postură, înduioşat de nimic şi mâniat de viață, de

inutilitatea pe care, până la urmă, am reuşit să mi-o aştern la picioare, până am văzut-o iar, ivindu-se de departe ca o amintire care creşte, punct nesemnificativ în peisajul străzii, înaintând cu încetineala aceluiaşi mers nesigur, cărând câteva alimente, oprindu-se să deschidă poarta, trecând la doi metri de locul în care mă aflam, respirând cu acalmie, pas după pas, urcând treptele scorojite, deschizând uşa de la intrare, unde întârzie o clipă, ca şi cum ar fi vrut să nu abandoneze hazardului posibilitatea teoretică de a-mi da de-nțeles că experiența mea nu trecuse total neobservată în caz că m-aş fi aflat acolo şi-aş fi privit, dispărând înăuntru, nălucă a unei existențe căzute-n depresia memoriei. „Uitarea, spunea un scriitor din sud, poate fi foarte bine o formă profundă a memoriei.” Cea care-mi dăduse viață. Am stat acolo până s-a-nserat. Mi-am ucis toate amintirile.

Uitarea poate fi un *acte manqué*. De ce nu te-ai dus să bați?

Este, probabil, cea mai dificilă întrebare la care aş putea încerca să răspund. Dar şi cea mai facilă... Ecuația e simplă: totul e terminat... Nimic nu mai poate fi întors. Ori de folos... Prefer să mă urăsc singur decât să mă prăbuşesc în hohote asupra trecutului speriind o ființă în pragul plecării.

Nu crezi că pentru o femeie în vârstă revederea fiului ar fi constituit unicul moment de fericire la care-ar mai fi putut spera?

Nu ştiu dacă ți-am povestit vreodată că am avut un frate care-a murit când aveam aproape doi ani. Părinții mei vorbeau rar despre el, cu atât mai puțin despre detaliile tragediei. Cu două seri înainte de-a pleca din țară, am petrecut cu ei câteva ceasuri pe terasa din curte. La un moment dat, veni vorba despre Țâcă-Pătrățâcă. Trecuseră atâția ani de atunci încât amintirea nu mai aducea nicio durere. Schopenhauer bătea câmpii când susținea că „viața e asemenea unui pendul care oscilează perpetuu între suferință şi plictis". În toiul contemplării colective a apusului din curte, tatăl meu o privi anume pe mama şi amândoi încercară să recreeze în minte chipul fratelui meu cum ar fi arătat atunci dacă n-ar fi murit, pornind de la asemănări şi diferențe evolutive în contrast cu mine. Asistam, fără să-mi dau seama, la o scenă de teribilă însemnătate: doi oameni simpli tindeau să-şi însuşească atributele lui Dumnezeu.

Dacă era doar o încercare mintală, cum de-ai ştiut?

Mi-au spus a doua zi.

Era un joc pe care-l practicau ades?

Vroiau să profite de ultima lor şansă de-a avea un punct de pornire real, să stabilească înainte de-a fi dispărut din viața lor dacă vor fi în stare să facă acelaşi lucru şi cu reconstrucția mea, odată plecat. La vârsta lor devenise tot mai dificil să se strecoare nealterați printre obstacole. Resimt aprehensiunea că, pentru a ajunge la mine acum, pentru a-mi reface chipul, mama trebuie mai întâi să-l readucă pe tata îndărăt.

Ultima fizionomie cunoscută.

Nu i-am trimis nicio fotografie de când am plecat.

Reacția în lanț a structurilor analogice. Nu maschează toate aceste frânturi de aberații tabloul unei uriaşe iubiri?

Cine sunt eu să spun că n-ai dreptate?

Din piramida de pietre nu mai rămăsese decât o grămăjoară. Trecu pe lângă ea aproape fără s-o observe.

2. Lumina prieteniei

Odată ajuns în cuşeta vagonului de dormit, se întinse pe pat, cu plicul în mână. Aruncă o privire bănuitoare fotografiei: Max pe care şi-l amintea nu se schimbase mult față de cum fusese. Surprindea doar îmbrăcămintea sărăcăcioasă. Când Leopold avea vârsta lui de-acum, Andrei era la fel de tânăr ca prietenul său din fotografie. Trenul se puse în mişcare. Despături scrisoarea.

„Prietene,

Lanțul întrebărilor asupra mortalității este confecționat din pierderea transformărilor imobile (cum a murit băiatul de-atunci, în ce s-a topit tânărul care-am fost, ce voi deveni odată înhumat?). Pentru prelevarea duhorii ontologice rămân de clarificat: sub ce formă şi-n ce ungher dormita pe vremea aceea monstrul care-nflori mai târziu? Ce hrană-l îngriji? Câte sofisme-au fost împletite ca să-i stopeze elanul conştiinței?

Bulgărele de bucurie se rostogoleşte-n saliva fetidă a zilei. Deprinderea adevărului face loc priceperii de-a-l ascunde. Am ştiut că eşti eul răsturnat în oglindă al lui

Andrei de când v-am văzut pentru prima oară împreună, pentru că erați atât de asemănători. Era doar o chestiune de timp ca descărcarea să aibă loc, căci natura consideră antimaterie orice dublu. În vreme ce tu te cufundai în smârcurile cuceritoare, el se expunea tot mai mult, condamnându-le. El îşi risca viața pentru semenii lui, tu îți schimbai numele, făcându-i să te creadă mort (ultimul dram de decență pe care ai manifestat-o), te-ai târât afară din destin şi ai împlântat cuțitul în rana pe care tatăl tău o deschisese în inima tatălui său. Plecând de la cărțile sfinte, care susțin că omorârea unui om echivalează cu omorârea întregii umanități, un filosof îngropat în Elveția anunța că suntem toți oamenii care ne-au precedat. Tu eşti o excepție.

În loc să-l protejezi, i-ai incendiat casa; în loc să-i aperi familia, i-ai ucis soția şi copiii. S-au tăvălit secole de civilizație peste noi, incapabile să elimine pornirea barbară a promițătorului animal revolut. Crezi că există vreo pedeapsă care să şteargă şi o memorie care să uite, o inimă care să ierte, o minte care să găsească rațiuni acestei nebunii?

Idealurile mele au fost îngropate-n cenuşa casei în care s-au consumat părinții mei. Apusul tinereții, trăit pe terasa aceea. Iubirea, o pasiune obnubilată în miros de anafură, prăvălită în mormântul din spatele casei, în timp ce credința mi-a fost sfâşiată în țipătul unei disperări pe care-o aud şi acum în insomniile mele sedate. Singura avere pe care-o păstram era amintirea prietenilor mei. Acum unul

din ei este un om cu mințile rătăcite, hăituit de celălalt, hienă dresată şi plătită.

Armand”

Andrei mai privi o dată fotografia. Fața plurinomică a lui Maxim radia seninătate. Indiferent de ce se făcuse vinovat, Armand estimase greşit. Ce era deşertăciune în viața lor, dacă, despărțiți de distanțe, sisteme şi epoci, erau încă atât de legați? Gravitația lui pâlpâia în lumina prieteniei de dincolo de moarte. Porniseră din acelaşi punct. Viața i-a dus în locuri diferite. Nimic aberant.

4. „Ar trebui să vă apucați cât mai sunteți în vervă”

14 Septembrie 1989

Oraşul m-a primit cu indiferenta răceală a unui bloc de marmură străbătut de vinişoarele unor personaje exuberante cum nu întâlnisem până atunci decât în cărți pe care nu le mai citea nimeni. Placiditatea meteorologică o puneam pe seama începutului de toamnă, care l-a luat prin suprindere pe domnul Preda, rămas în urmă cu achiziționarea lemnelor. Mai aveam două zile până să-mi încep noua carieră, aşa că aş fi putut dormi până la opt, dar frigul din încăpere, mai mult decât lumina într-o rână a razelor de soare, m-a trezit înainte de vreme.

Din camera de dincolo am simțit miros de cafea proaspătă şi pâine prăjită. Mi-am tras halatul pe mine şi am ieşit pe coridorul dinspre baie. Doamna Preda, o femeie măruntă, m-a invitat la micul dejun. În bucătărie se afla şi Elvira, fata ei de 16 ani, îmbrăcată sumar cu un combinezon scurt şi aproape străveziu. M-am aşezat.

„E adevărat că sunteți scriitor?” – m-a întrebat tânăra provocator, punând picior peste picior.

„Nu în sensul unanim acceptat.”

A sprijinit cotul pe masă, a pus bărbia lasciv în podul palmei şi a întrebat languros fluturând laba piciorului:

„Adică nu ați scris niciun roman de dragoste?”

„Se face că nu am avut predispoziția.”

„Ar trebui să vă apucați cât încă mai sunteți în vervă”, insistă fata, aruncându-mi o privire cu un subînțeles care încerca să-mi scape. „Timpul iubirii zboară.”

„Într-o bună zi.”

„Să nu fie prea târziu...”

„Elvira!” – o dojeni maică-sa.

„Sunt prietena unui poet despre care toți colegii s-au convins că are talent cu duiumul. Iar el mă consideră muza lui lirică. De aia-mi permit să mă bag, mamă... E înnebunit după mine!”

Am zâmbit, dar n-am învrednicit-o cu niciun răpuns. România e plină de poeți geniali care-şi încheie afacerile ori la balamuc, ori în ştreang. Iar muzele îşi pierd feminitatea îmbătrânind la coada tigăii.

Câteva găini se fugăreau prin curte. Din spatele clădirilor de dincolo de stradă, se auzi şuieratul unei locomotive şi țăcănitul erotic al roților de tren, care se stinse în câteva secunde. Fata se oferi să-mi arate locurile interesante ale oraşului, sugerând să începem cu pădurea Ciric ori Grădina Botanică, până nu se face frig de-a binelea, dar am fost nevoit să refuz politicos. Vocea ei venea de departe. Deocamdată, îmi ajungeau complicațiile existente. Cafeaua era excelentă, ziua se arăta impetuoasă. Aşa a şi fost.

Petrache Paladino mă aştepta tropăind în fața Universității. M-a rugat să facem câțiva paşi prin Copou, să-mi prezinte ce mai rămăsese din el. La ora prânzului ne-am îndreptat spre Casa Universitarilor, o instituție antebelică adăpostită într-o clădire frizând confortul antichității medievale, în care se afla un restaurant senil, pentru deservirea personalului academic fără pretenții al urbei.

Am înaintat. La masa străpunsă de două raze răzlețe prin fereastra dinspre grădina din spate stătea Eva gânditoare. Când m-a văzut, fața i se lumină, zâmbi larg, după ce furăm destul de aproape se ridică şi spuse:

— Ia loc, Petrache. Dumneata, stai aici.

Bătrânul făcu prezentările:

— Nepoata mea, Eva Paladino, fostul critic de artă Arhim Trifa.

— Am făcut cunoştință în tren, acum două zile, divulgă Eva în timp ce ne aşezam.

Ne-am mulțumit cu o alimentație frugală. După ce-a terminat, Eva s-a uitat la ceas, s-a ridicat. La ora două, avea un seminar.

— Sunteți studentă? – am întrebat.

— Mulțumesc de compliment. Am absolvit acum patru ani.

— Complimentul este cu atât mai meritat.

— Sunteți căsătorit, domnule Trifa?

— Puteți să mă numiți Arhim, dar, tehnic vorbind, s-ar putea să mai fiu.

— Nu aveți certitudinea?

— Soția mea a fost depistată cu complicații în tovărăşia unui ofițer superior de Securitate şi în clipa în care-am reclamat adulterul, pentru că mi-am permis câteva libertăți de expresie interpretate politic, introducând figuratul la propriu, derivarea parasintetică şi afereza la persoana întâi, am fost pus la index, mi s-a întocmit dosar ca element antisocial, mi s-a dat şansa de a fi recuperat în provincie, la munca de jos, noțiuni la fel de relative ca bunăstarea poporului resimțită prin reprezentanții săi cei mai de soi. Lucrurile s-au precipitat într-o asemenea brambureală, încât n-am nici măcar o idee vagă dacă, în clipa de față, au reuşit sau nu să anuleze contractul de căsătorie.

Seara am fost invitat să fac o vizită familiei Paladino, adăpostită într-o aripă încăpătoare a uneia din cele opt case pe care le deținuse înainte de instaurarea paradisului proletar. După o cină frugală, boier Petrache s-a scuzat pe socoteala unei migrene şi s-a retras în camera lui să

asculte *Europa liberă* la un păhărel de Madera, iar eu am rămas în salon cu Eva şi cu fratele ei, Cătălin. Acesta din urmă a adus o tavă cu nuci culese din curtea casei şi o carafă de vin fiert cu piper şi cuişoare.

În cinismul său lipsit de orice rudiment de inteligență, maiorul Rugină rostise o înşiruire de adevăruri confirmate. De ani de zile nu m-am mai simțit atât de bine în compania unor semeni. Nu e vorba doar de erudiție, rafinament ori poziție socială, ci de lăuntrica lor relaxare, scoasă în evidență de umorul subtil, de camaraderia naivă şi onestă. Mă consider norocos că am dat peste ei. Încerc să-mi imaginez un surghiun pe cont propriu şi viața mi se pare brusc mai frumoasă.

16 Septembrie

Luni dimineață, într-o lume total necunoscută, după ce-am fost înghesuit, călcat pe picioare, asaltat de mirosuri iuți şi țipete guturale în tramvaiul ticsit, am ajuns la noul meu loc de muncă.

Merceologul-şef, Proca Vasile, care urma să-mi coordoneze activitatea şi reabilitarea, m-a anunțat plin de sine că avea un băiat în clasa a X-a, muncit de insomnia poeziei scrise. Ca membru al cercului de literatură al şcolii, aflase despre mine de la un profesor de desen şi când auzi că am fost repartizat sub conducerea tatălui, mi-a citit repede cărțile, ca să mă cucerească.

Tânărul dorea să-i analizez poemele şi, în măsura perfecţiunii, să-l ajut să le publice, mai întâi într-o revistă literară de prestigiu şi apoi în volum cu prefaţă, la o editură serioasă. Scuza mea era că nicio revistă literară nu mai avea prestigiu, iar editurile se aflau toate, sub compresoarele nivelatoare ale cenzurii. I-aş fi spus noului meu şef cum stăteau lucrurile, inclusiv cum interpretez abuzul liric la care mă supunea – căci unde m-ar mai fi putut exila de aici? –, dacă nu m-aş fi temut, absolut teoretic, să nu rănesc o persoană posibil sensibilă doar pe baza unei prejudecăţi, eventual nefondată.

A doua zi, domnul Proca mi-a adus un set de poezii compuse la pix de fiul său. Temerile fuseseră neîntemeiate, în sensul că nu s-ar fi pierdut nimic. I-am recomandat *Cânturile lui Maldoror*, Baudelaire, Rolling Stones şi Rimbaud.

1. Prinţul cel mare

În cadrul şedinţei de grup se făcuseră presiuni asupra puterii mele de apreciere. Încrederea oscila între anestezierea celorlalţi membri ori trezirea mea fără substanţe controlate (desedativizare colectivă). Din acest motiv, nu ştiam cu precizie unde mă aflam, dar câteva ciudăţenii persistau trase la şapirograf în similarităţi indexate. În primul rând, ce căutam eu sub acelaşi nuc cu Demo Parâng pe malul apei, după ce mă porcăise în fel şi chip, dar în mod special pe nedrept, cu argumente împrumutate din manualul de greţuri şi minciuni traficat pe cheiurile Bosforului vălăhit, cu mult sub nivelul lui de

plutire intelectuală, într-o fițuică din Dobrogea calcaroasă şi rurală? Primul imbold a fost violent, de răspuns direct şi primar, dar mi-a vorbit surprinzător de repede pentru obişnuința bâlbâiturii sale academice şi, surprins de cotitură, n-am avut timp să mă concentrez la atac:

— Trebuie să ieşim de-aici până nu vom fi dezactivați...

— Ce s-a-ntâmplat? Cum? Când?

N-ai să găseşti întrebări mai naturale şi precis pe atât de utile decât acestea trei, în ciuda incongruenței. Dacă ai cui să le pui. Asta e problema: n-aveam. A fi dezactivat echivala cu moartea a doua.

Abia atunci am acordat mai multă atenție peisajului încercuitor. Ne aflam în circumferința unei mixturi urbane, cu porțiuni familiare, altele doar transformate şi unele ca din hău necunoscute. Amestec de iad şi rai, memorie paradită, spaime nedesluşite. Structura părea concepută pe scheletul zonei Podu Roş, cam ce uitase un zeu arhitect între două visuri, doar că între noi şi celălalt mal curgea ceva mai consistent şi mai învolburat decât anemia fetidă a gârlei banale. În stânga, spre Palat, am reperat o clădire din sticlă de vreo cincizeci de etaje, o aberație edilitară a locurilor, căci primul bloc de asemenea calibru doar prin preajma Germaniei Federale sau a razei geografice spre țările arabe să mai fi putut întâlni, din banii noştri de benzină, la mii de kilometri tăcere. Iar vegetația era de-a dreptul provocatoare, fără a fi falsă.

— Împlinirea fiecărui vis începe din străfundurile tale, dar pe drum se însoțeşte cu cine mai vine.

— Nu înțeleg ce vrei, dar nici cum am ajuns aici!

— Nu noi am fi în impas...

S-a dat după o tufă, în spatele unei terase luxoase, aşteptându-se, probabil, să-l pocnesc.

— Îi mai ții minte pe părinții mei? – făcu.

— Da, căzu replica mea. Taică-su fusese învățător de mecanică, iar maică-sa, casnică la oala-minune. Gătea interesant, spusei, ca să ridic o punte între două tărâmuri jerpelite.

În timp ce mă străduiam să-i reconstitui grafic potrivit reziduurilor din arhivă, i-a scos la iveală. Doi bătrânei tăcuți, puțin speriați.

— Nu ştiu de ce aveam amintirea că muriseră.

— O impresie perfectamente justificată de realitatea actului împlinit.

— Şi ce caută aici, în cazul ăsta?

— În primul rând, ca să-ți răspund cu minima onestitate/bunăvoință/năuceală, nu ştiu nici măcar unde ne aflăm.

— Se pare că într-un loc de conjunctură în planul excepției, timp real, nivel cuantic.

— L-am văzut adineauri şi pe tatăl tău.

Când pronunțarea s-a evaporat, n-am avut timp să fiu trăsnit de vestire, că tatăl meu îşi şi făcu apariția în locul ei. După el, mama şi câțiva tineri, pe care nu-i mai văzusem pe nicăieri. Priveau smeriți, neîndrăznind să mi se adreseze.

— Avem în brațe o dificultate majoră, făcu Demo.

— Este pentru prima oară când nu-mi vine să te contrazic. Cum ne descotorosim?

— Trebuie să-i trecem pe celălalt mal.

Parcă dinadins, traficul era intens. Maşină după maşină şi tramvaie sofisticate zburau dintr-o parte în alta fără niciun alt hram decât periclitarea raţiunii de-a traversa.

— Îmi retrag ultima pronunţare. Mai există podul de lemn?

— Acum e o lucrătură de beton ieftin şi fier hidos, păzită de militari ori cum vrei să le spui.

— Putem vorbi cu ei, ne-om înţelege într-un fel.

— Încă nu eşti pe deplin convins că morţii n-au ce căuta pe malul ăsta? Chiar dacă noi ar fi s-o dregem într-un fel, pe ei cine ştie ce-i paşte...

— Nu ne rămâne decât să-i trecem înot.

— Dejucat.

— Motivaţii?

— Dată fiind locaţia, ora neprecizată, umbrele arborilor pe verticală şi uşurătatea atmosferică, s-ar putea să fie apa uitării... Dacă mitologia nu minte şi unii filosofi au dreptate?

— Mare pagubă... Ce te temi c-ai să uiţi?

— Nu poţi lua nimic în serios. Păcate ce se cer corectate. Fapte bune. Chestii. Informaţia că sunt părinţii noştri şi pe la jumătatea apei să-i predai curentului, derutat de feţe care nu-ţi spun nimic.

— Ăsta-i târgul, atunci: tu rămâi aici, cu problemele de dinainte şi citatele, iar eu am să încerc să le rezolv pe cele

de-acum şi să-i trec dincolo, cu riscul uitării, al înecului, al capturării şi a tot ce ne mai poate declanşa o cefalee nesimulată.

— Eşti total inconştient de ce se poate *cu adevărat* întâmpla.

Avea dreptate. Ceea ce *cu adevărat* se poate întâmpla nu este la îndemâna oricui. De fapt, a nimănui, cu singura excepție cunoscută, de care nu vroiam să dăm în clipele acelea în ruptul capului. Pe deasupra, calmul vizual interfera o prezență gălbuie de anesteziere. Nu prea puteai fi conştient în limpezime optimă de ceva anume cu asemenea îngrădiri. În timp ce el rostea aceste cuvinte iar mie îmi treceau prin procesator consecințele lor, traficul s-a rărit ce s-a rărit până n-a mai avut încotro şi s-a declinat cu totul. Clar eram supravegheați. Am luat-o înainte, cu părinții în urmă, zâmbind răsfirat. Demo închidea coloana, încruntat, bodogănitor, nemulțumit.

— Cine ştie cum, dacă şi când o să mai fim capabili să ne întoarcem pe malul nostru, odată depunerea parcursă...

— Când o să terminăm cu ei, lucrurile îşi vor fi intrat în ordinea anterioară, dacă suporți tautologia, şi-atunci vom vedea ce-om mai putea drege.

— Adevărul e o decepție stratificată.

Puteam să-l contrazic exact atunci? Parcurgeam splaiul în sens invers noțiunii de circulație acceptată. Peisajul continua să fie mirific întocmai unei flori carnivore care-şi atrage victimele prin colorit, forme şi mişcări lascive. Ne-am oprit în direcția unui bloc cu zece etaje din vecinătatea

podului transformat. Era ceea ce ştiam, doar că lăcuit într-o curăţenie ce putea fi dată de exemplu ambasadei canadiene.

— N-ai decât să trăieşti în fantezie, făcui, dacă realitatea îţi impune prea multe nemulţumiri.

— Aici s-ar putea să avem o altă problemă, spuse. Dacă e un sălaş aievea pentru ei, e limpede că noi n-avem ce căuta. Ca dovadă, de aceea nici nu-i mai iubim cu tăria de pe vremuri.

— Să-i lăsăm să intre singuri în acest necunoscut?

— Tu nu vezi că-s nişte străini pentru noi? Mă simt mai atras de orice persoană de pe malul lăsat decât de ei. Ne-am făcut datoria...

N-am apucat să dezbatem subiectul, că văzurăm doi păzitori înarmaţi îndreptându-se agale dinspre pod spre adunătura noastră pestriţă. Ne bulucirăm cu toţii înăuntru, panicaţi care cum apucam. În jumătate de secundă am fost reduşi la numitorul comun al spaimei: neantul ne aştepta rânjind plin de sânge cu mâna pe bărdiţă. Prinţul cel mare.

2. Radiografia ratării

Cu câteva zile înainte de-a pleca spre România, primise o scrisoare de la Vanghelo Panabe. În timpul zborului, anxios din cauza multitudinii virtuale, o deschise fără să-şi fi amintit de ea şi-o citi cu surprindere.

„Bunul meu prieten,

Începusem să cred că totul e zădărnicie sub tone de praf şi plete fâlfâite de vânt. Clătinată încrederea în ceea ce nu

mai era. Zilele acelea nu se întorc, puteam să mă dau de-a dura. Cu pasiune poți învia un cadavru, dar nu un întreg cimitir. Am învățat că trebuie să fii răbdător şi alert dacă vrei să-ți păstrezi dreptul la şansă.

Mă întorc la ziua de 19 noiembrie 1995, când ABC a transmis *Free as a Bird*. Evenimentul în sine era excepțional, căci, după 25 de ani de la desființare (10 aprilie 1970), în ciuda numeroaselor încercări eşuate de a se întruni, aruncate în abis odată cu asasinarea lui John Lennon, petrecută cu zece ani după primul eveniment şi cu 15 înaintea celui din urmă, Beatles parcurgeau miracolul reunificării celor mai complementar dispuse minți muzicale stârnite vreodată într-un colectiv funcțional. Chiar dacă una dintre ele trebuia să vină din Infern.

Îți înşir această dare de seamă confident că numai unul ca tine poate cuprinde nuanțele întoarcerii la structură, din cauza melomaniei şi a surghiunului. La mii de kilometri distanță de toți prietenii, morți sau agonici, singur printre străini politicoşi, neînțeles în cultură, pustiit în perspectivă, urma să asist la un exercițiu de reanimare capabil să mă reaşeze în fața propriului trecut. Nebunia nu este altceva decât extensia materială a unui ideal în care nu poți înceta să crezi, în pofida rațiunii. Ea încetează în momentul materializării.

Când ABC a început să desfăşoare filmul, tensiunea la care mă supunea caracterul ireal al evenimentului, anunțat cu morga apocalipsei de piață specifică televiziunilor americane, care fac artă din manipulare nevrotică şi profit

din necesităţi create, a fost spartă în mii de cioburi de primele note ale cântecului. Întoarcerea în timp nu era doar posibilă, ci perfect normală. M-am regăsit în căderea generaţiei noastre executate în spatele Cortinei de Fier. Umilinţă, hazna, gratii, câini poliţişti, steagul roşu al partidului comunist.

În jurul meu, venind de nicăieri, prin coridoarele capilare ale tinereţii eterne, s-au strâns mai întâi spiritele celor plecaţi cu viză definitivă, ca marcă a respectului pentru senioritatea funerară: Costel Ulinici, contrabasistul sufocat în comunism şi înecat în exil; Cornel Cojocaru, care a ţinut să meargă pe urmele lui Duane Allman dincolo de metafora rock-ului; Adam Amarandei, desprins de ultima sa toamnă la 20 de ani cu trei bătăi de inimă; Virgil Străistaru, statornicul model al prieteniei rămase cu motoreta în pană; Virgil Mazilescu, îngerul fără o aripă împingând poezia cu roţi de fum prin hârtoapele prozei, Petru Aruştei, pictorul genial de păhărele de molid şi catedrale virtuale.

Observam un fenomen ciudat: nimeni nu pretindea nimic, deşi toţi fuseseră nedreptăţiţi. Apariţia lor părea mai puţin stridentă decât a poştaşului la ora prânzului. Roua munţilor, scalda dimineţii, heleşteu la margine de sat.

După ei au venit şi ceilalţi, călătorind din diferite direcţii, cu denominatorul lipsei de preocupare. Ce fusese ciudat dar posibil în cazul unor morţi se arăta de-a dreptul miraculos în venirea celor în viaţă. Nu ne mai văzusem de

mult, unii nu mă recunoşteau, alții abia răspundeau la salut. Suntem un pumn de răzvrătiți cu slăbiciuni sociale.

Camera se lățise la proporțiile şi forma sălii de concerte a Casei de Cultură a Studenților, care se umplea progresiv prin calea de trecere. La balcon, în primul rând, cu coatele pe balustradă, Laurențiu Cojocaru, arogant ca-ntotdeauna, conştient parcă de faptul că va fi denumit într-o zi cel mai inteligent cititor de cărți proaste; lângă el, nedezlipiții Vişan şi Iorgulescu; jos, în stânga, în al patrulea rând, Hoppy Winkler, scriitorul pentru care orice motiv era bun să justifice refuzul scriiturii – am putea denumi asta o pierdere, dacă n-ar căpăta aura unei virtuți nematerializate; lângă el, Gică Racoviță, frate de sânge şi arest, Daddy Herling, copilul răsfățat al mătuşilor occidentale, Lulu Doftana, în aceiaşi Levi-Strauss din 1968, cu nasturi de cupru; două rânduri mai în spate, Angelica Vieru, care era atât de frumoasă încât ar fi putut fi folosită la stingerea incendiilor; alături, Eugen Cicoveanu, fotbalistul de nobilă măreție printre blocurile cu patru etaje din spatele Şoselei Naționale; în rândul privilegiaților, şugubățul serios Nic Manea, poet până la urmă adormit în podgorie, împreună cu Dorin Spineanu, revoltatul cu prea multe cauze, şi Costică Iriciuc, creatură contorsionată cu simțul raptului şi al umorului; un scaun la dreapta, Dan Alexe, românul rătăcitor printre ulițe flamande, halbe müncheneze, pictograme asiatice, lua poze cu un aparat de-o penibilă antichitate; în partea opusă a sălii, singur pe o rază de cinci locuri, Duțu Voroneanu, argintul viu al unui

oraş amorţit; în rândul al doilea, Nicu David, arhanghel săpător de morminte, care avea să ne-ngroape pe toţi, Liviu Huţanu, băiatul dispărut sub anunţuri date la mica publicitate; chiar în mijloc, Baronul Necula, colecţionarul clasamentelor BBC, în mare vervă cu renascentistul Sorin Simion şi poetul Daniel Lascu, distilator ambulant de parfum, poate nu întâmplător aşezat lângă Ana Cojan, zâna legănată în farmecul pădurilor interzise, râzând aprins cu Dan Arsenie, zburător speriat de gloria cătuşelor zornăind pe aripi; într-o umbră prăvălită de la balcon, Lidia şi Liviu Cangeopol, visătorii încercuiţi ai micilor oraşe de la scara C; în spatele lor, în picioare, Florin Staverescu, generalul mahalalei londoneze din Copou, perorând cu Jacques D'Albon şi Neculai Acsinia, până în celălalt colţ al fundalului, cu Costel Buţă etalându-i trucuri de cartofor lui Tinu Cozmincă, Relu Balosin pregătindu-şi undiţele, Nuţu Chiriac jucând 66 cu Babanu, cât şi alţii, venind de pe holuri, cu care-am schimbat saluturi întâmplătoare, dar care fuseseră în urbea natală repere de când am făcut ochi: Mihai Ursachi, zeul melancoliei ridicat din râpele rupte ale Ţicăului, Nansi Brandes, inventatorul mirajului rock de Bahlui, Cezar Ivănescu, bardul adăstând pe leviatan în străfunduri... Până şi pe tine te-am zărit într-un colţ. Toată tinereţea strânsă într-o sală exilată, trasee sfârşite în faţa unei scene atemporale.

Ciudata retorică a memoriei... Viitorul nu există, istoria este arta îmbălsămării. Viteza luminii străbate un cadavru fără sfârşit. Pe un ecran imens, coborât din tavan pe

acordurile peisajului reconstituit, se derula darul nemuririi noastre pasagere. În 4 minute şi 26 de secunde, realizatorii reuşiră miracolul de-a strânge în logica incoerentă a visătorului rămas în afara evoluţiei o cantitate ilicită de elemente decorative din inventarul universului Beatles.

Chiar dacă aş avea acces la puterea necesară, nu m-aş putea ruga pentru redobândire. Ireversibilul înseamnă viaţă – pierderea, câştig. Toate acestea trebuiau să se termine într-un fel. S-au terminat. A fost puţin? A fost de-ajuns? A fost totul...

Nouă ani mai târziu, la 28 septembrie 2004, un alt eveniment a traversat strada. Practic, despre asta voiam să-ţi scriu de la bun început, dar n-aş fi reuşit fără un preambul de reaşezare a cadrului.

Izbânda înfrângerii nu-i decât o capcană mintală în care intrăm fără să ne împingă nimeni. Cele patru forţe ale universului coexistă în fiecare din noi. La urma urmei, a fi un ratat este privilegiul rarefiatei categorii de indivizi care ar putea să atingă cerul, dar care, crispaţi de spaima eşecului, preferă să aterizeze înaintea verdictului. Este ceea ce i-a lipsit lui Icar, îngerul căzut.

Unul a reuşit să se strecoare cu abilitate din această cursă. Unul care zbură intact pe deasupra gropii cu excentrici. După o copilărie chinuită de un tată despotic, în ciuda handicapului unei urechi surde din naştere, Brian Wilson a găsit în muzică tărâmul unde o personalitate strivită putea înflori printre crăpături şi movile de moloz. Cu o uşurinţă frivolă, a ajuns, încă adolescent fiind, un

compozitor nu atât prolific, cât celebru. Când, în 1965, cei patru britnici au produs *Rubber Soul*, limita supremă a genului la acea dată, Brian Wilson a conceput şi realizat *Pet Sounds*, împingând restrângerea spre margini. John Lennon şi Paul McCartney i-au telefonat să-l felicite pentru incredibila lui capodoperă, după care s-au apucat să tortureze cizelarea la monumentul *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band*. Anticipând ferocitatea răspunsului, Brian Wilson se pornise să conceapă deja pasul următor.

Tuburile de oxigen, merindea, energia, cheful şi motivația s-au terminat la jumătatea urcuşului. Un cumul de factori abuzivi, printre care şubrezenia relațiilor, alcoolul, drogurile, îndoiala înnăscută, paranoia dobândită, l-a determinat pe tânărul de 24 de ani să cadă într-o depresie nervoasă, desăvârşită prin curmarea definitivă a proiectului. Acum, noțiunea definitivului este total iluzorie în relativitatea dumeririi noastre, chiar dacă s-au scurs 38 de ani de atunci.

Istoria a condensat în acest răstimp grămezi de coborâşuri: Neil Armstrong a păşit pe Lună, Beatles s-au destrămat, Jimi Hendrix s-a lepădat de noi, Janis Joplin, Jim Morrison şi Gram Parsons, după cum i-a dus capul, războiul din Vietnam a luat sfârşit, preşedintele Nixon a fost alungat în umilință, lunga vară a iubirii a devenit toamnă şi moda hippy s-a zăpăcit în banal, Eric Clapton a fugit cu Pattie Boyd ca să fie protagonistul unui divorț dramatic, Lennon a fost asasinat, Kurt Cobain s-a născut, a trăit, a uimit lumea şi a murit, comunismul s-a prăbuşit

în propria latrinitate, țările s-au făcut bucăți, doi membri ai formației Beach Boys au murit, generația anilor ‘60 agoniza decimată în fel şi chip, au apărut fenomene care nu existaseră şi s-au stins faruri care nu mai interesau.

În insectarul minunilor trecute, Brian Wilson îmbătrânea secționat de uitare în pixida colecționarilor. După ce ani de zile admiratorii săi aşteptaseră paradisul promis, şi-au îngăduit tendința de-a deveni circumspecți: în fața nenumăratelor încercări eşuate ale fostelor glorii de-a reveni în circul arenei, nu-şi mai doreau decât ca idolii de odinioară să nu se facă de râs. Din direcția acestui caz nu venea nicio primejdie: Brian Wilson nici nu voia să i se-aducă aminte că, în tinerețe, cutreierase vise dincolo de nori.

Toate acestea până într-o zi senină a anului 2004, când, după aproape patru decenii de sucită delăsare, anunță reluarea concepției de lucru la opera ucisă-n culise. Nu cunosc amănuntele strângerii, îmi închipui c-au fost destule, vrafuri de ore de muncă, entuziasm răsfrânt în temeri, improvizațiile conectării şi tot ce-a dus la definitivare în studiouri, parcuri, biblioteci. Un travaliu supraomenesc, dacă asculți opera. După apariție, B. W. a intrat în stare de şoc din cauza reacțiilor pe care le-a generat.

Nu-ți spun ceva ce nu ştii, dar nici nu mi se pare normal să nu mă-ntreb: cum ar putea un disc să fie povestit? Tot ce-ți pot dezvălui este că nu seamănă cu nimic din ce s-a compus până acum, traseul unui drum precar, irepetabil,

cizelat până la manie, înzestrat cu o structură modulară şi o tratare simfonică printre curţi de sezon, dealuri cu măsuri mănoase şi hambare ticsite de ritmuri. Compendiul este colectat din teme, unele recurente, altele complementare, uneori succedându-se într-o dinamică de cinematograf buf, alteori dezvoltându-se în balade vulcanice, punctând istoria unei naţiuni în plin proces de uitare a vechilor superstiţii, de înrămare a decepţiilor. Pe scurt, capodopera postumă a unei epoci care-şi jucase ultima carte.

Mai mult decât performanţa artistică în sine – şi cred că foarte mulţi admiratori au resimţit acelaşi surplus, am fost motivat de himera că până şi-un proiect atât de amânat, pe care nici autorul nu-l mai credea posibil, poate să prindă aripi şi să fâlfâie cu ele.

O spun cu ferită stânjeneală: poate că aceste gânduri sunt doar oglindirea minuţioasă a frământărilor unui individ care îmbătrâneşte fără a lăsa nimic în urmă. Eşecul meu nu poate mişca istoria lumii, nici în bine, nici în rău, în schimb o poate face mai sobră. Opera reluată a lui Brian Wilson mi-a explicat de ce mai există o speranţă în tot ce visăm şi o circumstanţă atenuantă pentru ceea ce s-a dus. Fiecăruia dintre noi i s-a repartizat o raţie de împlinire. Unii au cunoscut privilegiul unicităţii, dacă ar fi să vorbesc şi despre excepţiile care au zburat singure. Pentru noi, toţi ceilalţi, pasagerii unei nave al cărei pilot a murit din cauza depresurizării, există pânza freatică a salvării. O clipă fără sfârşit, o eternitate relativă. Dar dacă, aşa cum susţineau

misticii medievali, într-un univers total orice poate simboliza orice, atunci, fără îndoială, reuşita unui ratat consemnează reversibilitatea oricărui eşec.”

3. „Viața nu cedează!”

Hubert expuse două foi împăturite. Lavonia observă că erau rupte dintr-un caiet.

— Ce-i asta?

— Citeşte.

„Atâta timp cât ai unde să te întorci, imperfecțiunea ta este salvarea ta, iar moartea rămâne deficitară.

Acum sunt singur. Nu ca o consecință a neputinței ori a contextului. Din cauza acestei predispoziții mă aflu aici. La câțiva paşi de oraşul fremătând ca un carnaval obosit, în spatele dărăpănăturilor. Un gardian cu față de boxer ghinionist mi-a spus că măsurile de protecție sunt pentru prezervarea liniştii pacienților. Doctorul S, mai puțin diplomatic, ține de altă convingere: izolarea de-aici asigură somnul furiei de dincolo, domolită de consecința pe care-o-ntrupăm. Două lumi sufocate de propriul delir separate de poarta casei de nebuni pentru asigurarea balansului.

De foarte puține ori mi se-ntâmplă să mă furişez spre ieşirea de la stradă. Prefer răcoarea livezii din spatele clădirilor. În general, n-am altă grijă decât angoasa pe care mi-o inspiră posibila confruntare cu supraviețuitorii. Pe durata drumului de la aeroport, am preferat să citesc o carte de versuri scrisă de-un fost prieten, pe care, dacă aş fi privit pe geamul taxiului, aş fi avut şansa, destul de teoretic vorbind, să-l văd înaintând, gârbovit, lugubru şi

pleşuv, pe lângă băltoace şi garduri. Dacă nu mai aveam energie să-mi privesc ruinele în ochi, la ce m-am întors? Trebuie să existe neapărat o motivație? Lumea-i plină de ele. N-ai decât să-ntinzi mâna.

Într-o zi, trecând pe lângă biroul Evelynei, am zărit ochi scăldați în lacrimi. Pentru o tânără stenică, era surprinzător. Probabil că i-a murit mama, mi-am zis. N-am îndrăznit să întreb, ca să nu provoc o decepție într-un loc inadecvat deschiderii. Ziua trecu şi, la plecare, Helga mă opri să-mi afle părerea despre tragedia colegei.

Nu țin să-mi fac păreri cu orice preț nici asupra evenimentelor pe care le cunosc, cu atât mai puțin despre ceva ce nu ştiu. I-a murit mama?

Thomas a fost diagnosticat cu cancer la pancreas.

Soț? Frate? Tată?

Thomas despre care vorbim e un *doberman*. Din nefericire, boala a fost descoperită prea târziu.

Grav, nimic de zis, totuşi nu-i decât un câine! – am spus.

Uneori, un câine poate însemna o grămadă pentru o ființă singură.

Dacă ai coborât până la echivalarea universului cu interiorul blănii unui patruped, ce te mai poate atinge?

Ajuns în micul apartament din Rego Park, pe care nici după zece ani nu mă obişnuisem să-l numesc „casă”, am constatat că nu-mi găsesc locul în calmul canapelei din fața televizorului. De fapt, agonia unui câine pe care nu-l văzusem niciodată, ridicola disperare a unui stăpân cu care

nu schimbam prea multe conversații au declanșat în mine un mecanism care, în ultimă instanță, m-a târât unde mă aflu acum.

Din sursele Helgăi, prietenă cu directorul Departamentului de Cadre și Angajări, tânăra rămăsese orfană înainte de-a-și încheia copilăria. Un unchi milostiv a ajutat-o cu găzduire pe durata cursurilor gimnaziale, până a fost capabilă să se susțină singură. La 20 de ani s-a căsătorit cu un homosexual aflat în permanență sub moliciunea drogurilor. La 22, a divorțat, rămânând cu garsoniera și resemnarea pentru drumul unei vieți lipsite de ornamentul fericirii împărtășite.

Într-o sâmbătă dimineață, se plimba fără nicio țintă printr-o piață din Long Island, străjuită de magazine ieftine, umbre lungi și arbori plantați. În fața unei prăvălii care desfăcea alimente pentru animale de casă, văzu o doamnă încărcată de bijuterii, la picioarele căreia, într-un coș de nuiele, dârdâiau doi pui de doberman de trei săptămâni. Dacă n-aveai o descriere independentă a rasei, ar fi fost imposibil să bănuiești câtă ferocitate le desemnaseră geneticienii germani, plecând de la proiectul poștașului Karl Friedrich Louis Dobermann. Când s-a aplecat asupra lor, unul din ei a rămas impasibil, privind-o cu ochi triști, celălalt s-a ridicat spre ea. L-a luat în brațe, l-a mângâiat, l-a strâns la piept și, în ultimă instanță, l-a cumpărat. E posibil ca instinctele ei înșelate, de femeie, de mamă, de soră, de copil singur pe lume, să-și fi găsit alinarea în

privirea amară a căţelului. Aşa a luat naştere conceptul de Thomas.

Când se întorcea de la serviciu, Thomas o aştepta în spatele uşii. Când se trezea dimineaţa, Thomas o privea de la picioarele patului. Când urmărea o emisiune la televizor, Thomas stătea alături de ea, pe canapea. Într-un cuvânt, cu excepţia orelor de lucru, erau nedespărţiţi. Deşi separaţi de taxoni supraspecifici, cei doi formau o coeziune care ignora barierele limbajului. Agresivitatea lui, expusă într-o zi de duminică, în parcul din faţa blocului, când, fără a fi fost provocat, sări în gâtul unui moşneag liniştit, punându-l pe fugă, îi legă şi mai mult, din moment ce era evident că numai Evelyn era capabilă să-i domolească violenţa genetică.

Pentru o vreme, cu aprobarea Helgăi, Evelyn şi-a îndeplinit îndatoririle de-acasă, pentru a-l putea îngriji pe Thomas, căruia îi fusese îndepărtată tumoarea şi reciclat deznodământul. În primele zile, şi-a trimis cu conştiinciozitate materialele pentru secţia financiară a ziarului, răspunzând prompt solicitărilor de cercetare în arhiva specifică pentru întocmirea analizelor de sistem. După o săptămână, meticulozitatea ei proverbială începu să şovăie. Notele veneau târziu sau conţineau erori de apreciere. După alte trei zile, au încetat cu totul. La telefon nu răspundea, mesajele rămâneau necitite. În sâmbăta următoare, Helga mă rugă s-o însoţesc la apartamentul ei.

Nu locuia prea departe de mine şi, cum nu aveam ceva mai bun de făcut, cum nu mai aveam de ani de zile, am

acceptat s-o însoțesc. Am coborât în metroul M, am luat autobuzul Q54, ne-am hurducat prin Middle Village, am ieşit înainte de Bulevard şi-am pătruns în scara luminată a blocului. Ne-am pierdut într-un lift cu miros de medicamente, am ajuns la apartamentul destinației, am sunat. Picioare lipăind, zornăit de chei, uşa fu deschisă, Evelyn, încercănată şi suptă, ne lăsă înăuntru. O mireasmă apăsătoare ne izbi în gât după doi paşi. Helga a dus mâna la gură. Draperiile nu fuseseră ridicate, iar apartamentul se descurca cu lumina câtorva veioze care sfâşiau bezna în zdrențe lugubre. Dintr-o încăpere se auzea aria Isoldei la moartea lui Tristan în viziunea wagneriană.

„Aş putea să vă fac o cafea sau un ceai, dacă doriți", ne-a îmbiat Evelyn cea pe care-o cunoşteam, dar vocea ei sugera îndoială.

Am declinat. Ne-a încurajat să înaintăm. Dormitorul era îngropat în beznă. Linii de umbră cădeau pe lângă noi, înaintând în trosnetul de valuri tocite ale parchetului. Corpuri uşoare de mobilă se întrezăreau pe lângă pereți. Aprinse lumina candelabrului, care ne orbi, se dădu într-o parte.

„Viața nu vrea să cedeze", ne puse în gardă.

În mijlocul încăperii, pe o saltea aşezată direct pe podea, se afla ce mai rămăsese din cadavrul lui Thomas, intrat în putrefacție abisală. Salteaua avea un luciu straniu. Am mai făcut un pas. Mii de viermi albi, *chrysomya rufifacies*, alcătuiau o pătură mişcătoare delimitată de marginea saltelei, cu nuanțe schimbătoare şi un aproape

imperceptibil scrâşnet de mandibule gelatinoase. Am aruncat o privire Helgăi, care rămăsese împietrită de nebunia scenei, m-am întors pe călcâie şi-am ieşit neanunțat.

În mod obişnuit, oamenii sunt nesimțitori în dreptul pagubei suferite de alții, dar ce nu reuşesc ei să vadă este că o ființă pierdută poate reprezenta esența unui univers al posesiei mutuale, al loialității, al compasiunii şi încrederii. Un univers complex cât o lume care nu mai există. Este ceea ce m-a determinat să mă întorc lângă oraşul meu animat doar de viermuiala morții evocate de leşul unui câine-n descompunere, pentru că Evelyn, în înțeleapta ei discordanță, înțelesese că numai prin oroare îi va fi cu putință să scape de trauma regretului. Sunt evenimente care te bântuie toată viața, revin în vis ca o iubire neîmplinită, îți apar înaintea ochilor în străfulgerarea neonului unei intersecții murdare, îți apasă bătăile inimii în ritmul unui dans mortuar. Nu puteam fi în altă parte nici dacă aş fi fost capabil să mă desprind.”

— Hubert, omul acesta scria din saloanele casei de nebuni? – îl întrebă Lavonia. Este vorba cumva de Ran Domnaru?

— A murit acum doi ani, i-a răspuns bărbatul.

— Fusese diagnosticat?

— Era un om în fața căruia te simțeai umilit de ruşinea că exişti.

— Ştiai că a fost cel mai bun prieten al lui Karma?

— Ştiam...

â ž Despre dragoste

„Omul nu va birui prin putere”

(Samuel, 2:9)

Iubirea nu este o insulă pentru doi unde inhalezi calmul poetic al substanței printr-o coală de hârtie, ci nebunia colectivă a unei populații complexe controlată de un virus salvator, ai cărei membri nu sunt interesați dacă se îndreaptă spre oroarea morții (pentru că ar exista temerea dezasocierii), ori efuziunea fuziunii eterne (aliniată cu blazarea). Iubirea sprijină formarea unei suprarealități în cadrul căreia categoriile temporale devin irelevante. În aplicarea ei practică, îndrăgostiții nu au o speranță de viață cu mult mai rodnică, deşi studiile indică o îmbunătățire substanțială, ci îşi pierd, pur şi simplu, interesul în numărarea clipelor. Ei sunt nemuritori cu drepturi depline pe durata sentimentului.

*

Înțelepții lumii au tranşat conceptul în categorii şi au ajuns la concluzia că două se detaşează prin specific de celelalte forme: *eros* şi *agape*. Una ar fi caracterizată prin egoism, în limita unui cuplu implicând o necesitate emotivă în vederea procreării, cealaltă ar cunoaşte transcendența înălțării spiritualizate, îmbibată cu altruism, contaminând specia şi chiar întreaga creație (cu prelungirile ei omeneşti).

Făpturile grave cu scadența superficialului au avut tendința să adune cele două tipuri în mediul antinomiei, când ele sunt, de fapt, fațetele aceleiaşi reglări. Fără prima, care dezvoltă premisele, cea de-a doua, care le extinde aria de acoperire, n-ar exista.

*

Din selecția părerilor cerebrale, iubirea înmănunchiază trăsăturile pozitive ca o sabie ridicată să prezerve pacea, lucrează în detrimentul slăbiciunii individului, în reparația rătăcirii sociale şi orbirii filosofice, în dauna disperării şi a meschinăriei, a nepăsării şi a singurătății. Într-un moment de solitudine dezamăgită am găsit şi eu forța de-a zămisli ceva ce trebuia să distrug. Să-mi întorc fața scârbit. Să detest cu îndreptățire. Să nu înțeleg sub raport nici ca aberație, nici ca folos. Dragostea m-a determinat să rămân.

Un ziarist mi-a solicitat odată un interviu, fără a şti cu exactitate cine sunt şi ce răspunsuri aş fi putut să-i dau. M-a întrebat dacă ar fi cu putință găsirea unui leac universal pentru toate nefolosințele care macină lumea. Primul imbold ar fi fost să răspund: Dumnezeu. N-aş fi greşit, dar nici el, nici cititorii lui n-ar fi înțeles până la nivelul cerut de o asemenea revelație. Dumnezeu este energie infinită şi iubire fără deteriorare. Oamenii l-au prefăcut în indiferență, nedreptate, absență, cruzime, răutate, dându-l chip după lumina lor. Aşa că am răspuns fără ezitare: Iubirea! Exprimam o tautologie, desigur.

*

Pe vremuri, în fiecare oraş, cât de mic, după revoluția de emancipare a sentimentelor şi înainte de exilarea lor în banal, exista în orice moment o pereche de îndrăgostiți cărora nu le păsa de trecerea interesată a lumii. Ieşeau înlănțuiți cu tandrețe, se plimbau pe străzi fără nicio țintă, ca şi cum, pornind din generozitatea lor intimă, doreau să împărtăşească lumii leacul devorator al răului. Nu erau frumoşi, nici tineri, nu erau celebri, dar purtau cu ei aura unui cumul de însuşiri de o forță care le permitea recunoaşterea spontană a frumuseții, a bunătății, a nobleții şi curajului, dezbrăcate de ambalajul cultural al cuvintelor de carte. Căci accesul iubirii asigură universalitatea mai mult decât stăpânirea limbajelor.

Câte taine mai există în crusta lumii acesteia care să permită intrarea tuturor fără nicio pregătire? Moartea? Mântuirea? Mila? Psihiatrii, preoții şi gardienii îți vor răspunde în cor ce trăsătură comună le lipseşte criminalilor: Iubirea! Le lipseşte şi multor oameni cuminți, la drept vorbind. Compasiunea n-are interdicția de a duce la comiterea unei aparențe folositoare, dar sufletul caritabil poate fi îngrețoşat de murdăria săracului complăcut în nevoie, îl ajută fără a-l iubi, se ridică să-i ia apărarea din plinul datoriei impuse, nu pentru că inima lui ar vibra în unisonul freatic al nesfârşirii.

*

Definiția iubirii cuprinde simpatia chimică, armonizarea fizică, sensul matematic, înlesnirea biologică, rațiunea artistică, atracția trupească/intelectuală/biografică, pierderea sugestivă, dorința împlinirii totale, plutirea muzicală, saltul mutației din starea de noroi, comuniunea finală. Teologii aplecați asupra Bibliei vor promova două calități calificatoare în perimetrul celestității postume: Credința şi Pocăința. Ei bine, la o privire mai atentă, iubirea se plasează deasupra, pentru că le cuprinde pe amândouă.

Cântată de poeți, colorată de pictori, povestită de scriitori, motivată de filosofi, radiografiată de cineaşti, adorată de compozitori, venerată de teologi, deopotrivă creştini, musulmani ori budişti, tineri sau bătrâni, bogați şi săraci, înțelepți ori naivi, Iubirea constituie imnul global al istoriei care a străbătut cu fruntea demnă toate punțile ostilității şi ale alienării, dar măsura cea mai dramatică este dată de ființele extreme: îngerii îşi dedică întreaga existență pentru a-i oxigena frumusețea, Dumnezeu însuşi a ales-o să-I fie rațiune supremă.

*

O singură anagogie regresivă reținem la scară minoră ca mărturie practică: fenomenul intersecției Haight-Ashbury, San Francisco, iunie-august 1967, rămas în istoria recentă drept *vara iubirii*. Cea mai mare ratare a conceptului, din

cauze care țin de neglijența ființei mai degrabă decât de imprecizia desenului. În părțile lui de reuşită fenomenul reprezintă una dintre cele mai profunde înălțări ale naturii umane. Un eşec dătător de speranță. Unul din experimentele lui Edison în căutarea filamentului perfect. Calea perfectibilă. Aşteptarea pregătită a repetării.

*

Iubirea este mai puternică decât Inteligența, deoarece asigură necondiționat participarea la divinitate. Iubirea este mai tare decât ființele de dincolo de nori, din moment ce Răul păleşte şi dispare în prezența ei. Să fii atât de inteligent încât să-ți cultivi iubirea şi atât de puternic încât să-l anihilezi pe necruțătorul vrăjmaş cu mâinile goale. Ivan Karamazov susținea, de dragul controversei teoretice, că dacă Diavolul n-ar fi existat, omul l-ar fi creat cu siguranță, după chipul şi asemănarea lui. Omul după chipul lui Dumnezeu, Diavolul în descendența creaturii. Destinul transcendenței se închide în cerc. Rațiunea pentru care Eli'havar a optat să rămână în iadul lumii a fost dragostea Lui pentru noi.

*

Nu poți să iubeşti la infinit şi să nu primeşti, măcar parțial, iubirea înapoi. Până şi urletul fiarei între munți este răsplătit de ecoul pietrei. Puhoaie de iertări, radiații de înțelegere, chingi cardiace întăresc universul dintr-o parte

în alta. Moartea este calibrarea desfacerii în particule. Un proces vertical, fără ingerințe psihosomatice. Iubirea este viață necalculată. Vârtej înălțător. Curgere impetuoasă. Iubirea uneşte gratiile capcanei pentru cel căzut. Dacă avem de ales între cele două, întotdeauna vom alege iubirea. Este tot ce nu avem şi ne poate asigura întoarcerea acasă. Aparența unui nimic având puterea de a cuprinde întregul.

2. Moartea concentrică

Ajuns în casa tatălui, se prăbuşi în plăpumi. Din cauza oboselii, a tulburării evocate, voluptatea frigului scandinav şi asasinarea asistentului, dormi 24 de ore. Exceptând patul în care zăcuse, cearceaful mototolit grămadă, o pernă căzută în cap pe covor şi faptul că dormise în hainele cu care fusese pe drum, în casă totul era la locul său. Când se trezi, deveni conştient şi de ciudățenia că nu-i era foame. Îşi simțea trupul amorțit, iar mintea, deşi activă, prefera să evite realitatea imediată, purtându-l în amintirea plimbărilor pe potecile din jurul Văratecului.

Alunecă în iluzia unei amintiri pe care nu şi-o amintea, hoinărind printr-o poiană străpunsă de raze crude, în ciripitul întețit al unor păsări ascunse prin brazi costelivi şi tufişuri turmentate. Şerpuiala izvorului de smirnă se-mpleticea în bâzâitul fierbinte al bondarilor scuturând flori, vârfuri de troscot. Vântul căra un voal de răcoare prin lenjeriile moleşite ale zilei, peste acordurile *Simfoniei a VI-a*, premonitia beethoveniană a întâlnirii cu Dumnezeu în inima pădurii. Levită un timp nedefinit, purtat de o

nepăsare odihnitoare. Pentru prima oară în ani de căutări, prigoane şi spaime, nu-i lipsea nimic. Din mijlocul tornadei olimpiene, auzi glasul tatălui strigându-l pe nume. Un fâlfâit de aripi împachetă vertiginos decorul pastoral şi-l lăsă în caznă sub un şuvoi îngheţat.

Baltazar deschise uşa cu un tunet.

— Magistrul e pe moarte!

Era pentru a doua oară în decurs de trei luni că avocatul îi anunţa moartea unui tată.

— Pot fi de folos?

— Ţine să te vadă.

Încă îi răsuna în urechi *Andante molto mosso*.

*

Iarna se topise. Debitul dezgheţului limpezea străzile la vale, Ţicăul îşi dormita convalescenţa. Domnul Păun patrula prin hol, îşi sufla nasul într-o batistă în carouri; în bucătărie, un preot tânăr îşi odihnea păcatele pe scaun; Mariel aşeza zgomotos tacâmuri pe masa din sufragerie; Magistrul regiza tragedia de pe patul din camera de dincolo, cu uşa deschisă. Doctorul Botez îi lua pulsul.

— Apropie-te... Îmi pare rău de ce s-a întâmplat în Suedia.

— S-ar fi întâmplat şi fără prezenţa mea...

— Capătul călătoriei ordonează impresiile care vor dăinui.

— La care din noi te referi?

— La ambii.

Două băbuțe îmbrăcate în negru intrară în cameră şi porniră să scotocească prin dulap. Mâini experte foşneau ca nişte pagini de carte. Afară apele şiroiau râu.

— Te rog să-mi povesteşti ce s-a întâmplat când a dispărut Clara.

— Nu-i venea uşor să se afle în centrul atenției. După ce a constatat că nu sunt în stare să-i ridic un zid în jur, pentru a o izola de lume, aproape că a devenit autistă încercând să ridice zidul în mintea ei.

— Suntem plecați dintotdeauna... interveni muribundul referindu-se fiecare la călătoria lui nervoasă.

— Pe-acest fundal, o umbră a trecutului tulbură armistițiul instabil. Când eram în demult, cunoscusem o tânără în ziua în care se stinsese Eduard. Sentimentul frustrării s-a pervertit dintr-o categorie în alta, dispărând prin dispreț, simpatie, protecție degenerativă, exaltare mutilantă, ajungând la ceea ce un adolescent cu lecturi romantice ar numi pasiune, boală despre care constați într-un târziu c-a dispărut în mod miraculos.

— Uneori avem de-a face cu ectoplasma unei mentalități trecătoare, dar fantasmele, tocmai pentru că nu prezintă consistență, dispar cel mai greu.

— Iluzia asocierii mă făcea părtaş tinereții. Sub diferite pretexte, am început să-mi petrec zilele cu ea, prins între presiunea la care mă supuneau neliniştile agresive ale Clarei şi reînvierea unui mort atrăgător. Într-o zi, am lăsat un bilet în rama oglinzii şi-am plecat. Probabil c-a încercat să mă caute. Era complet stingheră în a contacta autorități.

E posibil să nu fi întreprins nimic. Două zile mai târziu, la ştirile de la ora zece, am văzut casa arsă până-n temelii, rânjind o căscătură neagră între două clădiri cunoscute.

— O imagine tulburătoare, negreşit...

— Uneori sunt părăsit de convingerea că s-au făcut scrum. Alteori, că mă aflu sub influența tiradelor ei despre sinucidere.

— Viața este cea mai nobilă formă de sinucidere.

Părea încântat de sofismul său. Ca pentru a verifica cele spuse de pacient, doctorul se apropie, îi luă pulsul şi ieşi din cameră. De afară se auzea pulsul şiroaielor acvatice. Babele scormoneau acum într-un cufăr plin cu boarfe şi cearceafuri. Chițcăiau ca doi şoareci. Magistrul afişă o grimasă amară:

— Uneori ce se întâmplă în fundal este mai important. Te-ai gândit că incendiul o fi fost iscat de altcineva?

— I-am căutat pe unde m-am priceput mai bine: prin case de recuperare, aziluri pentru copii alungați, în spitale de hăituiți cu memoria rătăcită, mutilați în accidente de circulație. Înainte de-a veni la-nmormântarea lui Leopold, încă-i căutam.

— Tragedia omului este că încearcă să atingă un model din care nu întrezăreşte decât fragmente. Puțini reuşesc să-i găsească întruparea într-un monstru unitar, precum căpitanul Ahab ori locotenentul Slothrop.

— Un singur atribut divin este garanția tuturor celorlalte.

Susurul apei nu-şi îngăduia nicio întrerupere. O babă se rostogoli cu zgomot sec de pe şifonier. Magistrul îi înmână pachetul de scrisori şi spuse:

— Când cazi, cine va fi cu tine să te ridice?

— Cel ce cade singur trebuie să se ridice singur.

— Întotdeauna va exista un tată pe care-l vei căuta şi un Dumnezeu pe care-l vei găsi. Făcu un gest spre pachet: Sunt pentru tine...

L-a tras spre el cu puteri slăbite, l-a îmbrăţişat cât i-a permis poziţia. Avea ochii trişti, străbătuţi de o diagonală întunecată. Camera devenise respingătoare.

Z. Ceaţa dintre ostroave

După două ore de hoinăreală, reveni pe pământ, rupse ambalajul, extrase o scrisoare.

„Dragul meu,

Vine o vreme când gonacii părerilor de rău nu-i mai permit adevărului să se ascundă după cuvinte. Adevărul este mânat ca un scaiete în buza nisipoasă a pădurii, purtat la vale prin zdrenţe de piatră şi licheni venali, pe străzi cuprinse de vulg, zădărât din văgăunile caldei leneveli postcoitale, la ora migrării spre tura de dimineaţă, smuls din polisemia banalului, sub voinţa halucinaţiei străbătând raţiunea, după ce-a rezistat în toate formele de camuflaj: injurie, aluzie, ameninţare, vicleşug. Adevărul ştie că va veni o zi în care va fi expus hidoşeniei urât mirositoare, mijlocului incomod de comunicare, sceleraţilor lumii, urletelor frivole, mângâierilor superficiale. Dar oricât

de sperios, de suav, de infantil, de sensibil ar fi acest sistem de repere neconvenţionale, cu forme schimbătoare şi nealterate, palpitând sub pojghiţa clipei, există o formă de adevăr încă şi mai retractil: cel care nu poate fi descoperit decât de poeţii agonici, în lumina subparticulelor atomice crepusculare, cu puteri atât de firave încât nimeni nu e capabil să le distingă bâiguitul de limbajul păsărilor, ţipătul peştilor, geamătul vântului.

Adevărul s-a născut din voinţa prescrisă de cuvânt, căutarea a fost extrasă din lipsă şi durere. Lipsa a dus la încifrare, durerea, la frumuseţe. Poezia, medium descifrator, s-a prelins în lume prin strunele harfei lui Orfeu. În aroganţa lor zburătoare, zeii îşi disputau locul în ierarhiile esteticului fără a arunca o privire pe Pământ. Ce ascundeau cu trudă, orgoliu, migală desfăcea poetul, umplându-i de stupoare, mânie, ridicol. Crezând că incapacitarea muzei va rata perspectiva creatoare, ignorând că nu dispariţia, ci iminenţa tragicului dă năvală formelor, Euridice a fost expediată în Infern. La asta duce abrutizarea eternităţii: nepăsare şi prostie supremă.

Pierderea a produs în bard cântece care i-au tulburat până-n pragul nebuniei. Lume răscolită de apnee, straturi ionizate, Orfeu rămâne maestrul gândirii ordonate. Purcede spre porţile Hadesului înarmat cu logica artei, care a redescoperit metalimbajul lui Cronos. Auzindu-l cântând, îngrozitorul Caron uită să-i ceară obolul; Cerber se-ncolăceşte scheunând; pentru câteva clipe, damnaţii eterni fără pauză de prânz se trezesc cu pedeapsa suspendată de

tavan. Stăpânul Infernului însuşi consimte la terfelirea principiului de funcționare a stabilimentului, acceptă să-i redea moarta înapoi.

Misterele zămislesc legende, straturi concentrice în trunchiul lumii. Slăbiciunea nu se adună în clipe privite de sus, ci în truda adunată la cel mai nemernic nivel. Simfonia hărțuitoare a îndoielii l-a făcut să întoarcă privirea. Nu mai avea decât o mână de paşi. Inspirația este filtrul memoriei, memoria contabilizează deformările istoriei. În infinitul molecular al unei secunde, Euridice fu pulverizată înapoi. Mâna conspirației olimpiene o aruncă sub încifrări imposibil de desfăcut.

Orfeu căzu în genunchi. Vina slăbiciunii lui, severitatea sistemului, destin... Când eşti lovit, te îndrepți spre ceea ce cunoşti mai bine. Pierderea se prefăcu-n metaforă. Se ridică, se poticni, căzu fără greş. Metafora metaforei înseamnă goliciune, aşa cum două semne negative alcătuiesc un plus în matematică. Zeii mizaseră pe şansa hazardului negativ şi câştigară.

Poetului nu-i mai rămăsese nimic de compus. Gloria trebuia eternizată. Muri. Poezia e spirit, moartea lui deveni ritual. A urcat printre zei învățat: n-a mai privit înapoi. Creştem toți în memoria lui.

Din relatări pierdute în păşunile istoriei, preoții cultului orfic situau Paradisul pe Insula Albă. Câțiva kilometri mai la sud, voința lumii amplasa Infernul. În timp ce unul reuşise redobândirea iubitei din ghearele morții,

echivalentul latin nu fu vrednic măcar de scurtarea exilului.

Orfeu şi Ovidiu, începutul şi finalul marelui labirint prin care mai orăcăim şi azi ținuți de nebunie în lesă. Paradisul şi Infernul, la doar câteva leghe distanță în trupul aceleiaşi nepotriviri, proximitate care explică de ce locuitorii ei sunt visători şi viscerali, demenți şi darnici, criminali şi creatori, pitoreşti şi păgâni. Tot ce mi-a rămas să sper este ca măcar unul dintre noi să străbată ceața dintre cele două ostroave.”

B. Iradierea punctului central

Există oameni care ajung să trăiască într-o stare de extaz indirect, datorat unei idolatrii personificate într-o revelație postumă. Nu-ți voi oferi decât exemplul lui Germinal Dristor Inc: pentru că, prin extenuare, anii alcătuiseră din fragmentele universului său adolescentin un tărâm paradiziac, în interiorul căruia, la distanțe egale de orice punct al periferiei, îşi plasase părinții, oricine trecuse pe-acolo căpătase o aură de misticism industrial: vecini pe care-i detestase fără odihnă, colegi de-ai tatălui său fără nicio calitate, femei simple lucrând sub oblăduirea mamei, trecători pe care-i recunoştea ca frecventând străzile şi dughernițele de odinioară, foşti prieteni sau colegi de clasă care-i vizitaseră în acea perioadă, profesori care participaseră la întâlnirile cu părinții, actori care le bucuraseră serile duminicale în emisiuni televizate, bolnavii din salonul comun, persoane împărtăşind aceeaşi dată de naştere, chiar nume de politicieni execrabili populând presa

butucănoasă a comunismului gregar, primari bădărani, doctori celebri, toți căpătaseră însemnele nobile ale curții de fostă edenizare. E vorba de teoria iradierii punctului central, care poate fi stăpânit de-o iubită ucisă într-un accident de mașină la 20 de ani, un prieten dispărut fără explicație spre frontiera de Apus şi, în cazurile de egomanie schizoidală, chiar propria persoană, îndepărtată suficient de sine pentru a forma iluzia unei entități independente.

4. Precauțiunea lagărului

12 Septembrie 1989

Primele zile ale represiunii au fost învăluite în atmosfera sărbătorească a oraşului, care avea ceva din curățenia monastică a studenției. Amestec de plăcere, trecutul fiind prea aproape pentru a-l revizita ca pe-o amintire şi prea îndepărtat pentru a-i reuşi reconstituirea numai prin memoria afectivă. Un coleg de serviciu, fost student la Iaşi, îmi recomandase fosta lui gazdă, într-o căsuță modestă, plasată într-o fundătură poticnită la poalele unui deal scofâlcit. Spațiu terminal desăvârşit pentru un om de artă exilat la marginea patriei precum Ovidiu la capătul lumii. Capătul lumii era pentru noi oriunde, pentru că patria nu avea unde să ne trimită mai departe. Partidul îşi luase precauțiunea de-a o fi transformat într-un lagăr care nu avea nevoie de nimic altceva pentru a folosi la condamnare decât simpla derulare a vieții.

Casa era plasată pe Strada Uzinei, la doar câteva minute de gară. Urcând străduțele ulceroase, cu pavajul răscolit de ploile primăverii şi agresivitatea buruienilor, ajungeam în centru mai repede decât mi-ar fi luat să recit glossa eminesciană. Din dreptul gării urma să iau zilnic tramvaiul spre zona industrială, unde, după cum prezentase domnul Preda situația, într-un sfert de oră trebuia să fiu lăsat la poarta întreprinderii.

Deşi istovit de drum, am ieşit să mă delectez cu o promenadă de recunoaştere prin oraşul-penitenciar, pe sub petice de nori fugărite de-un vânt plictisit. Dacă, în ce-a mai rămas prin zonele sale străvechi, Bucureştiul poate fi considerat o replică miniaturală a Parisului, Iaşii sunt o corespondență a acestuia risipită pe formele de relief ale Romei. Îți vine greu să asemui Quirinalul cu Şorogariul, dar în acest gen de diferență rezidă însuşirea lumii de-a renaşte în permanență ca joc al temelor şi al variațiilor.

Am urcat de-a lungul blocurilor ridicate pe locul fostei Academii Mihăilene, am traversat spre clădirea Liceului Național şi, după ce m-am prelins pe lângă zidurile decrepite ale Hotelului Traian, ridicat după un proiect al lui Gustave Eiffel, am călcat în cuprinsul controlat de semafoare al Pieței Unirii. Un pâlc de porumbei bătea aerul înflăcărat deasupra unui grup de pionieri contemplând statuia Domnitorului Cuza. Amestecul ciudat de istorie falsificată şi prezent lipsit de fard mi-a indus o stare de imponderabilitate angelică. Am tăiat piața prin mijloc, zburând fără să mă înalț, înaintam printre blocurile

măreției staliniste de opt etaje şi Hotelul Unirea, am ajuns în piața Sf. Spiridon, plină de cumpărători prost îmbrăcați, negustori gălăgioşi, câini vagabonzi şi ciori îndrăznețe care mă trăgeau în jos.

Ce greu ar fi pentru un cunoscător al istoriei acestor meleaguri călătorind din viitor să dateze carnavalul pestriț şi sărăcăcios al ansamblului, străbătut de autobuze schilodite, căruțe zornăitoare, pâlcuri de țigani luând cu asalt treptele policlinicii, țărănci înfofolite, hoți de buzunare mişunând cu ziare împăturite în mână sau mape sub braț! La colțul spitalului, privirea îmi fu atrasă de un bătrân care stătea rezemat de impunătorul gard de piatră, molfăind cu multă convingere un covrig uscățiv. M-am oprit la o mână de paşi. Aducea cu unul din autoportretele crepusculare ale lui Rembrandt, deşirat şi majestuos, cu haina roasă la coate, o pereche de ghetre ponosite în picioare, imagine măreață a năruirii statuare din antichitatea interbelică, a cărui osatură gârbovită încă emana aerul nobleții moştenite, ecou deformat al gloriei pe care o cunoscuse odinioară şi o pierduse în valțurile lustrului contemporan.

Când a dat cu ochii de mine, m-a privit cu o severitate vecină cu mânia, ca şi cum mă împărtăşisem cu o taină la care n-aveam acces:

— N-am încălcat nicio normă, am acte în regulă, sunt vaccinat, nu-mi puteți lua acest drept, domnule căpitan! – turui pe nerăsuflate moşneagul. Câțiva gură-cască au întors capetele.

— Mă scuzați, am ripostat fără nicio vehemență reproşabilă, vorbiți cu mine?

Ochii i se măriră ca lui Ivan cel Groaznic în varianta Eisenstein şi clamă cu indignare de scenă deschisă, ridicând tonul cu fiecare cuvânt rostit:

— Adică vorbesc de unul singur acum? Eu care-am păzit patria la cotul Donului...

— De ce-aş fi căpitan?

— Te zgâieşti ca şi cum ai în cap redactarea unui proces-verbal de contravenție! Un maior s-ar simți prea sus pentru asta, un locotenent n-ar îndrăzni, din cauza vârstei. Colonel nu poți fi, căci ai sub 40 de ani. Unde-am greşit?

N-aveam destulă energie pentru a-i răspunde cum ar fi meritat, aşa că i-am zis:

— Logica ar fi impecabilă, dacă n-ar fi paralelă cu realitatea. M-am oprit din două cauze: sunt extrem de obosit, deoarece am călătorit toată noaptea fără să închid un ochi, şi am fost atras de sporul de pitoresc şi decență decrepită pe care-l aduceți acestui oraş muribund, ca un leu bătrân unui habitat natural înainte de-a fi transformat în rezervație.

— Dacă e un deficit, propun să ne oprim aici; dacă e un compliment, mai putem vorbi. Altminteri, oraşul e aşa din cauza culorilor toamnei. Cum ți se pare, dacă spui că eşti călător?

Avea o rostire calmă, de om obişnuit să poruncească, plictisit s-o mai facă.

— Un amestec de elemente arhitectonice preluate din Răsăritul modern, el însuşi realizat pe-o concepție de împrumut fără dobândă din coşmarul unor arhitecți duşi la Canal, germen inframicrobian inoculat de armonia distrofică a realismului crud printre picioarele înfloriturilor de patriarhat boieresc de pe timpuri.

S-a uitat cu dispreț, întâi la mine, apoi la ceea ce se vedea din oraş.

— Eşti cumva inginer?

— Am fost critic de artă.

Căscă ochii sufocat de uimire:

— Aşa deci...

— Arhim Trifa este numele meu.

— Nu spune... Cel trimis la munca de jos?

Puse jumătatea de covrig în buzunarul hainei jerpelite, se ridică şi, după ce-şi şterse palma ostentativ de mâneca stângă, se înclină şi-mi întinse mâna:

— Baron Petrache Paladino, cetățean şi om liber... Adică fără ocupație imediată.

2. O ridicare la Văratec

Maurice începu să cotrobăiască, Andrei luă hârtiile în mână.

„Autobuzul îi depusese jertfă în colbul răspântiei, la poalele şirului de dealuri care călăuzeau direcția spre vatra satului. În ciuda înțelegerii, nu-i aştepta nimeni. Descumpănirea trecu repede. Abia îşi puseseră rucsacurile în spinare când ploaia se năpusti asupra lor. Câțiva metri mai încolo soarele ardea printr-o perdea de curcubeie. În

cinci minute erau uzi leoarcă. Din haine ieşeau aburi. După un sfert de oră, intemperia conteni. Aerul devenise imaculat. Au pornit la deal, s-au apropiat de-un pâlc de mesteceni.

— Pădurea de Argint, preciză Armand.

Indică hăul din depărtare, unde se întrezărea conturul munților.

— Colo-n zare, Codrii de Aramă...

— Doi inşi fără căpătâi rătăcind prin istoria literaturii.

S-au oprit să-şi tragă sufletul. Calupurile de oxigen le provocau amețeală. Din orizontul munților înainta o perdea compactă de întuneric. După încă o vreme au fost în sat. Cu excepția unui moşneag, satul părea pustiu. L-au întrebat de casa Eufrosinei.

— A doua colibî di pi deal, pi ulița iasta-nainti.

Măicuța îi puse să se descalțe la uşă, îi pofti înăuntru. Cortina de nori acoperise cerul. Locuință modestă, cu podeaua acoperită de țoale manuale. Paturile dormitau sub un strat înalt de perne îmbrăcate în dantele uzate. Au ocupat două camere albe, de o parte şi de alta a coridorului. Le-a arătat unde era bucătăria şi locul în care se puteau spăla, le-a pus înainte câte o strachină cu borş de fasole, mămăligă rece, sub un ştergar cu model, ceapă, o bucată de caş proaspăt, i-a lăsat singuri.

După ce-au îmbucat, s-au întins în fotoliile de nuiele din cerdac. Pe ulițele satului bântuia tăcerea. Se auzeau, din când în când, țipetele păsărilor de curte, lătratul câinelui în lanț. Din străfundul orizontului, până la cerurile din

apropiere, forfota periclita aşezarea. Curtea mânăstirii se vedea ca-n palmă. Ziduri de piatră înrămau spaţiul. Un măgăruş mânat de-o băbuţă căra o povară de crengi spre bucătăria mânăstirii.

— Nu-mi pot împiedica înflorirea sentimentului că peisajul curţii monahale are ceva din atmosfera picturilor flamande. Îţi aminteşti, desigur, *Peisaj cu prăbuşirea lui Icar*, ultima pictură a lui Bruegel cel Bătrân.

— Aveam o reproducere pe zidul chiliei.

— O simfonie pastorală presărată cu intonaţii cosmopolite. Mitul a fost descris magistral de Ovidiu. Pictorul foloseşte elementele enumerate de poet. În prim-plan, un plugar uriaş ară pe dealul abrupt. Departe, în stânga, ruinurile unui oraş antic. La poalele înălţimii odihneşte marea, pe luciul căreia se leagănă o corabie cu pânze. Un amănunt aberant: soarele se află la orizont. De fapt, distanţa dintre cauză şi deznodământ creează un miracol inexprimabil, adâncit pe verticală, căci e posibil ca prăbuşirea să fi durat ceasuri bune. Undeva, în colţul din dreapta jos, greu de observat la prima vedere, picioarele celui prăvălit în mare. Un cioban cască gura la cer, pe unde, probabil, Dedal încă fâlfâie, împietrit de pierderea fiului. Pe malul apei, un pescar îşi aruncă nada. Nimeni nu pare a băga în seamă tragedia străinului căzut.

— O tragedie personală este o experienţă izolată-n nepăsare.

— Cazul lui Icar ar trebui să ne privească pe toţi, căci este o tragedie a limitei.

— Limita lui personală, susținu Armand, din moment ce tatăl continuă să zboare.

— Fiul a încercat să biruie marginile. Abia la Dedal este vorba de limita personală. Un paradox, căci un geniu nu poate fi cumpătat, în caz că nu vorbim de Dumnezeu. Neputința personajelor de-a observa ce se-ntâmplă în prezența lor nu este exemplară, atâta timp cât există privitorul din afară. Pentru subtilitatea sugestiei artistice, aş fi preferat ca Icar să nu se vadă deloc. Trebuia să fie doar un personaj care tocmai ieşise din cadru.

— Aşa cum pare a sugera curtea mânăstirii acum.

Câțiva stropi mari căzură cu zgomot pe acoperişul de tablă. Colbul gros al uliței fu împuşcat de mici explozii. S-au ridicat în picioare.

— În aer se simte un fior de ratare divină.

— Divinul nu are lipsuri. O trăsătură a lui, ascunsă ochiului, încă persistă.

— Nu este vorba despre trecerea unei clipe, ci despre una care dăinuie. Nu ne aflăm în căutarea a ceva care tocmai a ieşit, ci care s-a aflat aici dintotdeauna, dar nu s-a manifestat încă.

— E o structură cuantică, din particule care apar şi dispar înainte de-a fi reperate.

— Potrivit lui Augustin, *Dumnezeu poate fi prezent fără a fi văzut şi absent fără a se îndepărta.*

De pe dealul din partea cealaltă a mânăstirii se aude corul tălăngilor coborând.

— Ne aflăm în mijlocul unui act de magie multiplă, observă Armand. Orice detaliu pare atins de mâna dumnezeirii, frumusețea zace în afara noastră.

Un bubuit zgudui satul.Trosnetul prelung al fulgerului despică văzduhul în două, sunetul fu amplificat, se întoarse cu şfichiul unei zvârcoliri de aer rece. Ferestrele zornăiră. O altă detunătură se auzi dincolo de aşezare. Nori negri alergau nebuneşte pe fundalul gri.

O căruță opri în dreptul porții.

— 'Na-sara, domniili voastrî, cî tre sî şiț şei doi tinerei di la oraş cari fusăsî vorghit să m-aştepti la răspântia-nspri Târgu Neamțulu'?

— Am ajuns pe jos.

— N-o fost gina me cî n-am înțăles pre ghini. Am să vă duc mâni la Agapia.

— Mulțumim pentru ofertă, ne vom descurca singuri, i-a răspuns Armand.

— Ghine-atunci. Rămâneț cu ghini.

Plecă.

— Ştii de ce nu ne este niciodată dor de Dumnezeu?

— Nu-ți poate fi dor de cineva în prezența căruia te afli.

O fereastră mică se sparse în perdeaua compactă, cât să se vadă soarele ieşind din lume. Munții porniră vâlvătăi, în timp ce norii fremătau în cerc. Pe uliță se întorceau vacile-n gospodării. Zgomot de bălăngi, aromă de lapte necules, mugete neliniştite, slujba de vecernie. Armand s-a dus să deschidă poarta. Vaca Eufrosinei s-a îndreptat spre grajd. Din vecinătate venea mirosul focului de cuptor şi-al

mămăligii fierbinți. După câteva minute, măicuța intră pe poartă, dispăru în spatele casei. Cerul era aprins în flăcări înalte, aerul fremăta înnebunit de fericirea revederii. Bătrâna s-a întors, le-a adus câte-o cană de lapte. Au băut. Dinspre mânăstire se aude toaca. Tunetul sparse din nou calmul neliniştit al serii. Ca la un semn, valuri de apă se prăvălesc din înalturi.”

1. Parabola războiului rece

Întâmplarea răspântiei următoare se desfăşură într-o mahala mediocră, entuziasmată de farmecul concubinal din anii ‘50 ai străzilor desfundate, printre accidentări pietruite, navete de sifoane clădite într-o rână, sticle de limonadă cu dopuri rabatabile de porțelan, scaune de tablă vopsite în albastru senin, Frank Sinatra, Guy Béart, Yves Montand, Charles Aznavour coborând cu întreruperi dintr-un difuzor prins deasupra intrării, praf gros trezit de căni cu apă aruncate circular pe spinarea desfigurată a străzii, întinderea primăvăratică de dinaintea venirii necazurilor mărunte şi de tot soiul, câteva imaginare, altele doar exagerate, multe din ele rebarbativ de reale, cinematografe încă lăsate pradă închiderii, obloane timide trase peste săli întunecate de birturi amorțite, vânzoleala adormită a transporturilor de marfă prioritară şi problematică, aprovizionată din remuşcarea popoarelor persecutate, activități lumeşti adumbrite de misticismul diminetților acelei lumi refuzând să dispară sub dârele de aburi ale avioanelor de pasageri survolând oraşul o dată pe

săptămână şi a celor de vânătoare şi bombardament de trei ori pe zi.

Mă aflam în compania unui ziarist celebru al cărui nume trebuia ținut secret dintr-o rațiune care scăpa tuturor, nimeni nu citea ziarele, destul de gras pentru meseria asta, în care trebuie să te mişti repede, îmbrăcat într-un maiou alb, purtând un coif mistificator de zidar făcut din informațiile săptămânii viitoare, trasate de secția de propagandă, în căutarea spionilor infiltrați în tabloul demografic al lagărului socialist. Am trecut pe lângă o băcănie. Mâini vinete străbătute de artere cu sânge stricat agitau peşti morți în galantar, aranjând produse ieftine din abundența sărăcită a revoluțiilor de aiurea, stopate la marginea bunăstării reziduale de care acum, decedați fiind, nu mai aveam parte, prin lipsă de îndreptățire decisă de partid. Moartea nu se opune vieții pe care o cunoaştem, ci altei morți.

Trecutul este o carte populată de strigoi injuriați şi lupte absurde pline de justificare, dar cel mai îngrozitor moment este când ajungi între zidurile unei camere în care simți necesitatea să te împaci cu foştii prieteni. Realitatea unui moment se întinde pe o durată totală şi ce s-a petrecut aievea nu poate fi şters. Mi-a venit relativ imponderabil s-o iau la deal alături de Karma, pe care-l găsisem retras lângă un nuc împleticit. Mi se adresa ca şi cum nu se-ntâmplase nimic. El îmi vorbea calm, iar eu nu mă dumeream de nimic din ce-mi spunea, dar ştim cu toții că există discuții în care tot ce contează este tonul. Cred că mă aşteptase ca

să-şi ia rămas bun. O construcție ciudată, căci eu eram cel ce urma să plece. Ca pentru a spori confuzia, spre Mitropolie urcau doi Karma şi doi Nerval. Cei ce fuseserăm pentru prima oară când băteam coclaurile tinereții, şi cei repetitivi, de dinaintea marelui deznodământ.

— Ți-am auzit vocea la sfârşitul lumii, i-am zis.

— Întru totul coerent cu specificul întâmplării, sună replica, ne amintim ce ne trece prin cap. De multe ori este exact ceea ce-am vrea să uităm la despărțire.

În vârful dealului, trenați de Cornel Dumitrescu, acum în straie protectoare de bucătar uscățiv cu mustață comasată, ne-am întors îndărăt la vale, aleatoriu şi anonim, pe sub dezastre de pomi. Clădirile aveau pereții crăpați, culorile se distingeau în decrepia crepusculară a zilei, cunoscuții îmbătrâniseră fără păreri.

— Nu-i viața compusă din seturi de luări de rămas bun la orice pas?

Pentru că fuseserăm trecuți prin cuve, reziliența sporise, filosofia se diluase. În fața birtului răvăşit vizavi de fosta intrare în Ştrand, o tânără câştiga la poker cu aranjamente de treflă. Vremea îndrăgostirii trecuse. Copiii noştri nu mai erau doriți de nimeni. La o altă masă zâmbea o femeie țintuită sub aparența melancolică a unei neveste înşelate de-un soț important. Păcate prin care unii sunt mântuiți. S-a stins şi vârsta aceea.

Poarta dublă a unui beci cu ieşire la stradă se deschise. Am coborât. Eram singur, păream gânditor, disperarea alungase frica din mine. Asfințeam sub oraş. Ce interes ar

fi avut istoria să mă strivească? Am ieşit în miezul unei grădini fascinante, e de ajuns de ştiut. Împrejmuită cu ziduri înalte, sparte de minarete cu militari călare pe cuiburi de mitralieră.

2. O pogorâre în Agapia

Maurice deschidea sertarele metodic, însoțit de Bogdanovici. Au intrat în baie, în bombănelile arestatului.

— Căutați, căutați, că idioții ăştia umblau cu avocatul după ei.

— Au prea multe legi.

— Birocrația satanicului, Armand avea în cap un proiect de combatere în cinci trepte.

„A doua zi coborâră în sat. O luară la stânga, pe-o uliță răsturnată, şi, după ce străbătură o văioagă strepezită de susurul unui pârâiaş începător, ieşiră la drumeagul spre Agapia. Din adâncul pădurii răzbat strigăte de păsări, bocănituri, ecouri. De la un timp, pădurea se retrage printre tufe, făcând loc unui deal pleşuv pe care tronează stâna. Turmele sunt la păscut. În şopron îi aşteaptă o femeie îmbujorată, care le face cafele cu aromă de lemn ars. Petrec o vreme tolăniți pe pajiştea adiacentă, în adierea vântului gălbejit.

După ce soarele începu să ardă pieziş, plecară spre Agapia. La câteva sute de metri de stână, drumul se intersectează cu o potecă lată, care o ia la stânga, spre un şir de creste îndepărtate. Armand insistă, se abat. Copacii se-ndesesc, cărăruia se restrânge, permite trecerea unui singur om. Înaintează atent. Peretele verde se sparge, se

trezesc la marginea unui platou uriaş acoperit de ierburi răsfirate. Orizontul se adânceşte până la poala stâncilor pierdute printre vulturi.

Din depărtare, un punct negru creşte în ierburi. Desluşesc silueta unui urs. Armand îngheață. Andrei apucă o cioată de jos, o roteşte deasupra capului. Urlă ca un apucat. Munții amplifică. Ursul îşi continuă fuga în direcția opusă.

— Nu mi s-a întâmplat nici măcar în fața unei capodopere unanime precum *Don Quijote* ori *Divina Comedie...* Frumusețea locului mă pustieşte de cuvinte.

— Aceasta este capodopera unui autor mai înalt. Dar s-ar putea să fie şi din cauza spaimei.

Străbat câțiva paşi, aud din spate un zgomot de cracă ruptă sub picior. Întorc capetele. Nimeni. Țipătul scrijelit al unei păsări fu reluat de gâlgâitul sarcastic al pădurii. Înaintează însoțiți de superstițiile lumii. Drum inițiat între două repere mişcătoare.

După un ceas penetrează satul celest. Intrarea mânăstirii e străjuită de-un han prăfuit, din care se scurg grupuri de turişti. Armand cumpără bilete, trec prin rama porții. Vizitează colecția de ceasloave, câteva relicve, o chilie exemplară, parcurg biserica. În curte, grupuri de vizitatori vânează instantanee. Rânduite lângă zid, câteva căsuțe înconjurate de straturi de narcise. Stau o vreme în cerdacul interior de la etaj, cu forfota sub ei.

— Dac-ar fi cu putință, aş rămâne-aici pentru totdeauna, spuse Armand.

Un bărbat înalt, cu plete tulburi şi barbă de monah, îmbrăcat într-un costum bleumarin, apăru lângă ei fără niciun preambul:

— Dacă tânjeşti să te-ntorci înseamnă că nu eşti pregătit. Ce-ai pierdut e o treaptă a împlinirii.Vei ajunge unde n-ai fost.

S-a-ndepărtat. Andrei deveni palid.

— Ştii cine-a fost?

— Dacă întrebarea e retorică, bănuiesc.

— Şi unde ne aflăm, de asemenea?

— În centrul lumii.

Amețeala plutea ca un duh printre ei. Amărăciune, speranță.

— Unde ne mai putem duce de-aici?

Armand n-a zis nimic, pentru că, la drept vorbind, nu se mai puteau duce nicăieri.

La nivelul imediat, au aflat răspunsul când au ieşit pe poarta mânăstirii, unde au dat peste bădia Hurduban.

— Mergiț ‘napoi la măicuțî?

— Un’i dară?

— Suiț aişişa, cî vă duc pi loc!

Andrei aruncă rucsacul în căruță, urcară. Cu un scârțâit îndârjit de roți neunse, în fornăitul răguşit al calului, căruța se urni. Deşi frumusețea nu-şi pierduse nimic din rânduiala naturală, drumul se scurgea fără consistență pe lângă ei. Măreția le pătrunsese în suflet, boala mântuirii le abroga ființa. În câteva minute, epuizați de miracol, adormiră duşi...”

Se lăsă pe spate, cu mâinile sub cap. Privi tavanul albăstrui.

— Magistrul avea dreptate: anchetarea uciderii unui astfel de om frizează penibilul.

Maurice îl prinse de mână pe asistent:

— Domnule Bogdanovici, îți promit că vom rezolva cât mai repede această situație.

Asistentul le mulțumi, ei l-au îmbărbătat cum s-au priceput mai bine, au ieşit.

Străbătură labirintul înapoi. În câteva minute fură la poarta Universității. Se lăsase seara. Drumul spre hotel convoca părerea că-i nesfârşit. Au trecut mai întâi printr-un câmp presărat cu fire dese de gheață, ca o perie zburlită de tufe tunse mărunt, au alunecat pe toboganul unei păduri ordonate, la capătul căreia o moară de vânt rămăsese încremenită într-o poziție aproape firească, au trecut pe lângă o cireadă de vaci înghețate într-un grup statuar. Marginea oraşului era compusă din case scunde, înlocuite, pe măsură ce înaintau, de clădiri tot mai impunătoare, sporind până la turnurile gloriei descărnate din centrul oraşului, unde-au oprit.

S-au despărțit în holul hotelului. Andrei a intrat în cameră, s-a dezbrăcat, a făcut un duş, s-a aruncat sub aşternut cum a apucat. Din cauza oboselii şi a multiplelor schimbări de temperatură, adormi instantaneu.

3. Sunt fascinat de nonsensul c-aş putea fi util

La ora şase, Hubert suna la uşă. O privi în ochi, o întrebă cu fler şovăitor:

— Doamna König?

Ar fi preferat să-i ia temperatura, se mulțumi să-i răspundă cu civilitate:

— Puteți intra.

L-a încurajat să şadă într-un fotoliu:

— Ce doriți să beți?

— Un păhărel, două de whisky.

În timp ce Lavo se ducea la bucătărie să materializeze dorința cercetătorului, acesta, cu mâinile la spate, începu să inspecteze locuința. Trecu pe lângă mobile cu regăsitul aer al unuia care n-a trăit toată viața la azilul psihiatric de la marginea oraşului, prețui cu ochi de expert porțelanurile scumpe, tapiseria atârnată deasupra unui bufet florentin, pipăi scaunele capitonate cu brocart, se opri în dreptul tablourilor prinse în cadre scumpe ca un anticar trecut prin pinacoteci competente. Când nu mai fu nimic de examinat în încăpere, pătrunse în vestibul, unde simți o amețeală uşoară pornind de la baza nasului. Se opri pentru o clipă, derutat de mesaj ca orice ipohondru atent la cea mai mică variație de metabolism. Curios să arunce o privire cărților din bibliotecă, deschise uşa, intră în birou. Un zumzet năucitor îl asaltă ca un roi de viespi, simți un vâjâit dezvoltat în urechi, un gol în stomac îi slăbi puterea memoriei şi, agățând în cădere veioza aprinsă de pe măsuța din stânga, se prăbuşi cu sensibilitatea terci pe podea. Ah!

Lavo auzi bufnitura, întrebă rezervată „s-a-ntâmplat ceva?” şi, cum nu primi niciun răspuns, merse să vadă cu ochii ei despre ce era vorba. În colțul ferestrei, aşezat într-

un fotoliu pe care nu-l mai văzuse, un soi de înger cenuşiu îşi pilea unghiile. Bezna biroului avea un aer dinamic, tăiată de lumina veiozei dramatizate lângă leşinat, înțepenit pe-o parte cu o mână întinsă în prelungirea capului şi covoraşul deşternut strâns sub genunchiul drept, într-o poziție neobişnuită chiar şi pentru asemenea împrejurări. După câteva zgâlțâieli, mai întâi abia susținute, agravate de lipsa reacției, mergând până la pălmuirea în diferite grade de elocvență pe ambii versanți ai feței, toate menținând în vigoare eşecul resuscitării, Lavo îl apucă de-o mână şi-l trase afară din încăpere. Mutarea fu inspirată, căci bărbatul îşi reveni. Se ridică cu greu, mai mult se târî spre fotoliu, în care se prăbuşit încovoiat de un scâncet. Cuprins de paloare, ochii mari, părul răvăşit:

— E pentru prima dată când mi se-ntâmplă una ca asta.

— Suferiți de anemie?

— Doar dacă mi-au ascuns doctorii... O privi cu luare-aminte: Lavonia?

Femeia încuviință. Bărbatul tremura din toate încheieturile. Totul părea mai cufundat în întuneric.

— Pot să-mi fac şi eu o idee despre ce s-a petrecut?

— Stați o clipă liniştit. Mă întorc imediat.

A dispărut 24 de secunde, s-a întors cu o tavă pe care se aflau o chisea cu dulceață de nuci, o farfurioară delicată, o linguriță de oneida, două pahare cu apă la gheață. Aşeză tava pe măsuță, luă loc în fotoliu.

— Bună dulceață, spuse Hubert fără să se atingă în ruptul capului de ea.

— Preparată de Karma. Dar poate ar trebui să vă fac un ceai...

— Trebuia să fie un pahar de whisky pe-aici.

— Am uitat sticla în birou.

Dispăru iar, 14 secunde de data asta, se întoarse cu remediul. Îngerul dispăruse cu tot cu fotoliu. Bărbatul bău şi se declară întremat.

— Acum sunteți mai predispus?

— Am vreo idee, parcă? Ce-mi amintesc este c-am constatat instantaneu huşchirea voinței. Pentru câteva clipe am uitat de ce mă aflu aici. Nici acum nu-mi dau seama prea bine. Ar trebui? Nici vorbă, e o prejudecată.

Îi turnă o porție zdravănă de whisky.

Bărbatul o bău cu sarcasm, relată:

— Azi-dimineață n-au mai găsit din Domul din Milano decât un munte de moloz... Am văzut imagini cu trecători ducând bucăți de frescă.

— Dacă vă cade bine, putem întrerupe colaborarea, fără nicio complicație.

Privea în gol, vorbea de unul singur:

— Dificil să descifrezi ceva scris, chiar dacă nu prea ermetic sau perisabil, pentru că puțini pot descâlci cu demnitate, adevărata provocare o pune opera nescrisă, orice amănunt devine decorativ şi orice stare, un recurs la o reacțiune de comun acord. Lipsa mea de leac este o constantă coborâtă prin lucarna unui unghi abstract. Posibilitățile sunt nelimitate din pricina sumedeniei de

factori imponderabili, cărora li se adaugă schimbul de reacții colaterale. Suferința coace noduli narativi, căutarea formează raze de lumină pe traiectoria cercului, frazele exprimă în diferite dozaje nereuşita cunoaşterii în jurul unor puncte de interes. Totul e cunoaştere. Chiar şi moartea. Schimb de informație.

Lavo intui nevoia să-l readucă în obiectivul cercetării:

— De când ne-am despărțit, ați mai aflat ceva nou?

— Am răsfoit şase romane respinse de consilierii editurii, la fel de proşti pe cât de îngâmfați. Poate de aceea mă aflu în starea asta de tulburare oripilată. Încercările sunt ridicole, dar dacă tata ar fi ceva mai inspirat şi ar solicita serviciul unui expert care să le stilizeze, să le asigure coerența, ar scoate din ele un roman postmodernist extraordinar. Unul se ține de transformarea mistică a omului simplu, altul urmăreşte călătoria unui poet cu mințile răvăşite în căutarea utilității pierdute a cuvintelor, al treilea dă seama de orbirea disperată a unei femei părăsite într-un puț de la marginea lumii, al patrulea ne face părtaşi la decăderea morală a intelectualului corupt de blestemul serviciilor secrete, al cincilea încearcă să delecteze pe cine apucă prin caricaturizarea lumii interlope de pe vremuri, în timp ce ultimul reprezintă un soi de stingere a artei poetice în imagini şi cuvinte. A, da, mi-am amintit ce-aveam de spus: înainte de-a-ndrăzni să-mi mai torn un pahar, am o rugăminte: vă rog să mă tutuiți din plin prin folosirea fără înconjur a apelativului onomastic.

— Hubert, acceptând ideea că soțul meu este în viață, unde l-aş putea găsi?

Bărbatul aruncă o privire spre camera auctorială, întoarse capul spre ea:

— La urma urmei, sunt fascinat de nonsensul c-aş putea fi util.

2. Suspectul este domnul M.

Fu trezit de o serie de zgomote bulucite în uşă. S-a dat jos din pat moleČ™it de gravitație, a deschis. Pe hol, cu reverul ridicat, ținând un ziar în mâna stângă, J. S. Andersen.

— Pot intra?

— Ce s-a-ntâmplat?

Detectivul se strecură pe lângă el şi spuse:

— Mulțumesc.

Se opri în mijlocul camerei, aruncă o privire dezaprobatoare patului aflat în neorânduială, se aşeză în fotoliu.

— Domnule A. E. N., o altă anchetă este în curs. Din nenorocire, n-am voie să dezvălui niciun amănunt, dacă nu vreau să fiu tras pe roată în plenul justiției, să-mi pierd cetățenia, maşina, soția, creditul bancar. După două clipe adăugă: slujba, dreptul la pensie, asigurarea medicală. Parcurge articolul de la pagina 8, te rog!

Îi întinse ultima ediție din *Uppsala Nya Tidning*. Andrei observă:

— E-n suedeză!

— Suedeza este limba oficială a Suediei. Potrivit Convenției de la Geneva asupra circulației limbilor de stat, situația nu se va schimba curând.

— Am nevoie de Maurice pentru a-nțelege.

— Coincidența face că şi noi. Întâmplarea potrivi să fi dispărut azi-noapte.

— Despre ce este vorba în articol?

— Uită-te la pagina 8.

Deschise ziarul. Prima fotografie reprezenta marele labirint din incinta grădinii de iarnă a Universității Uppsala. A doua, un cadavru proaspăt.

— Ce-i asta?

— Rămăşițele pământeşti ale profesorului asistent P. B., asasinat, în jurul orei... – smulse ziarul din mâna lui Andrei, aruncă o privire spre articol – două noaptea, în aceeaşi manieră ca şi profesorul A. A. După cum stă scris aici, se pare că ne aflăm în prezența unor crime înrudite.

— Aveți vreun suspect?

— Avem, dar nu l-am putut reține.

— Cine e?

— Nu ne putem pronunța.

— În ziar ce scrie?

— Suspectul este domnul M.

— Sunt şi eu suspect?

— Aşteptăm următoarea ediție. Oricum, puteți părăsi Suedia oricând. S-a ridicat. Domnule A. E. N., nu am voie să spun nici că mi-a părut bine, nici că regret că ne-am

cunoscut, atitudini care-ar trăda simpatia pentru una din taberele aflate în studiu.

A bătut din călcâie, s-a întors şi a dispărut prin uşa întredeschisă.

Asta a fost tot. Năucit de informaţie şi amuzat de intensitatea gravă a stupizeniei cu care fusese furnizată, Andrei făcu un duş, se îmbrăcă, îşi strânse lucrurile, coborî la recepţie, se interesă de Maurice, nu primi niciun răspuns concret, luă un taxi albastru, ajunse la gară, se sui într-un tren prin care bătea vântul şi dus a fost.

A. Scriem pentru că nu suntem în stare să facem nimic

Filosofie deja? Nu-i cam mult pentru o lume atât de ignară înainte de-a descoperi apa caldă şi săpunul cu clăbuci?

„Fado este locul în care n-ai vrut să fii şi locul pe care, fără să ştii că ai fost fericit acolo, l-ai părăsit, sfâşierea femeii seduse o singură noapte în căutarea bărbatului pe care-l dispreţuise, umblând despletită pe străzile mahalalei, plângându-şi durerea, mama ucisă, copilul abandonat, oraşul erotismului apocaliptic cu uliţi străbătute de vaetul femeilor ce se sting de dor pe treptele de piatră ale Catedralei, viaţa oferită înapoi de rugăciunea învăluită de nesiguranţă care izbăveşte de păcat, fascinaţia recluziunii lirice, pentru că trăieşti când suferi şi suferi când cânţi, pe drumul redempţiunii reversive, destinul în mâinile căruia te laşi purtat ca o frunză de vânt sub uraganul capricios al iubirii.”

De unde-ai pescuit rechizitoriul ăsta de broscoi?

Este o descriere clasică a fado-ului, care presupune în parametri precişi ceea ce i s-a întâmplat lui Alexandre Moura Da Silveira în acea seară.

Culturalizarea excesivă a acțiunilor noastre rătăceşte. După un punct, insuportabil. Existența omului poate fi rezumată la condițiile de bază: hrană, adăpost, posesie, dobândite prin violență şi actul dominării limitate.

Cum ar arăta lumea fără minciuna culturii?

Aşa cum este: urâtă. Dar fidelă.

Ai deplină dreptate: scriem pentru că nu suntem în stare să facem nimic folositor.

B. Racolarea lui Tagliavini

Una furtiva lagrima
negli occhi suoi spuntò:
Quelle festose giovani
invidiar sembrò.
Che più cercando io vo?

Muşchii feței tresar, micşorează ochii: nimic nu-l mişcă mai mult decât interpretarea lui Ferruccio Tagliavini. Dacă versurile nu s-ar potrivi atât de bine relației sale cu patria, i-ar veni greu să se desprindă de miracolul vocii. N-avea dubii: Tagliavini fusese cel mai mare artist dintre toți tenorii italieni ai ultimei jumătăți de secol. Mort în lipsuri materiale, amnezie, nepăsare şi cinism. Dac-ar fi ştiut la timp că sărăcise în asemenea decădere, l-ar fi căutat şi-n gaură de şarpe, l-ar fi ajutat din propriile fonduri. Ori l-ar fi

racolat drept agent extern al României, ca să-l poată trece pe nota de plată, cum fac atâția responsabili corupți cu prieteni transfugi, doar ca să le umple buzunarele din vistieria fără fund a patriei sărăcite. Ar fi fost o onoare. Poate chiar o datorie. O glorie pioasă.

În contrast cu umilința marelui artist, îşi aminteşte de raportul întocmit de-un subaltern, relatând o sindrofie pusă la cale de scursurile decadenței moderne. Agentul compilase procesul-verbal descriind petrecerea post-concertuală a unui cântăreț britanic de rock'n'roll, care-şi trimisese unul dintre cărăuşi să cumpere cocaină în valoare totală de 25.000 de dolari, pe care a expus-o pe masa cu mâncăruri şi băuturi, la discreția dezaxaților. Sticle de alcool golite pe nerăsuflate, hălci fripte înghițite cu hulpăvie morbidă, totul animalic, îngropat în zdrăngănelile unei muzici demente date la maximum, ca să ajute indigestiei. În jumătate de oră, invitații s-au torpilat ca muşcați de streche, au început să arunce hainele de pe ei, să danseze, să geamă şi să urle, pocnind cu gura plină de bale pe la colțuri, trăgând aere, delirând prin mijlocul încăperii ori dormind la o margine de canapea, vomând pe unde se întâmpla, dându-şi palme, cărăbănind pumni, râzând, plângând, smulgându-şi lațele maculate cu sosuri calde, 89 de indivizi numărați, o bestie a dezastrului colectiv pe fundalul unor zgomote asurzitoare de sub care nu puteai rosti un cuvânt şi maşini trecând în mare viteză pe sub balconul deschis al hotelului, fără să revolte pe nimeni, fără să provoace panică, ruşine, îngrijorare. Pentru

a nu-şi compromite misiunea, agentul nostru fu nevoit să mimeze o cuplare cu femeia de serviciu de la Ambasada U. R. S. S., pe care o cunoştea din cadrul şedinţelor informative ale lucrătorilor operativi din ţările frăţeşti, în pivniţa unui birt ţinut de-un redegist, dar până şi acolo fură nevoiţi la un moment dat să dea lovituri cu picioarele unui murdar lăţos care încerca să se bage între ei. Experienţa a fost atât de traumatizantă încât, la cerere, am fost nevoiţi să-l ademenim la vatră şi să-l retragem la Departamentul de Falsuri, punând capăt unei cariere pline de promisiuni. Iar geniile se stingeau în bălţi flegmatice... *Ordinea este fundamentul tuturor lucrurilor.* În lumea lor mai bună, poate!

Cum era a noastră, însă? O vreme trăise cu impresia că situaţia generală era stabilă, vedea feţe fericite pe stradă, bărbaţi cu pantaloni de tergal, femei în jerseuri de nailon. La o şedinţă cu activul de partid al Ministerului de Interne din toamna anului 1970 a aflat că lucrurile nu mergeau cum se credea. În circumstanţele în care compatrioţii se bucurau de o conducere fermă, după ce societatea fusese curăţată de duşmanii poporului, înconjuraţi de ţări vigilente şi-o mare apatică, o singură explicaţie rămânea în picioare: elemente ostile se infiltraseră în structurile aparatului economic, pervertind sarcinile trasate în punctele esenţiale. S-a înscris la cursurile Academiei de Ştiinţe Economice pentru a studia mecanismele funcţionării, aşa cum, tânăr fiind, se amesteca în bătăile de cartier pentru a-şi instrui combativitatea fizică. Timp de

zece ani conduse vaste operațiuni de arestare printre directori corupți de întreprinderi industriale, capitaliști clandestini învârtind afaceri de crâșmă mandatată, burghezi de alimentară vânzând pe sub mână de dragul profitului, popi tăinuitori de secrete cu însemnătate colectivă, studenți închinători la idoli occidentali și președinți de CAP care-și înălțaseră palate din truda țăranului care fura năuc de pe câmpuri ce mai apuca.

M'ama! Sí, m'ama, lo vedo. Lo vedo.
Un solo instante i palpiti
del suo bel cor sentir!
I miei sospir, confondere
per poco a' suoi sospir!
Cielo! Si può morir!

Îi place aproape ca un drog mirosul de cremă nemțească de ghete, pentru că-i evocă amintiri pe care nu le trăise, în perioada disciplinei supreme. Va ruga un fost coleg să-i mai trimită câteva cutii. Sătul de visele măririi naziste, totuși, un eșec de proporții, la fel de înveninat ca și prăbușirea zidului, înainte de culcare va aerisi până ce aerul tare al serii de decembrie îl va constrânge să aprindă gazele din soba de teracotă. Va mânca o bucată de brânză cu măsline și ceapă, va bea un pahar de vin roșu, apoi, la ora zece, se va culca.

Mecanismele economiei planificate se încăpățânau să nu funcționeze, în ciuda îndemnurilor partizanale și a

stângacelor descântece de presă. Infiltrarea era mai profundă decât bănuise. Conştient de gravitatea situației, ceru audiență la singurul om care-ar fi putut să decidă luarea măsurilor adecvate. În cadrul unei scurte întrevederi, secretarul-general, hotărât să elimine neajunsurile, îi dădu mână liberă „să facă totu'" pentru redresarea situației.

Printre ustensile de curățat şi cartuşe goale, zăreşte plicul. Apucă stiletul de argint primit cadou de la un şef de stat asiatic, îl desface, extrage peticul de hârtie cu mâna dreaptă, în timp ce cu stânga apucă perechea de ochelari din buzunarul de la piept. Pensia rămăsese la fel de mică, în timp ce prețurile continuau să crească fără noimă. Se întreba adesea cum se descurcau atâția pensionari cu drept de vot, de a căror soartă părea să nu se intereseze nimeni. Ce s-ar fi făcut mama lui, la 91 de ani, fără el? Societatea lor mai umană! Libertate, fraternitate, egalitate! Au pervertit totul.

2. Numele meu este J. S. A.

Sub lumina croşetată a becurilor cu vapori, oraş din cleştar şi plastic lucitor. Din cauza poleiului cu zgrunțuri, automobilele zdrăngăneau infernal. Temperatura coborâse la limita morții. Au luat un taxi până la sediul poliției. Forfota amorțită din jurul gării scădea pe măsură ce se distanțau. Opriră în fața comandamentului, de unde fură direcționați spre o cafenea aflată vizavi. Înaintau cu greu, din cauza frigului şi mai ales a vântului. Au intrat pe sub un jet de aer cald şi au deschis a doua pereche de uşi. O

boare fierbinte de vară-i lovi peste față. Au găsit loc la o masă lângă bar. O chelneriță îmbrăcată într-o rochie verde se apropie de ei şi-i întrebă în engleza de Hollywood ce-şi doresc. Nu doreau, practic, decât să-şi tragă răsuflarea după un drum atât de lung, înainte de-a avea un contact lucid cu detectivul suedez de origine norvegiană Johann Sebastian Andersen. Au comandat două pahare cu frappuccino, pentru că li se făcuse cald. Au privit o vreme prin geamul aburit vifornița de-afară, complet moleşiți. Un bărbat şaten s-a apropiat de ei şi, într-o engleză impecabilă cu accent scandinav, i-a atenționat:

— Permiteți-mi să mă introduc: numele meu este J. S. A., însărcinat cu investigația asasinării profesorului dublu A. Bănuiesc că dumneata trebuie să fii domnul A. E. N.. I-a întins mâna, a continuat: Domnule A. E. N., e mai bine să ne-ntâlnim aici, căci în biroul meu este o căldură de iad în sărbătoare. Cum nu vreau să mă întind la vorbă, problema se prezintă în felul următor: nu avem nici cea mai vagă idee de lucru ori pistă plauzibilă. De altfel, procedurile noastre interzic lansarea oricărui fel de prezumție înainte de a avea probe materiale care să ilustreze zdrobitor dedesubtul teoretic al investigației. Din acest motiv – şi aceasta este o destăinuire neoficială –, mai bine de o treime din crimele săvârşite în Suedia rămân neclarificate. Dacă în cel mult 28 de ani Parlamentul nu va lua măsuri, vom ajunge placa turnantă a crimei mondiale, căci, în lumina actualelor prevederi, orice suspect poate părăsi țara fără nicio piedică. Legislatorii noştri ar dori să eradicăm Crima în totalitate ca

parte a existenței umane civilizate, şi, în ideea că, atunci când nu vor mai avea loc fărădelegi, metodele de investigație vor deveni inutile, trebuie să ne pregătim de pe-acum pentru acele vremuri. Se ridică problema numărul unu: cum poți investiga o crimă în lipsa suspectului? Urmată de problema numărul doi: cum ar fi posibilă impunerea unui standard național când țara geme de emigranți scandinavi ca mine sau de alte naționalități, unii chiar fără niciuna, dar cu drept de vot în consiliile locale?

Maurice şi-a dres vocea şi i s-a adresat:

— În lipsa suspectului, ați putea ancheta anturajul victimei.

Ignorându-l, detectivul i-a răspuns lui Andrei:

— Munca ne este stânjenită de lipsa mijloacelor legale, dar nu ne putem plânge de absența inteligenței specifice. Cunoştințele profesorului au fost interogate încrucişat, de la rectorul Universității, K. L. P., şi fostul său asistent, B. P., până la rudele îndepărtate, cum ar fi sora sa vitregă din R., doamna M., sau fostul stareț al Mânăstirii S., unde profesorul era membru cotizant. Lucrările i-au fost analizate de-un grup de cercetători din domeniile religiei, filosofiei, psihologiei şi lingvisticii, cuprinse într-o sinteză exhaustivă pe calculatorul central din Stockholm. Rezultatele sunt, într-adevăr, surprinzătoare.

Maurice a întrebat cu detaşare:

— Ați putea împărtăşi cu noi roadele acestei munci ingenioase?

— Din păcate, domnule A. E. N., tot ce nu vă putem ascunde este că profesorul A. lucra la un text care, în opinia specialiştilor, ar fi urmat să revoluţioneze dacă nu ştiinţele umane în totalitate, atunci măcar psihologia religiei şi nervozitatea rasei, căci ar fi urmat să reiasă că suntem un fel de buboi cosmic sau chiar raţiunea căderii, desigur, pentru făpturile cu înclinaţii religioase. Rezultatul final al calculatorului este un număr impar, format din multe obiecte după virgulă. Personal, nu mă lezează cu nimic, deoarece eu nu-mi fac decât meseria plătită mediocru, dar nu-mi pot stăpâni admiraţia pentru universul gnoseologic al unui asemenea savant, prematur omorât.

Maurice interveni:

— A intrat ultima teorie a strălucitului savant în posesia stimatei poliţii suedeze?

— Domnule A. E. N., nici nu pot zice da, căci aş încălca prevederile protocolare ale ancheturizării locale, nici nu pot spune nu, căci, ca persoană oficială, nu am voie să vehiculez neadevăruri fără ordinul scris al unui judecător. Mai multe amănunte aţi putea obţine probabil de la B. P., înregistrat într-un program de protecţie federală la locul de muncă. Prezentaţi această carte de vizită la secretariatul Universităţii. Până ne-om mai vedea, dacă ocazia vreunei alte crime ne-o va permite, domnule A. E. N, vă urez numai bine! Dar ce loc mai bun pentru un criminal decât în haina unuia care-l caută!

Detectivul J. S. Andersen i-a strâns mâna, s-a răsucit milităreşte pe călcâie, şi-a ridicat gulerul de la haină şi a traversat strada zgribulit, după care a intrat în sediul poliției din Uppsala, neonorându-l pe Maurice nici măcar cu aluzia unei priviri. Rămaşi singuri, acesta răbufni:

— Este cel mai ciudat specimen de idiot din câte am întâlnit vreodată care foloseşte obiceiul rozicrucienilor de-a rosti inițialele în locul numelor şi cretinismul ca metodă de lucru.

— Ai mai întâlnit, deci, aşa ceva?

— Slavă Domnului, nu!

3. Îngeri pe fâşia cuantică

În urmă cu un număr neprecizat de zile, mă aflam la umbra unei terase liniştite din zona acestei imagini a oraşului, în vecinătatea azilului de alienați. Se derula ora caldă a începutului îndepărtării vesperale, oamenii şi orătăniile se trezeau din somnul după-amiezii, în zumzetul traficului din afara razei şi al câtorva gâze bâzâind pe sub soarele campestru. Răsfoiam cu mintea îmbarcată spre alte continente o ediție veche (1974) a *Cabalei* lui Scholem. O zi de care nu mai doreşti să te desprinzi, sub puterea atitudinii că eternitatea poate fi găsită în cartierul învecinat, iar seara eşti răpus de nostalgia trecerii ei abia observate prin lume. Începusem să amorțesc de atâta contemplare. Pe terasă îşi făcu apariția un bărbat de statură medie, uscățiv la chip, cu părul alb ca neaua, prins într-o coadă lungă sub o pălărie cu boruri late. Fără nicio introducere, se aşeză la masa mea, deşi toate celelalte erau

goale. Dacă n-ar fi avut ochii negri ca smoala, aş fi putut crede că-i un prieten preschimbat de-mbătrânire.

„După tema lecturii”, intră el în subiect, „am convingerea că nu te va irita pentru o vreme compania unui fost ziarist”.

Ciudat ce stranietate formează doi ochi negri luând locul unor ochi albaştri. L-am întrebat dacă doreČ™te ceva.

„O bere rece şi-un pumn de-alune turceşti.” Scoase din buzunarul de la piept o țigară de foi cubaneză, pe care-o aprinse cu aerul unui şcolar fugit de la ore.

Nu ştiu cât timp să fi trecut, dar liniştea ne țiuia în urechi pe aripioarele unui roi de gâze adormite, în timp ce stingerea crepusculară lucra cu lentoare în spatele orizontului. La un moment dat, dinspre pădurea de pe deal coborî o cireadă de vaci mânată de un copil încălțat cu opinci. Bărbatul trase aer în piept, ca şi cum asta aştepta, făcu un gest circular cu trabucul, concepu un pătrat cu degetele mari şi arătătoarele, prin care privi:

„Geografic vorbind, suntem în acelaşi loc îngust de trecere în care ne aflam acum cinci minute, de fapt, nici nu ne-am mişcat, dar dacă, în dimensiunea mnemotică a lucrurilor, cadrezi restul posturii, ne-am întors cu două sute de ani în urmă, cel puțin pentru câteva clipe.”

În seara aceea, o tăcere magică plutea prin aburii abia intuiți ai periferiei, ca şi cum spiritul altei lumi rătăcea peste arbori şi curți căutând un loc de popas fără să ne tulbure. De teama de a nu risipi aroma tăcutei poezii, vorbeam în şoaptă:

„Dacă acest moment este un semn al perfecțiunii, ce trebuie să facem pentru a nu fi alungați de-aici?”

Bărbatul, fără să-şi desprindă privirea din perspectiva uliței, rosti:

„Dacă nu eşti convins că aceasta este suma unor convenții culturale, încearcă să intri în rezonanță cu ceea ce vezi...”

Ştiam că are dreptate, dar simțeam penibilă atâta intimitate fără nicio pregătire. „Pari în granița puterilor creatoare, cum de nu mai funcționezi ca ziarist?”

„Nu mai funcționez ca multe. Practic, îmi place să cred că nu mai sunt nimic, ceea ce constituie un ideal pe urmele căruia am rătăcit fără să ştiu toată viața.”

Din cealaltă parte a terasei se apropiau doi bărbați în halate albe.

„Aduci foarte bine cu un prieten de demult. Vrei să-mi dezvălui numele tău?”

„Vrei să spui că nu m-ai recunoscut?”

„Dacă vii de departe, e posibil ca trecutul să te rejecteze...”

Zâmbi, făcu un gest ca şi cum n-avea nicio problemă să se încline la poalele fatalității indiferent ce i-ar fi turnat în cap şi dispăru în aerul clar.

După puțin, se făcu noapte. Abia atunci am realizat că străinul cu care schimbasem câteva cuvinte fusese Ran.

În clipa aceea, şi apusul lor deveni aprins, bărbatul fu învăluit de o ceață fină, care-l luă şi-l duse departe de ochii

ei, de concepția, de fantasmele care-o otrăveau fără contenire.

2. Celălalt oraș

Odată pornit, profesorul din trecutul frizerului nu mai putea fi tras pe margine:

„Orașul capturează chintesența civilizației terestre. Chiar dacă formele în care se înfățișează capătă tendințe infinite, numai suma lor este relevantă. Întruparea urbană este un proces care nu poate fi înțeles decât ca rod al exprimării numerice, astfel că orașul este cea mai puțin imperfectă analogie a Divinității, nu numai pentru că poate cuprinde simultan numărul celor mai multe ipostaze contradictorii ale atributelor sale, dar și pentru că, unificând ereziile care-l străbat, ajunge el însuși o ipostază, plasată într-un raport de continuă tensiune prin răsturnare față de forma Ierusalimului celest.

Faptul că puținătatea informațiilor despre formarea citadelelor sunt lipsite de claritate, nebuloasă îndatorată neajunsului că fondatorii n-au avut nici cel mai mic simț al concluziei, nu este un obstacol major decât pentru mințile sufocate de ceea ce rămâne, nu de ceea ce-a fost. Vom lua ca punct de impuls răsăritul primei zile, distinsă printr-o extravaganță a destinului drept mobil al unei înșiruiri interminabile declanșate de nimic, când o iscoadă ageră dă târcoale în căutarea unui loc de repaus pentru ceata venind din urmă, uitându-se după o câmpie cu ierburi zvelte și ape curate în spatele unei păduri favorabile. Câteva zile mai târziu, la marginea lizierei se ivește falanga războinicilor, în

virtutea codului nescris al hierofaniei de luare în posesie, urmată de căruțele cu femei, animale şi copii. Nici nu sunt mulți, nici n-au de gând să se statornicească, dar consensul oboselii a atins nivelul în care răgazul se arată cea mai plauzibilă necesitate.

Pentru câteva săptămâni, cu zilele petrecute în cavalcade străbătând câmpia până dincolo de orizontul deschis din spatele colinelor, vânând bizoni cu lancea ori pescuind în apa limpede a lacului care cândva se va numi Ciric, petrecând seri lungi adunați în jurul focului, ascultând depănarea culegerii orale din vechime, purtată din generație în generație până în adâncul ultimei despărțiri de Dumnezeu, şi, cu toate că frigul de dimineață acoperă de-acum iarba cu rouă înghețată iar coama copacilor devine tot mai irascibilă, nu sunt conştienți că magia locului se strânge ca un laț în jurul lor, cu scopul de a nu-i mai lăsa să plece, precum caliciul florii colectând polenul. N-au mai plecat.

După origine a urmat tratarea. Secole s-au scurs după secole şi anii au devenit zile şi nopți în care călători fără nicio motivație, proscrişi hăituiți de urmăritori nevăzuți, aventurieri siliți de plictiseală, indivizi mânați de împuterniciri străine, irelevante pentru justiția locului, continuau să se adauge celor dintâi, alcătuind piesă cu piesă un monstru terestru înmulțit de prigoane, împuținat de molime, cizelat de religii, întărit de războaie, pervertit de invazii, mereu îmbătrânind, uneori agonizând, aproape murind şi revenind de nicăieri, decăzând abisal şi înflorind

odată cu vegetația regenerată prin anotimpuri, copulări și sezoane ploiase. Răscruce de așezare-n pustiu, pretext de schimb între convoaie de neguțători osteniți, hoți cutremurați de friguri, întreprinzători pe linia instinctului, soți înstăriți cu neveste răpuse de ftizie, artiști versați în mania repetării sporiră fluxul propășirii.

Odată ce dezvoltarea trupească a ofensat cote considerabile, echilibrul psihic, trăgându-și mecanica din tragedii colective și drame individuale, fu influențat de fobiile unui domnitor care, îngrozit de iminența invaziei otomane, porunci săparea unui tunel din abruptișul tainic al pivniței sale, pe unde, în caz de atac, să poată scăpa cu viață, ibovnică și avut. Modelul de vitejie a fost urmat în grabă de vasali, care s-au îngrijit ca sub conacele lor să fie zidite încăperi cu ieșiri secrete ce corespondau cu subteranele suveranului, contribuind la formarea unei rețele a lașității presărate cu hrube, trape și răspântii, o muncă titanică și deloc virtuoasă, întinsă pe-o perioadă de două sute de ani, care, deși fără nicio punere în evidență sub aspectul invadatorilor, care întârziau să apară, și-a dovedit folosința ca exploatare a mâinii de lucru profitabile de robi veniți din India și sălaș al subconștientului infracțional, în care-a fost parțial exilată moștenirea lui Cain când vlaga legii dădea semne de nevolnicie.

Încâlciturile subterane au fost asaltate de copii vagabonzi, spărgători luați în atenție, evadați, dezertori, polițiști deghizați în ambele campamente, spioni bilingvi, bețivi iubitori de poezie, muribunzi fără leac pe saltele,

autori nepublicați, cartofori cu reumatism, zurbagii alungați de neveste, cămătari căiți în bancrute calpe, formând o lume în continuă comunicare cu cea de sus, mai ales în zilele toride ale verii, prin aburi încărcați de mirosuri grele prin guri de canalizare, unindu-şi mizeria cavernoasă cu miasma putredă a Bahluiului şi a periferiilor zoiofere, a rănilor căpătate de haitele de şobolani în luptele supremației pe munți de resturi, a carcaselor canine umflate de ploi cărând praf roşu din văile Jijiei, a mâncărurilor arse prin geamuri deschise, duhoarea de fier încins a şinelor de tramvai, transpirația iute a muncitorilor din cartierul industrial, dinții stricați ai bătrânilor abuzați de alcool din Târgu Cucului, vechile duşumele de dugheană întunecoasă în care motorina s-a impregnat cu mirosul uleiului rânced, sticlele de băuturi spirtoase sparte pe caldarâmul tocit din preajma borfăiturilor de la marginea legalității din Bularga, duhneala țigărilor proaste amestecată cu pestilențele parfumului ieftin al frizeriilor insalubre din cartierele de jos, a nămolurilor sulfuroase expuse cu lascivitate de Băile Purcica, tonele de metal ruginit şi lemn putred din podurile de peste pârâul ilicit ca o prostituată cazonă, pământul reavăn al gropilor săpate în cimitir împletit cu mirosul lumânărilor aprinse la căpătâiul morților în biserici prost aerisite.

Când toate aceste duhuri mefitice îşi pierd convingerea şi se retrag, pentru o vreme, în derularea nebuniei ciclice a tot ce ține-n loc dezvoltarea umană, responsabilitatea olfactivă a oraşului este preluată de mirosul borşului de

conopidă de pe strada Călăraşi, al pâinii aburinde de pe pervazul cuptorului de pe Țuțora, aroma cozonacilor plutind peste copacii în floare în ajunul Paştelui de Mai, mirosul portocalelor din Decembrie atârnând în ramuri uscate de brad, mireasma teilor de pe Ştefan cel Mare, iasomia şi regina nopții din vechiul Tătăraşi, trandafirii de pe Bulevardul Cantemir, narcisele al căror polen îmbătător este cărat în fiecare primăvară de albinele de pe Moara de Vânt, castanii din fața frizeriei, crinii de pe strada Eternitate, mirosul crud de iod al nucilor verzi de pe Sfinții Apostoli, boarea butoaielor cu măsline, telemea şi hamsii din vechiul magazin de lângă gară, simfonia rurală a căruțelor venind toamna la oraş, amestecând sudoarea dulce a cailor cu mirosul paielor uscate şi al strugurilor proaspăt tăiați de pe curpen, al mahalalelor adumbrite de instinctul zacuştei de Octombrie ori al ardeilor captivați de oțet, al cazanelor de fructe puse la fiert pentru dulcețurile de vară, al fumului delicat urcând din afumătorile cu cârnați de porc de dinaintea Crăciunului, al cafelei la nisip făcută de bătrânul Ierhan Păcătosu' din Târguşor ori de Kufuru Joujou de la Cafeneaua Veche, sub cireşii cu floarea amară pierdută în mirosul cartofilor prăjiți în untură, mai la vale, pe Sărărie, al straturilor de usturoi plantate de gospodarii din Țicău, al aromelor grele din dormitoarele caselor din preajma Podului de Fier, pe şifonierele cărora zac pere pergamute, mere Wagner şi gutui în proces, parfumul fin al doamnelor din sala Filarmonicii ori balsamul pastelat al decorurilor Teatrului

Național, apartamentele cu pereții proaspăt văruiți, parchetul dat cu ceară din blocurile noi de pe strada Națională, tulburătorul miros de brad şi mere coapte în soba de teracotă a vilelor dinspre Breazu din seara zilei de Ajun, mireasma discretă a omătului rece al iernilor fără clinchetul umorului de odinioară asigurat de actori acum decedați.

Geometria haotică a suprafeței oglindeşte într-o inscripție de placă funerară întâmplările care-au creat labirintul încifrat al căilor de acces dintr-un loc în altul, căci fiecare stradă, arteră şi fundac au avut un act de pricină să renunțe la tendința naturală de-a se extinde în linie dreaptă: locul crimelor comise pe maidane ocolite de constructori, porțiuni bântuite de spaime infailibile, sinucideri care au trasat contorsionări în superstiții, surpări de maluri, interdicții abuzive, ambițiile şi prostia edililor, momente de inspirație sau moşteniri neaşteptate, ezitări de cadastru, renunțări şi răzgândiri, făcând ca fiecare uliță să se fi născut ca semn al hazardului legat de arbitrarul petrecerilor din jur, formând o hartă a pornirilor fiecărui individ cu comportament deviant adunate în cifre care au dus la transformarea ulițelor în străzi ca rod al dezvoltării infracționale, iar acestea ca bulevarde în urma revărsării unor valuri demografice şi mai mari în megalomania mărimilor efemere, înşiruind clădiri înălțate cu osteneală şi jertfă, ca să fie măcelărite de nepăsare ori doar inepție civică, agonizând în putrefacție de moloz scormonit de rozătoare, scânduri surprinse de epidemia

putrezirii, resturi de tablă din înşelăciuni metalurgice, cari harnici de cărămizi, ruginituri pretențioase, dispărând în noianul noilor clădiri ori al terenurilor virane, spiritualizându-se, supraviețuind prin migrarea esențelor materiale în conştiința lăsată moştenire de geniile care l-au cutreierat cu exagerările codului genetic, visele îndrăgostiților întipărite în tencuiala zidurilor precum mantaua otrăvită a lui Heracle, plânsul orfanilor întinzând mâinile către femei trecătoare, gemetele mamelor care şi-au pierdut fiii în războaie sau bătăi la localul din colț, regretele celor ce s-au despărțit, meditații asupra tristeții, dorul împletit în fumul nevăzut al celulelor de penitenciar, urletele disperaților înaintea cinei cu medicamente la spitalul de nebuni, melancolia constantă a poeților moldoveni doborâți de patimi private de remediu, melancolie, podagră şi suicid, râsetele rămase fără acompaniament ale bătăilor cu perne ale boierilor cărturari din Casa Pogor, zgomotul pământului aruncat peste sicrie necăjite, linişte sălilor de studiu ale Bibliotecii Universitare din timpul sesiunilor de examene, hărmălaia jocurilor de dimineață de la grădinița de pe strada Paşcanu, cântecele de nuntă din mahalaua Păcureț, terminate în decepție şi abandon, vânătăi şi plânset de copil, legendele sale de oraş grandios şi cultural perpetuate în ziare periferice până la căderea în afazie, până la anularea spiritului de lumină şi ocultarea în catacombele stătute ale spaimei gestând la răscrucea dintre hoardele sălbatice ale Estului şi decadența pompoasă a Occidentului, despicând

în adâncime schizofrenia adunăturii heteroclite care ne-am mulțumit cu stupidă mândrie să fim, nu lasă în urmă decât gustul deşertăciunii istorice bolborosind prin guri de hazna şi chepenguri de biserică, dansuri disperate de fericire, imolări, zvârcoliri, redempțiuni ratate, opere trimise în repudiu, ură, iubire, decepție, tăişuri de topor, abjurări generalizate şi împliniri în care nu credea nimeni, căci din toate aceste conjuncturi şi consecințe, declanşate de primitiva intuiție a unei iscoade ignorante, putea să nu se fi întâmplat nimic, decât o imensă hemoragie florală atacată de fungusuri în prag de primăvară şi câte un incendiu forestier la fiecare sută de ani.

Din solemnitatea secolelor n-au supraviețuit decât câteva rânduri de ruine îngropate sub valurile prostului gust dictatorial, mârlănimea adusă din cătune alcoolizate ca brațe de muncă, golănia barbară a studenților străini, mai nocivi decât străbunii lor, de spaima invaziei cărora săpau subterane vitejii domnitori, teroarea dirijată de partid prin armatele Miliției Populare şi a Securității Statului, distrugerea fibrei naționale niciodată atât de pure cum o cântau propagandiştii fără dare de istorie, uciderea oricărei speranțe de redresare, concubinajul imoralității cu criminalitatea recuperată prin ariile turnătoriei, demențele temporale incurabile, despletirea odgoanelor de corectitudine biblică ori măcar filosofică, dar oricât de slabe ar fi puterile noastre profetice, oricât de intoxicat specificul idealurilor cândva întrezărite, puse pe masa de batjocură a autopsiei lirice, atâta lucru sunt în stare să disting: într-o

dimineață de-nceput de Aprilie, sufletul oraşului va ieşi iar la suprafață, năucit de lumina soarelui, dezorientat de orbia lumii, bătrân şi ezitant, timorat, slăbit, abia târându-se dintr-un cartier în altul, pornind dinspre periferii, ca pentru a-şi adulmeca propriile urme, amintindu-şi, luându-şi rămas bun prin trecerea în revistă a inventarului rănilor deschise şi al cicatricilor uitate, îndreptându-se spre finala lui paradă în strălucire, cea de dincolo de-ntotdeauna, traversând bulevarde şi uliți din ce în ce mai tânăr, cu muşchii reliefați de unsoarea istoriei, până şi nemernicia noastră poartă un nume, cu oprire în Piața Unirii, atrăgând inima populației după el, topită cu răsuflarea tăiată, căci, oricât de mult aş încerca să-mi reprim visul, într-o zi va apărea un artist de geniu care să-i invoce taina eliberatoare, să-l elibereze din somnul morții, să înduplece roiul nepăsător al uitării pentru a repune lucrurile la locul lor dintâi, aşa cum urnele funerare şi raclele înghețării stau ordonate în vastul cimitir al strămutării de-aici în cealaltă parte. Dacă există dreptate, dacă răul poate obosi, dacă sfera frânturilor de ipostază va începe să iradieze, dacă muzica astrelor şi geometria înălțimilor se vor împăca spre acelaşi deznodământ, cu adevărat îți spun că toți cei care-au trăit şi s-au bucurat, au suferit şi-au murit, au plâns şi-au râs între zidurile acestui labirint blestemat vor reveni serbând marea bucurie a simultaneității eterne...

Oricât de straniu ar suna, pentru venirea acelei zile nu încetez o clipă să mă rog!

Z. Psihanaliza transfugului melancolic

Comisarul i-a întins un ziar cu urme de mâncare pe el, împăturit în jurul unui articol încadrat de un chenar nervos trasat cu creionul.

— Citeşte, i-a spus.

— Ce-i asta?

— Un articol apărut săptămâna trecută în Diorama. Discutăm după aceea.

Femeia luă ziarul, afişă o grimasă dezgustată, scoase o pereche de ochelari de vedere cu rama de aur din poşeta de piele roşie, începu să parcurgă:

Culpa tatălui

„La vremea tinereții, când lipsa consecințelor te face mândru de suma nepăsărilor, revolta formală împotriva traiectoriilor, faptele considerate abominabile, distrugerea consemnului universal pe care nimeni nu dă doi bani se datorează unei absențe care poate lua diferite chipuri. Ignoranța asigură constanța biologică a viermelui. Existența oscilează între polii sinuciderii ca exercițiu al ratării şi cel al rezistenței prin adaptare la elanul îngrădirii. Trebuie să treacă mult timp ca să-ți dai seama – şi încă şi mai mult ca să admiți – câtă eroare cuprinde osificarea în propria parabolă de individ căruia îi este suficient cât cunoaşte, care crede că a făcut tot ce era necesar pentru a se accepta în blazarea momentului, pentru care niciun păcat nu cântăreşte mai mult decât altul şi nicio

redempțiune nu mai pare nemeritată. Ființa se plasează în afara vârstei.

Dacă afecțiunile spirituale pot avea urmări în eternitate, carnea este trecătoare precum frumusețea şi la fel de chinuitoare ca iubirea într-un azil în care adevărul comun este supus comunicării imposibile. Pospaiul de inteligență nativă se îneacă sub torentele gunoiului alimentat de trivialitatea semenilor pe care-i vezi, la fel de idioți, la fel de mărunți în milioane de exemplare colcăind la fiecare etaj al stabilimentului. Procesul conexiunii dintre noțiuni generale şi cel dintre cuvinte se anchilozează, nu mai este capabil să evoce, muşchii îşi pierd tonusul, mişcările devin automatisme, în raport cu desensibilizarea emotivă, motivația erotică se stinge-n lumina trenului îndepărtându-se-n beznă. Sâmburii defectului care-şi etalară promisiunea la 20 de ani devin ramuri ale viciului aşa cum cuta subțire din jurul gurii s-a metamorfozat în ridul amar de dinaintea morții. Înfățişarea se suprapune peste cea a unui cronofag decrepit; în cel mai bun caz, pentru reproducerea clasei pe care-ai detestat-o în cadrul speciei tatălui, din care n-ai îndrăznit, în ciuda protestelor, să ieşi niciodată.

Ai fost sfătuit să devii bun şi cuminte. Să mergi pe poteci bătute, să-ți cultivi laşitatea şi apetența la imoralitatea existentă. Când lumea se sufocă în rău, virtutea individuală este echivalentul sinuciderii; îndepărtarea cauzei, extincția speciei. Cum să nu se amplifice neînțelegerile inerente dintre dătătorii de viață şi urmaşii lor într-o detestare naturală, când cei din urmă îşi

intuiesc neputința în schimonoselile celor dintâi, iar aceştia-şi întrezăresc prăbuşirea în neputința tocmai a desprinderii? Generație după generație, morman lângă morman, oase îngrămădite sub ziduri, victimelor războiului dus între ipostazele aceleeaşi biografii nu le mai rămâne decât vigoarea antebrațului în căutarea cuțitului. Din spate se aude zumzetul hodorogit al motorului distrugerii, pe care l-am ridicat în slăvi şi perfecționat în sânge, patinând în clisa nimicniciei mereu duse, om cu om, pod peste pod, mai departe, până-n inima eliberatoarei noastre apostazii."

Lăsă ziarul din mână, îşi scoase ochelarii de pe nas, îi întoarse în poşetă, îl privi cu un aer de ofuscată superioritate, se interesă:

— Şi de ce ar fi atât de important acest articol, din care sub 10% din cititori să fi înțeles ceva?

— Prima la mână: e scris altfel. Nu pot să explic, că nu-s filolog. Are un ton tăios şi chiar dacă nu pricepi cu uşurință îți dai seama că nu e de bine. A doua: prin intriga măruntă a faptului că nu ştim cu certitudine cine l-a scris. Ştim c-a fost trimis prin poşta electronică de la New York, de la un computer a cărui identitate aşteaptă să fie stabilită, semnat Radu Mareş, cum a şi apărut, dar din verificările noastre reiese că un asemenea personaj nu există.

— Există acum...

— Cred că-i un nume contrafăcut.

— Deocamdată, singurul cap de acuzare ar fi caracterul ludic al unui corespondent anonim. Cât de grav poate fi?

— Nu ştiu exact, dar putem risca?

— O să vedem dacă şi cum vom putea fi de folos.

B. Începutul unei cariere strălucite

Giuseppe Di Stefano înalță *Non piangere, Liu* spre un cer surd. Muzica îl abate. Începutul senilității, de asemenea. Din larga armată de asupritori cunoscuți, demascați, aruncați în boxă, n-a existat unul care să regrete. De ce-ar fi el? E de-ajuns să le priveşti fețele alcoolizate, răcnitori, săltăreți, invidioşi, malefici, ca să-ți dai seama de natura ridicolului. Le-au fost eşalonate timpul şi spațiul pentru a nu se rătăci, au devenit tot mai nebuni. Zilele li s-au împuținat. Cum pot fi eu socotit rău, creație a sistemului, şi ei buni, dacă n-au fost capabili să se revolte împotriva lui? Nu m-a făcut supunerea mea puternic, iar pe dânşii, orbirea, nişte sclavi? Erasm din Rotterdam spunea că, dacă are de ales, mintea omului este înclinată spre minciună. Pentru Horațiu, cine-şi minte tatăl n-are nicio ezitare în a-i minți pe cei din jur. Va îndrăzni, oare, cel ce-i minte pe toți să fie sincer cu un conducător aspru? În lipsa minciunii, a crimei, a interdicției ca intemperie generală, existența omului ar fi fără sens. Dacă un decret ar interzice fiilor pământului minciuna, după o clipă de groază, ei ar înceta să existe. Adevărul este tăişul sfârşitului, denaturarea, cărămida existenței. Când teroarea se risipeşte, structurile s-au prăbuşit. În spatele tablourilor alegorice nu se aflau decât ziduri. Popor de noroi, gardieni de mucava.

Nu poate preciza când începuse aventura vieții lui, i se părea vulgar s-o lege de amintirea unei brutalități, dar memoria nu-i îngăduie nimic altceva, cu elucidarea că nu

era decât un simplu soldat pe câmpul de luptă cu destinul comandat de un ofițer la fel de lipsit de viziune ca şi el. Un soldat ascultă de ordine, prea puțin i se poate imputa (că e un bun executant?), reacționează în consensul deprinderilor dobândite, evidențiat prin spirit de inițiativă. Străbătea pădurea din nord-estul oraşului cu locotenentul Muşat şi soldatul Cureliuc, când s-au trezit încercuiți de-un grup de legionari din bandele maiorului Caragea. Trecuse de miezul nopții, dar natura patriei era cu ei: luna lumina ca un far activat de generator cele două poteci care se intersectau în căuşul unei ridicături de unde dominau peisajul siluetele a trei bărbați. Locotenentul se opri, ridică mâna dreaptă, avertiză:

„Stați în loc! Actele la control!”

Derulase amintirea acelei nopți din atâtea unghiuri, încât şlefuise fiecare detaliu până la luciu şi recuperase geometria cronologică în limita certitudinii. Unul dintre partizani făcuse doi paşi laterali, ca să se ascundă în spatele unui copac. Locotenentul, cu o voce panicată, i-a somat din nou, ridicând adrenalina şi nivelul urgenței în sângele nostru pal. Am deschis focul, pentru a-i lua prin surprindere. Au ripostat. M-am aruncat la pământ şi am tras până mi-am golit încărcătorul. În dreapta, la doi metri, locotenentul se prăvăli acoperit de văicăreli.

Nu ştiu cât a durat. Nu mai împuşca nimeni. Li se terminase muniția, dar atunci n-aveam de unde să ştiu. Din vârful colinei răzbăteau tânguieli. M-am rostologit într-o parte şi, odată ajuns în umbra copacilor, am ocolit

poiana, luându-i prin surprindere. Doi erau morți, al treilea abia mai mişca. Tânăr şi feroce, mă privea intens, cu capul pe spate, ca şi cum vroia să pronunțe. Ce-ar fi putut? Rechizitoriul zăcea alături de el. M-am apropiat. Gemu. L-am eliberat din ghearele consecințelor.

S'ella sospira, sospiro anch'io;
È mia quell'ira, quel pianto è mio;
E non ho bene, s'ella non l'ha.

Dacă viața încă respiră, viu sunt şi eu. Mânia e cheia de boltă, bocetul, credința. Nu mai fac mult sens. O fire decentă. Context, loialitate... frică, poate?

Pune puşca pe birou şi face câțiva paşi prin încăpere, să se dezmorțească. Nu-şi reproşează nimic, pentru simplul fapt că nu are ce. Oricine, în condițiile de-atunci, politice, umane şi militare, ar fi procedat asemenea. Cum ar putea gestul lui să fie considerat crimă? În lumina căror legi? Legitima apărare a țării se încadrează în normele eroismului trasat de Homer, nu ale infracționalității descifrate de Freud... Ridică arma, se uită prin țeava golită spre lumină, apoi ia o bucată de pluş de pe birou, începe s-o lustruiască. Foloseşte mişcări ample, fără grabă, fără pasiune. Ritmul interior îl urmează pe cel al muzicii. Omul modern se chinuie o viață întreagă de privațiuni pentru a împlini cu metodă şi răbdare măcar latura minoră a unui traseu oarecare.

Pentru spiritul de inițiativă, pentru însuşirile combative, pentru curajul manifestat în noaptea aceea, a fost citat pe ordinul de zi al Departamentului Securității Statului, a fost decorat şi i s-a facilitat posibilitatea de-a urma şcoala de ofițeri de la Grădiştea. Cu intuiția celui care nu mai putea da înapoi, ştia că era şansa pe care nu trebuia s-o piardă. Viața celor morți fusese consumată. A lui, glorioasă ori infectă, îi stătea înainte.

Pentru că războiul derulat cu hoardele de trădători interni fusese încheiat în timp ce el îşi definitiva studiile, după ce şi-a luat în primire postul la Inspectoratul din Cluj, şi-a concentrat atenția asupra camuflajului social. Inamicii cu adevărat periculoşi sunt cei care reuşesc să ia cât mai fidel aspectul celor cu care se confruntă. Cum i-ar putea depista?

Umbla ponosit printre ei, cu un aer de tâmpă familiaritate, ca să nu alerteze. Nu informațiile îl interesau, nu genul acela de informație pusă pe tavă de sursele lor nenumărate, otrăvindu-i, sufocându-i, copleşindu-i cu milioane, miliarde, trilioane de cuvinte care nu aduceau nicio limpezire, decât menținerea senzației de panică difuză, descrierea colectivă făcută de pacienții unui azil psihiatric poporului pe care erau plătiți să-l apere, ci esența existenței în teroare, deghizată în malnutriție şi hipotermie (surprinzător, până şi-acum evita silaba *frig*), masa critică a umilinței revoltate. Constată că pragul fusese trecut. Sindromul Stockholm aplicat unei întregi națiuni. Cum să-ți fie milă? Nu l-ar fi sfâşiat în dinți a doua zi să afle c-ar fi

intenționat să se lepede de cauză, să-l trădeze pe Tătuc, să evacueze căcănăraia, să devină ceea ce numărătorii de umbre consideră a fi om? Nu-l va descifra nimeni. Nici n-are nevoie.

D. Repatriere la casa de nebuni

Portarul l-a încurajat să intre în cabină, l-a ajutat să-și depună valizele lângă birou, l-a legitimat.

— Aveți pașaport american...

— Excelentă observație.

— Veniți direct de la gară?

— Aeroport...

— Aveți probleme cu sănătatea?

— Mă simt mai bine ca oricând.

— Cu ce treburi, atunci?

— Am o întrevedere cu profesorul Schneiderman la ora 11. Nu v-a anunțat?

— Vagamente, a spus că-l va căuta cineva, fără să precizeze persoana, cauza, rezoluția ori prestanța. În niciun caz nu se putea ticlui c-ar fi vorba de-un turist american cu păr lung, ochelari de soare sport și pălărie albă.

— În ciuda reușitei descrieri, nu sunt decât „un turist român”. M-am născut aici.

— La spitalul de nebuni?

— În oraș.

— Nu e nicio diferență. Lăsați bagajele în colțul ăla, că nu puteți intra cu ele decât în calitate de internat cu parafă. La capătul aleii veți da de urma unei clădiri vechi; în holul de la intrare veți fi întâmpinat de-o domnișoară

îmbrăcată strâns care vă va conduce la cabinetul domnului profesor. Dacă va fi necesar, voi trimite un nebun cu calabalâcul.

— Te exprimi destul de coerent pentru un simplu portar.

— Mulțumesc de compliment, am absolvit facultatea de chimie, n-am găsit altceva. Echilibrul natural a impus ca inculții şi tâmpiții să ajungă oameni de afaceri, politicieni, dregători, măgari.

O luă la deal, pe drumul şerpuit între două şiruri vaporoase de castani. La jumătatea distanței trebui să ocolească o piramidă ridicată din pietre de granit, nu mai mari decât o minge de tenis, nu mai înaltă decât un stat de om, contrastând desăvârşit cu ordinea de grădină englezească a ansamblului.

*

— De ce-ar trebui să internăm pe cineva care n-a fost diagnosticat cu probleme nervoase grave?

— Motivele capătă sens prin număr, nu prin complexitate. Să spunem că nu am unde să mă duc, ai oferit adăpost unui suflet rătăcit. Voi face spitalului o donație de 28.000 de dolari. Demersul n-ar fi absolut ilicit, din moment ce niciun om cu mintea întreagă n-ar fi recurs la un asemenea compromis.

— Te internez cu o singură condiție.

— Dezvăluie.

— Ne vom întâlni în fiecare joi dimineață, în acest cabinet, şi-mi vei spune ce se întâmplă cu tine.

— De acord.

— Norocul tău este c-am extins o amabilitate similară asupra fiului surorii mele, pe care-l tratez ca semi-pacient din cauza conflictelor pe care le are cu taică-su. Foarte puţini ştiu că e nepotul meu şi chiar dacă ascunde şi el slăbiciuni demne de registru, mănâncă la aceleaşi intervale şi meniuri ca oricare altul. Nu poate părăsi stabilimentul decât cu bilet de voie, în caz că, asumându-şi riscurile, nu-i trece prin cap să fugă prin locurile special amenajate şi aşa mai departe. Ai să fii în stare?

— Cum îl cheamă?

— De la o bucată de timp, îşi spune Hubert, dar numele lui e Dorin.

— Stă singur?

— Am să-ţi dau o rezervă vecină cu-a lui. În ciuda onomastificării, e un om liniştit.

— Mulţumesc.

— Mai scrii?

— M-am lăsat acum trei luni.

— În fiecare dimineaţă, vei găsi în foaier toată presa locală a zilei. În caz că te interesează.

— Am să încerc să nu.

1. Faza metalurgică

Mi-am continuat alergarea. Localitatea se afla în altercaţie diametral absolută faţă de raţiunea anterioară, pe partea de lume în care soarele biciuie vacarmul piaţetelor bombate de pante calcaroase şi trotuare copleşite de terase gemând sub mese zbuciumate de îngrămădiri omeneşti în

costume deschise. Exuberanța zilei ar fi trebuit să aducă mai multă judecată la suprafață decât cea a nopții, dacă n-ar fi fost ridicol de inadecvată pentru ce avea să se manifeste. Deşi, de la câțiva paşi de ultima stație, nimeni nu mai exersa darul profeției ori al instinctului de conservare. Mi-am exprimat iritarea.

Neliniştea nu funcționează când nu mai poate fi utilă, mi-a spus însoțitorul meu...

De astă dată călăuza împrumutase identitatea fochistului de la punctul termic, un tip taciturn şi țâfnos dacă încercai să-l scoți din ale lui. Iar pe deasupra pe el nu-l cunoştea nimeni, deşi îşi menținuse spiritul de profunzime panoramată la trap. Umblam ca doi străini în stare de perfecție suspendată la care se zgâiau pasager cu toții, fără vivacitate, dar nici placid, el îmbrăcat într-o salopetă tămânjită de motorină expirată, eu, impenitent în cămaşa mea de purpură peste pantalonii de-un albastru spălăcit, eşarfă violacee sub plete blonde, englezeşti. O altă țară, o altă şansă. Un alt sfârşit.

În timp ce rătăceam într-o intersecție de clădiri triunghiulare, am auzit un şuierat scurt şi tăios ca o lamă de brici tăind impecabil de la un capăt la celălalt *imago mundi*.

— Ce-o mai fi şi asta?

— Ca şi cum era de la sine înțeles că trebuie să stăpâneşti inventarul tuturor sunetelor auzite, comentă inflamat. Ce-auzi nu e nimic altceva decât semnul henoziei. Mă privi în ochi, o dâră de sarcasm îi coloră colțul buzelor,

constată sărăcia vocabulară şi completă să-l audă cât mai mulți trecători: nici măcar noțiunile care-ar trebui să te intereseze nu le stăpâneşti! Notează, deşi este o definiție de care n-ai să te mai loveşti niciodată: spargerea totală a inerției mecanice şi intrarea în faza metalurgică a lumii. Prima cauză.

Nu l-a crezut nimeni. Dar mai era timp pentru îndoială?

Lumina zilei fu suptă instantaneu, însoțită de vaietul mulțimii şi de zgomotul scurt al unui sorb. Zdriupt! Vocea asta mi-a sunat în creier, cunoscută. Pe individul ăsta l-am întâlnit cândva! O clipă am zărit aleile acoperite din oraşul barurilor populate, acoperişuri de sticlă fumurie, mii de luminițe, câteva priviri îngrozite pe ici, pe colo, niciun sunet infernal, la drept vorbind niciun sunet de vreun fel – amănuntul care livra, de fapt, cea mai aiuritoare cantitate de spaimă, că nici să fim preveniți nu se considera a-şi mai fi având rostul – şi, dintr-odată, nimic! Nimicul ca o ființă infinită refuzând să respire. Universul cuprins de *rigor mortis*.

Privesc cerul înțepenit. Un gol se cască în torace. Linişte deplină. Încerc să mişc mâna. Doar conştiința a rămas alertă. Spargerea inerției nu aduce răspunsul corect. Avea mărul care i-a căzut în cap, zice-se, marelui Newton, declanşând descoperirea gravitației, tendința de a sta agățat de ram pentru vecie? Nicidecum. Toată teoria poate fi întoarsă pe dos şi numai pornind de la premisele ei anecdotice. Lui Newton, cunoaşterea i-a fost trimisă în

armonizare cu datele pe care le acumulase fără să ştie la ce are nevoie de ele.

Nu-i cam mult? Ori o fi prea puţin? O galaxie surprinsă de îngheţ ca o coadă de scorpion uscat de inaniţie într-un colţ trecut cu vederea. Echilibrul absolut, marea tăcere abisală rămasă fără răspuns, o semnătură impunătoare, indescifrabilă.

3. Regele cu mai multe denumiri

Frigul o privea ghemuit din toate ungherele. Se dezbrăcă de hainele jilave, îşi trase pe ea o rochie groasă de lână, ciorapi de bumbac, îşi prinse părul cu o pamblică de catifea, demară centrala termică, pătrunse în biroul lui Karmailen, unde strănută de două ori, scoase casetofonul din priză şi-l purtă în bucătărie. Afară ploua iar. Puse apă la fiert într-un ibric, ca să-şi facă un ceai, dădu drumul la bandă. Vocea celui absent era şi mai stranie acum, ca urmare a faptului că nu i se mai adresa.

> Din virtutea tendinţei entropice sfidând teoria numerelor mari, numele meu va rămânea pentru o vreme Karmailen König. Numele meu oricum nu are nicio importanţă, pentru că nu reflectă esenţa fiinţei materiale cu care ne-am obişnuit. Din spatele lui, în depărtare, proiectat ca o umbră de harpie planând peste zidurile burgului Koblenz, pândeşte fiinţa abisală denumită Eliobanar. Penajul aripilor se distinge de îndată ce sunt deschise porţile lumii în care de puţin mi-am ratat naşterea. Când eram copil, asistam fără să ştiu la agonia unei epoci distruse de djinnii ideologiei

brune şi aspidele roşii. Imaginile sunt păstrate în magaziile de dincolo, din când în când mi se permite să privesc prin geamlâcul din spate.

O epocă se trage din alta precum speciile prin seva genetică a mutaţiilor. Spre origini, drumul se îngustează, dacă dizolv dârele generaţiei care m-a precedat între cele două războaie mondiale dintr-un cartier de la marginea Barcelonei, vom găsi cel de-al treilea nume, Zarandeu. Pentru cel de-acum, personajul unor aventuri interbelice din care n-a mai rămas decât o mână de filme naive: Waldemar, favoritul femeilor, Fu Manchu, detectivi în costume albe, eroi fără minte, iubiri superficiale, conspiraţii ratate, urmăriri mai degrabă îmbogăţite cu spirit patetic, leşinate organizaţii secrete deconspirându-se benevol. Pe scurt, nu conţinutul vasului purtând uleiul, ci lutul alcătuitor, structura, fiziologia, finalitatea. Naivităţi la mâna a doua alcătuind trupul nostalgiei de dinaintea măcelului.

Mai târziu, restrâns în mine însumi la graniţa istoriei păstrate în memoria celulelor aşteptând consemnul eliberării, voi ieşi precum şarpele care în zorii zilei sparge găoacea oului umed, la asfinţit lepădându-şi pielea uscată, ca în noapte să poată susura neoprit sub aura îngrozitoarei făpturi înaripate numite Enohael, relevată prima oară în stupoarea descoperirilor de dinaintea Evului Mediu mistic, la Şcoala din Gerona, când maestrul Ezra ben Solomon fu secerat de revelaţia propriei naturi egregorice şi nu-şi mai reveni din muţenie.

Judecata de-a afla de unde vii, purtată de curiozitatea frivolă a nebuniei prin lume, creează un sens mişcării. Privesc ceasornicul masiv din salonul cărţilor: fibra lemnului din care-a fost construit redevine trunchiul nucului din

marginea unui sat tirolez în ultima dimineață a verii anului 1867. O căruță străbate drumul prăfuit de la marginea coamei la vale, în dreptul viei câteva vulpi jigărite se fugăresc apatic. Vântul adie prin coroana de sub cerul fără crăpături, tremurul sporeşte pe măsură ce fierul muşcă tendoane de arin. Printre picuri de ploaie, sub firma unui atelier din Viena, uşa se deschide să-mi arate cuve cu cristal scurgându-se-n forme ce vor adăposti trandafiri gravați de-un alchimist cocârjat şi aproape orb, despre care-am aflat că-l cheamă Lucerd. Mecanismul, pendula de bronz, greutățile cu lanțuri, cizelate de-un meşter italian din Horgen. Herman este numele lui. Herman August Ceronetti. Toate acestea par a nu mai interesa pe nimeni, oricât de ciudate au fost.

Din cauza acuității vizuale, sunt nevoit să caut privirii balsam în odăile umbrei, precum liliecii pândind asfințitul din clopotnița gării din Köln, pe unde-am văzut şi voi relata poeți trimişi la război. Rolul meu, căci despre el a fost vorba, era să observ faptele lumii golit de emoție întocmai unui pictor părăsit de lumina lucirii ori a unui muzician care nu mai aude, un poet metafizic, inert şi osmotic. N-ai decât, Karmailen König, să te zgâieşti în oglindă până ți se va împăienjeni căutătura, nu poți fi propriul tău veghetor atâta timp cât nu vei vedea decât partea umană a ființei. Adică nimic. Îngeri orbi, zburătăcind haihui în numele unei misiuni rămase fără armament.

O grămadă de căutări inutile continuă să se adune la picioarele mele: firul limbii adamice în atriile dicteului dadaist, maimuțăreala rațiunii prin mesajul spermatic al cunoaşterii la care n-avem acces. Întotdeauna vor exista două armate ostile de frați care se urăsc. Nu cu demonii din

jur trebuie făcută pacea, prietene, pentru că răul lumii este amăgitor. Chipul meu n-are nimic de-a face cu mine, în spatele meu nu se vede nimic. Pădurea ispitelor se rărește. La capătul ei, razele unui lac introvert, privegheat de-un bătrân cu barba vâlvoi. Ei vorbesc de-nceput și sfârșit, dar El n-are niciuna, nici alta.
Freud definea visele drept împlinirea dorințelor reprimate, Eclesiastul, că se nasc din mulțimea grijilor zilei. Ce rol are coșmarul în dinamica speranței? Ce se întâmplă cu visele care generează groaza unor lumi inexistente? De unde pogoară viziunile omniscientului? Dacă visele sunt transfigurarea unei frânturi din viață, cum pot ele devansa în imaginație starea naturală a întregului? Visurile cui le visăm?
Emil era mai în vârstă decât apucase s-ajungă și purta ochelari de vedere. La-nceput, morfie zbătându-se în lanțurile vagului, luase aspectul unui prieten dintr-o viață anterioară, pe care nu-l mai văzusem de ani. Asta ar fi fost o dorință. Să spunem că era aidoma unui prieten din copilărie care între timp murise, deși mă aflam într-o stare ce mă făcea incapabil să precizez cine e viu cu-adevărat. Timpul înceta să existe de la o clipă la alta și anevoie puteam opera cu noțiuni consimțite. Fratele meu luase o carte din bibliotecă, o răsfoia afișând o mină de lector versat. Afluența normalității primea o lovitură în inima absurdului.
Era știut drept unul a cărui mânie ajungea la punctul masei critice ca un foc de paie din nimic. Cu câteva excepții, de care viața l-a separat repede, cei din jurul lui erau permanent îngroziți la gândul unei iminente erupții. Pui o lupă între Soare și el preț de-o secundă ca asupra unui lan uscat și vezi pornind vâlvătăi care te-nghit, nu le mai poți

opri. Era atât de previzibil în aria exacerbării încât îți puteai potrivi ceasul după cadența răbufnirilor lui.

În regia acestor trăsături, mă aşteptam să fie plin de furie pentru ce i se întâmplase. O grămadă de premise letale fuseseră tâlcuite în moarte, ceea ce-ar fi trebuit să-i atragă un surplus de nervozitate. Ar fi avut rațiuni la-ndemână să mă blameze – ca frate mai mare, ca mai mult ştiutor, mai tăcut, mai prudent –, dar eram atât de tulburat că-l vedeam, încât m-am trezit spunându-i înainte ca el să-şi fi mutat privirea spre carte:

Dac-ai şti cât de mult am impresia uneori că-mi lipseşti!

Ciudat: spuneam aceasta fratelui meu care trebuise să moară ca să audă ce ar fi putut bănui pe calea firescului şi chiar şi atunci, într-un vis în care părea total preschimbat, cu greu îndrăznisem să-i spun ceea ce era firesc să resimt, de după tejgheaua unor cuvinte neutre, gongoric umflate.

Nu era nici trist, nici peste măsură de vesel. Părea absorbit de cartea pe care-o răsfoia.

Ce citeşti? – l-am întrebat, până la urmă, intrigat mai mult de actul lecturii în sine decât de natura obiectului.

O carte scrisă de tine, mi-a spus.

Detest expresia, căci o auzi la tot pasul, dar n-am timp să convoc alta: am rămas cu gura căscată. Asta întrecea orice măsură...

Nu-mi amintesc să fi scris nicio carte.

Poate ai scris-o fără să ştii...

Cum poți să compui o carte fără să fii conştient?

Radia de fericire că mă poate încurca răspuns cu răspuns, şi încă fără efort.

Ca şi cum scriitorii înțeleg întotdeauna ceea ce scriu...

Aproape că devenise arogant pe terenul meu.

Măcar sunt conştienți că scriu.

Nici asta nu e pe deplin necesar.

Credeam că explodez.

În virtutea cărui principiu?

În visul meu fac ce-mi trece prin cap.

În sufrageria de-odinioară, lumina intra cu zgârcenie, dar două raze răzlețe s-au ciocnit de sticla ochelarilor săi de miop. În clipa aceea, ultimul văl de nălucire a căzut dintre noi şi am devenit dintr-odată foarte pătrunzător. I-am luat cartea din mână, care se chema *Iluzia morții*, i-am spus:

Acum cred că-i visul tău. Eu n-am scris aşa ceva. Am profitat de turnură şi i-am aruncat replica: Dar am auzit despre tragediile care te-au năpădit...

Zâmbea amar. Unul din noi era prea rapid pentru gândirea celuilalt.

Mă condamni pentru consecința unui destin pe care nu l-am ales?

Tot ce-am făcut cu privire la tine a fost în numele tău.

Nu suprimi viața pentru un nume, oricât de glorios.

Deşi mama era moartă, în logica visului n-aş fi fost surprins s-o văd intrând, dar ce m-a înduioşat a fost tonul de copil cu care fratele meu rostise cuvintele. L-am îmbrățişat, pentru că realitatea se schimba la fiecare cotitură iar lui îi era frică de necunoscut. Nenumărate straturi de moarte s-au suprapus peste el, până la destinație.

N-am reuşit să fiu nimic... Nici măcar în cea mai de jos parte a lumii...

*

Vocea se stinse. Nu se mai auzea decât fâşâitul benzii. Opri aparatul. Karmailen devenea un personaj pe care se temea să-l descopere şi un bărbat pe care începea să-l uite.

3. Capătul curcubeului

Întâmplarea de azi, evocată în sentinţa imaginii de-aseară, aleg din hazardul memoriei, nici specificul rigid, nici generalizarea superficială, ci oricare dintre ele, groaznică, fadă, revărsând entuziasm, fetidică sau înălţătoare, ca împlinire matematică a tuturor operaţiilor care-au conclucrat-o. În dialectica existenţei şi a voinţei, asta nu înseamnă că era imuabil cioplită în piatră, ca şi cum protagoniştii vieţii ar asista nepăsători la derularea unui film încheiat, pentru că, înaintea actului, întotdeauna există o clipă de imponderabilitate când firul evenimentelor se poate prelinge în oricare dintre direcţiile săpate. În lumea vagă a haosului parţial şi a nestrăbătutelor ignoranţe, trecutul înseamnă certitudine. De aceea este menit uitării, sub impactul unei proteine produse de creier, pentru a păstra lumea flexibilă în toate variaţiile ei posibile chiar şi prin repetiţie.

Din multiplele mele neajunsuri, îl voi extrage pe cel care se distinge cu o tulburătoare claritate: îmi devine tot mai dificil să discern între reminiscenţele ficţiunii detaşate şi arcanele materialităţii subiective. Până şi această convorbire. În urmă cu câteva luni, atât de multe încât la fel de precis poate fi vorba de ani, am întâlnit acest concept

al motociclistului rătăcitor. Mort într-un accident stupid, privat de grandoarea destinului, dar menit până la amănunt. E posibil să fi fost vorba de o notă de subsol strecurată într-un material nepublicat, şoapta unui delir din salonul de alături, un atavism a cărui semnificație s-a prăvălit în luciul întunecat al abisului dintre mese.

Proximitatea mlaştinii de manuscrise ale tatei, emanând toxinele creației imperfecte, îmi sporeşte confuzia de idei. Consider că nu are nicio relevanță. De aceea urăsc cuvântul scris, ca eliminator tiranic al celorlalte forme. În lipsa lui, totul e posibil. Nepregătit de agricultura alienării, m-a surprins apariția plină de un pitoresc fără precedent în peisajul vechiului cartier din preajma cimitirului. Venea spre mine dintr-o cută a unei lumi ostile ca şi cum vroia să mă taie în două, ajutat de-un hârâit mecanic de animal furios, dar a reuşit să mă ocolească în ultima secundă. Ceva s-a declanşat în spatele scenei, ca o veste pornită demult prin jgheaburi şi pârghii, brațe articulate, scripeți metalici luminând cotloane în proces. Cotloanele minții.

Ajuns acasă, mi-am ordonat răsuflarea, m-am scuturat de praful de pe pantaloni, am început să scormonesc prin arhive şi memorie. Categoriile se despătureau într-o serie de seifuri cu trape marcate şi sertare cu arc, strangulând imaginația şi hazardul la fiecare intersecție. Am găsit fotografii, tăieturi din ziare, am discutat cu prieteni împătimiți diferitelor domenii culturale. Hainele, părul şi mustața, inconfundabil afectată de nicotină, alura scheletică, motocicleta robustă, o *Harley Davidson*

Sportster, erau identice cu ce se aflase în posesia lui Duane Allman, chitarist din Macon, orăşel în sudul Georgiei, cum ţii nordul din Savannah. N-aş putea contesta că pentru o perioadă relativă am fost contrariat la culme, îngreţoşat aidoma trezitului de pe malul unui postludiu etilic. În oraşul nostru, la mii şi mii de kilometri, după zeci de ani de la moarte. Plus diagnosticele mele fără remediu. Caracterul aberant al asemănării indiscutabile arunca o umbră de îndoială asupra propriului meu cuget, zdruncinând instituţia competenţei muzicale, deşi pornisem din miezul lucrurilor, fără să fi proiectat nicio dorinţă, şi nu de la periferia reverberaţiilor induse de halucinogene. Am fost atent să nu calc în capcana asta.

Ajuns aici, aş vrea să ştiu în treacăt, până nu mi se pare o ideea uitată, dacă domnul König s-a rugat recent pentru salvarea vieţii cuiva apropiat…

Lavo s-a retras imperceptibil (ca o părere nefondată):

— Acum un an, în urma unei infecţii cerebrale, însoţite de febră, pierderea memoriei şi stări de leşin, am fost internată la Spitalul Parhon, unde am căzut în comă la al patrulea etaj. Lumea fu luată prin surprindere, în consideraţia lui „atât de tânără, atât de repede, din preaplin, din absurd şi aberaţie”, dar nimeni nu manifesta vreo speranţă că-mi voi reveni. Spre seară, sufletul s-a desprins spre tavan, de unde privi. Karma se lăsase pe genunchi. Îl auzeam cu claritate, la o palmă de urechea mea stângă:

„Mai îngăduie un an…”

S-a făcut întuneric, nu ştiu pentru cât timp, m-am cufundat în perne. Când am deschis ochii, mâna lui mă apăsa pe frunte. Nu întrezăresc legătura...

— Acesta este avantajul înțepenirii între lumi. Ceva asemănător s-a petrecut cu speța Allman. Simetric, răsturnat, anagogic. În moarte clinică, la un spital din Tennessee. Berry Oakley a căzut în genunchi să invoce. Oameni duri, cu faima nepăsării în piept. A solicitat acelaşi termen: un an de viață. Ruga i-a fost ascultată. După exact 12 luni, Allman se prăbuşea cu motocicleta, fără a fi fost lovit decât de pura lui impresie, imortalizat în legendă. După încă un an, Oakley îl urma, în aproximativ acelaşi loc, manieră similară, *Triumph* 1967.

— E recomandabil să iau în serios povestea asta?

— Adevărata nebunie este o atitudine a caracterului, nu o constrângere fizică... Trăim în categorii amendate cu variații mobile, faptele devin pilde. Într-o seară de primăvară, am zărit motorul parcat într-o curte din preajma tavernei *Trei Salcâmi*. Poarta era ferecată cu lanț, a trebuit să sar gardul pe la un vecin. M-am strecurat spre casă, o zidire veche, cu cerdac de jur-împrejur ascuns sub draperii zdrențuite de buruieni cățărătoare, de unde se zărea o încăpere luminată de o lampă cu gaz. Prin fereastra întredeschisă, răzbăteau sunete de chitară în logica improvizației de la *Filmore East*. Era 13 martie, o zi de sâmbătă. Datele se suprapuneau halucinant de precis, inconştient, în cronologia care a verificat mai târziu toate implicațiile. Cumva, reuşisem să mă plasez în combinația

spațiilor divergente dintre mahalaua patriarhală a Iașilor pe cale de dispariție (acum nu mai există) și mistica georgiană a unei toamne reluate pe două lespezi albe din *Rose Hill Cemetery*. Iacob Klaus era numele lui.

Aici mă găseam, fără niciun rateu: am săltat peste cerdac și, atent să nu-mi fac simțită prezența, n-am privit unde pășesc, așa că am sfârșit prin a-mi prinde piciorul într-o crăpătură putredă a scândurii, căzând cu zgomot. M-am ridicat cu o durere ascuțită în fluierul piciorului drept și am rupt-o la fugă șchiopătând, în timp ce în urma mea se auzi o bufnitură scurtă, o serie de țipete războinice, motorul pornit al bestiei cu două roți, o goană panicată însoțită de un zgomot infernal de cauciucuri scrâșnind pe asfalt și ferodouri frecându-se de fierăraie, un urlet înfiorător, somații guturale, dar am continuat nebunește spre zona podurilor ca un pilot britanic prăbușit pe o străduță providențială, care m-a lepădat într-o curte interioară înconjurată pe trei sferturi de un rând de case cu două caturi și balcoane interioare de lemn. Intrasem în încurcăturile altui calendar. Abia mai puteam respira, din spate se auzea dupănit de pași năvalnici, icnete-ndesate, mugete, vociferări de gloată întărâtată, rana din picior sângera, mă ustura până la limita geamătului. M-am tupilat în bezna din spatele unor trepte coclite și-am încetat să exist, respirând înăbușit, apăsând cu arătătorul și inelarul mâinii drepte vena care mi se zbătea la baza gâtului.

Au cotrobăit peste tot, patru bărbați prost îmbrăcați, cu fețe bețive, care acum mi se par identice, ca ale unor gemeni de subsol traşi la şapirograf, au dat să deschidă uşa unei magazii ferecate, au urcat câteva trepte, la juma' de metru de locul agoniei, nu poa' să fie decât p-aicişalea pă undeva, bă, Gârnău, nenorocitu', nu putea să fuge nicăieri, de viu-l mănânc, şi târâia cu zgomot un drug de fier pe treptele tocite, în timp ce altul zornăia un cumul de lanțuri respingătoare. Hărmălaie nesimțită la ora aceea.

Până la un punct, căci se auzi deschizându-se o uşă înfiorătoare, cu încetineală premonitorie, ca o poartă de abator, al cărei scârțâit îngheță duhoarea nopții. Umbra astrală a unui bărbat sufocă lumina Lunii, împietrind suflarea urmăritorilor mei, cât şi pe mine, şi le-a împărtăşit cu o voce funerară, smulsă din inima Iadului, că, dacă mai scot un singur zgomot de scandal şi nu părăsesc locația imediat, va coborî la ei să-i strivească unul câte unul. E posibil să fi fost însuşi îngrozitorul Şelat Şirag. Instinctul n-a deschis alt front de spaimă, deşi tocmai prin asta a inițiat victoria incertului asupra consecinței, viața a revenit la respirație, cei patru huligani au dispărut vociferând dezamăgiți, am rămas singur în ghearele a ceea ce nu vedeam, stors de energie, timorat, liber sub un cer apăsător.

A scos o batistă cu monograma tatălui şi şi-a şters broboanele de sudoare de pe frunte.

— Doamne, ce spaimă am tras! De unde atâta zbatere în vremea calmului de dinaintea tăcerii finale, când tot ce le mai rămâne motoarelor lumii este să-şi demotiveze turaţia?

— N-aş vrea să iau peste picior întâmplarea asta, ai pus atâta artizanat în ea, dar s-a mai întâmplat ceva coerent?

— Uneori recepţionez sunete pe o frecvenţă cunoscută. Klaus continuă să zburde pe unde nu te-aştepţi. Alteori îi aud sforăitul nărăvaş al motorului pe-o stradă paralelă ori vibraţiile agitând intersecţia prin care tocmai a trecut, zarvă de ciocniri cu un camion cărând pepeni verzi, geamuri sparte, văicăreli de rănit, ţipete de trecător.

— La urma urmei, cu ce ne-ar putea fi de folos?

— Răspunsul problemelor cu care ne luptăm se află, într-o formă sau alta, aici, printre noi, oameni cumpătaţi şi comuni, boarfe spălăcite expuse la uscat adierilor istorice, lucruri lipsite de grandoare metafizică, banalităţi rutiere şi insignifianţă culinară. Dacă manifeşti răbdare, inspiraţie, detaşare şi noroc, este imposibil să nu dai măcar peste un fragment al formulei pe care o cauţi.

— Cu ce preţ?

— În lumea zilei mercantile, nimic nu vine fără un preţ, dar dacă împărtăşim principiul putem pregăti şi sacrificiul... Întâmplător, eu am dat peste capătul minor al curcubeului şi am urcat spre izvoare. În cazul dispariţiei care ne frământă, nu ştiu de unde să-ncep, dar ţin să aduc asigurarea că vom găsi o cale.

— Calea de până acum vine cu atuurile haosului şi ale stupidităţii.

— Acestea sunt preconizatele măşti ale unei erori de interpretare. La ce să ne-aşteptăm din partea unor imagini geniale, când nimic de-nţeles nu se-ascunde după ele? Haosul şi stupizenia lucrează-n avantajul nostru...

Afară, ploaia stătuse. Hubert aruncă o privire către ceas.

— Mă tem că e timpul să mă retrag.

Depuse o bancnotă de cincizeci de lei pe masă, băgă sticla în buzunarul pardesiului şi se ridică. Lavo îl apucă de braț, îl privi în ochi:

— Îmi cer iertare pentru nesocotința vorbelor. Aş dori să continuăm.

Bărbatul îndreptă palma spre tavan, aşteptând cine ştie ce oscilație astrală să capteze, o aşeză pe mâna femeii când se decise să accepte că nicio vibrație nu mai are de pogorât, impregnând mesajul în carnea ei moale, îşi micşoră ochii, cântărindu-şi ideile, şi, după câteva secunde, vorbi:

— Metoda lui Doyle implica sărăcia rezultantei prin eliminarea abuzivă a imposibilului, care în zilele noastre a devenit tot mai dificil de separat, în ideea că indiferent ce ne rămâne după aceea, oricât de improbabil, trebuie să ne mulțumim că reprezintă adevărul. Poate că în secolul al XIX-lea universul era mai simplu. În zilele noastre, când descoperim în continuă debandadă nenumărate ascunzişuri ale existenței, am avea nevoie de atâta informație pentru a căpăta certitudinea imposibilului, iar apoi capacitatea de-a o procesa, încât numai o ființă necesară ori un computer gigant ar putea dezlega puhoaiele enigmoidale. Or, noi nu suntem decât două animale

plăpânde, limitate şi fără mijloace. Ne-am putea vedea diseară, după contravizita de la cinci.

— Aleea Ghica Vodă, numărul 12.

Hubert îşi odihni palma pe umărul ei, aplecă o privire încremenită, ca şi cum ar fi vrut să-i pătrundă tainele prin ermetismul ocular, pentru a forța aprobarea delirului, şi spuse:

— Am putința de a transforma în cifre. Situația de-acum, cu tabloul lucrurilor orânduite după un gol, gândurile noastre, devălmăşia proceselor afective, penumbrele, pot fi reduse la numărul 5.823.394. Pagina 5.823.394, la o adică, din marea carte. S-a întors şi dus a fost.

Clipocind peste frunze umede şi terne, ziua se zbătea pe la mijloc, dar, judecând după aburii ce se desprindeau de pe iarba veştedă, iarna era deja acolo.

1. Entropia indulgenței comuniste

Paralel cu aceste căutări arhitectonic-metafizice, în contrast cu cealaltă fizicalitate, personalitatea mea fu rectificată de o serie de evenimente călătorind din exterior. Pe vremea aceea, în ciuda însângerării consacrate de comunişti trecătoarei eternități vătămate, gloria oraşului era asigurată de o serie de somități remarcate în diferite arii academice, dintre care cea mai procentual recunoscută era profesorul Cristofor Gamaliel, titularul unui curs de cuantica ramificațiilor emoționale, în cadrul Catedrei de psihologie. Prelegerile sale deveniseră atât de unanim obiective, încât erau frecventate de studenți înscrişi la alte

discipline, de profesori cu particularități identificate la secretariat, ierarhi ortodocşi încercând să reziste crizei morale, rabini înflăcărați de tradiția resuscitată şi excentrici călătorind de la distinse distanțe.

Profesorul însuşi nu locuia în oraş, ci în aria târguşorului Fălticeni, într-o casă mirific înconjurată de stupi de albine, într-o continuă primăvară din cauza asta, de unde se deplasa de două ori pe săptămână, cu personalul ori cursa, pentru a bulversa fără abatere centrul atenției universitare.

O perioadă, am asistat şi eu, cu încordată devoțiune, în ultimul rând al amfiteatrului, la expunerile sale exemplare, legendare, ample şi riscante. De la el am căpătat primele noțiuni despre ațipirea incipientă a ideilor şi consecințele activării, entropia maladiilor psihice şi argumentul oxigenării divine, în lipsa căreia universul s-ar sufoca instantaneu. Lesne de înțeles de ce popularitatea sa întrecea în magnitudine şi exuberanță toate recordurile piticimii locale.

În cadrul ultimei reprezentații la care am participat, profesorul a dezbătut, fără precauția unui anunț pregătitor, problema inerției conflictuale din cadrul relației colectiv-individ. Cu această confesiune, Cristofor Gamaliel reuşi performanța uluitoare de a lansa conceptul de fracționalizare a necesității organice în diagrama indulgenței comuniste, chiar acolo, sub nasul lor, deloc indulgent. De altfel, la sfârşitul primei ore, în timpul pauzei, devenită brusc epilog, când spectatorii se foiau spre

toalete, fântânițe țâşnitoare şi cenuşiere, doi indivizi vânjoşi, încinşi în haine negre de piele cu banduliere pe dedesubt şi pălării de vânătoare de la adăpostul cărora nu şi-au arătat nicio clipă pleşuvia exersată prin scărpinat şi rudimente de rea-cuviință ori protuberanțe intelectuale, au pătruns în aulă, l-au legitimat pe eminent, când îl cunoşteau şi precupețele din gară, cărora le mai oferea câteun borcan de miere din producția proprie, l-au înşfăcat de câteo aripă, din care, în mod provocator, a încetat să mai dea, şi duşi au fost cu toții din aceeaşi mişcare, mânați de rațiuni, necesar de menționat, divergente.

Înainte de-a ne preocupa mai pe îndelete de soarta celui fără destin, din moment ce exista curentul de opinie că le-ar fi putut împărtăşi pe toate, să vedem în ce consta învățătura. Principiul inerției este o formă pasivă de rezistență contrapusă de materie şi spirit principiului schimbării (teoria formelor şi a celor patru cauze), tinzând să prezerve starea inițială, de mişcare ori de repaus. Fenomenul este influențat de masa obiectului supus observației şi de sistemul de referință în care este manifestată perturbarea, o tendință dualistă şi, din acest motiv, relativă (cazuistica schizofreniei fără simptomele negative). Practic, păstrându-ne în categoria impersonală a corpurilor inanimate, forța care încearcă schimbarea stării este ea însăşi motivată de o înclinare stagnatorie, doar că de sens contrar. Obiectele care stau au tendința de a sta, cele care se află în mişcare au tendința de a se afla în mişcare.

Dispoziția este produsul unei voințe moleculare, intrinseci oricărui obiect (primul nivel al teoriei dysoniene). Într-un univers perfect echilibrat, în vederea perpetuării, o forță opusă de valoare egală acționează de cealaltă parte a axei într-un ansamblu rigid de repere statice cu acelaşi merit absolut asupra unui element similar. Acesta este mecanismul care, înviorat periodic de suflarea cosmică a dumnezeirii, protejează universul de atracția entropiei, care nu este decât o inerție aberantă şi totalitară, în absența forțelor care opresc şi accelerează unitățile cunoaşterii noastre domestice.

Urmând principiul forțelor comunicante, comunismul nu are cum să obțină vreo şansă supraviețuitoare, admițându-i existența, din moment ce eliminarea punctului de antagonism ducea la entropie socială şi, consecutiv, la dispariție fizică în masă. Un genocid subit, pe care îl aşteptăm cu spaimă. Singura cale de rezolvare este înființarea unei perdele conflictuale care să mențină aparența biologică, în vederea stimulării şi a prezervării fiziologice a organelor vitale ale națiunii, pentru o durată determinată (aplicată într-o formă caricaturală după ceea ce agenții au consemnat drept revoluție).

Partea extremă a fenomenului inerțial reprezintă moartea. În alte cuvinte: acceptarea, supunerea, lipsa voinței, menținerea poziției fără discernământ, hoinăreala filosofică, apatia, melancolia, avoliția, resemnarea, fatalismul, lipsa țintei, a poftei de mâncare şi, în ultimă instanță verbală, de reproducere. Dar dacă şi cealaltă

parte, administrativ purtând denumirea de activă, reprezintă aceleaşi caracteristici, din ecuaţie nu mai poate rezulta decât o singură deprindere: coliziunea dă naştere existenţei, ori măcar motorului ei. Dictaturile vor să funcţioneze doar cu parasimpaticul, ceea ce este o imposibilitate morfologică, şi dezvoltă medii aseptice împotriva naturii, ceea ce este o aberaţie.

Profesorul şi-a ilustrat părerea prin de-acum cunoscuta punere în demonstraţie a teoriei sonore ca rezultat al forţelor inerţiei limitate pornind de la o simplă întrebare, plus anexa ei retorică: Câţi factori de intervenţie sunt necesari în exprimarea finală a unei simfonii într-o sală de concerte? Câte influenţe exterioare smulg din magma repaosului bucăţile de lemn, alămurile reci, arcuşurile înţepenite, membranele întinse, coardele de harfă şi ciocănelele de pian, pistoanele de trompetă, cutiile acustice? Mii de oscilaţii trezite la un spasm lubrifiat de voinţă răspund factorilor activi, cu o pletoră de nuanţe acceleratorii şi încetinitoare, devieri discrete din încheietură şi sincope lansate din umăr, tremolouri rapide prin vârful degetelor şi sacadări punctate cu talpa piciorului, sute, zeci de mii, milioane, în funcţie de clasificarea temperamentelor, experienţa biogenică, cumulul exersărilor practicate de instrumentişti, concepţia unitară, harul caracteristic şi lecturile dirijorului, determinat de colecţia lui de discuri, influenţa profesorilor de la Conservator, originea socială a soţiei, imaginaţia deviantă, rezistenţa gravitaţională, balanţa biodegradabilă a digestiei de la prânz, soiurile de

esență folosite, cantitatea de ploaie căzută asupra zonei, combinațiile anorganice ale metalelor semiprețioase, calitatea ozonului din aer, particulele de praf ridicat de trecerea neauzită a tramvaiului prin fața clădirii şi arhitectura sălii prinsă în arcade, lambriuri şi catifele, numărul spectatorilor, înălțimea, forma, aşezarea şi masa lor corporală, densitatea pectorală, puterea de absorbție fonică a vestimentației, pentru a înrâuri şi şlefui calitatea paroxistică a actului creator, împins la lumină de nopțile de nesomn hurducate de angoase subliminale, conduse de căutări morbide şi revelații în lumină, obsesii, lecturi, vizionări şi audieri, respingeri fizice şi copulări spirituale puse în acord de geniul omogenizator şi inconştient al autorului, nu întotdeauna perfect productiv, nu întotdeauna desăvârşit de surd. Pentru că spectacolul nu are loc în condițiile unui vacuum sigilat, ci chiar în inima complexă a existenței în desfăşurare.

Pentru o ureche privată de sensibilitate maximetistă, nuanțările personificate ar fi periferente. Auzul este un proces care poate fi exersat. Dacă un grup de auditori ar opune pe neaşteptate câte un obiect refractabil de mărime medie sunetelor înalte ale cinelului, deflectându-le malițios, dirijorul ar percepe o serie de distorsiuni neprevăzute în partitură, subminând armonia şi zădărnicind încrederea. Dacă toți spectatorii ar îndrepta ca la un semn câte o coală de oțel perfect şlefuit spre toate instrumentele, orchestra ar fi măturată de pe scenă din cauza reculului fonic. Şi e

spectacolul ei, de menționat şi reținut. Cu atât mai impactuală ar fi orice contribuție pentru audiția extremă.

Dar aceasta n-ar fi decât înregistrarea părții mecanice a lucrurilor minore, tinere ascultător din ultimul rând în luptă pierdută cu ațipeala! Gândeşte-te, pentru o clipă, la coordonarea şi exprimarea detaliilor vieții într-un orăşel de la marginea mării smuls din somn de un cutremur epileptic, urmat de valul uriaş al şocului acvatic măturător, imaginează-ți pulsul unei păduri agitate creând instinctiv miracolul panicii de dinaintea furtunii, complexitatea unui lanț de incendii vulcanice la nivel planetar, cu flăcări atingând carnea înecată a sunetului mistuit şi turnuri de necredință prăbuşindu-se peste urlete trezite în burguri diminuate sau pulverizarea până la nivel subparticular de neutrino a universului cunoscut, în stupoarea năvălirii neabătute a torentelor finale de protoni.

În seara arestării, în premieră halucinantă pentru mine, casa de la poalele blocului a fost cufundată în beznă până la ziuă. Nu eram în stare să articulez nicio relație. Ținta căutărilor mele de-o vară fusese paralizată. O săptămână mai târziu, un buldozer camuflat de rugină a pus-o la pământ şi un excavator apucat a îngrămădit-o în câteva camioane zdrelite care au dus-o pagubei surghiun la marginea lumii, lăsând în locul memoriei o gaură hurducată cu resturi verzui şi țesuturi rupte. Şobolani, buruieni, limacşi. Cunoaşteți. Subconştientul fusese eradicat. Reuşiseră să se extragă cu brio de sub influența fastă a profesorului.

3. Prăbuşirea semeţiilor de lut

Lavo deschise poşeta, produse o coală de hârtie împăturită, o desfăcu şi i-o întinse.

— Osul lui Cuvier?

— Am găsit-o azi dimineață printre prosoape şi cămăşi de noapte.

Hubert apucă pagina cu două degete, o aşeză cu grijă imaculată pe fața de masă, dădu un pahar peste cap, netezi hârtia cu palma:

„Primul obstacol al interpretării îl datorăm faptului că izvorul negativ este muşamalizat, sugerând iluzia că întunericul, când îşi provoacă sieşi lipsa, poate lua forma luminii. Potențialul deghizamentului va face ca, în tot ce va urma, şi aceasta să participe la fanteziile obscurului.

Dionisie Pseudo-Areopagitul credea că „*Răul nu este din bine, iar dacă este din bine, nu este rău. Precum focul nu răceşte, tot aşa şi binele nu produce lucruri ce nu sunt bune. Şi dacă toate câte există sunt din bine (căci natura binelui este să producă şi să conserve, a răului, însă, să distrugă şi să nimicească), atunci nimic din cele ce există nu vine de la rău. Dar răul nu-i întru totul rău, ci are o parte din el bună, în virtutea căreia mai ales există*”.

Aceste noțiuni sunt contagioase precum elementele radioactive: încercând să salvezi viața unui rănit într-o centrală nucleară, să smulgi un răufăcător din mlaştina fărădelegii, te trezeşti contaminat. Poate fi întunericul rezolvat drept lumină nerealizată?... Iar lumina, capacitatea de-a genera vizibilul?...

Esența duală, descrisă de același cronicar: „*Orice lucru trebuie să fie bun numai în măsura în care se apropie mai mult sau mai puțin de bine; deoarece bunătatea desăvârșită, ce le străbate pe toate, nu ajunge numai până la lucrurile cele cu totul bune din jurul ei, ci se extinde până la cele inferioare; în unele fiind prezentă în întregime, în altele lipsite de ea mai mult sau mai puțin. Dacă binele n-ar fi prezent în fiecare din cele ce există în chip proporțional, atunci lucrurile cele mai dumnezeiești și mai de seamă ar fi pe același rang cu cele inferioare*”.

Bărbatul și-a restrâns gândurile în teaca unei singure sentințe:

Un fenomen aberant dacă privești în sensul comun lumea din jur, dar cât se poate de normal într-o lume răsturnată... Sunt elementele oricărei parabole egale între ele? Diferite? Forme înșelătoare?

Dacă nu este doar un trop literar, cum ai urcat la concluzia asta?

Argumentația e mecanică. Priveam cerul instalat într-o dimineață precoce de vară, când lumina Soarelui încă ascuns începea să șteargă urmele nopții de pe boltă. Trecerea dintr-o parte în alta desfășura calmul unei imposturi. Rutina percepției de veacuri putea să nu fi fost decât o eroare.

Ți se părea improbabil ca atâta vastitate cosmică să folosească drept decor unei civilizații atât de nevolnice...

După o noapte de contemplare a traseelor luminoase, rostul găurilor negre, liniștea mineralogică și vastitatea

iraţională a dispoziţiilor biologice mi-au deschis uşa spre noţiunea universului prăvălit. Am înţeles că nu suntem decât plăsmuirea unui zeu visând altă lume, refulările melancolice ale reveriei de dincolo, obsesii deformate, scăpările unei legislaţii care nu ne priveşte.

Acesta ar fi singurul model în care aberaţiile ar căpăta un sens coerent...

Deductiv, da. La-nceput, ideea m-a amuzat, pentru că ilustra întunericul ca emanaţie înceată a luminii.

Un paradox logic, la urma urmei.

Orice paradox este un nodul prins în reţeaua logicii, reprezentând punctele ei de ezitare.

Logica este un model inexact bazat pe forţarea aducerii în demonstraţie a obiectelor distanţate de centru. Dacă în sistemul de referinţă este introdusă o singură variaţie, eşafodajul se năruie, ca în speţa cauzalităţii inverse. Modelul trebuie evitat.

Atunci am înţeles adevărata noastră menire.

Îndrăzneşte.

Lumea este concepută în constrast. Răul nu există decât în relaţie cu binele. Tehnica purificării prevede încurajarea visului de înmulţire a răului. O cantitate enormă de rău se va raporta la o cantitate procentual tot mai neînsemnată de bine. Ce crezi că se va întâmpla în momentul apogeului? Se va produce o operaţie cu elementul cel mai uşor de manevrat: binele va fi sustras, răul se va prăbuşi, disipa, aneantiza. Calmul prelevat în furtună va face ca binele să prevaleze. Nimic nu e complicat.

În procesul creației, lumina s-a pornit să străbată haosul de la un capăt la altul, în mod cronic. Întunericul este o stare de precedență a luminii.

Reprezentăm trecutul lumii de dincolo...

Îmi permit o corecție: trecutul lumii de-aici.

Atunci ce este această schimonoseală care a cuprins deja omenirea, dacă nici sfârşit nu poate fi numită? Şi ce va rămâne din istoria zbaterii noastre de până acum?

Mesagerul schiță un răspuns într-o sumă finită de cuvinte:

Umbra unei cozi de cometă străbătând câteva constelații neînsuflețite.

Imposibil.

Universul va fi înghițit de-o gaură neagră, pornită la întemeierea lumii.

Şi El?

Va trece nimicitor în cealaltă parte, luând în pletora desăvârşirii moleculele din noi care-I aparțin.

Ai un semn la îndemână?

Prăbuşirea clădirilor înalte, dispariția elementelor cu masa purificată...”

3. Eternitatea ca specie literară

De la celălalt capăt al firului Nerval îi dădea instrucțiuni.

— Ce fuse stabilit e aranjat. La ora amiezii te-ntâlneşti în holul editurii cu Hubert, fiul directorului.

La 12 fără un sfert, Lavo străbătea gangul Editurii Hermeticus, urcă treptele de marmură, pătrunse în

anticamera tăiată de razele a două lămpi cu cuarț, aranjamente florale fără miros, animale moarte putrezind sub duşumele, praf vechi, naftalină. Stătu în uşă, înaintă cu sfială, se opri. O secretară drapată în negru puse mâna pe telefon:

— Aveți programare, vă rugăm, pe cine şi cui să vă anunț?

N-a apucat să răspundă. Un bărbat înalt, păr grizonant, ochi albaştri, mers uşor, se desprinse din penumbra unei plante decorative:

— Doamna König?

— Da...

— Permiteți-mi să mă prezint: Hubert Monescu, sunat aseară de domnul Nerval şi anunțat că aveți nevoie de un ajutor pe care vi l-aş putea recomanda.

— Aş prefera să ieşim.

Hubert se înclină politicos şi deschise uşa. Odată ajunşi afară, au fost predispuşi să constate că începuse să picure.

— Cred că e mai bine să ne întoarcem, spuse bărbatul prudent. Lavo îl avertiză:

— În parcul de vizavi, în dosul unor îngrămădiri vegetale, există un local liniştit, în incinta căruia, dacă nu aveți ceva împotrivă, ne-am putea adăposti o vreme.

Hubert rămase ca trăsnit, făcu ochii mari, rosti cu solemnitate:

— Doamnă, nu vă cunosc decât din auzite, nu ştiu cu ce v-aş putea fi de folos, e posibil să nu cădem la nicio

învoială, dar trebuie să admit o premisă aiuritoare: aveți un umor nebun... Să am ceva-mpotrivă?

Au traversat strada în fugă, printre maşini puturoase, au parcurs aleea până la zidurile restaurantului, au împins uşa, au înțepenit în prag să contemple posibilitatea altei opțiuni, căci lipsa clienților încuraja părerea că localul era închis. S-au scuturat de apă cum s-au priceput mai bine, şi-au întins pardesiele pe două scaune apropiate, au luat loc la o masă din centrul sălii. Hubert s-a deplasat spre bucătărie, a strigat prin deschizătura portițelor batante:

— Ma-til-daa!... Matilda-Matilda-Matil-daaaa!

S-a întors la masă, urmat de o chelneriță ciufulită.

— 'Neata ereai, domnu' Hubăre... S'te bată, că mă speriaş olecuțâcî... Cu şi sî vă sărvim la ora-iasta?

Lavo comandă un pahar cu apă, bărbatul, o sticlă de vodcă. Au ascultat o vreme țârâitul stropilor, accentuat de boncănitul tramvaiului. Începu să spună:

— Aş vrea să mă prezint aşa cum sunt, pentru a evita ispita decepției de apreciere. Am terminat filologia ca student întârziat şi, cum n-am găsit un post pe măsura talentelor de care au încercat atâția să mă înduplece să cred că nu-mi lipsesc, după ce-am vândut trei luni de zile loz în plic şi bilete de loterie în Podu Roş, fără să facilitez apariția niciunui câştigător de marcă ori să pun bazele vreunui sistem practic, am decis să devin detectiv literar. Sună pompos, fantezist, diluat, dar un singur individ îmi face concurență în zona genului, un oarecare Himungi, hârțogar de bibliotecă municipală, care a reuşit să

recompună din câteva însemnări răzlețe un roman absolut armonizat. Uneori semnează Thela Hun Ginjeet, Matte Kudasai ori Mie Gakure. Personal, mă ocup de orice ține de arta consemnării literare, mai puțin de scrisul propriu-zis: aspecte juridice, lansări de carte, drepturi de autor, plagiate greu de dovedit, planuri editoriale împotriva curentului, manuscrise furate, istorii paraliterare, contracte în litigiu, înrudiri romaneşti, bănci de date ficționale...

— S-ar părea că sunteți omul potrivit.

— Nu am o reprezentare judicioasă a motivului pentru care m-ați căutat, din moment ce până acum câteva ore nici nu ştiați de existența, cu atât mai puțin de specificul meu muncifer, dar oricum ați dat de mine, potrivit la multe. Să vedem care ar fi cauzalitatea specifică...

— Soțul meu a dispărut.

Matilda puse pe masă o sticlă de apă minerală şi una de vodcă. Dispăru. Hubert îşi turnă meticulos un pahar plin ochi şi-l dădu peste cap. Privirea-i fu străbătută de un curent de jovialitate. Întoarse fața spre Lavonia:

— Ştiți de ce mă numesc Hubert?

— După un celebru băutor de vodcă...

Bărbatul râse strâmb:

— După un mai puțin cunoscut filosof american, Hubert Dreyfus, autor al câtorva eseuri fulminante despre Heidegger, în care demonstrează negru pe alb că ființa se plasează în afara prezentului, idee pe care o îmbrățişez cu toată efuziunea. Pe deasupra, profesorul Dreyfus suferă de

prozopagnozie, o boală constând în pierderea facultății de a recunoaşte fizionomiile din imediata proximitate. În rest, mă înghesui în spatele unei teorii privind relația cu o lume paralelă, corespondentă, asimetrică, potrivit căreia, indiferent de intensitatea unui act comis aici, există un impact direct coordonat prin uşa de dincolo. Asta nu înseamnă că dublul meu este abstinent în planul omologiei, deoarece contrastul nu trebuie să fie absolut, dar lucrurile se complică deoarece creația constă în arta eliminării inutilului.

— Dacă ne încrucişăm mâine paşii pe stradă veți trece pe lângă mine ca şi cum nu ne-am fi cunoscut niciodată?

— Şansele sunt apreciabile.

— Cred că sunteți persoana potrivită...

— Zgomotul inefabil al uraganului îmblânzit poartă în el mai multă complexitate decât devastarea însăşi. Ne aflăm la confluența conflictelor din mintea unui înger căzut şi creator, care urmează să fie distrus şi iertat. Încep cu o veste proastă: azi dimineață, Turnul din Pisa s-a prăbuşit. Nu vreți să trecem la subiect până nu uit cine sunt?

— Pe baza unei informații pe care am primit-o ieri, s-ar părea că soțul meu a depus un manuscris la editura condusă de tatăl dumneavoastră...

— Aseară, după ce domnul Nerval m-a pus în tema curentă, primul lucru pe care-l făcui fu să mă furişez în editură, să văd dacă soțul dumneavoastră are vreun material înregistrat în fişier. N-u a-r-e! L-am întrebat azi-dimineață pe tata, care mi-a răspuns în doi peri că n-a

auzit în viața lui de Karmailen König, dar, ca fiu atent, știu că minte, măcar și pentru faptul că un asemenea nume este greu de uitat, iar bătrânul are o memorie de bazalt. Singurul lucru pe care-l mai pot face este să răsfoiesc sutele de manuscrise aruncate în arhiva rejectărilor de-a lungul anilor. Numai că aici ne împiedicăm de următorul obstacol: cum aș putea identifica stilul unui autor din care nu am citit nimic?

— Aveți dreptate.

— Parțial... A zâmbit, și-a turnat un pahar plin ochi, l-a băut pe nerăsuflate. A făcut „hrrrr!" și s-a schimonosit. Nu beau decât când lucrez și asta nu se întâmplă niciodată în incinta spitalului...

— Sunteți internat?

— E mult spus. Directorul azilului de necesități nervoase este fratele mamei, tatăl vitreg al numitului Himungi. Din cauza divergențelor care grevează convergența filială pe linie paternă, de trei ani mi-a pus la dispoziție o rezervă în care mă retrag zilnic fără bătăi de cap și nu prea multe calmante, fluturând pretextul bolii instalate sub examinare. Uneori sunt deprimat, într-un mod cât se poate de normal, din cauza ultrasunetelor neliniștii unanime care zburdă prin pereți. L-am cunoscut și pe Ran Domnaru... De altfel, am fost martor...

— Urmați vreun tratament?

— Nu strict personal... tratamentul unanim: beau, mănânc, respir și dorm cu gândul că va fi bine. Între aceste jaloane biologice îmi plasez procesul gândirii. Astfel

încurajat, mi-am început deja cercetările... Peste ce credeți c-am dat?

— Trebuie să răspund?

— În urmă cu cinci ani, domnul König a publicat un eseu în *Revista de Literatură*. Printre speculații mai degrabă ieftine, soțul fugit strecoară aluzia că autorul este aidoma unui demiurg: în cadrul operei, nu numai că poate lua orice decizie asupra destinelor derulate, dar, plecând de la un artificiu livresc întrebuințat de câțiva creatori cu şansa celebrității, ajunge să se întrebe de ce romancierul n-ar exercita şi dreptul de-a fi parte a operei sale direct? Un univers în care să se poată retrage la nevoie?

— Credeți că soțul meu s-a volatilizat pentru-a se refugia în paginile unui roman pe care nu l-a scris? Şi ce ar reprezenta nevoia?

— Nu de asta ducem lipsă... Primo, că dispariția lui s-ar putea să nu aibă nimic de-a face cu spiritul voluntar al noțiunii de evadare. Secundo, este foarte posibil ca soțul dumneavoastră să fi scris un roman, publicat sub alt nume ori în curs de apariție cine ştie unde, din paginile căruia să înțelegem mai multe. Terzo, un roman poate fi scris şi de acum încolo, cu aceleaşi merite, chiar dacă autorul e-n concediu.

— Nu altceva sugera el însuşi.

Hubert o privi curios. Lavo îi atrase atenția asupra înregistrării de pe casetofon.

— Ciudat, spuse bărbatul până la urmă.

— Dacă n-a murit şi se poate mişca, înseamnă că se ascunde. Dar mă îndoiesc că în paginile unei cărți.

— În paginile unei cărți, nu, în spiritul ei, posibil.

— Spiritul unei cărți nescrise?

— Sunt constrâns să recunosc stranietatea situației, dar asta este o altă caracteristică de care mă ocup: flerul de a nu rata nicio malformație biografică. O carte virtuală nu cere neapărat transpunerea ei pe pagină. Dacă romanul existenței sale urmează să fie definitivat, pretenția de a fi cuprins în el este legitimă. Cobori sinuos panta pârtiei de mai multe ori, la un moment dat decizi să te abați, iar statistica mişcărilor de până atunci va menține intactă linia celor care vin din urmă. Te retragi pe traseul unei excepții.

— Cu alte cuvinte, soțul meu a dispărut ca să probeze o teorie confuză asupra rupturii...

— Nu ştiu cât de confuză ar fi, din moment ce nu-i cunosc algoritmul sau rostul.

Îl privea cu amuzată curiozitate. Deocamdată, băutura nu lăsase nicio urmă pe chipul lui. Într-un târziu, rosti:

— Ies pe străzi atrasă de iluzia regăsirii, dar străzile, clădirile, locurile n-au memorie. Vibrează cât le străbați, ecoul altui timp. Mă regăsesc pe mine, nu pe el.

— Trebuie să ne asumăm convenția că orice căutare devine până la urmă un act de creație.

— O noțiune care nu m-a excitat niciodată...

— Căutarea?

— Creația!

— De un singur lucru vă pot asigura cu fermitate. Indiferent de prețul pe care trebuie să-l plătim, şi nu mă refer la bani, indiferent de primejdiile la care ne expunem, şi nu mă refer la vreun caft în plină stradă, capturare cu prelate, jigniri la livrare, un răspuns, fie el mijlocit de abstracțiuni metafizice, tot veți primi de la mine.

2. Vârful săgeții

După cum fusese convenit, a doua zi la ora şapte bătea la uşa lui Baltazar. În holul spațios, în dreptul unei ferestre curbate, se afla un bărbat pe care-l mai văzuse, cu siguranță, prin metrourile newyorkeze. Maurice era numele lui, o ființă înaltă, masivă, cu trăsături marcate şi o voce înclinată să oprească bătăile inimii. Întregul său aspect, inclusiv vestimentația țipătoare, veche parcă de-un secol, cât şi maniera de-a rosti cuvintele creau mentalitatea dezastrului iminent. Când Andrei intră în cameră, Maurice stătea cu spatele. O pălărie enormă ocupa un scaun de lângă birou.

„Ți-l prezint”, spuse Baltazar fără menajamente, „pe tovarăşul tău de drum”.

Reuşi să bâiguie că nu are convingerea că se va mai porni, cu atât mai puțin când şi că, în general, îi place să călătorească de unul singur.

„Domnule Nemetz, făcu Maurice, de călătorit oricum n-ai să călătoreşti cum îți închipui, atâta timp cât ții să străbați un continent controlat de servicii secrete, parte din ele moştenite de la şi subjugate de comunişti. Citeşte!” – spuse şi-i întinse un ziar suedez.

Andrei nu ştia limba, dar fotografia şi numele şi le putea recunoaşte.

„Ce e asta?”

„Un ziarist oarecare a aflat c-ai fost trimis să investighezi moartea profesorului Armur şi-şi pune tot felul de întrebări. Uite ce vreme avem... Ştirile din care pot ziariştii să extragă ceva interesant sunt puţine! Vei fi urmărit douăzeci şi patru de ore pe zi de agenţii diferitelor servicii. Pe scurt, nimeni nu urcă într-un tren pentru a parcurge mii de kilometri de înzăpeziri aşteptând să nu i se întâmple nimic. O asemenea călătorie încă nu s-a inventat; pentru asta de acum, ai nevoie de protecţie. Or, nimeni nu ţi-o poate asigura mai bine decât unul special pregătit.”

„Bine”, spuse Andrei cu un ultim efort, „dar eu nici nu ştiu măcar când voi pleca!”.

„Locurile sunt reţinute pentru 17 februarie”, sări Baltazar, bucuros că poate fi de folos, şi scoase dintr-un sertar două seturi de bilete de tren până la Stockholm. „Sunt plătite de revistă, să n-ai nicio remuşcare.”

„Nu-nţeleg...”

„Domnule Nemetz”, făcu Maurice, „suntem interesaţi de aspectele periferice ale anchetei. Nu ne interesează atât să ştim unde a ajuns poliţia locală cu cercetările, legendar de incapabilă, ce martori există şi ce evidenţe balistice deţine, cât dacă s-a dat de urma acelui text”.

„Credeam că identitatea asasinului este mai importantă.”

„Asasinul nu e decât vârful unei săgeți trase din întuneric.”

*B. Comunismul le-a oferit o **șansă** unic**ă***

În ciuda atâtor ani, zgâlțâiți anemic de regretul că n-a fost suficient de intransigent, încă se încălzește la flacăra convingerii că tot ce se-ntâmplă să înfăptuiască fusese în slujba unor desăvârșiri care au eșuat din pricina aplicării, nu a concepției. Pentru el, morții care-i populează visele nu sunt decât un contoar colateral de verificare, numere asociative într-un registru contabil. Chiar dacă ar fi s-ajungă la un pas de maxilarele justiției democrate (ce aberație: cum poate fi considerată justiție cacealmaua de încrengături în noianul unui sistem permisibil ca un complice față de majoritatea crimelor cândva nepedepsite?), nicio instanță legală nu l-ar putea osândi. Nevinovăția lui este dovedită prin simplul temei de drept roman că deciziile pe care le-a luat, din moment ce n-au fost pedepsite la vremea lor, nu au fost considerate crime. E un cerc aproape hilar, dar nu mai puțin just, bazat pe principiul viciului de retroactivare. Norma juridică vizează, printre altele, coordonatul temporal, în virtutea căruia se manifestă caracterul ei activ. În articolul 15, alineat 2, *Constituția României* prevede: *„Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale mai favorabile”*. Pe deasupra, a judeca fundamentele unui sistem în cadrul legislativ al altuia ar însemna ca toți cei care-au trăit în comunism să fie pedepsiți de toți cei care supraviețuiesc în democrație și urăsc comunismul (din moment ce, chipurile, l-au și

eliminat). Ar fi încălcat în acest chip, fără nicio ezitare, principiul imparţialităţii.

Clipele s-au prelins, muşchii s-au delăsat, acuitatea de penetrare şi-a tocit aripile, viteza de reacţie emotivă s-a domolit. Compatrioţii mei au fost consideraţi de când se ştiu pe hartă un popor mic, nu numai de către străini oripilaţi şi geniile lui dezgustate, care cel mai adesea au preferat să-l abandoneze, găsind scăparea în alcool, promiscuitate, bârfă, minciună şi jaf. În veacuri, pâlcurile băştinaşe au convertit suma acestor stigmate într-o sumă de calităţi care să le permită să nu facă nimic, considerând că au prea mult noroc ca să mai fie şi inteligente, că iubesc viaţa prea direct pentru-a mai fi necesar s-o trăiască în decenţă, că au pierdut fără rezonanţă confruntările cu duşmanul exterior şi cu ele însele ca să mai tenteze urcarea cu capul decent scara evoluţiei. Comunismul le-a oferit o şansă unică, dar n-au avut capacitatea profitului.

Nu ar sta drept să fie condamnat pentru eşecul celor mulţi, ca o capacitate ignorată, ori pentru că reuşise acumularea unui inventar de mânie depozitat într-un loc la care nu mai putea ajunge nimeni. În cadrul legăturilor moleculare de circumstanţă, atomul de carbon îşi păstrează identitatea trecător alterată de foc, îngheţ sau tensiune mecanică. Împlinirea oricărui ideal trece prin poarta gunoaielor, pentru că orice măreţie trebuie să se raporteze la ceva.

3. Ne stingem plini de datorii

Lavo recuperă cartea de telefoane de sub un vraf de ziare vechi, şi, după ce-o răsfoi în toate direcţiile, află că sediul editurii se afla câteva străzi mai la vale. Îşi trase un pardesiu pe ea şi ieşi. Deşi încă nu se întunecase, becurile de pe stâlpi ardeau şubrezit deasupra unei haite de câini vagabonzi urmărindu-se fără chef pe asfaltul impregnat de luciul umed al unei ploi încheiate. Prin vadul aleilor cufundate în asfinţitul atacat de noapte, vântul vânzolea plictisit frunze căzute.

Era prima încumetare. Tresăriri optice o încolţeau la intersecţie, umbre ascuţite irupeau din bârfele înserării. Se aştepta să-l vadă urcând, calm, preocupat, aproape gârbovit, cu geanta de piele burdujită cu teme de corectat, manuale şi cărţi întâmplătoare, ca pe vremea când ieşea să-l întâmpine pe drumul şcolii. Fiecare clădire sau colţ de stradă îi aminteau de el, dar era conştientă că încerca să respire viaţa unui oraş care-i preschimbase radical configuraţia modului de-a fi. Şi-a urmat coborâşul până în dreptul Bibliotecii Universitare, unde gânguritul unei duzine de porumbei bătând năvalnic din aripi sub cupola intrării a panicat-o. S-a întors la deal cu inima pulsând de singurătate.

După ce s-a îmbrăcat cu hainele de casă, s-a învârtit câteva minute fără să-şi găsească locul, a respins în gând tentaţia cinei, a deschis televizorul. Doi indivizi răcneau unul la celălalt pe marginea unui subiect politic. A diminuat sonorul, a căutat jurnalul lui Trifa, l-a deschis. În

goana sa ferovială spre Iaşi, fostul critic citea *Iluzia morții*. L-a lăsat în pace. Intră în camera de lucru a lui Karmailen, deschise sertarul din stânga, unde găsi o scrisoare acoperită de timbre americane. Vulturi albaştri, stele roşii.

„Anii mei cu Marina au fost desăvârşiți ca un labirint floral, aşa cum scoica secretează perla în jurul unui grăunte de netrebnicie. O problemă elementară: dacă în doar câteva sute de milioane de ani, de la primele celule încălzite în oceanul planetar, care s-au dezvoltat în alge, moluşte şi crabi, peşti, târâtoare, insecte, păsări şi mamifere, materia a fost capabilă să culmineze cu bijuteria haotică a speciei umane, dotată cu conştiință, creativitate, inteligență şi umor, de ce n-ar fi fost cu putință, la un nivel astronomic infinit mai amplu, extinderea unei ființe supreme, nesfârşit mai cuprinzătoare?

Nu-ți spun nimic nou. Pentru autorii lumii, în orice început literar se oglindeşte un sfârşit moral. Până acum jumătate de secol, orice roman era un drum sinuos pe care-l parcurgeai alături de narator. Mintea cititorilor de azi, care nu mai are răbdare să accepte structurări epice lente, după cum sublinia Cormac McCarthy într-un interviu recent, nu este capabilă să reacționeze decât la rezoluții imediate, formulări acide şi finaluri pline de sângerări dramatice. Limita timpului în care trăim. Pentru că nu mai puteau înşira decât începuturi, scriitorii au inventat postmodernismul, alcătuind, practic, antologii de părți demarate în diferite puncte încheiate într-un accident

comun. Printre aforisme şlefuite şi metafore copleşitoare, autorul e de negăsit.

Când Marina m-a anunțat că vrea să-i facă mamei sale o vizită în Lincoln, Nebraska, am fost impresionat de gândul că a venit acea clipă. Trăim pe credit, ne stingem plini de datorii. Ceea ce cunoaştem formează lanțurile care ne cuprind. Compensativ, în fiecare din noi se desfăşoară un proces care ne asigură de reuşita lucrurilor.

Era o zi senină de vară târzie. Drapelul de pe clădirea terminalului fâlfâia vlăguit. Ne pregătim doctoratul în ermetism şi consolarea filosofiei printre simboluri inexistente, dar niciodată nu reuşim descifrarea clară a semnelor înainte de înlănțuirea evenimentelor. Ultima ei privire avea ceva de animal care simte uruitul catastrofei apropiindu-se, dar nu vrea să alarmeze.

De la aeroport m-am întors acasă deprimat. Am băut un suc de portocale şi am încercat să moțăi între două vecinătăți bizare: starea de anestezie provocată şi nervozitatea despărțirii. După o oră am fost readus la lumină de apelul telefonic al unui angajat al turnului de control din Atlanta. Se spune că din mai multe variante o alegi întotdeauna pe cea mai apropiată firii tale. La 28 de minute de la decolare, legătura radio cu avionul fusese pierdută şi se făceau eforturi exhaustive pentru contactarea oricărui pasager, întru determinarea ajutorului ce mai putea fi acordat.

Părea o glumă cinică, pe care n-o puteam rejecta, dar în sinea mea, dincolo de stratul anorexic al optimismului

nepotrivit, eram conştient că-mi jucam ultimele replici. Am sunat-o. Reflexul comenzii mi-a readus înainte zâmbetul ei. Nu a răspuns. Totuşi, nu sunt avertizați toți pasagerii să-şi blocheze telefoanele pe durata zborului? Ba da, dar exista posibilitatea unui pasager distrat. Şansa excepției. Partea din mine care credea că nu s-a întâmplat nimic devenea retractilă.

Am deschis televizorul. Canalul de ştiri prezenta imagini cu avionul survolând Virginia, la câteva sute de kilometri distanță de unde trebuia să se fi aflat în acel moment. O speranță zăpăcită îmi îngheță-n torace. În termeni rostiți cu o voce corect îngrijorată, comentatorul expunea ca posibilă cauză depresurizarea cabinei piloților, care, din cauza hipoxiei, îşi pierduseră cunoştința. Avionul continua să se deplaseze din inerție aşa cum viața îşi continuă zborul, în virtutea aparenței că-i posibil totuşi să fim nemuritori.

Rezultatul anchetei conduse de National Transportation Safety Board, publicat câteva luni mai târziu, a confirmat opinia expertului de televiziune. După un zbor fără țintă care a durat aproape cinci ore, însoțit intermitent de avioane ale forței armate, până ce ultima picătură de carburant a fost consumată, avionul s-a prăbuşit în Atlantic, la 800 de kilometri de New York. Nu au fost recuperate rămăşițe umane, nu au fost scoase la suprafață obiecte ori bucăți de fuselaj, în ciuda câtorva săptămâni de eforturi, nu a fost făcută dovada concretă a accidentului, ci, în caz că toți eram cu mintea teafără, doar a dispariției.

Cum poți proba eternizarea unei pieiri fără evidențe altfel decât prin trecerea tot mai justificativă a timpului?

Această volatilizare discretă, plină de ambiguitate, a fost mai dificil de suportat decât un final pictat cu membre sfârtecate. O trăsătură ciudată a omului, care preferă un rău sigur şansei improbabile. Ajungând aici, e legitim să mă întrebi despre ce şansă ar mai fi putut să fie vorba? Nu ştiu. Puterea de judecată a ființei păstrează zone libere până şi sub dictatura nemiloasă a raționalului. Dacă nu tot ce există poate fi perceput prin simțuri, de ce n-ar exista explicații stranii acolo unde evidențele nu contrazic posibilitatea variantelor? Speranța care ne chinuie... Act terorist, răpire, conspirație malefică, aventură dementă, rătăcire colectivă. Există mame care-şi aşteaptă fiul pierdut şi după 30 de ani, elaborând scenarii complicate care justifică întârzierea.

Dacă Dumnezeu l-a creat pe om pentru a umple golul căscat de îngerii căzători cu un organism pentru care a manifestat un contact de progresivă răceală, vârfurile magmei trasează linia de demarcație de unde începe hotarul fizic al ființei supreme, atât de cumplit reprezentat de înțepenirea degetelor care nu se ating pe bolta Capelei Sixtine. Un gol trebuie consacrat de un plin. Plinul, de justificarea lipsei.

O potecă, totuşi, amăgitoare. Miracole cărora nu li s-a mai îngăduit săvârşirea: Turnul Babel, *Simfonia a X-a*, Gemenii, Sagrada Familia, elevația înclinată din Pisa. Cutezanța împiedicată de afecțiuni în luciul apei

descrescând în oglindă zborul lui Icar: orbirea pentru Borges, surzenia pentru Beethoven, M. D. C. pentru John Lennon, demența pentru Nietzsche, comoția pentru Hesse, tusea pentru Molière, tramvaiul pentru Gaudi şi Labiş, trenul pentru Camus, avionul pentru Cantelli, Gardel şi Cline, alcoolul pentru Poe, Thomas şi Chandler, plutonul de execuție pentru Lorca, duelul pentru Puşkin, iluzia accidentului pentru Duane Allman, paralizia pentru Da Vinci, apa mării pentru Byron, infecția cu streptococi pentru Mozart, propriul vomisment pentru Hendrix, asasinarea pentru Ioan Petru Culianu şi orice fel de moarte plănuită pentru fiecare înainte de vreme doar pentru a limita evadarea din banalul speciei.

Ne zvârcolim între două saturații extreme care se resping: Pitagora, Platon, Aristotel, Homer, Michelangelo, Newton, Gogol, Heidegger, Bellini, Shakespeare, Dante, Verdi, Yeats, Hume, Einstein, Welles, Cervantes, Plantinga, Plank, Bach, Cehov, Tițian, Augustin, Kant, Dickens, Kurosawa, Wagner, Dostoievski, Tesla, Dylan, Leibnitz, Goethe, Confucius, Wittgenstein, Gauss, Chaucer, Pynchon, Eliot, Vermeer, Kafka, Farinelli, Darwin, Jung, Joyce, Fermi, Valéry, Gray, prietene, dacă este adevărat tot ce-ți spun, fiecare geniu îl apropie de umanitate şi, în acelaşi timp, îl ține pe Dumnezeu departe de restul fiecăruia dintre noi. Pe umerii lor nu găseşti decât infatuarea speciei. Isus înseamnă acoperire, simplitate, umilință. Calea senină printre fiare, adevărul îngust al smereniei şi viața în afara morții. Boarea de dimineață în

dimineața exploziei. Pinacoteca nesfârşită din pivnița copilăriei.

Când pierzi iubirea, pierzi întreaga omenire.

Dar când nu mai ai nimic, ai, dintr-odată, totul.”

2. Aberația propriului trecut

Din Piața Unirii coborî pe strada Ştefan cel Mare. Frigul accelera vertical, răscolit de vârtejuri tăioase. Înainte de-a ajunge în dreptul Mitropoliei, fu lovit în piept de-o rafală cu simțul deciziei. Se opri, întoarse spatele, se-adăposti într-o galerie de beton, puse bărbia-n piept. La doi paşi de el, terasa pe care-şi petreceau serile de vară. Ziduri despuiate de colorit, împăienjenite de crăpături, lemnăria ferestrelor, scorojită. În inima iernii, terasa dormita sub stratul de zăpadă biciuit de furtună.

Închise ochii, amintirea îi răspândi în corp dogoarea verii. Regresia reaprinse zgomotul străzii, al maşinilor care treceau dintr-o parte în alta, al forfotei de pe trotuare. Claxonul unui camion îl făcu să tresară. Deschise ochii. Cu spatele la zidul restaurantului stătea un bărbat blond, cu o mustață tunsă scurt şi părul lung, dat pe după urechi. Era Max. Alături de el, firav şi înalt, cu părul la fel de lung, dar negru, şedea Armand, cu coatele gânditoare pe masă. Tânărul şaten cu ochelari de soare, al cărui profil aducea cu cel al lui John Lennon, nu putea fi decât el.

Din cauza planşeului de deasupra, pe care se afla o altă terasă, căldura era suportabilă. De la înălțimea etajului întâi puteau observa circulația din intersecție, precum şi clădirea Mitropoliei, sfidând de secole scăpătarea din jur şi

mai ales de la poalele dealului. Chiar şi pentru un oraş în care spaţiul nu ajunsese încă să fie judicios parcelat în sume exorbitante, curtea mitropolitană şi a clădirilor auxiliare rămăsese acelaşi tărâm dislocat dintre munţii mânăstirilor moldoveneşti şi transportat în centrul Cetăţii de Scaun. Andrei vorbea cu însufleţire. Balansându-se pe picioarele din spate ale scaunului, Max spuse amuzat:

„Într-o lume ideală, ai ajunge primarul de noapte al acestui oraş. Acolo unde unii nu văd decât clădiri într-o rână, ţie ţi se năzare un teritoriu fascinant de poezie, lipsa luminii devine un mister căutat, o stradă pietruită se cere venerată ca un templu, unei clădiri evacuate trebuie să i se dea târcoale cu incantaţii orfice”.

„Singurele forme de viaţă freamătă în mahalaua de jos, prin măruntaiele celor câteva crâşme deschise până la ziuă. Odată am asistat la o bătaie între doi consumatori până când sângele lor a murdărit caldarâmul din faţa intrării. Un chelner în vârstă şi câţiva clienţi amuzaţi au ieşit să-l spele cu jeturi de sifon.”

„O risipă inutilă. Mai cu seamă pe seceta asta.”

„Chimic, poate, dar scena emana poezie!”

„Legendele sunt create în compensaţia neajunsurilor, pentru a face supravieţuirea mai comestibilă. Dacă nu este îngrijit, oraşul se duce cu toată poezia lui...”

Armand interveni:

„Amintirea unui trecut care nu ne aparţine este garanţia nemuririi.”

„Certitudinea nebuniei.”

Pe celălalt trotuar trecea Virgil, coborând spre Teatrul de copii, deşirat, cu spinarea încovoiată, mâinile lăsate înainte. Ar fi vrut să-l strige, dar ştia că Maxim nu-l putea suferi, aşa că a fost atent la ce avea să răspundă Armand:

„Nebunia nu-i decât o treaptă spre Punctul Omega. După ce-ai lăsat-o în urmă, devii înțelept şi puternic.”

„Geniile lumii trec prin peştera nebuniei, de unde ies mai lucide.”

„Nebunia nu admite generalități. Câteva genii au ieşit mai dereglate.”

„Psihicul îmbătrâneşte ca orice organ. Toți ieşim din viață mai nebuni.”

„Nu eşti pesimist?”

„Toți sau nimeni. Lansează o previziune cât de neagră şi, dacă aştepți suficient, se va adeveri.”

În frigul năprasnic, Andrei îi dădea dreptate. Dacă ar fi putut, i-ar fi spus. Atunci tăcuse.

Câteva săptămâni mai târziu, Max dispărea fără urmă, înghițit de undele nimicului. Nu trecu mult şi Armand dispăru şi el. Unul câte unul, s-au perindat cu toții. Devenise o aberație a propriului trecut. Dârdâia lângă terasa în care zăcea o lume din care nu desluşea nimic mai mult decât reuşise atunci.

4. Frunze prin coridorul de toamnă

Lavo îşi continua lectura, Arhim Trifa, călătoria.

Mă străduiam să citesc, gândurile fugeau din spatele ochilor fără grija concentrării. Am tăcut, am privit pe fereastră. Noaptea înainta odată cu noi, ziua venea din

urmă. M-am întors spre Eva, am subliniat cu degetul un rând din manuscrisul pe care încercasem să-l parcurg:

„Îmi permiteți?” Zâmbi. Citii.

„Suntem răsfoiți ca nişte romane suportabile, citim şi scriem ca şi cum nimic n-ar exista în afara beletristicii, parte a proceselor noastre biologice în aceeaşi măsură cu dormitul ori senzația de frig. Rareori reuşim o corectură utilă.”

„Viața ca un roman mai puțin reuşit. Ce e asta?”

„Un manuscris relatând evenimente derulate în oraşul dumneavoastră.”

„Trebuie să fie interesant...”

„Există, practic, două categorii de înscrisuri: unul ne îngăduie să contemplăm suferința altora, celălalt, să o amplificăm pe cea proprie până la a ne îngrămădi în universalitate. Pe ruina punții dintre ele se înalță literatura.”

„Sunteți scriitor?”

„Critic de artă pe cale de dispariție.”

„Altfel spus?”

„Nu mai pot contempla. Un sorb irelevant mă afundă în vârtejul din care fu creată opera, în carnea puhavă, în mintea labirintică a autorului, până contactez scurte momente de amețeală şi panică, însoțite de o precipitare a bătăilor inimii. Pictura este relatarea deformării. A grotescului. Acum trei săptămâni, în fața unui tablou erotic de Frans de Vriendt, am leşinat. Am consultat un psihiatru. Mi-a spus că este vorba despre *Sindromul*

Stendhal, numit hiperculturemie. O boală nu întru totul rară...”

„Am citit cartea Graziellei Magherini...”

„Pentru o vreme, puțin ascetism plastic nu-mi va dăuna.”

Întinse mâna spre manuscris:

„Permiteți?”

Am încuviințat. L-a deschis la-ntâmplare, începu să citească:

„Maradona năvăli în masa lor cu fața desfigurată:

L-o uşis pi Băiet, Terorițî! Fuji răpidi!

Răvăşit de imagine, Emil se ridică, răsturnă un scaun, o rupse la goană-n susul străzii, ieşi prin spatele Halei, sui pe Costache Negri, tăie spre Cuza-Vodă, se deturnă spre stânga, dădu în piața hotelului Continental, traversă spre restaurantul Select, în fața căruia se strânseseră mai mulți oameni. Chioru deschise şi-l lăsă-năuntru. Băiatul zăcea întins în mijlocul holului, cu o față de masă făcută sul sub cap.

I-am încuiet la etaj, am chemat meliția.

Îl împinse urlând, sui scările-n fugă, smulse drugul de pe uşă, năvăli-n salon. Trei indivizi gemeau lângă zidul din dreapta. Între două mese, un corp inert. Alți opt se strânseseră într-o parte, vociferând în şoaptă:

Unde-i?

Un tip burtos făcu un pas înainte:

Deroare, nimeni n-a vrud aja...

Unde-i?

Şukuri i-l arătă cu mâna pe prăbuşitul din mijlocul sălii.

Ylmaz.

Se apropie, îl împinse cu piciorul. Nu mai mişca.

Cine l-a ținut?

Şukuri ridică neputincios din umeri.

Nu l-a zinut nimeni. A vozd bădae guradă.

12 contra 1. Tare curată...

Se aplecă, apucă o masă de picior, dădu cu ea de pardoseală. În mână rămase cu un par scurt.

Cine l-a ținut?

N-a jdiud nimeni gă-i băiadu' dău...

Nici n-am să-mi cer scuze.

Îl lovi în moalele capului. O năclăială de sânge întunecat îi bolborosi pe frunte câteva cuvinte neclare.

Un gras dădu să deschidă fereastra, fu croit cu piciorul mesei, îşi pierdu cunoştința prăbuşindu-se prin sticla făcută bucăți, rămase atârnat între lumi.

Cine l-a ținut?

Un tip cu mustață cuprins de-un costum verde se arcui în față sâsâind ca o lăcustă, scoase cuțitul de la spate. Îi rupse mâna cu o lovitură scurtă. Țipătul umplu încăperea şi se estompă prin geamul spart. Se întorcea de la unul la altul, privindu-i cu ochi injectați şi pupile mărite, descumpănit pentru că nu ştia de unde să înceapă. Decupla legăturile cu motorul rațiunii una câte una, continuând să vorbească:

Dintotdeauna am încercat să aflu cauza violenței în oameni, dar cuvintele deja nu mai erau interesate de corelarea cu acțiunile trupului, îl lovi-n bărbie pe-un individ îndesat, care zbură peste-o masă şi se prăvăli grămadă, *violența nu pare firescul unor ființe blânde*, făcând loc următorului client, oprit cu un par în tâmplă. Mişcările iuți ale brațelor se intensificară într-o stare de conflictuală ipocrizie cu substanța monologului, *e o ruşine să vezi copii sau adulți, femei uneori, bătrâni, cărându-şi scatoalce cu ghiotura,* corpul se-nvârtea cu lejeritate de balerin grăbit, *când am avea atâtea de făcut,* icnind ca un iritat care nu mai posedă plinătatea minții, *mult mai folositoare*, nu mai putea fi oprit decât de moarte, *să punem mâna pe o carte, să mergem în grup la un film*, atât de departe fuseseră lucrurile împinse. Se feri de un tip corpolent care smulsese un scaun de la podea ca să-i zdrobească fața, *n-ar fi lumea mai bună decât este?* – se întrebă pe bună dreptate şi-i rupse clavicula împungându-l cu vârful bâtei, cu un zgomot penibil de paşnic. *Dacă ar fi să mă întrebe cineva, aş recunoaşte că detest bătăile.* Nu se mai confrunta decât cu dificultatea de-a-i dibui, căci se răriseră şi încercau să se ascundă. *Ce muncitori exemplari de fabrică, poate chiar maiştri ar ieşi din ei!* În colțul dinspre bucătărie un vlăjgan venea cu un cuțit cât o sabie în mână. *Patria are nevoie de tineri sănătoşi, puternici, nu e păcat să fie irosiți prin crâşme?* Făcu un pas şi-i sfărâmă arcada cu un pocnet minor. *Un bărbat în toată maturitatea alergând alți bărbați printr-un local public!* Fugea după ei ca după nişte şobolani

otrăviți, un metru, doi, se opreau, chițcăiau, *şi de unde tendința asta de-a asemui omul cu animalele*, doborându-i ca pe nişte spice de grâu prin lanul pârguit, *cel mai tare-mi plac sunetele acestei lumi în suferință*, troznetele lemnului căzând peste os, *simfonia războaielor mele*, gâlgâitul jetului de sânge curgând dintr-o gură căscată de oroarea chinului, lovituri ritmice, explodând în pahare făcute praf şi mese prăbuşite pe hoituri, *arta spectacolului pentru oamenii adevărați*, dramatismul unei sticle de vin răsturnate pe un fotoliu cu tapiseria despicată şi un scaun zburând spre fereastră, *aş mai îndrăgi eu această îndeletnicire dacă n-ar avea ceva grandios în ea?*, capete pocnite de pereți şi pumni în rinichi, maxilare rupte, încheieturi sfărâmate, *măcar dacă nu s-ar mai văicări atât*, perdeaua sfâşiată de-un trup în cădere şi altul prăbuşindu-se cu-n zgomot amplificat peste setul de tobe unde se aflase formația, î*mi rup sufletul de milă*, continuând ca o maşină de bătut uitată în priză, cu mişcări precise, *ce vor să facă din mine?*, fără să coboare o iotă din boleroul susținut al morții, căci chipul băiatului agonizând în hol îi menținea furia intactă...

Se-nvârti. Se uită. Se opri. Sala era un câmp de sfârşit de luptă, cu un singur războinic rămas în picioare, înconjurat de cele douăsprezece semne zodiacale ale morții care-i luase dreptul la iubirea primului născut.

Prin fereastră se auzea sirena IMS-ului. Aruncă bucata de lemn, scârbit, coborî în hol. Se aplecă, îl luă în brațe. Murise. Scrâşnetul roților la câțiva metri. Se ridică, împinse uşa cu piciorul, ieşi. O voce-l somă din spate:

Stăi, Tiroari, stăi cî trag!

Se întoarse spre Cuza-vodă, ca s-o ia la stânga, spre gangul de lângă CEC. Prin scara unui bloc ar fi putut dispărea prin Ştefan cel Mare. Tablagiul strigă:

Stăi! – auzi o pocnitură mecanică urmată de-un zgomot asurzitor, sporit de ecoul returnat de clădirea hotelului din dreapta, după care se pierdu în valuri spre Piața Unirii. O căldură contrariată îi cuprinse spatele. Cadavrul atârna greu. Se prăbuşi în genunchi, aşteptând întâmplarea unui miracol, cu inima dând să-şi facă loc printre aerul hăituit al animalului sătul să mai supraviețuiască în captivitate, cu bucăți de suflet jupuite de târzia grijă părintească înfigându-se cerc în jurul lui, şi catalogul tuturor mişcărilor războinice pe care le făcuse vreodată, presărate cu chipurile dispăruților de la care ar fi aşteptat ultima întrajutorare, dar, ca şi cum decizia era îngreunată de condiția acuzatoare în care se afla, mâinile îi căzură moi pe lângă coapse, ştiind deja că lupta ajunsese la capăt, atingând caldarâmul primitor cu partea dreaptă, încă protejând sensibilitatea celui purtat, cu privirile ridicate spre cerul închis ultimei sale rugi, ca două chei nepotrivite."

Eva extrase o tabacheră din poşetă, apucă cu delicatețe o țigară şi, fără să-şi ceară permisiunea, o aprinse distrat. Trase fumul în piept, lăsând melancolia visării s-o cuprindă destul de necuviincios:

„Spre acest oraş te-ndrepți, străine... Brazdă de pământ răscolit, râme scoase pe şenile... Frunze prin coridorul de toamnă, adieri în intersecții. Forme obscene în zeamă de

struguri, crizantemă, zmeure târzii. Spirală pornită din vulg, amurg apoteotic...”

Închise manuscrisul, mi-l înapoie cu privirea absentă, strivi țigara în scrumieră şi-şi continuă lectura inițială ca şi cum remarca fusese imaginară şi, în tot acest timp, călătorise singură. Am rămas copleşit.

Surghiunul îmi îngăduia ocazia de-a-mi reconsidera biografia, din care nu mai vedeam decât cenuşa unei cetăți pustiite, întuneric hodorogit pe linia orizontului. Din plictiseală vine îndrăzneala, din noi aventuri, tăria de caracter. Ceva în ființă excită atracția mocirlei. Evadarea din jocul de nazuri şi snobisme al protipendadei, scăparea din hățurile cenzurii, rigoarea căminului conjugal încălzit de o convenție care încetase să mai funcționeze şi programul sterp al rutinei artistice îmbătându-mă cu o glorie pe care n-o meritam m-au făcut aproape să urlu de tristețea desprinderii de viața pe care o dusesem până atunci şi de excitarea promisiunii pregătindu-mi aşternutul zilei de mâine, când trenul ieşi şuierând izbăvitor din tunelul de la Bârnova.

În timp ce ne pregăteam bagajele, am întrebat:

„Ar fi posibil să ne întâlnim?”

Mi-a aruncat o privire amuzată:

„Oraşul nu este atât de mare cum se spune. Oamenii îl fac să pară aşa.”

Câteva minute mai târziu, trenul ajungea în gara din Iaşi. Ne-am despărțit fără să mai schimbăm un cuvânt. Am

urmărit cu privirea mersul cu insinuări feline de femeie stilată, în care aroganța nu sufocase total gena hetairei.

B. Firea omului s-ar descompune chiar dacă ar fi atârnată în vid

Je crois entendre encore
Cache sous les palmiers
Sa voix tendre et sonore
Comme un chant de ramiers.

Ce mi-a lipsit, ce n-am avut? Ce ar fi fost anormal să-mi doresc şi n-aş fi putut obține? Câte o vilă în fiecare județ? Puteam vizita, în interes de serviciu, orice reşedință prezidențială, județeană, municipală, de vânătoare şi de agrement, însoțit de oricine mi-ar fi trecut prin cap, pentru perioade nedeterminate, în orice fel de conjunctură, cu limuzine nu numai pe mâna mea, dar şi însoțit de patru cavaleri ai morții pe Jave californiene, dacă aş fi socotit cu cale, BMW-uri ale Miliției Generale a Capitalei, Alfa Romeo şi Mercedes, chiar şi după ce Preşedintele dispusese, pentru scontatul spor de îngăduință în perioada achitării datoriilor externe, scoaterea lor din uz. Localuri oprite până la mijitul zorilor, pentru satisfacerea proprie, cu târfe ridicate de pe Litoral sau din holul hotelurilor din dotarea Securității, împreună cu o mână de colegi ori chiar cu cetățeni din mulțime, aşa cum dădeam peste ei, populate cu pictori, actori, muzicieni şi poeți mânați de limbariță anticomunistă pe care, din delicatețe, mă făceam a n-o băga în seamă, măcar şi pentru faptul că dările de seamă

ale multora ajungeau pe biroul meu a doua zi dimineață, străini în trecere prin scumpa metropolă (între timp decimată cu sânge rece), spioni la studii, agenți în tranzit dintr-o parte în alta a mapamonzității dihotomalice. Chefuiam până la ziuă, cu lăutari antrenați în arta şterpelitului de sub frapieră, fripturi aduse pe bandă rulantă de chelneri tremurând ca varga, sticle de vin curgând râu, țigări americane cu fumegăraie de iad select şi finețuri scoțiene în dauna xenofobiei, fără a reuşi niciodată să impun plata în numerar. N-a fost, dacă aş fi dorit, să-mi refuz nimic: mofturi occidentale, aparatură muzicală, armament de vânătoare, maşini sport (în afară de Jaguarul negru), prelungite vacanțe monegasce, africane ori siberice.

Dintr-un dosar de lucru am pescuit următoarea remarcă: Atunci când nu mai ai nimic, ai totul... Asta ar fi vrut să desemneze automat reversul enunțului: când posezi totul, n-ai, de fapt, nimic. E o privire personală. În clipa în care începi să te joci cu cuvintele, înseamnă că frustrarea e mecanică. Ai ceea ce ai, nu ceea ce interpretezi sau tânjeşti sau te crezi îndreptățit. O singură excepție aş putea desena pe nisipul acestei abundențe: când toată lumea înțepeneşte la suflarea ta, deputați, ambasadori, şefi de misiune, când miniştrii cer audiență şi membrii Biroului Politic, favoruri, e greu să dibuieşti exact ceea ce eşti. Puterea desensibilizează.

La vârsta senectuții şi a supraviețuirii, rareori mai sunt muncit de hormonii masculinității, dar visele îmi lasă un

gust senzual în minte şi o dâră de cenuşă în gură pentru câte o zi întreagă, deşi termenul trebuie interpretat cu luare aminte. E vorba de un erotism difuz, prea puțin manifestat în plan sexual, mai degrabă o melancolie fragilă încercând să-şi găsească formă în fulguirile trecutului aşa cum fiecare început de anotimp se instaurează cu propriul set de nostalgii. Un amestec de tină şi nedefinită frustrare din obezitatea căruia submerge ecoul metafizic al tânguirii mortuare. Pe soția mea am respectat-o deoarece, influențată de convingerea că trebuie să-mi semene, devenise crudă, rece, calculată, dar nici în avântul cancerului ei anesteziat n-ar fi putut susține că iubirea era sentimentul care mă ținea alături de ea. Ar fi o singură explicație. Nu m-a frământat până la obsesie, deşi acum timpul mi-ar permite-o, trăsăturile celor ce-au fost au început să se strângă în categorii arhetipale. Una din ele prinde chipul fetei batjocorite care mi-a apărut azi-noapte în vis. E un mister nerezolvat, pe care, probabil, îl voi lua cu mine aşa cum m-a găsit.

Oh nuit enchanteresse
Divin ravissement
Oh souvenir charmant,
Folle ivresse, doux rêve!

N-a existat concert de operă cu distribuție grandioasă de la care să fi lipsit, la Viena, München ori Washington, vernisaj de expoziție pariziană pe care s-o fi omis, premieră de film tematic la care să nu fi obținut invitație (precum

The Godfather, despre oameni ca noi, cu pistoale şi fără scrupule parazitare, organizaţi în subterană, care şi-au luat în particular tot ce-au avut nevoie sau din moft, prin crimă, jaf, intimidare, fără să le pună nimeni onorabilitatea în discuţie şi beţe în destin, ori *Appocalypse Now*, preluând povestea unui general întocmai mie de îngreţoşat, care făcu dovada tăriei de a dezerta niciunde, pentru a pune punct unei cariere plictisitor de reuşite, în alinarea provocată a morţii), lansare de carte a autorilor care ne-njurau, şi mă refer în primul rând la Aleksandr Soljeniţân, profetul Gulagului, Vladimir Volkov, fiul de transfugi pe care l-am vizitat la ferma lui georgiană, Milovan Djilas, cu care am băut o cafea la Belgrad în 1983, John le Carré, fostul spion trecut la pană, ori omul nostru din Havana, Aleksandr Zinoviev. Până şi pe Anatoli Marchenko l-am avut sub privire, în cursul unei anchete de rutină a confraţilor de dincolo de Don. Am fost adversar de conştiinţă, ofiţer în solda unei tabere ostile, rătăciţi de norme de iluzii diametral eronate, dar oricând, chiar şi în stare de arest, aş fi capabil să rostesc fără a roşi: Acest om a fost un sfânt!

Nostalgia fugărită prin depoul coşmarului nocturn poate că e viaţa mea căzută sub ghilotină.

Je crois encore la voir
Entr'ouvrir ses longs voiles
Aux vents tiedes du soir.

Printre particule de praf irizate în lumina zilei înjunghiind semiobscurul după-amiezii de decembrie, vocea lui Nicolai Gedda ridică aria *Je crois entendre encore* spre tavanul bibliotecii. Pe-un scăunel de stejar pirogravat, metodic şi absent, Klement Haghen, îşi curăță vechiul Winchester. Aşa cum se aşază lucrurile la fiecare sfârşit de an, a doua zi urmează să plece la vânătoare de mistreți, cu foştii tovarăşi de arme lepădate şi glorie terfelită.

Când eram activ, mă feream pe cât posibil de compania lor. Nu puteau înțelege de ce laconismul ar descrie atributul de mândrie al luptătorilor mai mult decât temeritatea. Tăcerea ajută demolării sentimentelor.

Oh nuit enchanteresse
Divin ravissement
Oh souvenir charmant
Folle ivresse, doux reve!
Charmant Souvenir!

Se opreşte din curățat ca să cerceteze atent ceea ce se dovedesc a fi câteva pete ruginii apărute pe catarama de la cureaua carabinei. Timpul lasă semne nu numai peste el, lucrurile tind să se țină scai. Firea omului s-ar descompune chiar dacă ar fi atârnată în vid. Legea obiectivă a existenței împiedică orice efort de a făuri vreo lume cât de cât rațională în lipsa unui pumn de fier. Două mii de ani fac dovada reuşitei omenirii de-a fi pe deplin incoerentă şi nici pe departe grandioasă. Jarul gloriei homerice n-a putut fi reaprins nici de truda dictatorilor, nici de rigoarea

regimurilor naționaliste, devotamentul Inchiziției ori efortul corelat al organizațiilor ezoterice. Nu pentru că soluția s-ar fi aflat în altă parte, ci din cauza slăbiciunii omeneşti. Ratarea insistenței. Lipsa imaginației.

Va trebui să schimbe catarama.

2. „Teodora... Numele ei era Teodora!”

Când pendula marcă miezul nopții, frazele căzură la picioarele unei tăceri insuportabile şi musafirilor nu le rămăsese decât opțiunea retragerii. A. E. şi Mariel au profitat că o sanie fusese trimisă să-l transporte pe domnul Păun, au plecat împreună. Vila acestuia se afla la doar câteva minute distanță de fosta casă a lui Leopold. La despărțire, bătrânul i-a-nmânat o carte de vizită:

„Dacă ajungi la Breazu, caută-l pe fostul şef de post...”

A mulțumit. A intrat în casă. A aprins lumina. S-a dezbrăcat. A făcut întuneric. S-a culcat. N-a visat nimic.

Bău o cafea, la ora 10 urcă spre Breazu, cu o sanie închiriată în Piața Unirii. A intrat în oraşul vechi, învăluit în umbre şi uitări, trecu însoțit de clinchete deşănțate printre vilele acoperite din Copou, a continuat să alunece pe lângă aşezământul Casei Vânătorului şi Institutul Agronomic, opri în dreptul Casei Sadoveanu, de unde răzbătea miros de borş de raci şi ciulama de conopidă cu smântână. Ar fi vrut să intre, atras de trecutul depănat în reveriile rătăcitorului său exil, să dea mâna cu cei din casă, să schimbe opinii, ba chiar memorări, indiferent de starea în care se aflau, dar ştia cât de uşor poți distruge un vis reocupat. A poposităn pripă, încercând să audă măcar un

zgomot care să dea sens prezentului, să-l reaşeze în abcisa temporală a afecţiunilor sale fireşti, după cinci secunde socoti că-i zadarnic şi-şi reluă călătoria.

Lăsă în urmă ieşirea din oraş, străbătu elipsele unei păduri casate, şerpui printre coline afundate în nepăsare. Pe la cingătoarea zilei, şoseaua făcu o cotitură şi atelajul coborî zornăind în sat.

Centrul aşezării era dominat de o biserică recentă, ale cărei turle se bulbucau spre cer. Un lacăt atârna pe uşă. Vizavi, o crâşmă scofâlcită. Staţionă şi descinse. Urcă treptele nesigure, străbătu cerdacul afumat, intră printr-o îngustime. Localul era, cu o singură excepţie, vacant. Excepţia avea forma unui bătrân aşezat la masa de lângă fereastră. Prin încăpere se mişcau mirosuri de ardei copţi şi meniu de cantină muncitorească din vremurile uitatei glorii.

Bătrânul privea strada, înfăşurat într-o manta de postav ponosit. Când A. E. fu la patru paşi, grăi:

„Ia loc. Eu sunt preotul Damian."

Se aşeză. Să fi avut vreo 90 de ani, dacă nu mai mult.

„Pe cine cauţi?"

„Sunt prietenul lui Max."

Bătrânul îl privi mustrător, bătu cu toiagul în podea. Un bărbat la vreo 60 de ani, cu o eşarfă neagră peste ochiul stâng, intră aplecat pe uşa din spate.

„Sfinţia Ta, borşu' mai ari-olecuţâcî di şert."

„Ad-o Busuioacă de Bohotin la două ulcele", porunci bătrânul.

„Aveți o biserică frumoasă”, spuse călătorul.

„E complet părăsită”, constată preotul fără să ofteze. „Cum te cheamă?”

„Andrei Emanuel Nemetz este numele meu.”

Bătrânul tresări.

„Biserica e lăsată paraginii de patruzeci şi şase de ani.”

Cârciumarul aduse o sticlă de vin, un castronaş de lut cu zacuscă şi un coş cu pâine aburindă, dispăru.

„Avem cam aceeaşi vârstă”, spuse.

Bătrânul ignoră cu grijă remarca şi prelungi ideea:

„E un om cumsecade pentru-un fost şef de post.”

Îşi aminti de cartea de vizită pe care i-o dăduse domnul Păun.

„De ce-ați lăsat-o-n paragină?”

Preotul se ridică în picioare, sala se întunecă. Se sprijinea majestuos în toiag.

„Nu mi-e complet limpede la ce insişti.”

„Menirea mea e să fiu curios, satul poartă parfum de legendă germană, momentul e desprins de prezent.”

„Vii de la o distanță apreciabilă, vorbeşti atent... meriți un răspuns.

...Început de iunie; plouă în ropote, fulgeră cu bubuituri; clopote zăngănesc în turlă. Cu două zile-nainte, biserica din Dumbrava fusese trăsnită până-n temelii. Abia o sfințisem. Am intrat. Înăuntru colcăie un soi de spasm, prin tălpi simt zvâcnirile pardoselii. Vântul şuieră. Din miezul încâlcelii de umbre se aude un țipăt de femeie.

În fulgerătura unei luminații zăresc două pete neclare. Înaintez, îmi fac semnul crucii. Bâjbâi după lumânare, o aprind. Furtuna încetează cu un plesnet de bici. M-au văzut, rămân încremeniți. Izvoarele se scurg de pe streşini, proporția profanării e înspăimântătoare. Sunt cuprins de furie. În mine se trezeşte o altă ființă. Fata smulge lințoliul să se-acopere. Crucifixul şi pocalul cad zăngănind pe dalele de piatră. În mână țin sfeşnicul de-alamă... S-au scurs atâția ani!”

Se aşeză. Părea absorbit de oroare. Mâna dreaptă îi tremură din cot. Sala reveni la dimensiunile normale.

„Ce s-a-ntâmplat?”

„S-a ridicat în picioare şi eu l-am lovit... Nici n-a dat să se apere. A căzut în genunchi. Sângele îi curgea din tâmpla stângă.

Încercam să văd lumea ajunsă la o condamnare fără-ntoarcere. Tânărul gemea, fata plângea în pumni. Uneori, retrăiesc şi sufăr. Îmi ia un efort deosebit să nu mă simt mai vinovat decât ei. Puteam să fi stat acasă...”

Cârciumarul se apropie şontâcăind cu o tavă de lemn pe care se aflau o oală de borş, două farfurii şi o mămăligă aburindă, dar preotul, furat de povara rechizitoriului, nu-l auzi.

„Fata era din sat, aproape o copilă, din părinți simpli, cu frica lui Dumnezeu. Pe cine şi cum am fi putut pedepsi? A doua zi i-am adunat pe membrii Consiliului Parohial, chiar în locul acesta. Am hotărât să depreciem lăcaşul. L-am abandonat. Am ridicat altul, mai mic, la marginea pădurii.”

„De ce n-ați dărâmat-o?”

„Nici Dumnezeu n-a dărâmat lumea.”

„Ce s-a întâmplat cu cei doi?”

„Fata a murit demult, după ce-a lăsat în urmă un copil. Iar tânărului cine ştie pe unde a îmbătrânit, că nu era de pe-aici.”

Bătrânul mai aruncă o privire spre fereastră, apucă lingura şi-ncepu să mănânce. Ziua era încă în putere, dar nu pentru mult. Când terminară de mâncat, Andrei puse ştergarul pe masă şi rosti:

„Acum trebuie să plec.”

Damian se ridică, sprijinit în toiag.

„Poate ne-om mai vide...”

Au ieşit în tindă. Norii se strânseseră grămadă, caii fornăiau. Se întoarse către bătrân:

„Mai ții minte cum o chema pe fată?”

Damian se uită lung, dădu din cap şi nu zise nimic. Andrei a urcat în sanie, i-a făcut din mână şi a pornit. După câțiva metri, auzi din spate, prin genunea care despica întunecimea:

„Teodora... Numele ei era Teodora!”

Clinchetul clopoțeilor de la gâtul cailor dădea replicii un aer de sărbătoare. Se făcuse aproape beznă. Ca o eliberare, începu să ningă.

1. Casa nelocuită

Încă nu trecusem de şocul perplexității adolescentine, când am apucat să răsfoiesc din scoarță în scoarță un tratat aşternut cu stoicism de-un mai puțin cunoscut

psihiatru vienez, Marc von Brukenthal. Din câte-am putut identifica mai târziu, psihiatrul locuia la *Bergstrasse 22*, vizavi de reşedinţa mult mai impunătorului coleg Freud, căruia-i fusese student. Din pricina unui şirag de corespondenţe cărora nu reuşise să le dea de capăt, îi căşunase postulatul că orice individ are cuibărit în propriul destin un secret nevalorificat sub forma unei case aparent locuite în care nu îndrăzneşte să pătrundă niciodată, pentru că ziua pare părăsită, iar noaptea ferestrele luminate nu expun nicio mişcare după perdelele transparente. În loc să văd în teoria sa ţipătul suprimat al unui acut complex de inferioritate, am început să fiu atent la trepidaţiile neaşteptate ale respiraţiei astrale şi la tot ce-mi dădea înconjur în fantasma carnală, deşi cerul continua să fie străbătut de vinişoare fine de umbră, arborii să ascundă uşi întunecate, noaptea să scuipe stele căzătoare. O perioadă în care continuitatea dobândea fragmentaţie, după-amiezile nu reuşeau să-şi amintească visul de mărire al dimineţii, hormoneutica borfotea pe-nfundate.

A fost o îndeletnicire plină de pericole şi de ridicol. Nu era simplu să treci în revistă hărţile unui cartier, inventarul exhaustiv al ticurilor stradale, terenuri virane deznădăjduite-n camuflarea lecturilor de seară infinită, amenajări improvizate gata să se prăbuşească la prima factură de lumină, beciuri tăinuind apăsări, ispite, crime sub pragul conştiinţei diurne, niciodată confesate în frazele copilăriei, rugăciuni fâşii în ardoarea inconsolabilă a ignoranţei şi proiecte bolnăvicioase de fete cu mintea

zdrențuri, dar asta am făcut în vara aceea. Străbăteam noaptea cu privirea alertă la fizionomia caselor inspirate de flacăra golită a unui dor neînțeles, atât de puține încât mi-ar fi uşurat munca notându-le maşinal cu speranța zvâcnind dacă ziua n-ar fi fost însuflețite de prunci gălăgioşi şi murdari, tați mahmuri în izmene peticite trăncănind siguri pe ei la adăpostul verandei, mame corpolente în capot cu şolduri albicioase fulgurând deasupra jartierelor negre şi rude fără căpătâi intrând şi ieşind întruna, lăsând uşi deschise vraişte ori trântindu-le fără respect, ca dintr-un furnicar incoerent şi frivol. Am putut da chiar o concluzie literară hoinărelilor mele obsesive: magia nopții nu era ucisă în case aflate pe malul amurgului de lumina amețitoare a soarelui, ci de activitatea domestică a zilei. Iluzia vieții amâna scadența, moartea mima aşteptarea.

În gama pentatonică a disprețului pentru rateul repetat, mi-am înmulțit frecvența plimbărilor, investind energie şi ingeniozitate disciplinată, risipind pasiune şi puțină nebunie scăpată anume din frâu, transpusă prin garduri sărite în lumina Lunii, constrângeri şoptite printre tufele din spatele casei, goane sălbatice prin parcuri pândite de ochi anamorfotici din turle de supraveghere în ansamblul de referință, spolieri la cutia milei şi zboruri la marginea oraşului, dar în vara aceea înaltă n-am descoperit nimic.

Într-o noapte de toamnă, două luni mai târziu, mă întorceam pe ulițele curgătoare de pe celălalt splai, bulversat de-o petrecere organizată de prietenul care va fi

ucis de fratele celui mai bun dintre noi. La câțiva metri de pod, descoperită brusc sub o gardă de ulmi şi tufe cățărate până la uluci care s-au dat într-o parte sub pala unui vânt complice. M-am oprit în loc, cu inima zburdând ca-ntr-un trup de gazelă hăituită de vulturi. Se aflase tot timpul acolo, sub retinele scrutând captări de la geamul blocului în care locuiam, învăluită-n candoare, mireasă purtată de visul unei țări de dincolo, mireasmă deschisă unei promisiuni înguste, ceruri îndepărtate, aşteptând declicul din mine pentru a-şi spovedi structura. A doua venire.

Am pândit căderea zilei, un loc împresurat de ghețari. Eclipsă ciclică, sfârşit de lună bulbucată, destrămarea armoniei astraloidale lansând rânduri de meteori împărtăşiți de-a lungul neantului, stradă ațipită în petale de amnezii nocturne. Trei zile am vegheat nebărbierit de la geam. Picoteam câteva ore smulse înainte de căderea întunecatei ghilotine a vesperei riverane, singurele pe care mi le puteam permite, şi mă postam din nou cu ochii împăienjeniți de nerăbdare la veghea prescrisă de psihiatrul austriac.

Au existat nopți în care am trăit aievea întoarcerea fericirii risipitoare: un ajun de Crăciun, o femeie în rochia presărată cu flori aride, păr prins într-o buclă neglijentă peste cap, un brad captiv cu coşulețe şi globuri, lumânări colorate, beteală şi norişori de scorțişoară, o noapte de dinaintea admiterii la facultate, tânărul studia aşezat la o masă cucerită de hârtii şi căni ciobite cu zaț de cafea, panica unei dimineți precoce, febra unui copil chinuit de

răceală, patru umbre jucau poker până la cântatul cocoşilor, aparatul de radio cu lămpi în surdină, un bărbat aplecându-se peste leagănul nou-născutului, fratele meu tăindu-şi venele în penumbra cerdacului, apoi dansul cu mătura, cu mama, cu prima mea iubire, *All Things Must Pass, Selling England by the Pound, The Snow Goose, The Lamb Lies Down on Broadway, Brain Salad Surgery, Larks' Tongues in Aspic*. Toate sfârşeau în văgăuna ermetizată cu muzică. Descoperirile arheologice ale unor distopii medievale eşuate de la înălțimea civilizației nucleare pe malul unei epoci netrebnice.

După ce-am recitit însemnările, am realizat că o fire observativă ar fi putut determina ce album ascultam în perioada fiecărui paragraf, în care se strecuraseră îngrijorări lirice care nu-mi aparțineau. Le-am lăsat să fie. Suntem definiți întocmai cum este şi muzica: din sunete şi tăceri.

5. Detronarea lui Climov

Nu atât din cauza locației, prinsă la răscrucea destinelor penale în prezentul continuu, cât mai degrabă prin trecutu-ncărcat strat după strat de fantezia povestitorilor împletind şi desfăcând traiectoriile interminabilei serii de figuri interlope de cea mai joasă conviețuire evocate în poveşti târzii depănate la scara blocului sau în părculețul din zonă de băieții cu orizontul lărgit, Ştrandu' se-nvârtise de faima unei curți contemporane a miracolelor, unde se desfăceau ițele insalubrei lumi periferice a oraşului, arena în care se perfectau revanşe între duşmani terminați, tribunal

informal al răfuielilor de grup ori individuale, cadru protector al clandestinității anatomice pentru desfăşurarea în aer liber a permanentelor campionate de pocher, barbut şi popice pe bani publici provenind din exploatarea clasei numite fraierime, focar al fărădelegilor deviate-n comedie, jertfelnic al promiscuității perpetue în armătura propriului corp de legi, redută asocială în care organele de cercetare nu lucrau decât prin turnători bine acoperiți şi unde nu îndrăzniseră să descindă în uniformă decât de două ori în decursu' deceniilor postbelice, cu statutu' unui Vatican desacralizat şi aproape la fel de autonom, rezervația infracționalității incita la visare cu un ochi sceptic şi ademenea la acces prin uşa din spate orice tânăr aflat la limita dintre ceea ce-ar fi vrut s-ajungă şi ceea ce-ar fi trebuit să fie. Pentru unu' ca Virgil, amator de istorie locală, doctorand în arta intrigăriei de cvartal, Ştrandu' poporului reprezenta ultima stație a cursei spre faima infamiei, examenu' final al aventurii pornite din glumă şi curiozitate şi-ajunsă deja la un punct de implicare din care nu se mai puteau întoarce decât într-un coşciug sărăcăcios acoperit de-o tristă celebritate.

Momentu' ales pentru fructificarea planului fu-ntr-o zi de sâmbătă, la-nceputu' lunii Mai, când gâzele, vegetația şi elementu' uman caută dezmierdarea naturii. Locu' fojgăia nu numai de rejecțiile lucide ale societății de ambe sexe, date în urmărire la circumscripțiile de cartier ori abia ieşite de pe băncile scrijelite cu briceagu' ale puşcăriei şi ale instituțiilor corecționale juvenile, dar şi de proletari

nespălați și dornici de distracție câmpenească în cadru urban, veniți să bea bere și să petreacă nestăvilit după o nouă săptămână de chiul organizat de la buget, cu ocazia zilei tineretului robaciu, patriotic, studios. În acea seară, edilii organizau bal cu fanfară, tombolă și formație de rock imitativ.

Emil și Virgil s-au plasat strategic în așteptarea momentului spre căderea serii, când organismele sortite agresării ar fi fost supuse uzurii de peste zi și stenahoria neatenției de dinaintea nopții, cum citiră într-un articol publicat în revista *Magazin* că-și recrutau tacticienii militari orarul în funcție de slăbiciunea inamicului. Pe la orele șase, moleșiți de așteptare și sucuri calde, văzură un grup de bărbați înaintând spre magazia de vâsle de la marginea lacului cu bărci. În mijlocul ansamblului mergător se afla un individ înalt, bine legat, cu păru' uns cu briantină. O cicatrice-nfiorătoare-i trăda obrazu' stâng de la coada ochiului până la colțu' gurii sub forma unui miriapod gălbui, care prindea viață doar când stăpânul avea ceva de spus.

„Ăla-i vestitu' Climov", îl anunță Virgil, „spaima, legiuitoru', comandantu'. Cu el începi, cu el închei. Eu ies din peisaj, ca să nu încurc la mișcări."

Se ridică de pe banca pe care-nțepeniseră și se dosi după doi plopi.

Grupu' ajunsese la câțiva pași. Bărbatu' central își ținea haina albă pe umeri, mâinile la spate, cu o eleganță inspirată de filmele italiene. După hohotele de râs cu care

era răsplătit, unu' din ei povestea ceva haios. Veniseră să se plimbe cu barca înainte de-a se apuca de chefuit până la ziuă, cu taraf, barbut şi nebunii. Cel care povestea tăcu, se opri în dreptu' ghişeului, să dobândească o pereche de vâsle contra unui rânjet ameninţător, în timp ce Climov îşi continuă deplasarea spre marginea lacului, pentru a cerceta priveliştea, să-şi desfete sufletu' lui de rus rătăcitor. Ceilalţi trei rămăseseră respectuos în spate.

Un mănunchi de raze vineţii năvălesc pe după conturu' Palatului Culturii în liziera de dincoace de gard, făcând drum sezonului de umbre-ascuţite, claxoane de maşini, ţipete de vrăbii anunţând isteria verii. Când tartoru-i la un metru de apă, Emil se iţeşte de dup-un copac, din trei paşi felini se face lângă el, pentru-a admira reflecţiile mâloase ale bălţii. Climov este cu un cap mai înalt decât Emil. Se întorc unul spre celălalt, cu lentoarea unui balet leneş. Bărbatu' se uită la Băiat cu un aer plin de bunăvoinţa indusă de contemplare, iritarea generată de întreruperea ei.

„Ce e, puştiule? Vrei o ţigară?"

„Nu fumez."

„Vrei un leu, atunci?"

Emil este încurcat de zgomotu' făcut de-o maşină de tăiat lemne de pe strada 7 Noiembrie, care-i acoperă cuvintele, şi trebuie să aştepte câteva secunde ca să-i răspundă remarcabil:

„N-am nicio treabă cu omu', funcţia doboară relaţia..."

Rosteşte cuvintele şoptit, fără să le imprime o importanţă aparte. Celălalt nu-i atât de deştept ca să-

nțeleagă mare lucru. Îi lasă un moment de gândire, pentru a-i permite să nu uite niciodată ce urma să i se întâmple, şi, înainte ca-nfricoşătoru' Climov să fi izbucnit într-o rafală de râs care să fi răsunat până-n Podu Roş, îi repede un pumn în frunte. Bărbatu' face ochii mari, se simte tras înapoi de-o forță apreciabilă, se învârte în aer, se prăvăleşte-n apă cu fața-n jos, mâinile-n lături, picioarele-ntinse. Tehnic vorbind, o aterizare impecabilă. Unu' dintre scutieri se repede să-l salveze de la înec, deşi nu era cazu', Climov practica-notu' de mic, alunecă pe scândurile ude, cade şi el în lac, afundându-se până la piept. Balauru', venind dinspre ghişeu, încearcă să-l lovească din lateral c-o vâslă mucegăită, dar Băiatu-i mai iute, reuşeşte să se ferească şi-l izbeşte în piept, catapultându-l într-un parapet de metal, ceea ce iscă-un tărăboi ca la urs, din care răzbate cu claritate vocea şefului jignit: „Lăsați-mi-l să-l mănânc singur!". Prin coru' icnetelor reuşeşte să audă clinchetu' unui cuțit cu buton şi se-ntoarce să prevină-mpunsătura, o clipă prea târziu, după cum reiese, căci resimte-o usturime ascuțită-n antebrațu' stâng, pe care-l retrage cu iuțeală. În timp ce Balauru', ridicat acu' în toată regula, încearcă să-l lovească în față, înalță mâna să pareze, îl curentează cu cealaltă în moalele capului, care scapă lama din mână, cade în genunchi, apoi jos, îşi regretă tinerețea, întrerupe orice activitate, cade-n indiferență. Băiatul se-nvârte-n loc, îi repede un cap în rădăcina nasului celuilalt atacator, la timp ca să-i vadă pe scufundătorii ocazionali ieşind din apă ca doi şoareci murați, confuzionați de situație, enervați de

udătură. Climov îşi pierduse haina-n busculație şi, aflat încă sub influența fizic-a loviturii de la-nceput ori doar a îndrăznelii atacului, nu-şi regăseşte aplombu' combativ, ceea ce nu s-ar putea spune despre Chioru, care se apropie de Emil prin partea dreaptă şi l-ar calici, măcar pe-o perioadă limitată, dacă n-ar aluneca sprinten pe scândurile murdare, reuşind a doua cădere în cinşpe secunde, încheiate fabulos cu recepționarea unui şut decisiv în plină figură. Estimp, Climov îşi revine în fire şi, în ciuda diferenței de vârstă, îl izbeşte pe Emil în bărbie cu un puternic croşeu de dreapta, smucindu-i capu' şi-obligându-l să fac-un pas înapoi, de unde, descumpănit preț de-o secundă, se repede c-un salt năpraznic, punctează fulgerător, rupându-i maxilaru' c-un zgomot sec, răpindu-i bucuria de-a mesteca pentru multe săptămâni de-acum încolo. Bărbatu' urlă, duce mâinile la falcă, se prăbuşeşte distrus pe scândurile alunecoase, cât pe ce să-şi descurajeze subalternii. De aceea principiul colectivității este plin de virtuți: când Climov cade, Balauru' reuşeşte să se scoale, hotărât să-l termine pe intrus o dată pentru totdeauna, deoarece gluma a ținut de-acu' prea mult şi ei au bilete la film, numai că agresiunea deja inculcată îi şubrezise precizia, forța, iuțeala, şi-n seara aia nici nu rula mare brânză, prilej potrivit ca Băiatu' să se ferească fără ifose şi să-i catapulteze un pumn în bărbie de data asta cu-atâta demnitate încât agresoru' scăpă un răget de animal care-nțelege străfulgerat cine-i stăpânu', oleacă prea târziu ca să se desfete pe deplin la revelația descoperirii, se arcui

precum un săritor de trambulină muncit de spiritul teatral al epocii interbelice, desprinzându-se câțiva centrimetri de la pământ, după care ateriză flegmatic pe spate cu moralul la pământ. Parc-aşteptând de ore bune ivirea unei asemenea ocazii, Jâmbatu' sare din dosu' unor tufe c-o rangă de fier în mână, aterizându-i agresorului între omoplați, cu toată capacitatea ferelii. Emil recepționează cu sportivitate, se răsuceşte spre intrus şi din aceeaşi mişcare îi scoate doi dinți în spatele unei buze zdrobite necesitând patru puncte de sutură la spitalu' de-Urgență, juma' de ceas după-nchiderea ostilităților. Partea a doua a prelungirilor este asigurată de magazioner, venit şi el să ajute la măcel fără să-l întrebe nimeni de sănătate şi număr de copii, aruncându-se cu ochii închişi de concentrare în spatele tulburătorului de ordine interioară, care se descotorosi de el în treptele de metal cu un salt înapoi şi-un pumn proptit în gât, două întâmplări care l-au scos definitiv din luptă în seara aceea şi pentru vreo două luni din circuitul estival.

Detaşat de hoardă, Emil poate respira cu greu. Brațele îl dor, arcada stângă-l ustură, e deranjat de-o greutate în piept, dar în contrast cu ceilalți, care nu mai mişcă defel, poate spune că-i gata de balu' tineretului. Se roteşte-ncordat de jur-împrejur, cu pumnii strânşi pe lângă corp, curios să vadă cine va fi următoru' pretendent la încasări, dar nu-l mai atacă nimeni. Trage aer în piept, îşi roteşte privirea pe deasupra priveliştii: şapte grămezi de carne descotorosite de vigoare, gemând fiecare în legea ei, unite

de partea de jos a limbii române. Cinci paşi în spate, privitorii făcuseră un zid în care nu distinge decât uluială.

Se scutură de câteva fire de praf, se uită să-l identifice pe Virgil în mulțime. Se apropie de Climov, îi pune mâna pe umăr. Bărbatu' îndreaptă docil capu' spre el.

„Cine naiba eşti?"

Rostirea îi desenează o grimasă de chin. Virgil se apropie cu pas încrezător, se uită la Emil indignat:

„Nici măcar nu te-ai prezentat? Las' că vezi tu când ajungem acasă!"

Audiența râde. Virgil se întoarce amabil spre Climov:

„Teroare-i zice! Numele lui de mic copil, că comitea numa' boroboațe!"

Pe insulă, fanfara atacă un marş săltăreț.

*

— De ce-mi povesteşti toate acestea la persoana a treia? – îl interpelă Karma? E ca şi cum vorbeşti despre altcineva.

— A trecut atâta timp, încât sunt altcineva.

Maradona se apropie din nou, ținându-se prudent la trei metri.

— Băiatu' a sunat iarăşi. A spus că are nevoie de tine.

— Dacă mă mai deranjezi o singură dată, te-nchid în camera frigorifică.

A dispărut şi nu i-a mai întrerupt.

*

Mersul la cerşit devenise, prin repetiţie şi regularitate, un ritual. Uneori, însă, când cărăuşii întârziau, avea ocazia să surprindă scene inedite: frizeria de pe strada Wexler cu grilajul căscat într-o parte, florăreasa din colţ terminând de spălat trotuarul, Volga neagră a primarului luând curba spre rondul de petunii. Pe deasupra, locul din dreapta porţilor Mitropoliei era ocupat de Nixon, conform învoielii. De câteva ori s-a întâmplat să fie atât de târziu încât au fost nevoiţi să-l ducă cu teleguţa pe aleea din spate şi să-l lepede lângă biserica din cimitirul în care erau îngropaţi Lorena şi Băiatul.

Lavonia a întors pagina jurnalului. Arhim Trifa închisese *Iluzia morţii*. Lume de fantasmă după creaţia alterată a ilustrei intenţii, existenţa ficţională dispărea sub ochii ei, lăsând-o singură cu mugetul înfricoşător al stelelor.

2. Rememorarea tristeţii

La ora şase, Mariel apăru într-o rochie mov. Frumuseţea casnică pe care o afişase înaintea amiezii devenise academică în puterea înserării. Tenul alb, scos în evidenţă de albastrul întunecat al ochilor şi entuziasmul aproape nesănătos din obraji, îi aranja avatarul unui personaj victorian. Într-o lume în care urâţenia constituie regula, splendoarea unei femei comune poate trece drept o insultă. Pe aripile acestui adagiu, Andrei găsi potrivit să nu uite că doi morţi le vegheau virtutea.

Din rațiuni administrative, concertul fusese repartizat în clădirea Teatrului Național. Un tramvai tăcut îi lepădă în spatele instituției. Au pătruns în foaierul arcuit printre figuri necunoscute, au suit trepte de marmură, s-au strecurat în loja regală. Doi bărbați în frac şi-au întrerupt şuşoteala şi au întors capetele. Unul era poetul laureat; celălalt, Carandiru Păun, după cum le fu recomandat, fost prefect de Poliție. A privit de jur-împrejur cu luare aminte. Reuşi să constate că sala cunoscuse vremuri mai bune.

„Dragii mei”, sporovăi Magistrul din senin țintuindu-l în ochi, „diseară serbăm ajunul sfintei sărbători şi m-aş considera onorat de-o vizită în grup. Vom fi beneficiarii unei fripturi de iepure vânat pe dealurile de hotar ale Şorogarilor şi ai unei sticle cu Zghihară de Huşi, propusă de-un aspirant liric cu mijloace materiale”.

Nu ştia de ce şi nici nu era interesat să afle, cuvintele Magistrului, deşi golite de mesaj, îl tulburau. Analiza radiografia razei vizuale ca şi cum retrăia o scenă cunoscută. Protagoniştii formelor originale dispăruseră de mult. Moartea celor prezenți cerşea un respect adițional.

În răstimpul micului discurs, orchestra urcase pe scenă, îşi acordase instrumentele cu un vacarm făcut flenduri, înțepeni la semnul baghetei şi, când lava însuflețită începu să se prelingă printre partituri, intensitatea luminii fu diminuată, iar imperfecțiunile vizuale dispărură. Concertul cobora *Simfonia a III-a* de pe dealurile Vienei, derulând fresca unei lumi populate de eroii luxurianți ai unei literaturi care nu mai exista.

*

Poetul locuia în mahalaua de la marginea de nord-est a oraşului, la câteva sute de metri de mugetul pădurii. Descrierea aparține genului: cartier de frontieră, însuşirile vieții urbane şi ale celei de pustnic împăcate în unghere lipsite de precizie, unde mai puteai zări pâlpâind câte-o lampă cu petrol de pe vremuri. După vârful curburii terestre apunea soarele şi se retrăgeau nimicurile înghețării astrale, dispăreau vânturile epidemice şi se cuibăreau devierile psihicului. În partea de jos, odată cu şuvoaiele ploilor de vară sau torentele deszăpezirii, izvor atingând platoul dintre coline revărsându-se într-un râu miriapodal ce agoniseşte apele din jur în albii multiplicate, străpungerea Paşcanu se stingea în stradela Beldiceanu, care se fofila cu umilință în strada Eternitate, a cărei datorie obsesivă era să depună tacit convoaiele mortuare în bulevardul final care începea la poarta cimitirului, ceea ce asigura fluență oraşului de deasupra să se strămute în cel de dedesubt, nimicul de azi făcând loc nimicului de mâine. Restul populării, supraviețuirea virală a ființei negânditoare muncite de arhetipuri, desemna teritoriul vieții de mahala, părăsită între moarte şi istorie agitată pe bucăți, cu merindele fierbinți ale ocupației otomane rămase întipărite în memoria ulițelor bătătorite de căruțele aducând poamă şi fân, mere Ionatan, gutui de Lescowatz şi porci agonizând pe măsură ce toamna se întuneca din ce în ce mai mult peste lumina zilei, nostalgia civilizației austro-ungare rămase la granița interioară a memoriei bucovinene

îmbogățite pe drumul manualului de citire regăsit un număr de ani mai târziu într-un autobuz spre Botoşani, cu râsetele descărnate ale hârcilor care-au precumpănit obsesiile copilăriei călătorind neînsoțite prin bâlciul spaimelor cu bilet de intrare, atelajele de război trase de caii înroşiți ai oligarhiei bolşevice peste arături umane şi urme, rotocoale de urme de părinți dispăruți în desişul penitenciar al rațiunilor superioare, eradicate cu tot cu arhivă la următorul congres de mofturime moscovită, învățători abuzivi plesniți peste mână de vicisitudinile urlând din carele alegorice ale ocupației autohtone şi vecine îmbujorate fără lenjerie de corp urinând noaptea la gardul din spatele curții, străzi paralele acoperite de solzii înălțătoarei Apocalipse, nunți gălăgioase sub corturi luminate, cu lăutari beți şi bătăi pe-nfundate spre crăpatul de ziuă.

Când sania se poticni, o perdea de zăpadă uniformă fu atomizată fără zgomot peste ecranul emisiunii. Zidirea se ascundea în spatele unui gard înalt, înghesuit de nămeți. Au împins poarta şi au pătruns în cetate. Pe sub ferestre întunecate, pârtia îi conduse până la uşă. Bătu, reluă după câteva clipe, deschise şi intrară. Au traversat o cameră lăsată în beznă, în care li se păru că aud un geamăt de femeie bătrână. La capătul coridorului, focul din sobă fremăta prolific. Zăriră masa din sufragerie, pătată de tremurăturile unui brad împodobit în care ardeau lumânări colorate. Înaintară. Dintr-un vechi aparat de radio cu lămpi

se auzea susurul unui colind rusesc interpretat de un cor de bărbați.

Fără nicio încordare, Magistrul, urmat de domnul Păun, pătrunse în încăpere şi-i strânse mâna cu vigoare, după care aprinse candelabrul de deasupra mesei, le făcu semn să se aşeze. Ridică manierat capacul supierei, umplu bolurile, îi servi pe fiecare în parte şi se aşeză în capul mesei.

„De mult n-am mai avut o asemenea iarnă."

„Mă tem că va trebui să-mi amân drumul în Suedia..."

„Ce interes ai acolo?"

„Publicația la care lucrez m-a trimis să investighez asasinarea profesorului Armur."

„Investigația crimelor trebuie lăsată pe mâna specialiştilor."

Câțiva lilieci începură să zboare țipând pe sub tavan. Mesenii înmărmuriră.

„E din cauza mamei", îi linişti amfitrionul. „Trage să moară."

„Probabil că va fi fiind o explicație cât de cât ştiințifică asupra acestui fenomen", încercă domnul Păun să aplaneze.

„Am uitat lucarna deschisă când am aerisit podul", făcu poetul. Deschise geamul. Zburătoarele ieşiră, frigul intră. Profitând de schimbarea climaterică, poetul rosti:

„Cicero invoca plăcerea emanată de blânda rememorare a tristeții trecute."

Din tensiunea vocii reieşeau alte concluzii.

„Au trecut atâția ani încât îmi imaginez că vicisitudinea va fi infirmată în raport cu ce s-ar fi putut petrece mai devreme.”

Andrei nu ştia la ce se referă şi era hotărât să nu ofere nicio replică nefondată.

„Am cunoscut-o bine pe mama dumitale...”

Tăcu, aşteptând să fie întrerupt. Vreascurile trosneau mocnit. În timp ce aştepta desfăşurarea amintirii, printr-un soi de osmoză mascată, trăsăturile Magistrului îi deveneau din ce în ce mai familiare, ca şi cum din zecile de văluri de pe chipul încordat unul câte unul era supt de vântul povestirii.

Pe neaşteptate, simți o mână cum îl înşfacă de ceafă şi-l azvârle în fundul curții prăfuite de pe strada Beldiceanu. Teia era la poartă, în rochia albă. Vorbea cu un necunoscut. Nu pricepea ce-şi spun. Din ce putea reconstitui, era o vreme calmă. Răcoarea nopții se ridica împinsă de premoniția arşiței pândind de după rândul de case de vizavi. Femeia se agită ca o păpuşă mecanică. Băiatul se ridică. Un țipăt înjunghie mahalaua. Spaima înroşi roua dimineții. O văzu căzând moale lângă gard. Credea că e un soi de joc. Înaintă. Un jet apatic de apă se auzea udând caldarâmul străzii. Un bărbat se îndepărtă în fugă. Una, două, trei secunde. Altul alergă după el. Patru, cinci... Sunetul paşilor făcu loc disperării lui Leopold plângând în magazia din spatele casei. Şase, şapte. O viață golită de căutare. Opt. Mirosuri grele de cadavre în case pustii. Nouă. Pantofi țepeni, mâini lustruite. Zece.

Magistrul ţintuia un punct imaginar în albul impecabil din mijlocul mesei.

„Surprinzător cât de multe-amănunte-ţi aminteşti, dup-atâţia ani!” – remarcă Andrei.

„Dar n-am spus nimic”, îl asigură Magistrul. „Am ajuns acolo la câteva secunde după...”

Andrei îl opri:

„N-am încercat niciodată să aflu. Nu ştiu la ce mi-ar folosi.”

„Dumitale, poate, nu ţi-ar folosi la nimic, dar pentru mine e greu să ştiu că voi muri fără să-ţi fi vorbit măcar o dată. Fratele meu, blestemat în veac, iertat la masa asta de atâtea ori, fu cel ce-nfăptui, Dumnezeu să se-ndure de-amândoi...”

Cuvintele căzură în mijlocul lor ca o replică rătăcită dintr-o altă piesă de teatru.

„Fratele meu geamăn... Suflet din sufletul meu...”

Tăcu şi nimeni nu-i întrerupse tăcerea.

„...După ce şi-a ispăşit sentinţa s-a călugărit. Nu ştiu dacă pentru a nu mai da ochii cu mine. Nici n-a vrut să mă mai vadă, şi nici nu l-am mai văzut...”

Un câine lătră-n vecini. Bău o gură de apă, dădu cu mâna la o parte ceaţa de pe lucruri:

„Vorbeam de-o carte asupra căreia vroiam să mă consult. O culegere de scrisori din mânăstirea în care se află sechestrat şi-acum.”

„Spuneai că...”

„Scrisorile lui Dio Cassius.”

„Dacă ar fi să ne întoarcem la problemă, aş spune că acolo unde eu mi-am pierdut mama, dumneata deplângi o adunătură de litere.”

„Mă doare să aud ce spui, căci ai dreptate: carnea este deasupra literei. Dar în spatele cuvintelor se află tot suferinţă de ţesut şi deviaţie moleculară generând fraze străbătute de-acelaşi sânge ca şi noi. Sunt conştient că par un bătrân instabil bătând câmpii cu iresponsabilitate, dar la vârsta mea nu mă mai joc demult cu cuvintele.”

Întoarse capul spre sobă şi explică nimănui:

„Sunt zile întregi când nu rostesc niciunul.”

Au tăcut toţi, fără un dram de compătimire.

5. Iluzia morţii

Imobilizatul încerca să se caţere pe ţărmul stâncos al zilei, unde-l arunca în fiecare dimineaţă coşmarul său ermetic. Se obişnuise de-acum şi cu pacea impusă de reflectoarele basculantelor mugind în noapte, care-l bântuiseră de pe vremea copilăriei, şi cu instinctul de fiară înjosită în cuşca infirmităţii, unde-l adusese surplusul de temeritate. Categoriile secundare ale neputinţei îl făcuseră înţelept: tot ce-şi mai dorea era să continue să nu-şi mai dorească nimic fără a-i simţi lipsa.

Minutele se preling afară din membrana celulară, forţând amânarea prezentului cu o scurgere fără consecinţe. Dacă nu veniseră să-l ia, înseamnă că nu trecuse de opt. Mai putea lâncezi o vreme înainte de-a începe o nouă anestezie. Întoarce capul pe spate. Ligheanul se află în acelaşi loc, deşi nu mai plouă de două zile. De pe

dulapul scorojit, trei gutui coapte lasă un miros putred prin aerul stătut.

E mirosul coşmarului care se întoarce cu trupul Băiatului în braţe şi forţele întunericului forfotind fără astâmpăr în jurul lui, somaţia răguşită a sergentului excitat de eroismul care-l pândea după colţ, lumina farurilor orbindu-l dinspre strada Alecsandri, focul de armă tras ca o noutate în istoria oraşului şi rana muribundului deschizându-se printr-un transfer zguduit între proprii săi omoplaţi, adâncindu-se fără-ncetare, ţipete frecate de ziduri şi tablouri căzând, pata roşie exprimată pe caldarâm, trupul Băiatului atârnând, un agonic prăvălit lângă stâlpul de beton, un altul ieşit pe jumătate prin fereastra spartă, ţipetele ascuţite ale unei femei, sunetul straniu al sirenei care desemnează timidul hotar al confuziei dintre lumi, deoarece, din cauză că aleargă, înseamnă că trecuse deja înapoi în tărâmul visurilor.

Fu trezit de Luciu şi Surtuc, care intraseră tropăind ca doi ponei înfriguraţi, şi de bombăneala Didei.

Frigul se lăsase într-o rână. Surtuc i-a scos căciula ponosită din buzunar şi i-a îndesat-o pe cap, l-au suit în lada camionetei, care se urni în pocnituri de eşapament şi poticneli de locomoţie. Zdrenţele decolorate de pe cel ce nu într-o doară fusese cândva supranumit Teroare mărşăluiră sub flamurile barbarilor învinşi prin cetatea Romei, trecând fără glorie la vale pe lângă maghernițele surpate ale Morii de Vânt şi curţile încă pustii, în lătratul anemic al câinilor famelici şi fumul ţârâit cu parcimonie prin hornurile

strâmbe formând debilul arc de triumf al decăderii tuturor imperiilor vremelnice prăbuşite în zăngănit de dialecte şi fiare scrâşnite pe oase gregare din înaltul arogant al istoriei.

*

Începutul fu povestirea. Profesorul îl rugase să depene filmul ascensiunii. Auzise prea multe legende, unele planând pe deasupra mitomaniei colective, altele vizând delirul comei etilice, încât chiar şi pentru un scriitor mai puțin scrupulos decât el ar fi fost o ruşine să nu afle de la sursă adevărata istorie a gloriei interlope, chiar adumbrită fiind de norul subiectivității narative, după cum s-a exprimat. Mai ales că sursa era fratele său iar subiectivitatea putea să treacă drept o divergență acceptată.

Aleseseră drept scenă confesiunilor un mic restaurant de lângă Hala Centrală, unde Maradona, fiul lui Ceapaev, gestionar şi admirator, le-a pregătit o masă însoțită de promisiunea că nu-i va deranja nimeni.

2. Osuarul tinereții pierdute

După câteva ore de umblat prin zăpada bulversată, se trezi în mijlocul concluziei că la New York întâlnea mai multe fețe care-i evocau oameni din oraşul natal decât vedea aici, străbătându-l pe jos. Cineva înlocuise vechea populație cu adunătura pestriță a satelor din jur. Fețe golite de sens, gesturi crispate, accente de târlă. Sala de

expoziții în care o cunoscuse pe Clara era închisă; cofetăria Rosza nu mai exista; clubul studențesc avea un lacăt imens pe uşă; locul anticariatului de pe Aleea Unirii fusese luat de o gogoşerie afumată. Se învârtea pentru a treia oară pe traseul aceloraşi străzi izgonite de frig. Ca mai ieri fusese ora amiezii. Se înnopta îngrozitor de repede.

§ Spirala tulburată

Cei doi se confruntau față în față. Conflictul părea minor, restrâns în cuvinte comune.

— Vrei să treci drept şmecher, zise Emil, dar e o dispută pierdută, căci nu-mi place genul. Nu-mi place nici măcar să vorbesc pe tema asta. I-ați viteză singur, fără ajutorul meu.

— E un loc public, replică Geo, n-ai nicio autoritate asupra nimănui, plec când vreau.

— Pari spălat, pari student de condiție, nu prezinți niciun motiv ca să-mi pun mintea cu tine. Poate ai o mamă care te-aşteaptă acasă, un tată cu care să te sfătuieşti, o iubită care să te-nțeleagă.

— Pentru vârsta ta pari prea sigur de tine ca să nu primeşti o lecție.

Geo ridică mâna şi-l pălmui. Emil ar fi putut eschiva, dar l-a privit țintă în ochi.

— Este prima palmă pe care-o primesc fără să ripostez. Cere-ți iertare şi pleacă.

Geo ridică mâna din nou, dar de data asta Emil nu mai fu dispus. Îl lovi năpraznic în cutia toracică. Geo se întunecă, tuşi de două ori, se făcu alb la față, ochii i se

învinețiră, se sprijini de perete, se prăbuşi lângă uşa cabinei. Emil se întoarse în sala de dans.

*

La marginea Copoului, îngrozitorul *Malak al-Maut* îşi strânge oastea de duhuri războinice. Ține în mână un terminal cu 342.246 de camere active, câte una pentru fiecare locuitor al oraşului.

„Pentru acest specific de misiune, numărul vostru este limitat. Nu veți spori, nu veți creşte: fiecare dintre voi va ridica un număr variabil de suflete. Luptătorii cu sabia, comanda la mine!”

72 de cruciulițe verzui roiau în jurul unui punct aflat la câțiva coți de malacul-şef. Scoase un spray din buzunar şi-i împroşcă. 72 de legionari romani în armuri verzi pe cai maronii îşi zdrăngăniră scuturile. Arătau impunător.

„Nu veți cruța pe nimeni. Printre ei veți afla recruți în oastea lui Şamael pentru lupta cea mare. Vom începe din această suburbie, vom coborî până în văile Păcurariului, Dancu, Ciric, Şorogari, Tătăraşi, Țuțora, Bucium, Socola, Nicolina, Galata, Alexandru, Dacia, Canta, Podu Roşu, Podu de Fier, Baza 3. Fiți atenți la frecvența comunicării. Când ați terminat, ne întâlnim în Piața Unirii. Nivelarea!”

Ceata de călăreți călcă în picioare primul rând de garduri. Colonelul Arnăutu ieşi nervos în curte, îndreptă pistolul şi trase în primul călăreț care-i căzu în bătaia armei. Azazel descălecă din mers, se duse țintă la el, culese gloanțele din zbor, îl apucă de gât îl ridică cincizeci de metri

de la pământ, îi dădu drumul, colonelul se făcut zob, îl strânse cu un făraş pe care-l purta la brâu, îl adună într-o pungă de plastic, o prinse la oblânc, porni spre casa lui Lilith.

„Azazel”, auzi el în căşti vocea lui Malak al-Maut, „dacă te atingi de soția mea te mănânc cu tot cu cal”.

„Nu ştiu ce excepții avem, trebuia să le punem semn de recunoaştere celor feriți...”

„Fereşte tot ce nu e om, până la noi ordine.”

Avură de furcă cu o biserică măruntă, pe care nu reuşiră s-o doboare. Abia forțele reunite ale unui grup de 12 fură capabile să clintească o uşiță din spate, dar se înfiorară repede când auziră un glas cunoscut:

Cine-mi tulbură odihna de seară?

Azazel, căpetenie îndrăzneață, vru să se convingă asupra autenticității şi băgă capul înăuntru. Cei de afară auziră un urlet de groază şi constatară o secundă mai târziu trupul decapitat prelins lângă uşor. Capul fiorosului luptător se rostogoli prin uşă. În cadru apăru o ființă înclinată mai degrabă spre calm. Căzură cu fețele la pământ.

Cine vă comandă?

Malak al-Maut...

În clipa asta!

Malak al-Maut îngenunchează la poartă.

Iertare pentru invazie, armie, neajuns şi hărmălaie!

Misiunea se încheie aici! Ați fost la un pas de-a zădărnici ceea ce unii plănuiesc de eoane. Dispariția în trombă, linişte de gradul 14!

Malak al-Maut şi cei 71 de oşteni necruțători se risipiră în aerul serii, străpuns de stropi reci de ploaie cu grindină, adusă ca să şteargă suspiciunile de-a doua zi. Dar pentru că Mihoel îşi pierduse pentru o clipă cumpătul, realitatea rămăsese cu urmări.

*

Urcam panta unei străzi sfârtecate de şanțuri în drastică denivelare. Daniel şi soția lui, Estera, implicată cu un copil în brațe, ieşeau din casa lor de pe timpuri, aflată pe malul elevat. Am sărit să-i ajut, m-au oprit cu oripilare.

Cum îndrăzneşti să ni te adresezi, după câte rânduri ce fraze am reuşit să schimbăm?

Într-adevăr, ne aruncaserăm o seamă de mărunțişuri la picioare în antagonia unei clipe, dar noile planuri narative tocmai de aceea sunt unanim acceptate: permit reluarea stărilor precedente de la o postură din care se mai poate construi.

Vreau să vă ofer un mic ajutor, văd că aveți şi-un copil acum, făcut la o vârstă destul de înaintată ca să nu stârnească admirație măcar şi pentru atât...

Poți să-l priveşti, mi-a spus Daniel.

M-am apropiat sub lumina becului de pe-un stâlp dat cu păcură. Estera o luase la vale, se oprise în mijlocul intersecției. Abia atunci realizaserăm că străzile nu erau

asfaltate, ci pietruite, şi niciun autoturism nu le circulase vreodată. Casa albastră avea pereții drepți.

Doamne, am zis, aş da oricât să ştiu în ce an ne aflăm. Daniel, trebuie să intrăm în casă, pentru o scurtă investigație.

N-ai privit copilul, spuse.

Am dat la o parte broboada care-i acoperea fața. Emana lumină şi pace.

Unde l-ați găsit?

Ne-a fost adus...

Sunteți ultimii locuitori ai oraşului? Nu văd pe nimeni.

Ultimii ai acestei epoci, din câte-am înțeles...

Asta înseamnă că ne apropiem! Cu cine sunteți?

Cu unul din ei... Cum interpretezi?

Hai repede înăuntru! Cheam-o şi pe Estera!

Am intrat în casă. Mihoel bea lapte dintr-o cană cu smalțul sărit, în papuci şi pijama. Pe perete, un calendar indica 30 iunie 1908.

Nu m-ați ascultat, îi dojeni el pe părinții adoptivi. Acum trebuie să suportați şi despărțirea de Karma!

Cu dragă inimă, făcu Daniel.

Îhî, îl îngână Estera.

Ar fi simplu dacă ar fi posibil. Am să vă duc într-un loc unde nu vă va găsi decât o singură ființă, incapabilă să vă facă vreun rău, pentru că ea v-a creat.

Ne-a scos în cerdac, a privit cerul, a frecat un bețişor între degete şi, când a luat foc, a suflat fumul spre noi, care ne-a transportat într-o poieniță încadrată de patru

morphophallus titanum, înconjurați de rânduri concentrice de *lotus berthelotii* şi *kokai cookei*. Într-o margine de pădure, o locuință modestă îşi aştepta oaspeții sau stăpânul. Am intrat. În cameră pluteau urme de fosforescență albastră.

Am aşezat copilul pe pat şi ne-am închinat să-l venerăm. Când ne-am ridicat capetele, Eli'havar îl ținea în brațe, zâmbind.

3. Răsturnarea unei plăsmuiri

Am ieşit pe coridor să-mi dezmorțesc făptura. Un bărbat cu barbişon laborios şi păr cultivat, în jurul vârstei de 40 de ani, distins printr-o compoziție atletică şi o pălărie neagră, sprijinea mânerul unei ferestre deschise, fumând tutun aromat dintr-o pipă din spumă de mare cu capac de argint. Când dădu cu ochii de mine, zâmbi, înclină imperceptibil capul, mă abordă fără înconjur:

„Reputatul Arhim Trifa...”

Am încuviințat, neputând să-mi reprim apărarea de-a mă întreba dacă nu-mi pescuise numele prin vreo tehnică specială de ascultare infrastructurală când mă prezentasem companioanei din compartiment.

„Numele meu este Karmailen König.”

Mi-a întins mâna, a coborât vocea, mi-a împărtăşit:

„Am auzit la ce-ați fost expus.”

N-am spus nimic, pentru că nu ştiam nici ce-a auzit, nici unde vroia s-ajungă.

„Libertatea este un termen care nu trebuie folosit decât în asociere cu cei ce o pot pierde.”

„Pierderea este circumscrisă în limitele sistemului de referință”, i-am răspuns, ca să nu scap şirul, „şi este în sine prea relativă ca să nu accepte şi propria interdicție.”

A tras un fum, a privit spre capătul coridorului:

„Pentru oameni, libertatea este asociată cu puterea, prin aceea că se exclud reciproc.”

Nu ştiam dacă să-l consider un provocator cu stil ori doar un debil mintal sufocat de propria-i inutilitate... Frazarea sa negativă m-a îngândurat.

„Ne-am zbătut în neştiință, am acumulat fără îmbogățire, ne-am întrupat în ceea ce nu eram şi am dăruit ceea ce nu primiserăm...”

A tăcut, fără să fi apucat să-l întrerup, deşi nu-mi dădeam seama la cine se referă, şi a reluat, privindu-mă ca şi cum aş fi încercat să-l contrazic, deşi nu vedeam la ce:

„...Unii cred că nu suntem decât imaginea răsturnată a unei plăsmuiri...”

Am continuat să nu spun nimic, chiar dacă acum părea că se referă la autorii de literatură. Când eram pe pragul de-a mă retrage, fu străfulgerat de-o altă motivație:

„Aşteptați-mă o clipă, vă rog.”

A intrat în cupeul adiacent, de unde a produs un manuscris dactilografiat. Nu părea nici mândru, cum sunt amatorii, nici modest cu superioritate, în genul profesioniştilor.

„Nu-i invoc calitățile literare, căci nu de aceea scriu, dar, ca viitor locuitor al acestei heteropii, cred că e bine să cunoaşteți ceva din imperfecțiunile ei.”

Am simțit în tonul lui un fior de enigmă amenințătoare, am schițat o grimasă aprobativă, am luat manuscrisul, bucuros că mă pot retrage cu prețul unui inconvenient atât de mărunt, am reintrat în compartiment. Eva şi-a continuat impasibilă citirea.

Am deschis dosarul. Pagina de gardă purta titlul şi numele autorului: *Iluzia morții*, de Karma König. Dedesubt, data săvârşirii: Septembrie 1989.

2. Instinctul deturnat al mamelor care mor tinere

Din ambiția obişnuinței, femeia care-l îngrijise pe Leopold până în clipa morții deschise uşa la ora 8 şi intră nestânjenită. Mariel era numele ei. Hainele cernite îi scoteau în evidență albeața obrajilor sclipitori, galbenul porumbiu al părului. Doliul era în grija fostului soț, Doru Kruger, călcat de-un camion care căra o casă demolată prin zona industrială, spre vărsătoare, în urmă cu doi ani.

Afară continua să ningă. Îmbrăcat cu o pufoaică matusalemică, ieşi în cartier. Câteva case mai încolo locuise Ran. Vizavi, pianistul Homer, fiul lui Grunwald, de la compania de electricitate. Pe străzi nu mai circula nicio maşină. Din acest motiv, dar şi datorită apropierii Crăciunului, oraşul afişa un aer de sărbătoare posomorâtă.

În drum spre Baltazar, se abătu prin dreptul unui magazin de jucării pe care-l ştia de țânc. Deşi nu vedea mare lucru, fu cuprins de o căldură iritată prin vitrina aburită. Intră. De undeva din spate se auzea *Silent Night*, în sistemul Bing Crosby. Înaintă printre tejgheaua lustruită şi

rafturile de pe peretele din dreapta, spre soba de teracotă, care duduia harnic. Sulurile de staniol, coşuleţele de hârtie creponată, globurile colorate, figurinele de sticlă, jucăriile, caietele şi tocurile de scris păreau aceleaşi. O formă îngălbenită de bătrân se desprinse de lângă perete şi-l întrebă ce doreşte.

„Intram, când eram copil, ca-n peştera comorilor lui Balfour. Într-un an, mama mi-a cumpărat o jucărie pe care o văzusem în fereastră, înainte să fi apucat a-i spune cât de mult mi-o doream. Nici acum nu-mi dau seama cum de-a ştiut."

„Instinctul deturnat al mamelor care mor tinere", zise vânzătorul. „Cu tot regretul, greşesc cumva?"

Nu spuse nimic. Moşul râse cu tâlc şi reluă:

„E posibil ca eu să i-o fi vândut. Îţi mai aminteşti ce fel de jucărie era?"

„Un motociclist cu cheiţă, care se învârtea, legat cu o tijă de metal, în jurul unui stâlp."

„Costa 18 lei."

„Ai memorie bună."

După o scurtă pauză, vocea lui Frank Sinatra le aduse în urechi înşelătorul *I'll Be Home for Christmas*. Trecutul se împingea cu un sac de promisiuni în uşă. Fă rost de zăpadă şi vâsc, cadouri sub pom, voi fi acasă de Crăciun. Căldură când e frig, iubire când eşti singur. Paradisul pentru sedaţi. Acum se afla acasă de Crăciun...

„Cumpăraţi, totuşi, ceva?" – îl întrebă vânzătorul bine dispus. „Aveţi copii?"

A ieşit.

B. Forma actuală a haosului

Puteam fi un civil oarecare, fără importanța gradelor, un târgoveț cu treabă prin gară, cetățean fără ocupație, ca atâția, ori căminist în tura de noapte, replica de operetă scornită de Edmonton Burkes, politician mărunt ajuns viceconsul printr-un concurs favorabil de conjuncturi în arhitectura căruia n-avu niciun control, cu atât mai onest vreun merit, rămas în istoria serviciului secret al Majestății Sale prin îndemnul de-a-i urgenta încrustarea pe-o placă de marmură expusă la intrarea vastului birou din consulatul moscovit, n-ar fi putut mişca decât membrii unei societăți țintuite de teroarea sistematizată prin corupția guvernărilor precedente, ajutate de speculația molimilor investigative şi de persistența iminenței unor invazii încăpătoare: *Ordinea este fundamentul tuturor lucrurilor*.

Într-o dictatură bazată pe consensul disciplinei stabilizate, realizarea aparenței de ordine se adevereşte cu nimic mai dificil de parcurs, construit, menținut, manipulat, cizelat decât o şosea asfaltată între Palatul Prezidențial şi sediul Guvernului. La urma urmei, grafice deşirate pe linii de fugă de-a lungul şi de-a latul spațiului mioritic: blocuri vopsite în culori murdare, până la saturația de greață, intersecții trasate la şablon, cartiere repetate ca un ecou scăpat din tranchilizante, până şi în denumirea aleilor, a şcolilor, a cinematografelor, oraş după oraş, articole de ziar scrise după un calapod aprobat la

centru (inclusiv directoratul pe care-l conduceam), rafturi alimentare încărcate cu aceleaşi trei produse apropiindu-se-n galop de termenul de expirare, două sorturi de pantofi activi până la prima ploaie, trei de cămăşi de proastă calitate şi toate celelalte chițibuşuri, nu se poate spune decât că, în perimetrul uman al orânduirii socialiste, ordinea atinsese apogeul.

Mai mult: când vedea poporul pe creştetul prim-secretarului județean aceleaşi bucle capilare încropite cu drotul după modelul ilustrului tovarăş din fruntea dregătoriei naționale, îi tresălta inima de bucurie la părerea că nimic nu mai amenința alinierea, că teroarea dirijată lucra în folosul liniştii sociale (comparativ cu haosul violent, depravat şi falimentar strecurat prin canalele controlate dinspre junglele sălbăticiei occidentale) şi orice şansă de destabilizare fusese definitiv tranşată la ştanță.

Cu toate acestea, furnicăraia de nimicuri menite să inducă o opinie generală fermă şi să adoarmă suspiciunile de răsturnare poate fi încadrată, în acelaşi timp, în arsenalul camuflajului de război. Când populația unei conjuncturi capătă obişnuința terorii aplicate, trebuie găsite noi formule de salvat aparențele. Nimic nu dăinuie, cu atât mai puțin extremitățile societale. A trebuit să-mi cadă în mână o broşură editată de-un ofițer al Agenției Centrale de Inteligență de la Langley, legendat drept Kevin Thornley, pentru a figura în noțiuni ordonate pericolul pe care-l intuisem (suficient de vag pentru o insomnie cronică

şi destul de persistent ca să nu-mi continui cercetările) de câteva cincinale:

Ceea ce credem că este ordine nu-i decât forma actuală a haosului.

Se pare astfel că ființa umană este posedată de tendința unei scheme predeterminate de confuzie primordială, criminalitate, desfrâu, la negoț cu sistematizarea, supunerea, înregimentarea, manifestându-se ca o constantă socială, cu extremități difuze, sub rigoarea psihiatrilor, şi nota mediană a mediocrității glorificate, menținându-şi balanța prin jocul analogiilor inversate la cei doi poli. Sistemele noastre înseşi păreau a crea o armonizare a psihicului mondial trecut prin războiul rece, alternând rolurile conştientului şi subconştientului, dar nu e momentul unei dezvoltări.

Degringolada stradală apuseană, unicitatea aberațiilor de la rubricile de fapt divers, personalitățile ştiințifice şi culturale împlinite alandala, dispreţul uniformei şcolare, abundența diversificării cu orice preț consumau nevoia de anarhie în revolte estetice. Decadența în artă a fost semnul în care viitorii dictatori au citit aprobarea acțiunii. Am fost forțat să recunosc: în cercetarea comportamentală a societăților dirijate, duşmanul ne-o luase înainte cu sute de ani. Fusesem iarăşi păcăliți. Istoric, o suspectă scăpare de liniaritate: cum ar fi lăsat corifeii capitalului bancar şi bursier de pe Wall Street cuiburile roşii din Chicago şi Brooklyn să zburde în voie, ba chiar să le alimenteze cu informații (false) şi fonduri (doldora), când însuşi părintele

națiunii, George Washington, şarjase fără scrupule cu sabia scoasă împotriva propriei populații nici măcar prea malițios revoltate, imediat după ce fusese ales drept întâiul preşedinte al experimentului de după gârlă?! Cum ar fi ademenit, încurajat, condus, cocoloşit şi vegheat cercul secret din Deauville guvernele Europei să pună la cale un război productiv doar expatrierii virusului pierzării în ceea ce avea să devină golemul zonei de influență sovietică?

Ceva trebuia făcut, împiedicat într-un prim obstacol de analiză aplicată: cum ar putea un ofițer nesemnificativ ca mine, pornit de la bază, fără niciun sprijin material ori spiritual, orfan de tată de la vârsta leagănului, nu prea elocvent la întrunirile politice, ursuz cu colegii, absolut neprietenos, închis la vorbă şi încruntat la chip, să deznoade acest mecanism atât de îndelung plănuit şi şlefuit? Probabil că nu putea. Dar am socotit circumscrierea în categoria idealului de jertfă datoria încercării.

3. Călătorie la capătul țării

Trenul zdrăngănea să se facă bucăți. Stam singur în compartiment şi era frig. Ar fi trebuit să fiu ceva mai destins, căci mă aflam dincolo de stresul oricărei scadențe, dar nu mă simțeam în largul meu ştiindu-mă nesupravegheat. Nutream, aproape cu încăpățânare, certitudinea că la capătul holului se afla un individ cu pardesiu negru şi ciorapi albi, moțăind pe apucate. Am scos capul pe uşă. Culoarul era în mod considerabil pustiu.

După ce garnitura se furişă din Ploieşti şi mă pregăteam să ațipesc, uşa compartimentului se deschise cu un scârțâit, lăsând să-şi facă apariția o reverie hipnagogică într-o rochie de-un albastru ultramarin, învăluită într-un parfum trandafiriu. Tenul alb, aproape imaginar, era scos în evidență de o bogată capelură neagră, în care nu se încumeta nicio geană de lumină. *Nadir latent*.

Mi-am apropiat instinctiv fața, cu nările fremătând de mirosul intens, să constat dacă apariția era doar o proiecție derivată, să mă feresc, să o înlătur – am resimțit un sentiment de plăcută înfrângere, căci dacă până atunci mă încurajasem cu ideea că un spirit acut poate suporta anturajul vulgar ducând la replicile aspre de obraznici şi lumpeni urbanizați, că nu există situație căreia să nu i se poată adapta doar prin tăria intransigenței, ivirea aceea îmi întorcea teoria în apă de ploaie. În loc s-o ignor, m-am ridicat şi am ajutat-o să-şi pună valiza în plasa pentru bagaje, gest care atrase obligația prezentării:

— Arhim Trifa...

Din spatele unei priviri întredeschise răspunse cu o voce senzuală, readucând la viață adolescentul care fusesem cândva:

— Eva...

Se aşeză pe canapeaua de pluş, scoase o carte dintr-un buzunar interior al mantalei şi se cufundă în lectură, ignorându-mă fără nicio altă explicație. *Murit-a emirul sub jarul pustiei.*

*

Afară, sfârşitul zilei agită coroana arborilor despuiați. Două păsărele se hârjonesc pe pervazul din spate. Din depărtare se aude tramvaiul mugind la vale. Lavonia se îndreaptă spre dormitor, aprinde veioza de pe noptieră, se bagă în pat sub plapuma de puf şi-şi continuă lectura. Este intrigată de ratarea unei alcătuiri de fraze revelatoare şi nu e capabilă să descifreze nicio legătură între jurnalul pe care-l ține în mână, palpabil şi pedant, şi soțul ei, vaporos, enigmatic, absent.

În hol, fascicolul de lumină evada neîmpiedicat pe sub uşa biroului.

D. Omul este un animal cu tentația posterității

„Privesc de pe malul înalt al deşertului. Albie cu oase albe, necropolă expusă educativ pentru elevi absenți, populație de buruieni uscate în aerul rece al dimineții, anunțând toropeala zilei care gâfâie din urmă. Mă țin în viață cu o colecție de nimicuri şi un vis care putrezeşte departe. Destin încăpățânat să rămână avut în decepții. Dacă deziluziile ar fi convertite în aur, aş fi la fel de bogat ca regele Midas. Tot ce ating se preface-n scrum şi amărăciune. Scrumul unui jar trecut. Unii cred că-şi pot înşela contabilitatea cu iluziile a ceea ce-ar fi putut fi. Dar n-am fi putut ajunge niciodată mai mult decât am fost. Asta este o minciună pentru a nu fi încercat. Aminteşte-ți o singură zi din care n-ai fost nevoit să scoți nimic ca s-o poți suporta cu seninătatea de-acum.

Din tot ce trebuia să ştii despre aceşti *cien anos de soledad* (am ținut în mână un exemplar adus la serviciu de o colegă din Aracataca, am parcurs cu ochii câteva rânduri fără să înțeleg mare lucru), tu ai citit cartea mea lent repudiată de propriul ei autor până la deformare. Uită tot ce-ai parcurs. Dacă aş găsi cu folos, aş putea încerca reproducerea laşilor de odinioară pornind de la tine şi de la Nerval, cu nume de-mprumut şi siluete autentice.

După ce treci de punctul critic al vieții, oricât de mult ai încercat până atunci să te resemnezi, să-ți găseşti scuze, să te odihneşti, să amâni scadențe, ajungi să vrei să rămâi cu tine însuți, singur şi gol, fără să te mai doseşti în spatele niciunui giulgiu drapat, să te surprinzi spionându-te cu stupoare, în nuditatea minusurilor şi a greşelilor, ca un animal fără tentația posterității. Când vine vremea solilocviului n-ai pe nimeni în fața căruia să îngenunchiezi.

Slăbit, am încercat aliați privind în jur (când trebuia să mă uit în mine însumi), dar n-am descoperit decât aroganți – nulitățile ratării născute talent şi murite speranță – sau îngeri conservați în alcool. Se spunea că Monciu a murit de mult, când el se retrăsese în vagabonzie scandinavă. Se săturase, nu mai vroia să audă de nimeni. Primise şi el tapanghele, aşa că e de înțeles. Ne-a lăsat cu buzele umflate pentru nişte mocofangii grobonari după ce ne dăduse pe la narină cu două volumaşe genicoidale (mi le-a trocuit Dan Alexe pe un Fulcanelli expirat). Tu ai fost şi mai subtil: te-ai ocultat înainte de-a scrie. E o banalitate: soarta scriitorilor ține de artă – scrisul îi înalță, recunoaşterea îi

coboară. Gestionarea irepetabilului îi distruge. Consideră că Faulkner n-ar fi scris decât *Ursul*, *Zgomotul şi furia*, eventual *Lumină de august*. La fel restul cohortei de genifori.Toată pălăria pe Salinger. Pentru mine ai să rămâi un autor chiar dacă-ți vei păstra sfiala de a nu exhiba un rând.

Se spune că Dumnezeu îngăduie fiecăruia un dar anume, pe care, cu durere şi orgoliu, reuşim să-l neglijăm. Risipitorii vor fi pedepsiți, dar la ce ne va mai folosi atunci? Ce se întâmplă cu nechemații care dau din coate să răzbată ori cu autorii decrepiți? Generația noastră de frunți rebele, de la care se aştepta sistematizarea istoriei naționale şi transfigurarea reliefului cultural, a aruncat pe tarabele patriei sute de cărți, una mai anostă şi mai lipsită de impact decât cealaltă. Maculatură, paradă, lipsă de inspirație, neputințe, gemete şi bâlbâieli. O pădurice defrişată pentru aceşti fanfaroni, nu total lipsiți de talent (dar ce e talentul altceva decât o predispoziție a scurtăturii, nicidecum o garanție a căutării!). În raport cu ei, unul care nu scrie dă dovadă de spirit patriotic şi înalt simț artistic (plus satisfacția ecologică!).

Da, da, că bune mai sunt aceste gânduri! Dar nu pe locul lipsă al stejarilor apar ciupercile scofâlcite şi scaieții puturoşi? Nu ține bacterizarea nimicului şi de responsabilitatea indirectă a celor care-ar fi putut, dar nu s-au manifestat?

Audiatur et altera pars. Mă uit la ce-a fost. Nu văd mare lucru. Şi nu mă refer neapărat la mine. Despre ce se alege

din lumea asta. Lumea noastră. Ce fel de martori vom fi în caz că se va găsi cineva să ne întrebe? Se spune că ne-ar păsa de unde venim, spre ce ne îndreptăm. E în logica observației: nu ne pasă de nimic. Suntem blazați, cad semenii ca muştele pe lângă noi, o mie la dreapta, alți o mie la stânga, nici nu clipim. Trăim în democrația diferitelor grade de sensibilitate. Ceea ce înseamnă, mai degrabă, lipsa ei. Întotdeauna avem lucruri mai importante de făcut. Ridicăm o casă, încropim o familie, concepem o carte (setul de criterii observat de Hemingway, care şi-a zburat creierii!). Iar sufletul rămâne atârnat între deziluzii forțate şi regrete utile doar să ne justifice eroarea.

Lumea din care provin nu e numai a mea ori a celor care o merită. Acea lume a existat aievea. Pe cât a fost cu putință (şi aici au fost mai pricepuți decât cu scremuta lor literaturitate), prietenii mei mi-au întinat trecutul de la un cap la altul. Nu credeam că e posibil, dar am trăit să fiu lovit în cel ce nu mai este. Trebuie să-mi iau trecutul înapoi. Asta ar fi povestea mea. Dar dincolo de posesia nostalgică, e datoria ființei. Căutarea mea îndreaptă durerea, alungă neadevărul, restaurează armonia.

Dacă nu vrei să răspunzi sau eşti sastisit ori sub mentalitatea altei maladii contemporane, e dreptul tău să taci până vor vorbi şi pietrele. Nu trebuie să-mi dai dreptate. Ştiu că am. Numai bine.

Ran”

1. Starea de cotropire a unității comportamentale

Structura hipnotică a nopții s-a prezentat la raportul de a doua zi cu următoarele tulburări de distribuție, după ce fusese anunțată constatarea că toate semețiile europene se prăbuşiseră c-o seară înainte: şenilele serii se împotmoliseră într-o rână vâscoasă şi nicio echipă de intervenție rapidă – e drept, dispeceratul nu catadixi să deplaseze vreuna la fața locului înainte de ora zero şi câteva minute – nu reuşi să-i urnească mecanica din țâțânile înțepenite. Un fapt fără prea multă precedență pierdută-n analele standardului temporal, conform căruia anotimpurile, zilele săptămânii şi fazele nopții se succed liniar şi numai în direcția convenită de Conciliul de la Antiohia din 326, cel puțin pentru subiecții climei temperat continentale. Indiferent de concluzie, bănuiesc că pentru ei nu mai conta nicicum. Morții noştri populând realitatea nedetectată a unor aştri neutri în bătaia telescoapelor, a teoriilor disperate, fantasmărilor de toată inutilitatea.

Străbăteam cu o confuzie smerită – relaxat că nu mai locuiam acolo, dar îngrijorat de cum voi fi primit – un cartier împânzit de baruri corelate prin coridoare pardosite cu gresie poroasă şi cârpeli de granit şlefuit, după un desen fără respect pentru logica simplității ori a folosului imediat, precipitat de alternanța melos/dramatic, thanatos/logaritmic, într-o formulă convertită semantic, ceea ce înseamnă rigoare. Părăsisem paradisul uman, la cererea mea, m-aş fi putut întoarce oricând, continuam să

sper, nu mă-mpiedica decât propria putere de amânare, spaima dereglată, mesagerii întunericului de dincolo, care creşteau împotriva consimțământului, chiar dacă viza expirase, notele de plată se adunau amețitor şi nu cred că-mi mai păstra nimeni poziția în organigramă, descifram definiția morții în spatele oricărui zâmbet întâlnit, neputința eternizării în voința fiecăruia, după ce o istorie întreagă tânjisem la nemurire, prin cercetări şi producții literare. Labirintul era scăldat într-un soi de împletitură de raze străpunse intermitent de ghirlande îndrăznețe şi cântece bucolic-melancolice, suspendate pe sub zeci de becuri unduitoare atârnând de panouri costelive prinse în configurații de oțel lucitor. Formele se schimbau în necurmată zăpăceală, tensiunea de linie rămânea o constantă trimisă de la stație. Cineva ținea totul sub control. Inclusiv dezastrul.

Însoțit, la indicația unei doamne trecute de prima recepție, de un poet flecar şi cam prea sigur pe el ca să nu-ți devină antipatic fără multă zăbavă, cu care, dac-ar fi fost după mine, n-aş fi vrut să am de-a face fără o negociere mai riguroasă, căci mă costa un pahar de tărie la fiecare intersecție mai animată, umblam galeş pe alei acoperite de tavane curbate din sticlă de culoarea fumului, întrerupte de gâtuiturile ritmice ale unor bistrouri aburinde încartiruite pe paliere de nuc bahic, de unde nu erai nevoit să ieşi decât la răscruci, în caz că dorința te predomina spre casă (dacă aveai – a mea, unul, fusese rechiziționată pentru ridicarea unui cinematograf în permanență pustiu, edilii folosindu-se

abuziv de fosta slăbiciune pe care-o manifestasem cândva pentru arta filmului – trebuia să mă simt şi măgulit că-şi aduseseră aminte, ba chiar că şi ținuseră cont), în ciuda lipsei unui motiv cu temei, căci în întreg oraşul fusese declanşat carnavalul rațiunii, care precede şi avertizează exact încetarea ei, cu oameni aşezați în posturi profesionale pe la mese ca şi cum veneau la locul de muncă, înghesuiți unii în alții fără mofturi pe banchete de piele, preocupați şi surâzători, sintetici, după specificul salarizării şi descrierea nivelului în schema organizației, gata să răspundă cerințelor pentru o mărire de venit sau o mângâiere de şef.

Să fii plătit pentru etalarea veseliei tâmpe, să-ți expui practicabilitatea vieții scufundat în viziune şi distracție, asta-mi părea de prost gust şi repulsiv de ciudat. Nu puneam la îndoială ca un procuror, nu judecam pripit sub instigarea faptului consumat, nu cloceam revolte puchioase aidoma anarhiştilor rejectați de mediocritură, dar o întrebare nu-mi puteam opresa cu responsabilitatea riscului: cine-ar fi putut proiecta o lume care să-şi răscumpere în acest mod frivol păcatele, pedeapsa ce-au generat şi tendința răzbaterii prin mocirla premergând sfârşitului, în caz că nu era deja una post-apocaliptică? Situația se cerea amendată: să fie acesta Raiul alternativ? Cine ar avea interes să mistifice în asemenea hal? Vorbim aici de şaptezeci şi şase de miliarde de suflete chinuite, minus cele care au reuşit să se retragă pe calea modelului imitat. Acesta este Iadul, prietene... Un loc periculos.

Pe atunci numele meu nu devenise Nerval şi încă speram să nu revăd niciun fost prieten pe-acolo, dat fiind natura strâmtorii, aşa cum nici al lui nu fusese dezvăluit drept Hubert, dar nu deţineam certitudinea premoniţiei înainte de incidentul întreruperii curentului general ori ceva mai târziu, ecou rătăcit în tabelul regretului după toate celelalte elemente, când începu procesul de lichefiere.

Cel mai bine e să nu-ţi pui niciun fel de întrebări cu mânie, să nu te laşi îngrijorat, mă povăţui Hubert, când îmi acceptă destăinuirea. N-ai să mai păcăleşti pe nimeni cu harul omniscienţei şi al invizibilităţii, dacă la asta te referi când susţii că nu te mai recunoaşte nimeni, dar nici necazuri prea multe n-ai să mai extragi din esenţele umanităţii. Nu te lua după tâmpenia expusă facial. Iar lumea s-a ofilit. Unde-ai fost? La huzur, desigur! Şi fereşte-te cu impulsul că nicio grijă nu-i nejustificat de mare când vine vorba de Himungi! Auzi, să ajungă să semneze Thela Hun Ginjeet! Nici să nu-i răspunzi la salut...

Oricum, numele acelea nu desemnau mare lucru pentru mine. Începeam şi eu să uit. Nu mă irita faptul că pătrundeam în decorul altei ordini de supravieţuire în care pe el îl cunoştea fiecare pieton, chiar dacă nu toţi afişau simpatie, ci faptul că păream a fi venit să-i irit dintr-odată de foarte departe, deşi nu-mi aminteam să fi plecat pentru-atâta timp, într-o ţară în care nimeni nu mai zbura cu obiecte înregistrate şi trenurile încetaseră să mai fie o noutate vectorială, la asta în care ajunsesem mă refer, ca şi cum istoria dădea semne că vrea să se tragă îndărăt din

fața saturației tehnologice, a risipei de inventivitate, a oboselii psihice fără rost, sau poate că mă aflam pe traseul unui alt gen de călătorie amnedoizală, într-un univers asemănător izvorât prin refracție şi putreziciune regresivă. Reîntorcându-mă la ce mai am de adăugat, natura agreează uneori simetria şi similitudinea, dar nu acceptă niciodată dublul. E banal de cunoscut, dar asta nu m-a împiedicat să-i dezvălui.

Bătrâne, asta a zis-o altul, mai breaz ca tine, şi cită din Gray: *„Life becomes a habit. You get up, dress, eat, go to work, clock in etcetera etcetera automatically, and think about nothing but the pay packet on Friday and the booze-up last Saturday. Life's easy when you're a robot".* Se aprobă singur dând din cap plictisit, ca şi cum ori nu-l mai interesa nimic, ori în judecata că, indiferent cât de mult l-ar fi interesat, cui i-ar mai fi ajutat? Se simțea exonerat de orice responsabilitate.

Atât de departe merseseră lucrurile...

Uite, eu sunt un robot care acum vrea să mai tragă una, de exemplu, automaticalmente.

Ne-am oprit, am comandat, a înşfăcat paharul, l-a dat peste cap.

Nu, nu e un vis îmbunătățit cu acceleranți şi niciun delir catatonic (ai să crezi că exact asta şi este!). Visul decurge din lanțuri de ciocniri atomice printre particule existente, valori absolute în jurul cărora anexăm trăsături determinate subiectiv. Mă poți întrerupe oricând. Îmi poți lua pulsul, tensiunea arterială, nivelul lipidelor, oxigenul

sanguin, configurația leucocitelor, zahărul diabetic şi aciditatea gastrică. Sunt perpetual în stare s-o iau de la capăt, cu aproximativ aceleaşi cuvinte. Cum vrei să-ți dovedesc că nu improvizez? Când te trezeşti după un vis magistral, indiferent de clipa întoarcerii sub plapumă, te aştepți să-l reiei de unde l-ai lăsat. Punerea capului pe pernă îți deformează exact senzația aceea, de reluare, pentru câteva clipe. De puține ori mi-a fost dăruit să reuşesc.

Şi ştiu cum e să nu fii normal. Paranoia e starea de cotropire a unității comportamentale dotată cu perceptare, intelectivitate şi afecționământ, pusă la cale de-o putere din afara organismului. Ăsta eram în context, între ziduri, halate şi gratii nevăzute, şi căutam un timp anume, un oraş dintr-o țară binevoitoare, pe linia de contrast cu una având un singur locuitor, o generație deja pe cale de inexistență, deşi puteam jura cu cotul pe albumul de amintiri că le aparținusem cândva şi acum în postura de alienat respins, ghidat de un poet eşuat în băutură pe cale chimică într-o lume care nu murise numai pentru că, în ceea ce mă privea, nici nu apucase să se nască prea tare, surprinsă ea însăşi că nu mai exista, mă trezeam rejectat pe-un mal străin.

Nu prefiguram decât vag unde fusesem dat dispărut, de unde mă-ntorceam fără să fiu recunoscut, marginalizat ca un corp nefolositor, căci toți se uitau la mine ca la un suspect trecător, damnat, patogen, şi n-aş fi fost acceptat la nicio masă dacă nu s-ar fi-ntâmplat însoțit să fiu de

liricoidul local, lumea aceea părea un monstru sălăşluind la un pas de trezire pe o platformă întinsă-n înalturi, după ce apele fuseseră sorbite în adâncuri şi hărţile nu mai prefigurau niciun sens. Hoinar pe o planetă privată de trecut, pe fundul unui deşert străjuit de un munte abrupt cât orizontul, a cărui ascensiune luă sfârşit la un început de noapte, după afaceri de lupte ameţitoare cu gravitaţia, într-un podiş de forma Australiei, dacă ai fi reuşit să zbori până acolo străbătând văzduhul fără mediu acvatic. Apele fie se retrăseseră ca o prevestire, fie le adunase cineva cu un scop.

Am văzut bărbaţi înghesuiţi în fete care le puteau trece drept fiice, tineri îmbrăcaţi la costum în conversaţii directe şi cam în dorul politeţei cu doamne mature la patru ace şi pălării de comandă urmărind răsplătiri erotice, menţinându-şi ceva din aparenţa demnităţii cum o apucaseră în timpul copilăriei, fără ca nimeni să fi sesizat vreun neajuns în toate aceste sufocări. Poezia răului moral. Mesmeritic. Dănţuitor. Alarmant.

Unii dorm doar ca să-şi viseze trecutul, fără niciun interes pentru clipa dezmeticirii, morţi elevaţi la viaţă de nimicuri mişcătoare sau fâsâitul unei maşini trecând pe stradă ca o piesă nemişcată prin decorul convenţional, chipuri uitate pe nedrept izbucnind aproape sufocate din bălţi amnestice, respirând cu vlagă, stropind sentimentele naive ale unei puritâţi pierdute şi dureri aducând plăcere doar pentru că vin de demult. Pentru mine, toate erau noi, cu excepţia călăuzului meu din ce în ce mai irascibil, mai

bătrân, mai inept, poate pentru că afară prindeau să se detaşeze pe cerul smoliu zdrăngăniturile unei echipe de intervenție. Toți ne ascundem sub deghizament deceptiv când suntem căutați.

Cu el aveam să mă reîntâlnesc la un colț de cartier părăsit câțiva ani mai târziu, într-o conjunctură plină de lipsa semnificantului de interes comun. Îl rezolvaseră şi pe el cu lopeți, atele, alcool etilic, gumilastic şi bandaj.

În noaptea aceea m-au extras din angrenaj cu seringile şi lucrurile şi-au revenit pentru o vreme la normalul lor aberant. Starea de cotropire a unității comportamentale nu mai mişca. Iar ei stăruiau să nu mă vadă.

2. Poet laureat

Parastasul fu onorat în crama de subsol a unui restaurant dărăpănat din Sărărie. Îşi amintea cu surprindere catacombele întunecate şi ştergarele rustice de pe mese, pentru că Teia, însoțită de un bărbat necunoscut, îl adusese cândva să mănânce aici. Din respect pentru natura momentului, sala era răzbită de o mormăială călduroasă. Străinul care-l intrigase în cimitir se afla la celălalt capăt al mesei.

Intrigat şi acum, în timp ce invitații începeau să se înfrupte, se deplasă pe traiectoria unui arc de cerc în partea cealaltă a sălii, unde opri un chelner să-l lumineze:

„Noi îi spunem Magistrul, stimate domn”, – răspunse tânărul, afişând un soi de emfază provincială – „în considerația că e mare poet. Se vede că nu eşti de prin partea locului...”

Fusese, dar se lecuise.

La sfârşitul ceremoniei, Magistrul se apropie de el în mica garderobă a galeriei, îi întinse o carte de vizită, se înclină şi dispăru. Pe bucăţica de carton tremurau patru cuvinte: *Mihai Gregorian, poet laureat*.

Afară ningea. În apropierea casei, doi copii trăgeau o sanie la deal.

3. Tinereţea rămânea în urmă

După câteva clipe de nemişcare, Lavonia opreşte casetofonul. Cortina nopţii coboară.

Aprinde lampa de pe birou, deschide sertarul de sus. Îndepărtează câteva foi de hârtie îngălbenită, extrage un caiet cu coperţi negre, exfoliate pe la colţuri, aşază obiectul pe tăblie, îl mângâie cu palma ca şi cum ar vrea să şteargă influenţa timpului de pe el, îl deschide. Paginile sunt acoperite de un scris de mână mărunt şi căznit, aparte de grafia lui Karma, imprevizibilă şi, în proporţie apăsătoare, indescifrabilă. Pe prima pagină, caligrafiat în litere de tipar, titlul lucrării: *Jurnal de exil.*

„Am luat în piept pietrele suişului, am alunecat îngrozit spre margini de prăpastie, am traversat mlaştini emanând ameninţări, am tremurat de spaima urletelor, în aşteptarea unor momente nesfârşite fără a avea cu cine să schimb un cuvânt, am fost lovit, îmbrâncit fără să am nici cea mai vlăguită idee, am căzut împins de epuizare prin puţuri de lift, m-am târât purtat de vremuri, inspirat de gardieni nemiloşi, am colindat fără ţintă printre umbre de copaci vorbitori, m-am poticnit în praguri de idei, am urât când

trebuia să nu-mi pese şi am iubit după ce devenisem un monstru, dar am continuat să mă caţăr necunoscând faţa demonului care mă mâna şi m-am trezit pe neaşteptate biruitor, străpuns de beţia înălţimilor, aproape sfârtecat. Din vârful muntelui am aruncat o privire îndărăt. Constituie puterea voinţei ultima virtute?

Decepţionantă victorie! Nu văd nimic în afara unor bulboane de văzduh răscolite de lănciile crivăţului... Masca iluziei termice... Imaginea nu păstrează nimic din preţul de la plecare: sub lumina vişinie, drumul odihneşte ca un animal răpus de osteneală. Din viaţa pe care-o târâsem după mine, nu mai rămăsese decât o moviliţă de nostalgii la poarta infinitului. Ospitalitatea unui molid oripilat. Punctul în care-am ajuns. Punctul final.

10 Septembrie 1989

Am păşit în dreptul liniei nr. 9. Ofiţerul a luat curba cu încetineală, şi-a rotit privirea de jur-împrejur, a tras o concluzie de joasă acţiune:

„Ignorând câteva detalici la dosar, sunteţi un caz de invidiune obştească! Ce n-aş da eu, bunăoară, să pot preludia un concediu remuneral, să las în urmă rutina cotiedenală, conflictuajele matramoniacale, departe de vecini iscodiferi, colegieni pisălogari...”

I-am aruncat o privire crudă. Şi-a schimonosit gura într-o grimasă ambiguă, a scos o ţigară scuturată din pachetul pe care-l ţinea mototolit în buzunarul de la pardesiu, a

aprins-o cu însuflețire şi, printre rotocoale albastre de fum ieftin, n-a mai spus nimic. Câțiva paşi în spate, Severa plângea înfundat.

Am urcat pe prima treaptă. Trenul a zvâcnit. M-am întors să arunc o privire finalului de capitol. În marginea priveliştii, fosta mea soție părea o umbră artificială, maiorului continua să-i iasă fum din gura întredeschisă. Am rotit cadrul. Aburii locomotivei, suflul țăcănit al frânelor, gresia albă a toaletei întrezărite sub panoul plecărilor, falsa solemnitate a momentului transformaseră gara într-o morgă vioaie.

Am intrat în compartiment, am aşezat valiza în plasa de deasupra banchetei, am scos capul pe fereastră. Maşinăria scoase un vuiet metalic, smuci garnitura din loc, vagoanele se desprinseră matolite, bombănind, scârțâind. Luat pe nepregătite de primordiul feroviar, nu am avut prea mult timp să contemplu cum, încadrată de o femeie îmbălsămată-n agonie şi un ofițer în civil, tinerețea mea rămânea pentru totdeauna în urmă, deoarece, dat afară dintr-un coşmar care nu-mi mai aparținea, după ce-am reuşit să închid fereastra înțepenită, m-am trezit în parabola altei vieți, contabilizând cu mânie apatică stâlpi scheletici şi arbori întunecați trecând în viteză cu țipete de năluci speriate pe lângă geamul compartimentului zdrăngănind în ritm sacadat de uzină metalurgică spre noua mea poziție în societate, de merceolog ținut sub observație la o fabrică provincială de confecții pentru export bilateral cu țările frăției din CAER.”

A. Temporalitatea lui Möbius

Sub clarul despuiat al Lunii, strada scădea spre faleza verzuie şi se confrunta cu uliţa tavernelor din mahalaua bântuită de miresme marine. După cât puteau estima, clădirile şi forfota îşi păstraseră similaritatea.

Dacă ai transpune freamătul maşinilor care rulează pe lângă noi în tropotul cailor de la trăsurile care străbăteau pavajul de granit şi boarea încălzirii globale într-un vânt aproape răcoros, lumina meşteşugită a reclamelor în timiditatea lampadarelor cu gaz ridicate în fiecare seară pe stâlpi nesiguri şi sirenele huruitoare ale vapoarelor în şuierul valurilor molcome, ai obţine o imagine compatibilă cu prezentul de-atunci, îi zise.

Femeia nu răspunse.

Parcurgeau ca două năluci fără cetăţenie liniştea nopţii, agitată din când în când de câte o uşă ce se căsca lăsând să transpară ca dintr-un ghioc zdrăngănit de chitară şi clinchet de tărăboi, ca apoi să se stingă iar în zumzetul apei izbite de ţărm. Toamna era roşie, cum trebuie să fi fost şi atunci, cu pâlcuri vegetale peticite de trecerea anotimpurilor şi straturi de pardoseală refăcută sub diferitele administraţii locale, parcuri recuperate din nepăsarea mahalalei şi crâmpeie de plante exotice asimilate specificului, când cei doi coborâseră pentru prima oară pe strada Madredeus, cu memoria retinei excitată de grandoarea şi spiritul palatelor de calcar, cristal şi lemn de nuc şlefuit de pe esplanadă. Doar aerul de sărbătoare al

sfârşitului de lume părea să aibă un interes de iminenţă în plus.

La diferite răstimpuri încetineau paşii, trecând alerţi pe lângă micile universuri închise, fără a fi decişi în care din ele să descindă şi să declanşeze infernul. Pe unele le puteau întrezări prin fereastra interesată la nivelul trotuarului, în spatele perdelelor subţiri şi al rotocoalelor împletite din fum albastru. Altele, ascunse discret în spatele unor uşi compacte, le excitau imaginaţia cu o învigorare cumplită.

1. Prima iubire a lui Nerval

Nu ţi-am vorbit niciodată despre impreciziile mele erotice. Toţi ascundem iubirea neîmplinită a unei femei amplificate în perimetrul închis al oraşului în care trăim. Toţi cei fireşti în aberaţia lor blazată. Uneori suntem surprinşi de mâhnirea evocării, ruşinaţi de naivitatea vârstei, mistificaţi de scurgerea deformărilor emoţionale, rareori dispuşi la o întoarcere analitică.

Înaintea amănuntelor, importante ca pitoresc, dar fără discernământ loial, suntem interesaţi de cadru. Principiul este simplu, ca orice principiu descifrat: distincţia dintre ordine şi haos este asigurată de limită. Dacă numărul unu este întruchiparea purităţii maxime, numărul doi cuprinde cea mai vagă formă a potenţialului dizarmonic, în raport cu procentajul concordanţei. Pe măsură ce înălţimea cifrei sporeşte, fracţia îşi inversează valorile, raportul rămâne constant. Insist să accentuez că ne referim la sistemele perspectivei umane. Orice punct pe axa numerelor

reprezintă o îngrădire a neliniştii absolute. Pe scurt, haosul total poate fi găsit doar în prezența infinitului. Cum numai lui Dumnezeu îi este conferit atributul nemărginirii – şi cum în el nu poate exista nimic haotic, putem deduce că haosul, în forma lui completă, nu există. Ca manifestare a polului potrivnic, învălmăşeala, confuzia, dezordinea alcătuiesc idealul Îngerului Întunecat, cu aplicabilitate impactuală pe porțiuni mărunte, chiar dacă nouă, ființe bicisnice prin tratament, ne apar nelimitate.

De notat că formulele repetitive, inerente unui cuprins fără mărginiri, diminuează forța incoerenței. Practic, debandadă absolută nu există decât în forma pur teoretică a unor spații restrânse, entropice, restrictive. Orice împuținare a infinitului afectează două coordonate organizate pe traseul a două mărimi matematice cu direcții opuse: dezordinea, cu vector negativ, şi armonia, cu tendință contrară. În ideea că lucrurile au o aplecare firească de a fi redate alinierii inițiale, Universul urmează să se contracte prin spasme deloc plăcute.

Aparența dezordinii aduce un punct de sprijin elocvent în favoarea poeziei, eludând structura matematică nevăzută a zilei. Un tânăr cu morbidități lirice începe să zburde prin cala inspirației, smulge informații culturale de unde poate, coboară în văgăunile propriului eu sacrificat şi se aşterne pe înşiruit stanțe poetice uimit de precizia figurilor sale de stil, de cadența metaforei, de ritmul revenirilor, fără să bănuiască o clipă că în spatele aparenței citadine pe care încearcă s-o redea hârtiei se află geometria univocă a

spațiului circumscris. Repetiția creează rânduială şi rigoare, în ciuda variațiunilor, timpul introduce culoare în jocul improvizației şi în rigiditatea sistemului. De aceea prima iubire este atât de importantă în viața unui individ alienat strămutării. Experiențele adolescenței sunt sculptate în piatra cetății prin care-ți umblă paşii, rămân imprimate în eternitatea creierului şi a sufletului, strălucesc ca o pecete a ceea ce-ai fost când erai cu adevărat, într-o combinație organică a două planuri complementare, disjunctive, adverse şi adiacente.

Un filosof a constatat că universul se termină la marginea cunoaşterii. E tot ce contează în concluzia acestor meditații. Trăim în plină armonie cu spaima dezordinii şi străbatem fericiți porțiuni de peisaj acoperind râpe primejdioase. Moleculele sentimentului de-atunci, frânturi de imagini, fulgurații ideatice plutesc la tot pasul prin văzduhul imediat. Din esența lor distilată poți recrea oricând absolutul primordial.

Iubirea mea a început într-un parc înțesat de umbre articulate de crengi în vigoare, dialoguri de păsări, scârțâituri irizate de tramvai urcând Copoul de-a lungul anilor, familii în trai măsurat. Nu-i ştiam numele, n-o mai văzusem niciodată, prima prejudecată participa la ideea că e o străină în căutare de aventuri într-un oraş în care n-o cunoaşte nimeni. Mă înşelam aproape în toate privințele.

Stătea pe o bancă scofâlcită, fuma cu coatele pe genunchi ținând picioarele desfăcute sub o fustă lungă în carouri mărunte de culoarea maroului distribuită în vreo

cinci nuanțe alternative. O pamblică de factură indiană îi ținea fruntea liberă de părul castaniu revărsat până la brâu. Când m-a văzut a aruncat restul țigării cu două degete, s-a ridicat, m-a apucat de mână ca şi cum mă aştepta de cine ştie când, a rostit „hai” cu o muzicalitate aparte şi m-a tras după ea două străzi mai încolo, negăsind necesară articularea vreunui cuvânt. S-a oprit în dreptul unei case pipernicite, a băgat mâna sub tivul fustei, de unde, dintr-un soi de portofel, a produs o cheiță, a deschis lacătul porții înlănțuite – după ce-am intrat l-a încuiat la loc, am străbătut o verandă îngustă şi am pătruns într-o cameră de mărime obişnuită pentru acele locuri, apucături şi timpuri.

Spațiul era întregit de un pat îngust, o masă nehotărâtă, o oglindă ruginită zumzăind pe unul dintre pereți, o lampă de petrol care adăpostise trei generații de oameni simpli, două scaune desperecheate de Miliția Populară, un aragaz fără cuptor, un cuier de metal, un şifonier schimonosit, chipuri de morți în fotografii înrămate, covoare subjugate de istoria prafului, o chiuvetă de fontă. Mi-a făcut semn să iau loc pe pat. S-a întors să prepare un ceai, s-a prezentat silabisind cu accent:

Ludivina Panamarra, Catalonia franchistă, studentă la Arhitectură. Tata e neurochirurg în Vilafranca del Penedes. Eufemiano Cervantes. S-a întors cu cănile aburind, le-a depus pe masă. Şapte frați şi patru surori.

Asta ducea la un total semnificativ de doisprezece. Mă strivise cu informații care țineau de cultura profundă.

Pentru ea, probabil banale. Mie, nici prin cap nu mi-ar fi trecut. N-am putut spune prea multe.

Fiu unic la părinți, elev la Național, cunoscut sub reputația de Leandru Apocinaceu Popescu.

De-acum înainte, Nerval va fi numele tău.

Am băut. N-am articulat nicio obiecție, tocmai din politețea de-a nu jigni incapacitatea ei de-a pronunța nume sofisticate în altă limbă. Situația era suficient de extravagantă ca să mai stric din uvertură.

O dragoste la prima vedere, mi-a zis, şi era cu vreo patru ani mai în vârstă decât mine, survine după un contact vizual de 8,2 secunde, o medie stabilită clinic de savanți cu conştiința observației în afara circumstanțelor. Din cele determinate de tata, atracția este apriorică în configurația firii, datorită capacității de rezonanță a ființei. Toate astea mi le-a spus în aeroportul din Barcelona, accentuând irelevanța genetică. Nu orice ureche este capabilă, nu orice ochi poate detecta, nu orice palmă simte. O lungime de undă corespunde optim unei singure alte lungimi de undă, întocmai coardei lovite care antrenează cutia de rezonanță a chitării pentru a emana o notă particulară. În relațiile dintre ființe, lucruri, plante, concepte, visuri şi opere de artă, vibrația joacă o funcție de comunicare esențială. Acum eşti pregătit... *Vamos!*

S-a ridicat de pe scaun, şi-a netezit pliurile fustei, m-a mângâiat pe păr cu duioşia sorei care-şi ia rămas bun, a ferecat uşa casei şi poarta curții, am luat-o spre Biblioteca Eminescu, am făcut la dreapta spre Universitate şi m-a

condus spre ceea ce avea să marcheze pentru totdeauna blazonul făpturii mele actuale: cursurile zvăpăiate ale profesorului Cristofor Gamaliel. Ne-am aşezat în ultimul rând, ținându-ne de mână, absorbiți de solemnitatea academică, apropiați de patetismul iminentei întâmplări.

La jumătatea prelegerii, o fată îmbrăcată milităreşte s-a apropiat de Ludivina şi i-a înmânat un bilețel, s-a ridicat fără să zică nimic, mi-a aruncat o privire mai scurtă decât cele 4,7 secunde necesare despărțirii, şi ieşi prin cea mai apropiată uşă, nu înainte de-a-şi flutura mâna pe direcția profesorului, care i-a clipit din ochi. Am rămas stingher/fascinat până la sfârşit, aruncat la picioarele unei lumi până atunci ficționale.

La ieşire am fost legitimat brutal de doi indivizi evidenți, încolțit cu întrebări încrucişate. Ce caut într-o aulă universitară? De când umblu cu persoane străine? N-am şcoală? Ca elev de liceu îmi trebuie aprobare specială de la secretariat. Unul din ei, spre a-şi marca dispoziția investigativă, m-a întrebat ce este tatăl meu şi când i-am spus a realizat că-i fusese elev. Ancheta s-a încheiat brusc. Ultimul avertisment: să nu mai calc pe-acolo, nici singur, nici însoțit.

Mă aştepta pe bordură, două străzi mai la vale.

A fost notificat: eşti prea tânăr pentru treburi serioase. *El maestro puede tener problemas porque alguien como tú*.

Un tramvai se apropia din deal. S-a ridicat, mi-a făcut semn. Am urcat, am călătorit. Coborârea avu loc în cartierul vechi, pe unde trecusem de atâtea ori în copilărie,

pe lângă o fierărie unde se potcoveau cai, se reparau căruțe, se căleau tăişuri. Am intrat într-o casă părăsită cu mobile încărcate şi afişe de filme interbelice lipite pe unde se putea. Prin sticla semi-întunericului doi nori străjuiau un pat care plutea ca un templu în camera imensă.

Ia loc unde vrei, spuse şi se sui pe pat, se băgă sub plapumă, închise ochii şi adormi.

M-am aşezat turceşte într-un colț. Am moțăit o vreme, prins în gelatina calmului ca un animal nu pe deplin mort într-un recipient cu cloroform. Afară începu să plouă, pentru efectul sonor. Un mic curcubeu îşi înfiripă arcul ca pânza unui păianjen celest între un tablou luminat şi o lampă de porțelan. În veranda închisă s-au strâns câteva păsări de curte, o pisică, doi câini. La miezul nopții ne-am trezit.

Ludivina a scos din sertarul unui cabinet un cuțit care a strălucit în bătaia unei reflecții, s-a înfăşurat cu o centură de piele neagră, de care atârna o teacă de plasă metalică, şi-a pus o pereche de mănuşi şi a dispărut în direcția unui bloc din apropiere, îngăduindu-mi s-o urmăresc de la distanță. Am aşteptat-o ascuns în discreția unui chioşc ferecat. Măsură inutilă, cartierul era cufundat într-o beznă de codru. M-am uitat la ceas, înțepenit la ora zero. O umbră apăru în cadrul scării, o maşină opri cu farurile stinse, în raza plafonierei o văzui pe Ludivina, acoperită de sânge, gâfâind cu satisfacția împlinirii amânate, din câte puteam aprecia din poziția mea păcătoasă, urcă şi dispăru. În continuare, ora 12.

Să recapitulăm: hoinăresc fără nicio grijă prin oraşul patriarhal, întâlnesc o fată cu personalitate accentuată, sunt supus unei prelegeri despre natura îngerilor egregori care nu-şi mai recunosc stăpânul, sunt expus în prezența lui, acostat de falanga serviciului secret, ajung într-o casă extremă care nici nu cred că există, aproape că devin martorul unei violențe însângerate, care o are ca protagonistă pe aceeaşi făptură cu nume de revistă tehnică din Anzii Cordilieri, toate astea la numai 17 ani!

Niciun prieten n-ar fi acceptat acest fir narativ! M-am dus acasă şi i-am zornăit la picioare tatălui meu lanțul întâmplărilor. Bătrânul a găsit cu cale să-mi vorbească cu blândețe, a făcut nişte trimiteri literare cu caracter obscur, m-a convins că trebuie să fiu văzut, m-a însoțit la cabinetul psihiatric al doctorului Schneiderman. De la un cap la altul reieşea că avem de-a face cu un mare scandal, ce trebuia aruncat sub preş. La prânz eram internat la Casa de nebuni. M-au sedat de la poartă, m-au prezentat unui doctor stagiar, complexat şi ursuz, m-au băgat într-o pijama strâmtă, m-au încuiat într-o rezervă.

Singurul mod de-a călători interstelar este pe liniile de fugă ale căii cromatice. Roşul te apropie de obiectele distante, albastrul te îndepărtează. O combinație de galben, verde şi alb deține strategia de-a tăia trasee volitive pe deasupra suprafețelor. Orice punct de pe axa unei culori corespunde fiecărui alt punct, asigurând deplasarea instantanee dintr-un loc în altul. Neuleptil. Ubicuitate. Spasm.

După trei zile am reuşit să fac rost de un plan de evadare pe care l-am aplicat întocmai. La Institutul de Arhitectură, inutil de reliefat, nimeni nu auzise de Ludivina Panamarra Cervantes din Catalonia franchistă. Casa din spatele parcului era scoasă la vânzare, cea din Podul de Fier se adeveri o prăbuşitură prin care se fugăreau şobolani împiedicându-se-n dinți, în poarta Universității vegheau cei doi cerberi care mă arestaseră cu o săptămână mai devreme. Mergeam pe străzi şi auzeam sirenele maşinilor Salvării traversând intersecțiile. Nu aveam unde pune capul să dorm pentru câteva clipe. Benzodiazepină. Frustrare. Zboruri interzise.

Am reuşit să găsesc o casă părăsită lângă pădure, cu geamurile îmbrățişate de plăci de placaj şi uşa sugrumată în scânduri, curtea dominată de buruieni întunecate, gardul împărțind parcele de nimic. Tata mă căuta prin baruri, biserici, cinematografele din centru. Eu îmi vedeam de apatia indusă care se zbătea să iasă în drumul Ludivinei.

Când am dat de ea, zăcea inertă cu sertarele smulse în mijlocul unei camere mobilate cu ierburi. Tablouri ale Apocalipsei dominau pereții. O dâră de sânge se prelingea de sub tâmplă. Se sufoca. Am udat-o cu apă. S-a trezit.

Am supraviețuit şi probei inundației, zise. Mi-am ispăşit comanda.

I-am arătat cana cu care am readus-o la activitate.

Nerval, dacă dragostea împlineşte un ideal, mă voi culca cu tine, acum, în virtutea amendamentului de liber arbitru, dar capitolul va fi încheiat instantaneu.

Vorbea ca o ființă cu mințile retrase în altă dimensiune, impresie întărită de vizualul rănii deschise.

Profetul spunea că Diavolul şi-a pierdut orice speranță de-a fi capabil să ne rătăcească în lucrurile semnificative, aşa că trebuie să fim atenți să nu-l urmăm în cele mărunte. Tot ce-ți rămâne de făcut este să păstrezi relația dintre noi pură.

Aş fi dat orice să ştiu cum trebuie să mă comport... Eram atât de tulburat de scenă, informații şi percepția directă încât n-am făcut nimic. Mi-a luat mâna în mâna ei si a sărutat-o.

Îți mulțumesc! – a spus şi şi-a reluat poziția muribundă.

Karma se buluci în odaie.

Regele a fugit!

De unde ştiai că mă aflu aici? Mai ales la ora asta! De ce nu ciocăneşti la uşă? Şi care rege?

Regele! Cum „şi care rege”? Pe ce lume trăieşti? E unul singur!

Nu mă interesează, doar de hatârul politeții mențin discuția trează: unde şi de ce a fugit?

Auzea zgomote înspăimântătoare în ultima vreme. Spunea că ceva se apropie.

A precizat ce?

Ochii i se măreau fără a sclipi nimic în ei, gura i se deschidea, niciun sunet nu ieşea de acolo. Unii înțelepți au dedus că e vorba de sfârşitul lumii...

Un rege nu se sperie doar dintr-atât...

Cine e fata asta?

Expresia iubirii letale, precum vezi.

Ludivina a gemut.

Dacă ea este fata din Spania, cea căutată, s-ar putea să fii monitorizat...

Căutată de cine şi de ce?

S-a rătăcit de coloana oficială, ca să nu spunem mai mult.

Karma, oricât de umanitare ți-ar fi intențiile, n-am timp acum de ele. Am greşit, voi plăti. Iar dacă mă vezi că sunt liber înseamnă că deja am fost exonerat.

Nu eşti liber. Te-au lăsat să fugi ca să-i aduci aici.

E cu putință ca parola să fi fost rostită cu ocazia acelor cuvinte, cuprinsă în mecanismul logopedic, intonație ori simetria silabelor neaccentuate. Patru bărbați imenşi cu fețele îngropate în măşti şi cape aruncate pe umeri au izbucnit direct prin perete, au aruncat o plasă oțelită asupra Ludivinei, au rostogolit-o ca pe-o clătită şi au dispărut cu ea pe uşă.

Karma fuma calm, eu priveam năuc. Tata a intrat şi a spus:

Slavă Domnului, s-a isprăvit!

Mergeam pe străduțe accentuate, în rabla lui suspectă, în miez de noapte cu farurile stinse.

Aprinde lumina, băi, tată, vrei să ne trezim în inima unui accident?!

Fiule, vezi beculețul ăsta gălbui? Bateria nu mai are putere decât să ne indice că benzina e pe ducă. Lumina nu ne-ar prinde bine. Aşa ne putem lua cu iluzia că înaintăm o grămadă.

Cu frânele cum stai?

Nu mai corespund comenzilor de vreo două săptămâni.

Altfel zis, e sfârşitul...

Ai nimerit-o. Îngerul e pe cale de-a fi capturat.

Mai urmează ceva?

Ce mai poate urma anihilării nimicului?

3. Povestea unei vieți materiale

Lângă suportul uneltelor de scris zace casetofonul care înlesnea calea de acces spre panteonul atemporal vizat de Karma: valsurile vieneze ale celuilalt sfârşit de secol, sub bagheta iluştrilor decedați Carlos Kleiber şi Wilhelm Fürtwangler. Convinsă că omologia îi va deturna anxietatea, porneşte aparatul.

Câteva măsuri din vuietul Dunării albastre animă chipul celui apărut. Pupilele rămân incandescente pentru o clipă. Nu se mai aude decât fâşâitul magnetic al benzii, punctat de indolențe electrostatice. Venind de nicăieri, vocea bărbatului emană o pregnanță artificială, de cercetător itinerant aflat în prezența riscului de a nu fi înțeles. Surpriza este atât de mare încât Lavo ignoră complet semnificațiile primei fraze:

> Nimic din ce-ar fi trebuit să împărtăşim nu s-a revărsat din matca anticipării noastre, ceea ce cred că descrie destul de exact situația că eu nu mai sunt acolo decât prin ce-a mai rămas în memoria casei şi că acest gol începe să te chinuie. Moartea nu-i decât o justificare facilă pentru cele prestabilite să dispară. Orice creație are la bază tortura unei necesități. Nimeni nu scapă de ziua când ceea ce faci fără efort, ceea ce cunoşti fără sacrificiu, ceea ce-ai iubit fără să predici, ceea ce-ai năzuit fără teamă, ceea ce-ai trăit nemijlocit şi n-ai vrut să uiți şi-ai crezut că poți îndrepta fără să devii povara unei plăți se apropie de sfârşit.

Femeia îşi dă silința să rămână conectată la tabloul percepției, captivă între lumi adiacente, dar palmaresul sentimentelor, articulat pe slăbiciunea fizică şi uluiala eşecului, face ca prezența părții să fie mai greu de suportat decât absența întregului. Un moment de confluență se derulează prin sălile puterii ei de judecată: nebunie, elocvență, iubire.

> În urmă cu câteva luni, mă aflam în clădirea electrică a unei instituții intelectuale. Nu era sediul serviciului secret, cu toate că aerul încărcat de corpusculi ezoterici m-ar fi îndreptățit la îmbrățişarea acestei confuzii, şi nicidecum spitalul de nebuni, în ciuda lipsei evidente a rațiunii din înlănțuirea bunurilor. Coboram la subsol, străbăteam coridoare fără sfârşit, întâlneam fețe cunoscute, salutam întâmplări derulate, urcam până la ultimul etaj, ca să cobor iar, de-a lungul întortocheatelor îngustimi. La o vreme, nu-mi mai era clar dacă văzusem fața unei femei frumoase la

parter la începutul primei ture ori la subsol, în timpul celei de-a opta, cât timp trecuse de la o producție similară la consecința ei neplăcută, poate doar trei împrejmuiri, poate doi ani, chipuri îmbătrânite de o agasantă familiaritate, inclusiv frânturi de metaforizare pe diagonala feței mele reflectate în diferite planuri lustruite.

După ce-am păşit în pântecul imensului foaier al primului cat, am străbătut neînsoțit un culoar al cărui capăt abia îl întrezăream, străjuit de uşi întunecate pe ambele laturi. Înaintam şi paşii, cufundați în pluşul unei mochete de culoarea aurului, nu întorceau urechilor niciun zgomot înapoi, de parcă cele două persoane care mă alcătuiau nu căzuseră de acord asupra unicei realități în care ar fi trebuit să mă aflu. Lemnul uşilor de mahon sechestra oglinzi circulare şi hublouri bombastice din cristal gravat, din spatele cărora răzbăteau înregistrări cinematografice din anii ‘30, trezite de țipete şi dialoguri fracturate.

În depărtare, zidul de la capătul coridorului era spart de o fereastră în spatele căreia împingerile aerului unduiau ramurile unui copac impenetrabil. Pe măsură ce înaintam, printre mădularele înfrunzite zăream tot mai clar profilul unei păsări albastru colorate. Limpezimea amănuntului mă făcu să resimt cadruldrept ecranul uriaş de televizor prezentând prim-planul unui scurtmetraj aviar. O ființă banală, a cărei descriere n-ar aduce nicio figură cunoscută de stil în discuție, nici n-ar ajuta la relevarea disparității dintre linia arhaică a mobilierului şi sentimentul modern al eternității intrate în putrefacție... Pentru că civilizația părea să experimenteze în laboratoarele instituției denunțul propriei descompuneri.

Să nu fie adevărat că orice schimbare neaşteptată indică apropierea sfârşitului?
La 16 ani mă pregăteam să iau cu asalt cetăţile filosofiei, navigarea fără dascăl m-a făcut să eşuez pe tărâmul inefabilului liric, unde m-am trezit declamând zădărnicii inspirate de *Love in the Asylum* printre buruieni şi grohotiş. Simplul excurs de la un domeniu la altul ar fi capabil să umple un raft întreg cu teoriile ilizibile ale tulburării de comportament juvenil, dar puţini sunt cei care nu le-au cunoscut direct. Un profesor de limba română mi-a sugerat să încerc proză, cu expertiza unui medic de familie prescriind ulei de ricin şi fricţiuni cu parafină pentru ameliorarea melancoliei inflamate.
Cu această influenţă în minte, am aşternut câteva pagini de excitări rostogolite prin băltoacele cu hormoni ale ingratitudinii şi violenţei, pe care le-am recitat în cadrul unui cenaclu dulceag în biblioteca liceului. Profesorul Treboniu Popescu, tatăl lui Nerval, a fost mişcat până la exuberanţă iar Ran Domnaru mi-a oferit prietenia. Peste noapte, devenisem celebritatea şcolii.
Încurajat de noua mea onorabilitate, m-am desprins din strânsoarea minimei decenţe şi am încercat să intru în contact cu câţiva scriitori ratificaţi în mediul local. Slăbiciunea de căpătâi a celor care practică negoţul de cuvinte este că se împotmolesc ireproşabil în noroaiele semanticii, unde gestează mituri personale incapabile să rezoneze altfel decât accidental cu marele adevăr făcut ţăndări şi impregnat în fiecare din ei după logica unui univers ultragiat din care n-au înţeles niciodată cât ar fi vrut. Aripi străbătând oglinzi pătate.

În ciuda acestor angoase şi frustrări, am reuşit să contrapun o carte, mânat de neîntemeiata convingere că un scriitor trebuie să exercite pentru modelul eroilor săi rolul jucat de avocatul din oficiu al oamenilor neînsemnați în fața unui juriu de personalități accentuate. Pe măsură ce înaintam, ambițiile intrau în metastază: ajunsesem să nu mai fiu mişcat decât de dorința de-a crea un manual al transfigurării. Dacă n-ar sălăşlui o speranță pe cât de nobilă, pe atât de zadarnică în inima artiştilor, n-ar exista nici prelungirile acestei lumi.

O parte a lucrării este depusă la Editura Hermeticus. Fragmentele care lipsesc vor fi întregite de împrejurările care te vor transforma, purtate de curenții lentorii divine rătăcind prin labirintul arondat acestui oraş.

Făcu o pauză şi rosti:

Pentru că eu am amânat prea mult şi am fost luat prin surprindere.

2. Murmur de nelinişti

După unsprezece ore de zbor haşurat de iluzia golului, plus alte opt de călătorit cu un tren ale cărui hurducături îi alungară orice formă de iluzie civilizată de pe circumvoluțiunile minții aproape amuzate de ce se întâmplă, amețit de oboseală şi dezgust, înfrigurat, umilit, timorat, jalnic, descinse în gara oraşului natal ca o enciclopedie uitată a înserării. Reîntâlnirea cu trecutul stătea sub semnul deloc încurajator al nimicului.

Ani de zile cumpănise libretele întoarcerii pe toate părțile, imaginându-şi numitorul comun al încremenirii în cădere, dar lucrurile îşi continuară degradarea dincolo de

cât îşi putuse el închipui. Din cauză că trăise atâția ani în haosul ameţitor al New York-ului, vânat spre înalturi prin adâncimile înfiorate ale unui canion săpat în marmură, sticlă şi oţel, orice clădire care-l impresionase înainte de plecare i se părea mai netrebnică decât o păstrase în amintire, la un loc cu dealurile, străzile şi clădirile copilăriei. Tramvaiele se strecurau zdrăngănind, jucării slinoase pe ulițele înguste ale unei rezervații pe care uitaseră s-o închidă, pierzându-se pe lângă locuințe precare, curți cu tencuieli crăpate, pardoseli scorojite, geamuri sărite din ochiuri, poteci hemoroidale de-a lungul cărora se scremeau rădăcini de arbori încordați să-şi dea duhul.

În fața porților jupuite, constată că până şi cimitirul, altădată integru, se trădase în ruină: crucea de granit avea brațul rupt, gardurile fuseseră tăvălite de vânt. Pe câteva morminte erau puse semne „De vânzare”. Uşa bisericii scârțâi eterogen în frigul nefolositor al amiezii. O haită de câini zbârliți îşi găsise adăpost în pronaosul mirositor.

Aburul de lumânare ieftină i se cuibări sub stern, acoperind bătăile inimii. Câțiva moşnegi ghemuiți clănțăneau într-un colț. Pe unii şi-i aducea aminte, pe câțiva îi ştia morți. Preotul Băncilă psalmodia din ceaslov la căpătâiul lui Leopold. Lepădă bagajele lângă uşă, se apropie de sicriu. Din bărbatul de odinioară nu mai rămăsese decât o mână de oase inerte, ținute de convenția străvezie a pielii.

După ce s-a închinat, s-a dat câțiva paşi înapoi, ca să contemple.

Când plictisul atinse masa critică a stenahoriei, popa căzu pe gânduri cu bărbia-n piept, patru gropari înşfăcară coşciugul şi ieşiră în aerul tare, unde alaiul se răsfiră prin împletitura de nervuri a potecilor. Din norii strânşi unul în altul începură să se cearnă fulgi sperioşi. Pădurea din spatele cimitirului le-a trimis salutul a două focuri de armă. Clopotul dăngăni un răspuns. Când ajunseră la aşezământul ocultării ningea nestăvilit. Printre faldurile zdrențuite ale înserării, Teia îi zâmbea de pe crucea smintită din loc.

3. Trupul făpturii fără calități

Apasă mânerul, împinge uşa. O rază se zbate în colțurile draperiilor, sub care se întrezăreşte crucea din vitraliu. După ce ochii acceptă deficitul de claritate, îşi plimbă privirea peste corpurile de bibliotecă, pendula înțepenită la ora douăsprezece fără şapte minute. Se opreşte în dreptul biroului masiv, deasupra căruia îşi doarme somnul de veci cadrul cenuşiu al tabloului cu îngeri căzători pictat de Baronul Paladino la două săptămâni după ce se eliberase din Fortul 13.

De afară se aude huruitul tramvaiului şontâcăind spre Institutul Agronomic. Liniştea depune un strat subțire. Înaintează. Uşa se închide uşor. Duce mâna la gât, cuprinsă de-o durere ascuțită de-a lungul aortei. Păşeşte sprijinindu-se de tăblia mesei de scris, se lasă în jilțul rigid. De lângă *Encyclopedia Britannica*, un şoarece ivoriu,

acoperit de cute catifelate, o fixează cu ochi lucitori. Animalul se întoarce în loc, sare cu un sunet lipicios pe podea, dispare în pendula împădurită.

Starea de uluială pare a materializa în jurul ei trupul unei făpturi fără calități, exersând-o până în pragul lipotimiei. Nu-şi dă seama câtă vreme s-a scurs, pentru că nu mai are cine s-o măsoare, şi nici când s-a convertit avatarul, dar ácele înțepenite ale ceasornicului consemnează începutul altui ciclu.

1. Cineva lucrează la geneză

Din *Manualul pentru egregorii dezagregați* extrag rezumatul unei lecții despre schizofrenia temporală şi orientarea în spațiul energiei întunecate (în afara spectrului vizual). E nevoie de atenție fizică.

Diviziunea propune o alertă de lucru minată de mistificare atomică: orice agent compus trebuie să acționeze sub semnul perspicacității multiple în teritoriu, deoarece timpul perenial nu ține pasul cu el însuşi, nefiind stabil din chiar proiectul cromodinamicii cuantice: un quarc interacționează prin forța nucleară puternică, un lepton reprezintă o unitate de măsură care nu se supune forței tari, formând un ciclu de trei generații sparte în şase bătăi alcătuitoare ale unor perechi subatomice distribuite. Limbajul aplicației a operat deplasări în domeniul de bază şi fişierele de încărcare au fost corupte. Cum aducerea în existență trebuia să se producă fie prin ramură binară fie cuantică, apare un decalaj sesizabil, chiar dacă nu vizibil. Primul nivel al minții universale este implicat în capacitatea

particulelor de a alege, potrivit fostului înger Dyson, căzut în Britannia. Condiția este să priveşti cu suficientă concentrare cifrele unui cronometru calibrat digital: nu va trece mult în perimetrul de referință şi vei constata că secundele cu soț sunt mai durabile decât cele impare (în strânsă conformitate cu inteligența selectivă a entropiei moleculare, după cum constată evidențial Rolf William Landauer, în 1961). Din aceeaşi inadvertență – stipulează o notă de subsol – îşi extrage şi spațiul curbura, cât şi marasmul psihologic al ființei – nostalgia, care este o formă geometrică deformată a facultății de recunoaştere în aceeaşi logică în care conul geometric corespunde unei deplasări psihice de amneziere a cilindrului, prin eliminațiune şi ierarhizarcerbare. Un univers asimetric din cauza mişcării, a expansiunii, a existenței generalizate. În diferite puncte pe diagonala ascendentă, se cațără ființa umană, ectoplasme mitice şi alte creaturi.

Dezvoltarea rectilinie se traduce prin succedarea insesizabilelor pulsiuni suprapuse peste întinderea perioadei de dinaintea începutului. Sinergie spațială, ciocnire atomică, expansiune temporală. Particulele provocatoare – bosomii – pătrund în masa amorfă cu o viteză admirabilă, stabilind legături şi punctând variațiuni care nu pot fi oprite decât printr-un cataclism universal răsturnat. Asta, practic, a fost menirea noastră să evităm şi a forțelor opuse să accelereze în echilibru. Odată ce minusculele compoziții au fost scăpate în mirişte, hărțile au început să apară din toate direcțiile, multiplicându-se în

diferite intensități de radiație corpusculară, periclitând orientarea, schimbătoare exponențial în acelaşi ritm cu gradul percepției organelor de lucru în formare. Toate acestea, în fracțiuni de clipă la diferite puteri matematice.

Determinarea conținutului depistat în feuda muzicii prevede armonia cu folosirea simultană a unei varietăți de sunete, asemănătoare, identice, total diferite, niciodată antagonice. Etimologic, matematic, filosofic, noțiunea acoperă ariile concordanței, a simultaneității, a simbolului prestabilit prin exercitarea timpului şi a regulilor analogiei universale. O definiție conciliantă de dicționar frivol susține că armonia este „potrivirea desăvârşită a elementelor unui întreg”. Corect până la un punct, dacă se poate admite şi atât, numai că, în procesul extinderii, cine poate delimita întregul în cadrul continuității şi categoriile cunoscute care-l compun, una de alta, când ochiul nu vede decât îngustimi dintr-o frântură? Manualul nu face un secret din atâta lucru şi o spune franc: nimeni. Evitarea majusculei indică, în lumina atenționării de la începutul lecției (pagina lipsă), existența singurei entități întotdeauna pregătite cu abilități recomandate pentru perceperea întregului şi clasificarea tuturor părților: Cineva.

Pădurea coboară asuprită de arcuirea unui deal domol pe teritoriul fluviului luminat de focuri. Totul este patentat, documentat, înregistrat. Milioane de invenții foşnind a nefolosință. Priveliştea, încântătoare sub toate teoriile, este străbătută de un duh stăpânit de mâhnire, ceea ce denotă că sub ochii mei este expusă o scenă derulată cu mult

înainte, filmată pe firul apei, spre mijloc, pentru că nu poți fi nostalgic în prezența unui fenomen fără precedent, atâta timp cât orice abatere sau reproducere trebuie să fie secundară unui model inițial. Contrazicere de nuanță, toate sunt primenite. Lângă vatră, ipostaza unui bărbat cu derma purpurie acoperit în haine de nori subțiri străbătuți de coloristici înveselite își face de lucru cu un maldăr de membre animalice, de o parte, trupuri umane în alcătuiri disciplinate, de cealaltă. Din spatele unei tufe umbroase o arătare ciudat de complicată, alcătuită din filamente chitinoase prinse în sistemul meandric al unei galaxii în miniatură pulsate de noduli prin luminițe organice, urmărește scena cu interes pasabil.

Alcătuitorul vorbește, arătarea tresare:

Viața organică nu apare sub ochii noștri acum, firavoase Amoniel, ci a fost programată precedent expansiunii. Creația nu poate fie spontană; până și-o buruiană necesită evoluție. Altminteri, nu măsurăm după niciun criteriu. Pentru un criteriu e nevoie de doi. Noi suntem unul. Iar tu nu contezi.

Arătarea se complăcuse statului într-o rână, cam fără respect. Ființa necesară o țintui cu degetul:

Priveliștea asta va fi contemplată, șezi demn!

Totul este un cumul de iluzii cifrate, nu-i așa?

Dibaci la minte, sprinten la caracter...

Îmi și place aici.

Mai am de lucru...

N-am cu ce compara, dar constat în admirație cât e de curat. Râul curge pe lângă peşti precum păsările străbătând canionul albiei fără apă.

Cam încâlcit la gândire, vorbeşti din viitor, dar nu va ține mult...

Mai sunt probleme?

N-au fost, vor aduce.

Ce va fi pedepsit?

Tot ce nu este folositor...

Privi spre încâlcitura de mădulare.

Mă frământă dacă voi scăpa severității tale...

Dacă aş fi fost sever, întunericul ar fi rămas luminos şi după momentul critic, care a durat atât de puțin încât e un miracol că fu conştient. Cum de-a putut fi afectată de concepția gravitației o ființă de spirit?

A fost afectată de Tine.

Asta e o taină...

Eşti sigur că nu ne vede nimeni?

Doar un egregor minuscul...

În clipa aceea am fost cuprins de o amețeală sonoră şi am căzut de pe ramura înflorită a unui fruct aromat. Interzis, decimat, fără pază.

Înapoi la manual:

Într-un perimetru închis, linia melodică este arhitectul laborios care extinde labirintul, ghidul ascultătorului aruncat la poalele tăcerii. Cheia convențională, gama condiționată, ritmul intuit configurează premisele, prestanța aritmetică a notelor, drumul de la un acord la

altul, subliniat de armonia intersecției cu alte teme, cifrul alegoric, extrapolarea conjuncturii, adâncimile, întreruperile. Compozitorul propune un traseu previzibil, armonizat cu premoniția melomanului. Potrivire desăvârşită captată în cerc. Extrem de eficient, dacă ținem cont că El Însuşi va fi aterizat în bulboanele *Simfoniei a VII-a*. Deşi singura temă care L-a mişcat preț de 32 de măsuri a fost *Moartea lui Siegfrid*.

4. Zvon de port mortuar

Tagma numărătorilor a descoperit că în orice sumă este prefigurat începutul. Filosofii au determinat importanța drumului asupra sfârşitului, deoarece toate devin aceeaşi. Un oarecare Walter Landor susține că absența şi moartea sunt, de fapt, aidoma, cu singura deosebire că în moarte nu e suferință. Nu pentru cel care pleacă.

Cealaltă poveste demarează în după-amiaza unei zile calme de toamnă gălbuie, când o boare somnolentă anima cu difuz dezinteres dealurile scofâlcite ale urbei. După un scurt moment de încremenire în holul casei pe jumătate abandonate, din alergia semnelor grafice cuprinzând primul rând, se desprinde silueta unei femei mângâiate printre fâşii de umbră de razele Soarelui. Pe umeri se revarsă abundența castanie a unei frumuseți anacronice, al cărei nume va rămâne Lavonia, până la sfârşit. Lavo.

Deşi de la volatilizarea lui Karmailen se scurseseră aproximativ două zile. Întâmplarea o atrage spre uşa dormitorului ca o amintire. Unii ar numi asta percepția predestinării. Lumina aprinsă prin cele două veioze

decupează patul nedesfăcut, uşile încleştate ale dulapului, obloanele coborâte ca pleoapele unui mort. În baia dezamorțită de neonul albastru îşi plimbă privirea peste oțelul briciului şi periuța de dinți, săpunul stacojiu, cu miros de zmeură. Detaliile vieții domestice expuse de ordinea celui care le stăpânise o ajută să străbată încăperile cu o spaimă domolită.

Se îndreaptă spre camera de zi, însoțită de parfumul arctic plutind fără sursă printre mobile vechi şi miniaturi de porțelan. Pentru o clipă, e cuprinsă de linişte.

În coridorul dinspre birou mireasma sporeşte. Împinge uşa. Încăperea o fixează hipnotic. Se trage înapoi, nedezlipindu-şi ochii de la vidul înțepenit. Încearcă să refacă din gol măcar un element secundar. Somnul eliminase orice analogie.

Prin fereastra bucătăriei se zăresc crengi rupte. Degringolada furtunii nu prevestea nimic. Gelatinoasă şi verzuie, memoria dârdâie ghemuită sub o brumă de nisip. Iese. În afară de copacul contrariat şi olanele de țiglă smulse din acoperiş, situația avizează normalul. Din arheologia nopții nu mai persistă decât briza unui ecou mistuit printre tufele de liliac. Zvonul unui port mortuar.

2. Un magazin la ora închiderii

Precum verigile unui lanț scormonind la iveală iederi străvechi din fântâna proviziilor de zăpadă, vestea se converti într-o vedenie: Leopold plângând în magazia de lemne din spatele casei, în seara zilei în care o-ngropaseră pe Teia. Imaginea îl marca şi acum cu acelaşi moft de

sfârşeală: în rândul copiilor de mahala, bocetul unui simbol al puterii indică o slăbiciune de neiertat. Coborî pe firul băuturii la vale, se opri proptind un coşciug. Destin ancorat între beții.

Imediat ce primi vestea celei de-a doua morți, fu luat în primire de vârtejul zădărniciei. Exceptând numerologia accidentelor biografice, fu surprins să constate cât de puține ştia despre tatăl său. Încredințat că tot ce dăinuie în urma cuiva poate fi cuprins în cumplita generozitate a unui necrolog, tot ce-i rămânea de făcut era să găsească un ziar în stare să adăpostească unul. În privința lui Leopold Nemetz, nepotul junimistului necunoscut, nimeni nu considerase că merită să scrie un ferpar din care să reiasă altceva decât fleacuri cuminți rostogolite în limba conjuncturală a mâhnirii pasagere.

Ziarele locale înghesuiau pe prima pagină relatări corpolente despre asasinarea lui Armand în dezgustătoare amănunte, prea multe pentru a nu ridica suspiciunea aportului imaginativ al afecțiunii jurnaliere acute. Profesorul fusese mai întâi împuşcat în zona de încheietură a umerilor cu o armă de vânătoare germană, târât în una din curțile interioare ale instituției, executat cu un foc de revolver sovietic în ceafă. Ziariştii se întreceau în a găsi rezultatului cauze plauzibile, dar toți se înglodau în irelevanta semnificație a modului în care avusese loc, amestecând substratul delirului brun cu forma apostilei roşii mânate de la spate de francmasoneria globalistă.

Reuşi cu greu să descifreze într-o fotografie recentă trăsăturile prietenului de odinioară. Un bărbat aproape necunoscut îl fixa mustrător de după scutul arogant al unei perechi de ochelari de vedere.

În clipa în care termina de parcurs avalanşa criminalistică de aiureli, atenția îi fu acaparată de un articol rezervat decesului unei bătrâne care locuise două blocuri mai departe de răspântia adolescenței sale deplasate. Potrivit reporterului, pestilențele evadând pe sub uşă îl determinară pe-un vecin de palier să alarmeze operatorul de serviciu. Acesta trimisese un polițist să constate evidența cadavrului în descompunere pe un maldăr de ziare vechi.

Din lămuririle ulterioare oferite publicului de agerimea aceluiaşi vecin cu spirit civic reieşea că femeia avusese un fiu care dispăruse în urmă cu o grămadă de ani. Intuind că aşteptarea cu ochii în vizor n-ar fi produs niciun rezultat, mama începu să-l caute prin registrele instituțiilor medicale şi polițieneşti, prin cotloanele oraşului, pe bănci de parcuri populate de cetățeni fără adăpost, în pădurile de la marginea de nord, unde haite de lupi şi chiar zvonuri de urşi flămânziți dădeau târcoale, în jurul brutăriilor de pe prichiciul cărora vagabonzii furau navete de pâine cu noaptea-n cap, printre ultimele rânduri ale sălilor de cinematograf, rămase întotdeauna nemăturate, canale neglijent predispuse accidentelor de circulație şi speranței negative, depouri mizerabile ocupate de şobolani adjectivi, puhoaie de proletari acriți ieşind din tură de dimineață pe

porțile de lagăr, adunăturile de la intrarea clinicii de recoltarea sângelui pentru bețivii rămași fără mijloace de subzistență, din nou parcuri înțesate de șahiști pensionari, biserici vegheate de popi dezolați, ulițe-amorțite între cișmele răcoroase, braserii stimulate de euforii ostile, spitale de gardă, cele două ateliere de confecționat sicrie. Când așteptările acestei anchete epice s-au adeverit neroditoare, tot ce constată că-i mai rămăsese la-ndemână fu să conceapă anunțuri sfâșietoare pentru singurul cotidian de pe raza județului. Odată cu sfârșitul biologic, menirea bătrânei căpătă adevărata ei relevanță: o viață de om dedicată laconic lucrării de regăsire a fiului pierdut. O operă incompletă, aproximativ literară.

Întâmplările îngrămădite în destinul imediat îi scurtau propria durere.

Povestea în sine era tristă, câine să fi fost să nu-ți fi dat seama. Dar nu era vina lui că-i trecuseră pe dinainte prea multe discursuri de aceeași factură încât unul în plus să-l mai fi putut mișca. Așa ar fi și rămas, dacă numele fiului dispărut n-ar fi aprins un bec orbitor în noaptea gangului părăsit al sufletului de odinioară. Alături de Armand, pe care-l cunoscuse ceva mai târziu, Max fusese cel mai bun prieten al său, după toate definițiile vremii: au urmat cursurile aceleiași școli generale, au jucat fotbal pe același maidan, s-au strâns în jurul acelorași băieți mai mari care cântau la chitară în micul parc dintre blocuri, au fost colegi de liceu, apoi de facultate. După terminarea studiilor, prietenul s-a extras din viața lor brusc, dispărând într-un

orăşel din partea vestică a țării, cu moştenirea că asta a fost tot, ca şi cum cineva trăsese grilajul peste intrarea unui magazin la ora închiderii, fără nicio altă explicație decât constrângerea cifrelor de pe orar. A încercat o vreme să dea de el, cu râvna potolită de orgoliul vârstei, dar timpul urzeşte câteo soartă pentru fiecare.

ÎŁ *Petrecerea*

Baza

— Trăiam sub impresia că mahalaua, aşa cum o ştiam noi de pe timpuri, se schimbase radical. Nu numai din poveştile altora, dar chiar eu am trecut pe-aici de câteva ori şi am consemnat amănunte dezagreabile. Dar să presupunem că vrem să ignorăm pentru moment aspectul scos la vedere, ce vreau eu să subliniez în contextul călătorului de demult este că, după o măsură de timp, întoarcerea îți provoacă surpriza minimalizării. Ce se întâmplă cu vegetația, peisajul arhitectonic, calitatea împuținată a sufletului, elementul demografic rarefiat, piețele pipernicite, străzile îngustate, obiectele de odinioară, aria terenului de joacă, principiile morale... Cărui fenomen le cad pradă? Uneori constați brusc schimbarea, te mâhneşti fără să realizezi că raportarea spațială a strivit aura mitică a copilăriei, te retragi dezorientat, pătruns de premoniția depărtării. Ei bine, şocul meu este acum de altă factură. Mă aflu aici, pe străduța copilăriei, la maturitatea celor 49 de ani îngăduiți, sobru, integru, fără nicio influență psihotică ori interese biochimice, şi totul, până în amănunte pe care le uitasem de patru decenii, arată

aidoma, ca şi cum o parte a percepției posedate atunci s-a întors odată cu mine!

— Aceleaşi gânduri, chiar dacă exprimate în gama unei diminuate eleganțe, mi-au străbătut şi mie oripilarea. Întrebarea e alta, până să luăm cunoştință cu ce se întâmplă în geriatria urbanității înconjurătoare: de ce prindem noi dimensiune aici, sub acest cort încăpător, luminat ca nunțile de cartier de-acum jumate de veac? Eu m-am aflat mai aproape de vecinătatea locului, e posibil să nu fi resimțit aceeaşi bogăția de nuanțe alienate dacă n-aş fi fost brusc predispus să observ că Evagrie Victorin, bătrânul preot de pe Beldiceanu, pe care-l ştiam mort de cel puțin un pătrar, cât şi învățătorul Popescu, de pe stradela Misai, oho, claustrat dincolo de pe când eram un adolescent muncit de infatuări occidentale, tocmai am trecut pe lângă ei prin dreptul cişmelei, recondiționată, repusă în funcțiune după o pauză consistentă de activitate. S-au uitat îndelung la mine, ca şi cum eu eram cel aflat într-o stare privată de firesc, mi-au răspuns, totuşi, la salut, am mers înainte. Nu mărimea hăurilor dintre clădiri, impresionabilă, nimic de zis, acuratețea suprapunerii peste pomii în care mă cățăram cu agilitatea unei maimuțe, mirosul butoaielor de vin spălate în curtea bodegei *Trei salcâmi* ori poate chiar îmbunătățirea noastră spirituală, dar aceşti oameni, Ioane, au fost readuşi!... Nu crezi c-aici se-ntâmplă ceva ieşit din comun?

— Am fost invitați, Tomiță, de-aceea ne-aflăm aici, ca să răspund primei tale întrebări. Şi ai dreptate, e straniu!

Aveam de gând să refuz, agenda mi-era plină de multiple îndatoriri. Dar plicul, hârtia, cerneala, timbrul emanau ceva indefinit irezistibil! Am lăsat totul baltă şi m-am prezentat la-ntrevedere, chit că habar n-am cu cine!

— La tine fu vorba, totuşi, de propria voință, dirijată sau nu de elemente prozaice şi păreri, dar eu mă găseam în puşcărie, unde ispăşeam o detenție de cinci ani, pentru o eroare grafică interpretată drept intenție în gestiunea unei magazii de echipament sportiv din Bularga. Nevinovat cât m-au ținut curelele la interogatoriul încrucişat, dar avocatul nu-mi promisese o eliberare prematură nici când fumase marijuana cu fata unei colege de-a nevesti-mii pe balcon. În zorii zilei, m-am trezit în celulă înşfăcat de-o aripă, dus la ofițerul de serviciu, care mi-a pus sub nas invitația de care vorbeşti, un rând de țoale nou-nouțe, ustensile de bărbierit şi bani de taxi. Dacă nu i-aş fi văzut pe cei doi, probabil că m-aş fi gândit la un nabab prolix din aria finanțelor locale, recunoscător că mi-am ținut gura în prezența unor aspecte examinatrice. Dar n-ar fi bătut la ochi, prietene?

Corpul

O siluetă se apropie de ei:

— Vieți banale muncite de miracol...

— Nerval! – făcură cei doi într-un glas. Finalmente, un descifrator al absconsului!

Nerval se aşeză lângă ei. Luă un sifon dintr-o cădiță cu gheață, îşi turnă în pahar, lichidul dădu cu presiune pe dinafară.

— Nu mai sunt obişnuit...

— Ce se-ntâmplă?

— Constrângerea sfârşitului universal exprimată în particularitate. Karma urmează să-şi ia rămas bun de la tot ce-a avut el mai drag.

— Auzisem c-a avut un accident...

— A scăpat cu bine. Uite-o pe mama lui cu Păunița...

— N-a murit în 2004? Nerval!

— Da...

— Care-i treaba?

— Nici eu nu ştiu prea multe. În clipa accidentului eram certați. Înainte să plece, a solicitat hatârul de-a fi cu noi, cunoştințe care populau zona, rude, foşti colegi. Reconstrucția unei idei. Dorința i-a fost considerată. În rațiunea lucrurilor, suntem luați sub autoritatea unei realități elevate.

— Despre ce fel de autoritate vorbeşti?

— Întrebarea ridică un impas tehnic. Sunt multe nuanțe, nu avem definiții comune.

Cortul se populează, o altă umbră se iveşte din nimic.

— Karma! – făcură cei trei.

Se îmbrățişează, Karma ia loc la masă, vine cu explicații.

— Vă mulțumesc că ați dat curs, îmi cer scuze că v-am stricat rânduielile. Veți vedea că nu mai contează. Voi, la vârsta la care-ați ajuns. Ceilalți, la vârsta la care-au plecat. Părinții voştri, în măsura în care dorința mea i-a oglindit în spiritul cererii, vor fi şi ei aici, iubitele voastre dintâi, persoane care vă vor bucura, altele care vă vor mâhni. E

greu de ținut echilibrul unei astfel de adunări, căci ea nu este controlată de legile selecției naturale, ci de vrerea subiectivă, deformatoare a unei ființe a cărei senzație de iubire umple un gol suspendat în trecut.

— E vorba de tine?

— E vorba de oricine.

— Ce se va petrece cu noi după?

— Lumea se-apropie de sfârşit, Tomo!

— Vom dispărea, nu-i aşa?

— Termenii păcătuiesc prin lipsa adecvării. Pentru cei nechemați, efortul va trece neobservat.

— Cine va fi prezent?

— Valorile lor n-au capacitatea de-a aproxima asupra nivelurilor superioare. De participarea lui Mihoel sunt sigur.

Începutul vârfului

Un bărbat înalt trage un scaun alături, se aşază.

— Malak al-Maut va păzi intrările. Efracția necesită măsuri de precauție. Mă aflu peste tot, mă puteți chema oricând. Plec să aplanez impresiile, războinicii lui verzui au umplut cartierul şi e posibil să îngrozească ființe nevinovate. Îți aminteşti ce-a fost când ne-am ciocnit în biserica din Copou…

Se ridică, dispare.

— Cine-a fost?

— Arhanghelul Mihoel.

— Pare blând... deloc înfiorător…

— Dacă l-ai vedea mânios, n-ai mai putea povesti. Natura lor e complet diferită. Nu numai raportat la noi, dar chiar la miile de ramificații funcționale care împart cerurile.

— Chipul şi asemănarea...

— Aparență, împrumut...

— Analogia...

— Prea complicată s-o-nțelegem ca atare...

— Nu invocă toate acestea un set de moravuri diferit?

— Sortul lor poate lua orice viață tocmai pentru că sunt pregătiți s-o poată recrea în orice context. De unde şi altă legislație morală, corp filosofic, sensibilitate spirituală.

Cortul era plin. Nu în sensul aglomerării urbane, al înghesuielii în mijloace de transport în comun ori al luptelor de supraviețuire la un meci de fotbal pentru accederea în liga superioară, ci în ideea că nimic nu amenința confortul, ordinea, calmul imobilizate sub cupola de pânză. Becurile ardeau fără să orbească, un cvartet de coarde ținea tăcerea animată în compoziții scurte de Bach, Beethoven, Brahms, Bruckner.

Dinspre intrarea de la stradă se aud strigăte. Un bărbat vânjos este ținut în loc de palma deschisă a oribilului Malak al-Maut.

— Vreau să intru!

— Prietene, n-ai fost invitat...

— Domin tot ce mişcă pe străzile astea de când mă ştiu, am nevoie de convocare? Eu sunt Şelat Şirag, spaima oraşului!

— Neînfricate cavaler, în seara asta n-avem libertatea de-a isca pagubă, mergi în plata ta, vom lua atitudine la timpul potrivit. Nu acum, nu aici...

— Dă-te la o parte, bă, tatuatule, că te bag în spital!

Din adăpostul gardului o umbră se detaşează cu vigoare. Malak al-Maut îngheaţă. Şelat Şirag dă să mai spună ceva, se trezeşte înconjurat de o plasă de pânze de păianjen groase cât degetul, se zbate chiţcăind ca un şoarece, se roteşte în aer, devine o sferă de tendoane, falange şi solzi, se micşorează, dispare cu un scrâşnet abrupt. Mihoel se întoarce spre Malak al-Maut, care continuă să dârdâie de spaimă.

— În noaptea asta vei fi spulberat dacă mai îngădui vreun act de perturbare!

Cornişa mijlocie

În clipa aceea, între ei se iveşte un necunoscut cu păr grizonant, zâmbind afabil dintr-o robă bleumarin. Mihoel face un pas înapoi, înclină capul, mătură aerul cu palma. Bărbatul ridică două degete, gardul se transformă într-un zid pal acoperit cu ţiglă galbenă, locul cortului este luat de o clădire împodobită cu turnuri de bazalt, ferestre prelucrate din cleştar, candelabre tăiate în aur franţuzesc, mozaic lucitor reproducând imagini renascentiste, fântâni arteziene gotice din marmură irizată, fotolii de catifea şi argint, mobilier de nuc, onix şi puncte de rubin. Eli'havar ocupă un loc în colţul chenarului de mese. Vocea lui sună ca tumultul unui fluviu. Cei din sală cad în genunchi.

Din preaplinul Celui care vă slujeşte, fiţi binecuvântaţi de iubirea acestei clipe!

Karma îşi îmbrăţişează invitaţii, trece de la unul la altul, se apropie de Marele Oaspete. Eli'havar îi face semn să se aşeze lângă el. Cu coada ochiului ia notă de prezenţa lui Shamai. O formaţie de jazz formată din nouă inşi deprimaţi, cu Duke Ellington la pian, cântă *... And His Mother Called Him Bill* prăbuşiţi peste instrumente. Ran şi Nerval se îndreaptă spre Karma. Lavo schimbă vorbe cu Elena. În togi purpurii, perechi păşesc printre perechi. Altele stau în răcoarea unor arteziene de masă. O pace nefirească îi moleşeşte vioi. Un final de drum în care, cu puţină străduinţă, ar putea vedea structura tunelului prin care s-a ivit Don'abar, aflat în mijlocul mesei. Lângă el, impunătoarea Anabe'lia. Frumoşi ca un renume wagnerian.

Pregătirea înaltului

În jurul lui Eli'havar se conturează un câmp magnetic intens, cei din preajma lui sunt împinşi îndărăt. Un sentiment de ruptură îi pune pe zdruncin. Zumzete succinte şi bubuituri rebele sfâşie armonia, seismul zguduie clădirea cu un set de vibraţii pompoase, tavanul este despicat de impetuozitatea unui tunet, o lumină orbitoare năvăleşte în tăria sălii. Pentru o seamă de momente, până ce nivelul cuantelor este trasat definitiv, o tăcere de stâncă înţepeneşte frecvenţa zero în inima adunării.

După o pauză infimă, pereţii lărgesc incinta câteva sute de metri, podeaua devine străvezie, acoperişul face loc unui

dom traversat de carouri lucrate în smarald. Brusca spațializare îi determină pe invitați să-şi piardă respirația pentru câteva clipe. Sala planează la trei metri de pământ. În spațiul larg din centrul adunării tronează un jilț de iaspis transparent şi sardiu de un roşu aprins. Marşul morții lui Siegfrid cutremură slava incintei. 24 de ființe înaripate planează la distanțe invariabile deasupra scaunului de domnie. Două bufnițe imaculate străbat o plasă în ochiurile căreia răsar, unul câte unul, cei zece sefiroți ai gloriei divine. Din loc în loc, răsar copaci. Două creaturi acoperite de ochi străjuiesc tronul, în incinta unui cerc format din jilțuri ocupate de oameni în alb.

O formă luminoasă cu pete galbene/albăstrui/roşii dogoreşte pe scaunul de domnie. Căldura interioară este calmată de frigul epidermic reținut de şaptezeci de mii de cercuri de titanium invizibil, desfăşurate numeric pe un ecran digital. Un glas tunător opreşte bătăile inimii:

Ce trebuie împlinit se va împlini!

Sala continuă să se îndepărteze, o scuturare majoră modifică scoarța pământului, cartierul se risipeşte sub ei, înghițit de o mare de pucioasă şi fum într-un hău lins de flăcări. Întrunirea vibrează, pluteşte în haosul controlat al procedurii, uneori cu o viteză orbitoare, alteori oprind fără menajamente. Bâzâitul sporeşte până un impact surd paralizează orice funcție, un huruit de maşinărie precară izbucneşte într-o explozie de limită, îngerii zburători scot țipete ascuțite, sefiroții se desfac din convenția formei conturând un pătrat întunecat, care se consolidează,

înghite jumătate din lumina habitaclului, se umple de funingine, produce un sunet scabros. O parte a ființei la un pas de perfecțiune este smulsă cu un țipăt din carnea adunării. Durerea este resimțită de fiecare. Sorbul aduce în mijlocul circumferinței o hidoşenie macabră, care se agită sub cheia simbolului Pi. Are spinarea acoperită de vertebre deformate, gheare crăpate de infecții stelare, răni mustind sub resturi putrezite, dentiții geologice încadrate de ochi adumbriți. Fornăie cu obosită suferință, gâfâie rănit, spumegă fără vlagă.

Ce-a făcut revolta din tine, lucitorule?O bestie aproape umană!

O rază subțire porneşte din stroboscopul spătarului, care se învârte cu lentoare, caută unghere şi fețe înmărmurite, fragmente create, impurități, griuri, produce o inciziune în pântecul fiarei. Prin faliile tăieturii se prelinge un obiect de pe care se desprind mucilagii maronii, membre macerate, țesuturi ciopârțite, se înalță, învârtindu-se în jurul propriei axe elicoidale, tot mai pur, febril, scânteietor. Cauzând un efect general, Daath se contopeşte cu ceilalți sefiroți în potrivirea desăvârşită, spiritul armoniei străbate ca o adiere întrunirea, se plasează deasupra flăcării de pe scaunul de domnie.

Culminația

Hipnoza creează o stare impecabilă. Luciditatea minții este desprinsă de luciditatea senzorilor. Părțile devin una, fierul suferinței se retrage cu un pâlc de durere din toți cei prezenți. Lumina îşi recapătă intensitatea, flacăra se

spulberă spre boltă, ia forma unui bărbat între două vârste, purtând un şoim cu penaj albastru pe umărul stâng. Audiența scoate o interjecție de spaimă, se prăbuşeşte cu fruntea de cristalul podelei. Vibrația comună struneşte structura. Dihania muge cu energie diminuată. Dăltuitorul dezvoltă un gest din încheietura mâinii drepte, ca şi cum ceva se dislocă şi se recompune la loc în câteva zecimi de secundă, podeaua se decupează în perimetrul trasat, cinelele izbesc tărâmul adâncurilor:

Fiara încearcă să ridice privirea, dar, fie din lipsa puterilor, fie din pricina țintuirii, nu reuşeşte decât să mişte capul de la stânga la dreapta, descriind cu mânie. *„There comes an end to all things; the most capacious measure is filled at last; and this brief condescension to evil finally destroyed the balance of my soul.”*

Finalul

Autorul ridică palma. Creația este oprită în loc. Timp suspendat în spațiu. Se aude clipocitul unui vârtej arbitrar, nimic spectaculos, dar cu atât mai important, raza luminii păleşte, culorile sunt extrase din forme, maşinăriile existenței sunt întrerupte, imaginile devin cenuşii. Chipul fiarei capătă trăsăturile unui înger surprinzător de frumos, lucitor în toate componentele sale, din generația transcendentală, unică, se prăbuşeşte în genunea mistuită cu un geamăt lugubru de umilință, ruşine, spaimă, confuzie şi uşurare. Coardele despică amalgamul sacadat, două globuri intermitente se ridică în zenitul cupolei, se zbat într-o plutire de zvâcnet, se prăbuşesc în zăngănit

asurzitor şi țipete înregistrate în istorie. Muzica încetează. Ultimele dâre de acizi sunt extrase prin orificii minuscule, atmosfera este cotropită de mirosuri de mere, castraveți, căpşuni şi levănțică.

Începutul

Sala se măreşte la dimensiunea unui oraş în mijlocul căruia se ridică un munte străbătut de un fluviu imaculat, se îndepărtează printre stele, se amplifică pe etaje, continuă să crească, limitele nu mai sunt cuprinse. Uruitul aştrilor a dispărut. În urmă, universul se prăbuşeşte în ridicolul unui atom.

3. Călător prin deşert

Teritoriul în care mă retrăsesem vlăguit de întoarcere fusese încercuit de claustrări îndoielnice, repartizări schizofrenice şi simboluri iraționale printre flori presate, scoici străvezii, cergi aduse de mama. În spatele acestui sistem de repere, mă confruntam cu stări culminate cu bătăi în geam şi hohote care se îndepărtau fără nicio apreciere pe lespezile neurotice ale coridorului. La orele de stupoare matinală, când deprimarea îmi îngăduia un răgaz taciturn de acalmie, mă trezeam cu mâinile zbătându-se printre gratii. Fâşiile înserării mă cuprindeau în iarba din curtea ospiciului, străbătută de remuşcări şi duhoare de aripi. Urlete împotmolite reconstituiau lapidarea ziaristului până în cele mai abjecte detalii.

Din când în când, cineva încerca să-mi vorbească, dar la acea dată străbăteam un deşert cu mintea absentă din lucruri.

Țin în mână un roman de Dostoievski cu cotorul abuzat de cleiuri şi paragrafe macerate. Cealaltă atârnă teatral. Un pansament fără istoric îmi înfăşoară gândirea. Mai am de urcat până-n întunecimea lizierei, pagini carnivore, rânduri înnegrite, tensiuni epileptice rod lumini pe sub gardul de sârmă, fețe spălăcite din ape, mătăsuri, suflete tremurând pe dârele unor treceri vaporoase de pe-un mal pe celălalt. Plutesc prin grădina care-ncercuieşte capela, de-a lungul mormintelor mă ridic şi cobor, îmi scutur memoria de țurțuri, mă imobilizez în turlă, printre găinațuri şi piei uscate de şarpe. Prostrația mă ia în primire. Răzbunarea condamnatului la moarte pe cel care dăinuie.

Revăd fără să sufăr. Ran zâmbeşte de jos. Invariabil, îngerul se dezlipeşte de zid. Numele meu e strigat prin uşa cantinei. O viață strictă: contravizita de ora 5; masa la 7; apelul de 9. Când liniştea se aşază pe vine, şoaptele dispar. Zgomotul recomandat de medicul primar nu-mi îngăduie tăcerea. Vorbesc repede şi sigur. Uneori înțeleg, iau notițe; alteori, cuvintele se-adună-ntr-un pârâu de câmpie, la marginea oraşului. Încremenesc cu sentința strânsă la piept, între brazde inospitaliere. Moțăi molfăind o rădăcină pătrată din enumerația eşecului. Caut visuri care să evoce mirajul. Cineva trădează la prima oră.

Mişcare limpede-n cădere, pereți în veşnicie goi. Trăiam mulțumit în nebunia ordinii mele.

Într-o seară scundă de toamnă planând zgribulit pe sub tavanul azilului, la chemarea unui vizitator alienat el însuşi prin geometria variabilă a oraşului, m-am trezit smuls de

rigoarea câtorva întâmplări simetrice. Trei zile mai târziu, mă strecuram neobservat printre zeii care se-nălţaseră de pe dărâmăturile cândva glorioasei noastre cetăţi, cu regretul că niciunul nu izbuti să lase ceva memorabil... Decât o noţiune minoră, cel mult, rămasă mie s-o expun în proba evidenţei, cu italice: *întotdeauna, fără nicio umbră de excepţie, când lumea de jos te înghesuie într-un ungher inexorabil, cea de sus îţi deschide o cale de trecere.* Timorat de consecinţa acestei puteri, n-am îndrăznit să merg până la uşă. Cineva bătea cu insistenţă.

2. Frecvenţa elementelor plăsmuite

Curentul de opinie ar fi că Andrei Nemetz renunţase la sârguinţa de-a încropi universuri alegorice nu în consecinţa aridităţii creatoare, ci, dimpotrivă, din pricina frecvenţei tot mai alarmante a elementelor plăsmuite. La drept vorbind, aceasta constituie o temă general neglijată: blocajul scriitorilor desfăşoară o componentă a strategiei de autoapărare în faţa subţierii ireversibile a graniţelor dintre opera primară şi prelungirile ei secundare, mai degrabă decât extenuarea fecundităţii. Eroul nostru nu acceptase fără deliberare verdictul derizoriu al paranoiei, dar, succint subliniat, considera că bătuse destul drumurile lumii fictive fără niciun câştig ca să-şi rătăcească rămăşiţa de luciditate pe seama unor tropi.

Sub acest aspect trebuie considerată rejectarea fără prea multă reticenţă a cererii lui Alfredino Grossman de-a se călători să elucideze pentru revistă împrejurările unui omor nesemnat. Argumentul potrivit căruia victima trecuse

cândva drept unul dintre cei mai devotați prieteni ai săi nu conta decât în măsura în care voiajul ar fi prefigurat inițierea propriei autopsii. La temelia refuzului e cu putință să fi participat şi aprecierea că drumurile celor doi se bifurcaseră în urmă cu mai bine de-un sfert de secol, rămânând desfundate de-o parte şi de alta a oribilei gropi căscate între ei prea mult timp ca să mai fie posibilă o corecție.

Asasinatul politic, în descrierea hazardată a secretarului de redacție, zguduise întreaga lume academică europeană, porțiuni considerabile din cea de dincolo de Ocean, căci Armand Armur, datorită celor mai bine de douăzeci de tomuri recunoscute, cât şi prin faptul că în clipa impactului balistic deținea funcția de profesor titular al Departamentului de Psihologia Religiilor al Facultății de Teologie din cadrul Universității Uppsala, fusese considerat o somitate de căpătâi în domeniul credințelor studiate.

Când, după două ore de apatie, Alfredaccio îşi reluă asaltul, A. N. fu surprins de stăruința îngustă a unei publicații atât de infatuate precum *The Eye*, în stare să găsească nu unul, ci o droaie de scriitori dispuşi să accepte riscul oricărui specific de colaborare. De data asta, funcționarul fu dispus să meargă mai departe cu dezvăluirile: un important acționar din Marea Britanie insistase nominal ca domnului Andrei Nemetz să i încredințeze împuternicirea deplasării. Nefiind acaparat pe deplin de motivația lui Grossman, din care cinismul şi deformația profesională prelucraseră un individ capabil să

spună adevărul doar când era neplăcut, declină pentru a doua oară.

Dincolo de fobia călătoritului în sine, fostul nostru coleg mai putea invoca o cerință pentru a nu părăsi New York-ul: dispariția Clarei fără dâră de cadavru, în urmă cu trei luni, cu flăcările celor doi îngeri topindu-se convulsiv după ea. Noțiuni literare, dacă ar fi să mă întrebați, căci viața nu este fabricată din întâmplări lipsite de înțeles vizibil, cum găseşti în cărțile autorilor care-au uitat să transpună în pagină amănuntele folositoare. Când rațiunea lumii dispare în viața reală, o minte febrilă găseşte una din nimic.

În ciuda multiplelor nebuloase forfotind prin atelajele dezlânate ale minții, de-a căror formulă doar un specialist în trigonometrie analitică ar mai fi fost interesat, începutul acestei povestiri dobândi până la urmă o dată concretă, pe care de-acum înainte putea să şi-o amintească fără caznă, deoarece era ziua în care destinul lui Leopold îi decisese replierea finală. Furnizorul mesajului avea el însuşi statutul de glorie al unei ființe strecurate deja pe trei sferturi în legendă: eminentul avocat Baltazar Monescu, fratele geamăn al editorului, prietenul figurilor accentuate din vechiul oraş, îl trezi la două noaptea cu o voce urcând din infernul atâta timp neglijat, cărând cu ea rădăcini de ierburi mucegăite, bucăți de tencuială de-ncăperi afumate şi iz de vals pe-o terasă ieşită din uz de trei decenii:

„Nu-mi face nicio plăcere să te anunț că Leopold a fost găsit mort, acum câteva ore, în baia casei de pe strada Eternitate, dar nici n-aş putea contesta că mă bucur să ne

putem auzi. Dacă nu s-o fi pripit, medicul legist susține că decesul a survenit pe linia unor cauze naturale fără cusur, cum ține el să descrie instanța atacului de cord, dar n-a eliminat total posibilitatea unei apoplexii cerebrale cu consecințe imediate. Indiferent de configurația circumstanțială, înmormântarea e programată pentru Vineri.”

Ca şi cum nu-i era de ajuns scenariul din care nu mai putea extrage mare lucru, acum era rupt între două morți. Asta din urmă, e drept, prevăzută cu leş.

D. Un bărbat se desprinde de capelă

În acea zi i-a apărut ultimul articol,

Radiografia răului

„Cea mai nocivă sechelă a răului este coruperea prin contiguitate. Ajutorul îndreptării nu poate fi acordat decât de la distanța care asigură contaminarea salvatorului. Până şi cei mai de treabă criminali te vor asigura că acesta este motorul care perpetuază răul în lume.

Ne-am obişnuit fără să ne mai interogăm cu noțiunea generală că fostul regim a murit ca un bolnav de leucemie. Prea multe seceri şi ciocane în sângele din care fusese alungat oxigenul au dus la asfixiere, coagulare şi implozie. Ne-am pus problema destinației celor care l-au slujit, cu jumătăți de atitudine, am dedus că asta fu tot. Năpârcile guşate care populau partidul s-au lepădat de piele în trei secunde de spaimă şi de principii după trei zile de televiziune manipulativă, s-au lăsat cu virtute purtate de

epidemiile capitalismului sălbatic ca un experiment în premieră medicală şi şi-au însuşit în trombă sinonimiile administrative ale patriei. Singura explicație a divertismentului sincretic ar fi esența elementelor care-l compun. Ceea ce e doar parțial adevărat, din moment ce, cum fuse notat de la bun început, ansamblul se şlefuieşte singur.

Politicianul român, fără deosebire de orientare (care nu-i decât o mască bulbucată), se va zbate nepermițându-şi luxul unei clipe de păsuire întru satisfacerea nevoilor personale, ferit de prejudecata că ar putea dăuna intereselor naționale, chiar ale propriului partid, deşi ideologia comunistă l-a educat în respectul abstract al colectivității în defavoarea celui personal. Observatorul care va ridica obiecții la adresa demnitarilor incompetenți ori corupți se va vedea înfierat de părerile gloatei ca element al taberei opuse. E tot ce-au înțeles din democrația aplicată, cum din anticomunism înțeleseseră motivația personală a lipsei materiale banale. Incompetenții şi corupții migrează de la o adunătură la alta cu uşurătatea monoxidului de carbon, în regimul unei previzibilități ridicole. Gestul politic a devenit imposibil de analizat (oricum, la ce bun?). Insensibil la critică, politicianul român a căpătat imunitate juridică absolută. Nu-l doare capul, indiferent cât şi ce fură. Singura formă de justiție (parțială, deformată) ia forma unei răfuieli între bande rivale.

De la căderea regimului Ceauşescu, urmaşii la succesiune au încercat să ne convingă de două consecințe

fireşti ale istoriei, decurgând una din cealaltă: lichidarea partidului comunist şi înfiinţarea pe baze democratice a noilor echipe de lucru, care, spre slava patriei şi propăşirea neamului, vor urma să se confrunte de-acum încolo cu sportivitate pe meterezele diversităţii. În realitate, partidul comunist a fost anulat în forma sa vehementă, la unison cu Securitatea, iar membrii săi nu numai că n-au suportat nicio consecinţă stânjenitoare, nu precară, nu violentă, nu pedepsitoare, dar, odată reveniţi din spaima scurtei neînţelegeri, au reocupat în grabă poziţiile decizionale în toate domeniile. Ceva care scapă scrutării de rutină trebuie să configureze o constantă în limita speciei.

Cum poţi desfiinţa o idee, o noţiune generală, un consens în câteva ore de falsuri televizate? Purificarea entităţilor periferice ale materializării întăresc o doctrină, nu o slăbesc. Este cu putinţă ca un monstru cu un impact atât de catastrofal asupra planetei să dispară ca un fum?

Cursul *firesc* al istoriei este altul şi el n-a fost întrerupt nici când foştii capitalişti au fost exterminaţi şi înlocuiţi la conducerea ţării de către foştii golani proveniţi din proletariatul fanatizat de mirajul bolşevic, pentru că foştii golani au dobândit rangurile echivalente şi proprietăţile concrete ale foştilor capitalişti. Ce este adevărat în natura umană indiferent de variaţiunile timpului i-a făcut pe membrii noii clase conducătoare să se sfâşie între ei şi să se stratifice în grupuri competiţionale adunate sub acelaşi steag remaiat de lenjerie prostituală. Democraţia originalizată nu este nimic altceva decât suma variaţiilor

permise de confruntarea intereselor de ceată organizată anulându-se reciproc şi obturând înțelegerea din fosă.

Detaliile istorice ne întunecă privirea. Când prăbuşirea sistemului sovietic a fost iminentă, cei care fuseseră legitimați de marginalizarea arbitrară în cadrul democrației de partid au fost încurajați să preia puterea. Noii golani, extraşi din rândul foştilor golani care-i decapitaseră pe capitaliştii primari (cu o rază limitată de ticăloşie), i-au dat jos pe foştii tovarăşi de drum şi de fărădelege pentru a intra în posesia bunurilor a căror proveniență începea să se piardă în ceața repetabilei devastări. În jurul acestui principiu ergodic se învârte istoria lumii în care supraviețuim şi murim.

Crimă sângeroasă, furt şi sacrilegiu – stâlpii umanității, drapați în metafore filosofice la subsolul ființei a cărei animalitate am da oricât s-o putem ignora. Am trăit în peşteri, împărțind hălcile de carne ale vânătorii colective, furând bunuri mobile, punând foc adăposturilor, ucigând cu sânge fierbinte, mereu justificat de câte-o doctrină eroică, în nepăsare de cei bolnavi, în asuprire de cei slabi, înrobindu-ne învinşii, lingând picioarele învingătorilor ca să ajungem aici, prinşi în impasul limitei, suspendată între două neanturi. Însuşirea silnică a fost motorul civilizației, iar nelegiuirea – combustibilul progresului. Omenirea nu a devenit ceea ce este prin rugăciuni şi fapte caritabile, ci războaie, suferință provocată, demență colectivă, desfigurări măsluite de haosul scăpat de sub asuprirea structurii inițiale.

Istoria înoată în cercuri largi, ca o pasăre de pradă. Ce n-a fost spulberat abia acum va fi supus percolării. Debilitatea, orbirea, indolența, stupizenia, trufia, cruzimea, necredința cizelează detaliile fiarei de la marginea pământului. Comunismul se nutreşte în noi din visul libertății pe credit a responsabilității de-a-l fi anihilat pe Dumnezeu. Cum poți sta impasibil fără să condamni nemernicia, mentalitatea, imbecilitatea română şi poporul care face uz de ele, încurajat de elitele lui borhotice? Fatalismul complice al consensului fricii.

Ne vom întoarce în grote. Nu e o previziune, ci extensia confidentă a unei statistici. Vom uita pe unde-am trecut, vom nega ce-am înfăptuit. Ne vom sparge capetele pentru o ciozvârtă de seamăn spintecat fără a fi luminați preț de-o suflare de incandescența reacției chimice numite sentiment. Vom rămânea egali în josnicia definiției. Vom redeveni ceea ce-am fost. Ceea ce, în ciuda constantelor depuneri de respectabilitate, n-am încetat o clipă să fim: un nimic cu gheare!”

*

Apucă să vadă venind în viteză un bărbat îndesat, negricios, înfofolit într-un halat grena strâns la mijloc cu o curea uzată, încălțat cu o pereche de tenişi decolorați. Neatent, îi trecu ca o umbră prin coada ochiului. Țopăi cu sprinteneală şi dispăru după ce se împinsese în el dintr-o parte, dezechilibrându-l. Era ceva haios şi fără profunzime în gestul acela, o fugă împrăştiată de piticanie durdulie cu

picioarele în X. I-a urmat altul, venit tot în goană, ca o joacă de copii neastâmpăraţi, şi-l lovi în occipitalul drept cu un obiect compact, probabil un drug de metal. Se clătină, duse mâna la tâmplă, gemu şi rămase descumpănit. Printre stele de toate mărimile, aprinzându-se cu ţipete batjocoritoare, reci, dispărând în aceeaşi secundă, zări un chip de bătrână cu ochi albaştri, acoperit de crusta groasă a ridurilor. Avea părul alb, tuns scurt. Nu i-a luat mult să determine cine era. Când îmbătrânise în asemenea hal?

Dragul mamei, ce ţi-au făcut? Ar fi vrut să-i răspundă, dar nu ştia nici el cu precizie ce-i făcuseră. Durerea era suportabilă în limitele fizice, doar stupefacţia-i punea probleme de consimţământ, căci nu-l cunoştea nimeni într-atât de bine încât să ştie ce-ar fi meritat unul ca el.

Ar mai fi putut crede că era un accident mecanic, o răbufnire comună de pacient pe care l-a sărit medicul de gardă de la împărţirea calmantelor de dimineaţă ori un caz nefericit de confundarea identităţii, şi încercă să se ia după individ, care dispăruse de-acum după colţ, şi poate l-ar fi ajuns dacă o piatră nu l-ar fi lovit fulgerător în ochiul drept, scoţându-i-l din orbită. Durere alarmată, panică, instinct visceral. Locul bătrânei fu luat de o femeie cu trăsături calde. Părul, ceva mai lung, devenise negru. Pentru câteva clipe, determină cum se pricepu mai bine un puhoi de bolnave alergând dinspre livadă, deşi avea capul întors spre clădire. Un ropot de pietre se abătu armonizat din toate direcţiile, năucindu-l, lăsându-l fără respiraţie, conştiinţă, vocaţia aprofundării, milă. Căzu în genunchi, cu

privirea aruncată spre înălțimi, nu înțelegea cum. Mia avea acum 40 de ani. Ochii i se făcuseră căprui, părul şaten, prins într-o coafură lejeră până la umeri. Îşi recăpătase înălțimea tinereții.

Frumusețea ei impunea respect. Doar că nu avea cui. Un internat ai cărui ochelari cu lentile groase îi făceau ochii ca de ciclop se apropie cu pas măsurat, se lăsă în genunchi, îl privi cu detaşare şi-l lovi cu o piatră în mijlocul frunții. Pielea şi osul crăpară instantaneu, umplându-l de sânge. Nu fusese niciodată curios să afle gustul sângelui, dar nu ar fi bănuit că putea fi atât de amar. În caz că centrul nervos al savorii nu fusese alterat de zdruncinătură. Încercă s-o zărească, fu cât pe ce să dea greş. Avea 28 de ani, îşi amintea din conjunctura unei fotografii pe care i-o făcuse tatăl său. Frumoasă ca o zână, privind apusul dintr-o parte. Părul, roşcat-brun, ondulat în bucle până dincolo de umeri, prins cu o bentiță de catifea. Un taior negru, cu dungulițe albe, revere late.

Cu coada ochiului rămas teafăr reuşi să zărească silueta unui bărbat înalt sprijinind zidul capelei cu spatele şi talpa piciorului drept.

Roti capul, deoarece în jurul lui gloata se mai strânsese câțiva paşi, țopăind şi urlând ca o ceată războinică de gorile agitate. Hu-hu! Hu-hu! I-ha! Hu-hu-hu-hu! Hu-hu! Hu-hu! Cu ce le scosese din minți? Cum le-ar fi putut domoli? Când fu tentat să încerce o redresare, căci trebuia să le vorbească într-un fel, să-şi ceară iertare, să repare proasta percepție, o nouă ploaie de lovituri, însoțită de un hămăit

cu rândurile rupte, lovindu-l în timpane şi vintre, îl doborî la pământ. Privea cu capul întors într-o parte, fără să mai resimtă nicio discrepanță.

Eliberează-mă, Doamne!

Ar fi avut nevoie de un răgaz, să-şi aşeze gândurile în ordinea efectelor de coerență. Sângele îi şiroia din zeci de răni, îi dilua puterea de concentrare. De ani de zile dorea să ştie ce imagini anume urma să-i pregătească plecarea. Unde era? Îl părăsise şi ea? Încercă să-şi adune gândurile, măcar în discreția ultimelor lovituri de puls. Era acolo, n-o recunoscuse pentru că avea 17 ani şi nu era mama nimănui. Chipul radia genul de frumusețe naivă ca o promisiune. Războiul rămăsese în urmă, mergea la braț cu o prietenă. O imagine dintr-un film pe care ştia că-l văzuse, turnat într-un oraş real, într-o altă lume, o frază rostită demult, când toate speranțele erau posibile.

Reuşi să se ridice în genunchi, cineva îl izbi cu o cărămidă din spate, se prăbuşi din nou pe asfalt, abia respirând. A lăcrimat pentru că nu putea ajunge la ea şi era sâcâit de obsesia că ceva nu e în regulă. Nu există povestire simplă care să nu poată fi cuprinsă în câteva cuvinte. Ce-i putea trece prin cap! Lacrimile s-au amestecat cu sânge, sângele s-a prelins pe asfalt. N-a mai apucat să se gândească la mare lucru.

Bărbatul se desprinse de capelă cu pas hotărât, se apropie fără crâcnire, în conjunctura că totul se derula potrivit unui scenariu ştiut, se aplecă spre el ca şi cum hazardul îi prilejuise găsirea un obiect interesant, îşi

întinse aripile largi, pe care le văzu cu hilară claritate, prăfuite cu cretă, impregnate cu aracet, reparate cu o serie de corzi elastice şi bucăţi serioase de sârmă, le zbătu de două ori, pentru a lepăda nemişcarea de pe ele şi câţiva stropi maronii de motorină, dislocând cantităţi importante de văzduh, se înălţară peste plopii fără soţ ai nelegiuirii eminesciene, străbătând fără nicio piedică pe deasupra cartierelor învigorate din jurul casei de nebuni, survolând ameţitor ce mai rămăsese din strada Socola, Podu Roş, Palat şi uliţa domnească, neopriţi spre turlele Mitropoliei, din mijlocul cărora ţâşniră impetuos spre nevăzut, în sunetul şleampăt al unei trompete dezacordate. Huruitul descendenţilor lui Darwin se stingea în inutilitatea precară a cerului, de-un albastru căruia nu-i fusese acordată nicio definiţie ştiinţifică şi pe care nu l-ar fi putut explica nici doctorul Schneiderman, împăratul absolut al stabilimentului.

1. Numele sfârşitului

Din toate stările care se înghesuie să scape memoriei, desprind certitudinea că la început am fost cuprins de spaima neîncăpătoare a unei filiaţii metafizice adusă la suprafaţă de vibraţiile necunoaşterii mărunte provenite din tremurul făpturilor scoase la lumina primei creaţii. Şovăială, timiditate, retragere în pripa intuiţiei, curiozitate, starea de calm a situaţiilor paronime indusă în atmosfera paradisiacă a teluricului vătuit, în contrast cu cel real. Invoc amintirea apocrifei anilor ce-au urmat potrivit căreia pe patriarhul ridicat la ceruri fură nevoiţi să-l arunce într-o

cuvă cu gheață sfărâmată pentru a-şi reveni din groaza care-l cuprinsese în sala scaunului de domnie. Continua să vadă păsări imense, convins că trăieşte amplificarea unui delir, tatuate cu semne noi pe sub solzii aripilor, formulând în zbor fraze al căror înțeles apărea potrivnic descifrării (acum ştia: „Simurg, eşti regele nostru!”).

Poți rămâne o stâncă inertă în calea veacurilor, ai dreptul să respingi cunoaşterea, eşti îndrituit la apatia ațipirii în eternitate, nimeni nu se va grăbi să-ți condamne inerția, indiferent de termenul comparației la care eşti expus, dar dacă vrei să conferi rațiune măcar unei fărâme a scopului nerostit trebuie să dai curs mişcării din loc. Sub năpraznica vijelie a aceleiaşi ierni, nu este apa lacului cuprinsă de gheață înaintea râului? În căutarea drumului/fenomenologia schimbării, niciun sălaş nu e mai sigur decât cetatea inimii.

M-am străduit, poate nu îndeajuns, să elucidez cu acuratețe. Deficiență. Disperare. Durere. Cum poate lăcusta să implore mila uraganului, ştiind că va fi strivită de pala venind să de-a curs cererii? Într-un moment de regăsită sminteală, conştient că, dacă nu voi fi pedepsit pentru nesăbuința de-a fi cutezat, va trebui, în cel mai bun caz, să mă mulțumesc cu umilința de-a fi ignorat, enunțul de pogorământ divin găsi sufletul meu înfocat la ambele capete de un filament străbătut de incandescență. Ce-am văzut la lumina lui... oribilă splendoare... va decurge din finalitatea celor ce urmează. Ori au fost deja spuse...

Într-o dimineață înnorată de la sfârşitul lunii octombrie m-am trezit mergând spre şcoală cu o umbrelă de damă în mână. În cancelarie, afişând aerul ei de şolticărie adolescentină cu care s-a obişnuit să ne agaseze fără punițiune, Mirandina mi-a mulțumit că i-am adus-o înapoi. Nu m-am indignat, pentru că, în ciuda prognozei, era o zi calmă, dar i-am spus, în virtutea spiritului de proprietate universal acceptat:

— Aceasta nu este umbrela ta, ci a soției mele, – şi te-am numit: Lavonia.

M-a privit cu compătimirea aceea colegială, justificată de spiritul unei poante nereuşite, zicând:

— Doar dacă te-ai însurat aseară şi noi n-am ştiut...

Pufni într-un râs concomitent: Sfidător. Teatral. Persiflant.

Ce fel de glumă putea să zacă sub învelişul acestei cruzimi? Ce propunere nici măcar de ajuns de subtilă pentru a fi privită ca o cochetărie la adresa ratatei noastre idile de odinioară... În ciuda lipsei de sens, ori poate tocmai din acest motiv, am meditat, până la terminarea programului, dacă nu eram pe cale de-a-mi pierde mințile. Dar dacă... În spiritul ludic al judecății călătoare. Totdeauna există o posibilitate pe care n-o dominăm, cu cât mai stăpâni ne credem, mereu găsim o îndoială în spatele unei aparențe, cu cât mai folositori ne simțim. Nu am vrut să telefonez, de frică să nu aflu ceva groaznic... De la sinuciderea mamei rămăsesem cu o sensibilitate sporită la veştile triste, spălăcite de iluzia înşelăciunii. Am preferat să

mă las pradă gândurilor decolorate în gri. Până seara, eram paranoic. Nu mai aveam siguranța dacă sunt căsătorit sau nu, dacă abia ne cunoscuserăm, dacă iubirea mea nu era un lung miraj format din dorințele care mă însoțeau din pricina însingurării, că se apropia venirea verii, că era dimineață. Cum m-aş fi putut căsători fără ca Mirandina să fi fost ținută la curent?

Abia când am ajuns în dreptul casei şi te-am zărit prin perdeaua străvezie trebăluind în bucătărie mi-am revenit şi am început să respir cu ambii plămâni. Bucăți de ciment s-au desprins de pe schelete metalice de eşafod, geamuri strâmbe de lagăr s-au făcut țăndări, fragmente de scoarță luate la vale. Lumea se primenea în formula pe care o cunoscusem. Două vrăbii cântau chinuit pe pervaz. Şi te-am iubit şi mai mult. Iubirea constituia singura dovadă că nu înnebunisem. Iubirea care a salvat universul.

Ce-a fost mai întâi? Dorința extrasă din zelul credinței? Nivelul recuperator al existenței? Nostalgia trecuturilor uitate? În lumea mea: când scrii, ce mecanisme se pun în mişcare pentru a formula o idee coerentă unei singure realități? Când forezi florimentul imaginației, de unde răsare miracolul conexiunilor ce se deschid una din alta fără a dezmembra fluxul?

După asumarea vrerii, nu m-am pus pe aşteptat în gara cea mai apropiată, considerând că timpul nici nu mai conta, mă feream să cad în ridicol, dar nu m-am putut împiedica să devin alert. Lipsa procedurilor cunoscute, entitatea aşteptată putând lua întruparea oricărei

personalități, măsurarea timpului, o himeră convențională de care nici oamenii nu mai țin cont. Fusesem educat să cred că va veni ca un fur, în toiul nopții. Din cauza absenței unei norme precise a realului, amalgam înecat în smârcuri simbolice, corespondențe forțate, mintea face din noi ce vrea. Uneori, halucinațiile sunt bine organizate.

Două zile mai târziu, pe la ora şapte din seară, asupra cartierului se abătu din senin o furtună macabră. Ploua aproape orizontal, fulgere gălbui spre roşu sfâşiau agitația norilor, vântul smulgea bucăți de crengi cu miros de iod şi țipete alburii din nucii din curte. La ora zece, intemperia înmărmuri pe resturile unei lumi aflate la capătul puterilor. Preț de o oră nu s-a auzit nimic. Tăcerea ne chinuia urechile. În răstimpul acela, ne-am trecut pe dinainte suişurile vieții.

La ora unsprezece, o pietricică aruncată în fereastră ne smulse din amețeală. Un hoț încerca să pătrundă în casă prin geamul din spate. Lavo, care nu fusese ținută la curent, ridică speriată receptorul, să sune după ajutor. I-am făcut semn să tacă şi m-am dus în bucătărie. Lumina Lunii picta un tărâm de umbre şi platină străbătut de sus până jos de silueta unui copac liniştit de boarea nocturnală, tăiat prin mijloc de-un curcubeu diagonal. Am deschis geamul. În aerul clar văzui un bătrân cu părul lung, fes ponosit pe cap – o înfățişare total inofensivă, aproape comică. În spatele lui, cerul îşi scânteia noile stele.

— Vino prin față, i-am zis.

Chicoti, se topi în neant. Împlinirea tuturor dorințelor căpăta forme la câțiva pași. Când am deschis ușa, în prag aștepta un bărbat mai degrabă înalt, relativ tânăr, cam la vreo 35 de ani, îmbrăcat într-un costum bleumarin. Dacă ar trebui să-i caut o corespondență, asemănarea cu actorul Colin Farrell ar fi potrivită.

— Intră, te rog, i-am spus fără prea multe formalități.

În fond, cine m-ar fi putut povățui cum să mă comport? Funcționarii din Dealul Patriarhiei? Căpetenia Vaticanului? Sectoristul de cartier? În respectul instanței logice, acesta din urmă ar fi fost cel mai indicat, dacă vizitatorii mei, care acum păreau unul, se adevereau a fi membri ai lumii interlope.

Străinul se-ndreptă direct spre camera mea de lucru, se așeză pe fotoliul din spatele biroului, panoramă priveliștea. Își cuprinsese cu palmele genunchiul stâng, pe care-l mișca într-un soi de ritm. Mă privea cu aerul unui calm provocator, oscilând între atitudinea de a fi binevoitor cu prefăcută iritare ori de-a se arăta mirat cu exagerată compătimire. În alte ocazii, și astfel mi-am dat seama că aveam de-a face cu ceva ieșit din comun, m-aș fi comportat mai plin de umanism. M-ar fi indignat, cu putință, tupeul, m-ar fi enervat, cu siguranță, privirea sfidătoare.

Abia acum îmi dădeam seama la ce ajută trecutul, pentru că mă simțeam bucurat de o sărbătoare a copilăriei, doar că de trei ori mai puternică. Din buzunar i-a sărit un șoricel ivoriu, complet lipsit de păr, plin de încrețituri, care dispăru printre hârțoage. După scurgerea unei perioade

nedefinite, deschise un sertar, extrase un manuscris răsuflat, îl desfăcu şi, câteva pagini de lectură mai încolo, îşi propti arătătorul într-o frază oarecare:

— Capodoperele afişează calitatea prezenței banale a generației postume. Filosofii se înalță la principiu, scriitorii se apleacă asupra obiectului. Adevărata natură a lumii trecătoare poate fi depistată în lucrările mai puțin cunoscute ale autorilor complăcuți în obscuritate, a căror lipsă de emfază va surprinde posteritatea. Un exemplu: „După un scurt moment de încremenire în holul casei pe jumătate părăsite, din alergia semnelor grafice cuprinzând primul rând, se desprinde silueta unei femei pipăite printre fâşii de umbră de razele Soarelui”. E mai mult decât puteai aduna în 32 de cuvinte.

Am vrut să-i spun câtă greutate pun pe virtuțile făcăturii literare, dar mi-a răspuns înainte de-a fi reuşit să deschid gura:

— Ai să fii decepționat de ce-ți voi dezvălui, dar eu nu sunt exact ceea ce aşteptai. Pot admite, însă, că sunt concretizarea unei intermedieri calificate.

Mi-am dat seama că mă lăsasem pradă unei orbiri monumentale şi m-am simțit ca o virgulă penibilă într-o frază fără punctuație. Primim rangul de onoare pe care-l putem îndura. Şi noi lucrăm cu mijlocitori, din acelaşi motiv, cu mențiunea că, fără nicio excepție, aceştia sunt prelungirile părții imperative împrumutând însuşirile categoriei destinatare, pentru a nu compromite mesajul.

— Cu tot respectul, am zis – şi abia atunci m-am lăsat cu fața la podea, nu numai că nu sunt şi nici nu vreau să ajung creator de nicio tagmă, e destul de confuză lumea şi fără contribuția mea, dorința pe care mi-am permis-o, pornită, într-adevăr, dintr-o serie de simboluri scriptice, fu să mă fac părtaş unei preumblări totale prin opera alterată. Iertată fie-mi deşertăciunea convingerii că orice dorință formulată din prea plinul inimii va fi executată...

— Unii cer lucruri cu care n-au ce face, plecând de la convingerea că nu le vor dobândi.

— Puterea contextului este una, sporirea entropiei, alta, dar tot ce contează rămâne în teoria vacuității irigate.

Nu-şi pierdu cumpătul.

— Păzit-ai cuvântul de care nu vorbeşti?

— Asta nu e logica unei fraze încâlcite pe care s-o judec în linia opiniei personale. Uneori m-am străduit, alteori am dat greş.

Se lăsase pe spate şi privea amuzat în tavan. Cred că putea vedea stelele prin construcția de lemn şi ciment.

— Țin să-ți atrag atenția că vorbeşti de liberul arbitru al celui nenumit.

— Dacă a făcut-o, e cu putință s-o mai facă.

— N-am rostit că i-ar sta ceva în neputință.

— Voința mea, validată prin cantitatea de spaimă pe care continui s-o extrag cu perplexitate de când m-am pronunțat, denotă că distanța dintre autor şi personaje este aproape nulă, iar dintre mine şi el, absolut nesfârşită, încărcată de iubire.

S-a ridicat, s-a apropiat de fereastră. Părea foarte interesat de ce vedea, deşi, afară întuneric fiind, nu cred că rămăsese mare scofală de băgat în seamă.

— Fie – spuse pe-un ton în a cărui concesie se-ntrezărea un cristal de sarcasm –, ca şi cum prezența mea aici n-ar fi fost expresia sintetică a voinței... Putem obține efecte şi prin puterea delegată. Mă bucur şi eu de exercitarea dreptului de-a alege. Cam pe unde-ar fi dezbătut acele planuri să-şi ducă-mplinirea?

Era complet altul acum. Nu ca şi cum şi-ar fi schimbat atitudinea, mânat de un imediat impuls catalitic, ci personalitatea suferise o scindare, structura diafană o rarefiere periferică şi chiar învelişul păru răscolit pentru o clipă. Ar fi trebuit să mă las alarmat de o fericire ivită în partea stângă a pieptului, cât şi spulberarea fără niciun efort a pânzei de aberații kantiene, spre a fi mai puțin surprins de ce avea să urmeze, dar lipsa mea de experiență în materie cât şi nervozitatea datorată faptului că îmi vedeam naiva speranță bagatelizată împiedicau uzura necesarului de luciditate:

— Dac-ar fi fost să fac o alegere metodică, deşi în trei sute de ani poți fi oriunde, până la anul 1700 ori în direcția opusă, spre inima catalepsiei şi-napoi ce-a mai rămas, dacă traiectoriile temporale n-ar fi constituit o problemă, să spunem c-aş fi preferat Portugalia celeilalte jumătăți de secol.

— Timpul nu reprezintă un obstacol: deja îl privim din afară. Continuă.

— În afara timpului?... Seria B, referențială, fără transformări? Mahalaua portuară care servi drept leagăn fado-ului... Ca şi cum ne ferim de ceva?

— Să pornim.

— Fără niciun preambul?

— Dacă ții să strămutăm îngrijorări, nu era de presupus să fii pregătit de când te-ai hotărât?

— Vreau să-mi iau rămas bun...

— Ți se va înlesni o cale.

Se apropie, mă luă de mână. Sub interdicția senzației, n-am simțit nimic.

— Mergi şi nu mai vorbi. Cuvintele au darul radierii.

O senzație curățitoare, ca trecută prin palma unui tată fierbinte, mi-a cuprins suflarea. Abia mai târziu, la ora vizitei, aveam să constat că pendula rămăsese înțepenită la ora douăsprezece fără şapte minute.

Se dedublă şi-o luă înainte. Nu mă puteam urni din acel loc, pe care-l doream sorbit prin porii retinei. Timpul se-ncolăci se cocoloşi în spatele meu, cu ghemotoace de păr şi păreri de rău. Voi mai găsi ceva neschimbat la întoarcere?

— Cât va dura călătoria asta? Nici nu aveam curaj să întreb cum îl cheamă.

N-a răspuns. Ce mi-ar fi putut spune? Că iar am uitat unde suntem şi ce-am cerut? Până la capătul nopții? Pe vecie?

Se-ndreptă spre uşă, o deschise, ieşi. O boare puternică mă izbi în față. Lipsa poluării era un argument. Din depărtare se auzeau zgomote înfundate, un amestec de port

maritim aglomerat, aeroport înțesat de mişcare, trepidații de trenuri duduind în depou. M-am luat după el. Văzut din spate, sub lumina albicioasă a Lunii, părea mult mai înalt decât atunci când intrase în casă. Un huruit constant se auzea din înalturi.

— Ascultă, mi-a zis calm, nu ştiu cât timp avem la dispoziție, pentru că suntem în afara lui, dar dacă nu te grăbeşti, ceva se apropie.

— Ceva de care trebuie să fugim?

— E mai bine să nu ştii.

Am mărit pasul. Deşi ce înseamnă a te grăbi, varianta relativă, într-un sistem de referință din care timpul fusese eliminat? Dinspre vârful dealului cobora furtuna. Orice mişcare înseamnă schimbare şi orice schimbare înseamnă existență şi timp. Am luat-o la vale, spre râul Bahlui. Faptul că-mi aminteam evidenția că istoria nu murise. Că măcar eu mai existam. Pe falezele late, acoperite de nisip şi borduri de marmură mâncată de spori, fremăta o legiune romană zornăind armuri. Ce fac cuvintele din centrala percepției? Cai se odihneau în umbra unei păduri adânci crescute pe ruinele corpurilor fostului Institut Politehnic. Nu mai aveam putere să mă supun convențiilor. Focuri, corturi, hălci de animale, burdufuri cu vin. Dacă mă aflu într-un vis care prefigurează coşmarul, e mai bine să nu mă trezesc. Râsete umane, clipocit de valuri curate, nechezat nervos. Huruitul nu ne slăbea o clipă.

*

Sub specificul călătoriei, viața deveni fragmentară, din cauza amestecului anacronic, şi austeră, pentru că nu-mi permiteam niciun comentariu. Nu dormeam niciodată, nu mâncam nici la ore fixe, nu-mi era sete. Mă hrăneam cu imagini, cu prezența companionului şi starea de extaz, cu care nu reuşeam să mă obişnuiesc pe deplin (nu e acesta specificul extazului?). La un moment dat fui conştient că ne aflăm din nou în județ, pe coama unei coline de lângă Bârnova, sub care se întindea o vale adumbrită, din altă falie pieritoare şi cadastru botanic. Aidoma cililor vibratili ai timpului, prospectele spațiale îşi pierduseră conținutul semantic. Două şiruri de palmieri aroganți străjuiau un codru rărit de-a lungul drumului asfaltat care se furişa spre oceanul albastru, în spatele galben al unui lan de floarea-soarelui crescut din pulbere. Când am ajuns aproape de capăt, se făcea ziuă. Am păşit pe luciul vălurit al apei fără sforțări ori ştiință pregătitoare, am luat-o la drum.

În dimineața zilei de 3 ianuarie 1889, într-un ungher din marea gară din Torino, doi huligani hărțuiau o tânără femeie al cărei chip îmi părea familiar.

— Ar trebui să facem ceva, am spus cuprins de emfază. Tot nu-i ştiam numele.

— În trecut nu putem schimba nimic, viitorul este aproape gata. Singurul loc în care ai mai putea altera ceva ar fi prezentul, care, la drept vorbind, nu există prea tare, în orice caz, fără intervenția mea. Dacă eşti sigur de tine, că

nu vei periclita ce-a mai rămas, că vom mai fi împreună, că vei ajunge unde aveai menirea, dă-i drumul, te introduc în cadrul unei implozii şi devii erou în propria biografie. Intenția e de ajuns. Şi nici nu-i vor provoca mare daună.

Au tăbărât cu picioarele asupra ei, au lovit-o cu pumnii, i-au smuls geanta din mână, au fugit chiuind. Avea dreptate: nimic special. Trup prăbuşit de femeie bătută. E plină cartea de istorie! Fragilă, frumoasă, în agonie. Întocmai lumii. Tâlharii intrară pe linia unui tren care oprea în viteză şi fură spulberați cu un sunet scârbos.

Câțiva metri în spatele clădirii, năduşit de sudoare, cu părul vâlvoi, îngrozit de ieşirea violentă a unui căruțaş iritat, Friederich Nietzsche, filosoful cu mințile roase de sifilis şi groaza că rămăsese singur în bâlciul metafizic, hohotea prăbuşit pe gâtul unei mârțoage biciuite. A doua zi, în viziunea cinetică a unui geniu iscat de Câmpia Panonică, numit Béla Tarr, începu marea numărătoare inversă a desfacerii finale.

120

Reprezintă nostalgia o ipostază a revoltei şi aducerea aminte, una a neascultării? Unde încetează normalitatea atracției resimțite în faza întoarcerii, şansa de a repara, califica, evita şi obligația de-a merge mai departe, spre destinația unei preconizări fragile şi definitive, atât de facil supusă derogabilului? A trăi în trecut echivalează cu a trăi într-o lume fără legi fizice, exceptând-o pe cea a opticii manipulative. La ordinul dorinței imateriale, paramnezia întregeşte iluzia controlului. Psihiatrii numesc deficiența

„rană dobândită a creierului” (cu daune în emisfera cerebrală dreaptă şi lobii frontali). Anomalia decurge până la dezordine conversă, în strictă logică şi constrângere emoțională. Realitatea înlocuită cu voința.

Particularitatea volitivă constituie o doză aparte. Nu se bazează pe merit, nu este coordonată de har, nu ține cont de normele în vigoare, de traiectoriile trecutului, de înlănțuirile gândirii recunoscute. Puterea voinței, o formă extremă de manifestare individuală, intră în conflict abrupt cu restul universului, ghidat de suveranitatea altruismului şi a renunțării. Voința unui individ ambițios în coliziune cu voința direcțiilor generale. Omul față în față cu Divinitatea. Urletul nebuniei înghițit de oceanul acalmiei cosmice. O categorie a confruntării fără vărsare de sânge, a călduței morți subiective. Eludarea privirii profunde creează necesitatea de refugiu în tărâmul plăsmuirii, unde orice devine posibil în generozitatea acceptată a lipsei de real.

Cauza de căpătâi derivă din aroganța informațională. Omul modern a căpătat abilitatea de a desface adevărul în părți componente şi a-l reconstitui după cum îi vine, limitat de imaginație, numărul modelelor imitate, starea sufletească a momentului. Abaterea este încurajată de lipsa normelor punitive. Sistemul de răsplătire a aberațiilor. Faima infamiei intelectuale. Diminuarea importanței ierarhice. Emanciparea. Fulgurațiile imprecise ale ştiințelor exacte. Tăcerea.

În prezumtiva regresie a cauzalității, Dumnezeu este hotarul în care se opresc toate. Lumină, materie

întunecată, existență, spațiu, timp, cauzalitate regresivă. Tăcerea lui leagă rețeaua turnurilor de control de-a lungul liniei. Oameni aleşi prin minunea naşterii neortodoxe obişnuiau abilitatea de-a asculta mesajele tăcerii, aşa cum iscoadele pieilor roşii erau capabile să audă zgomotul cailor tropăind dincolo de linia orizontului. Pentru profeți, tăcerea înaltă era ocazia de-a facilita aspectul comunicării privilegiate. Dispariția lor a dat naştere hoardelor de impostori, care adună interpretări din semne divine născute în paramnezia fiecăruia. Toate relele vin pe traseul unui gol. Căderea treptată a lumii este cauzată de faptul că frontierele cosmice se retrag din calea invaziei puse la cale de forțele negative ale omului.

A venit timpul tăcerii, timpul descompunerii. Cu puțin noroc, țesătura îşi va aminti că uitarea vine de la Dumnezeu. În virtutea legilor de reconstituire, se va întoarce la El. Iertarea este un amestec omogen de iubire, înțelegere şi putere. Soluția luminii se lățeşte ca o pată de ulei, cuprinde totul, purifică totul. O lume nouă îl învăluie pe cel care-a fost. Prin uitare se va naşte din nou, va rămâne curat. Cât despre cel care este, continuă să fie.

Şase efecte finale

Al Č™aselea efect

Pentru câteva secunde nu înregistrează decât o răsucire ascuțită în şira spinării. Cuvântul îi risipeşte în corp o căldură toropitoare. Lumina caişilor înfloriți la poarta curții se transformă într-o pereche de aripi. Ochii se închid

fâlfâind deasupra abjecției. Nu promite nimic, dar va încerca să renască. Ultima fărâmă de sens a poeziei care moare în flăcări.

Al cincilea efect

Înaintez în adâncimea claustrată a îngustului coridor. Pentru că sunt mai aproape, zăresc copacul retrăgându-se prin fereastră pe măsură ce-mi continui mersul. Pasărea nu mai e de mult acolo. În stânga se cască un alt culoar îngrădit, cu decorații diferite şi imperfecțiuni asemănătoare. Simt o durere în pragul trezirii. Nu este sediul serviciului secret şi nici casa de nebuni. Practic, este viața mea la ora închiderii. Un labirint împletit fără noimă din destinele tuturor ființelor care-am fost.

Al patrulea efect

Dacă aş fi obligat să denunț adevărul – şi nu văd ce m-ar mai putea împiedica să devin ceea ce-am evitat cu pricepere, în felul meu special de-a înlănțui sentimentele, i-am iubit pe toți. Şi mă încăpățânez să cred că toți, animați de reciprocitate, şi-au îngăduit aceeaşi autonomie. În felul lor. Prea multe feluri de atracție, vei spune, atât de diferite. Fiecare, însă, însoțit de propriul său mod de trădare. Există în mine, în tine, în oricare dintre toți, un mecanism capabil, în condiții propice, să determine starea de acuitate a inimii. Mă aflu aici pentru că preaplinul l-a înțepenit. Mă desprind fără nicio pasiune preconcepută, pentru a mă cufunda într-un ocean de compulsivă obliterare.

Al treilea efect

Încăperea ascunde atracția unui cavou cu uşi întredeschise şi buchete de frezii ferite de lumină. Cuprinsă de frig, Lavo se dezbracă pentru moarte, aprinde veioza de pe noptieră cu mâna tremurândă a mamei apropiind chibritul de lampă, se bagă sub plapumă, deschide dosarul cu o mişcare lentă, se întreabă dacă va găsi tăria să mai reziste o noapte, începe să citească. Literele rânjesc catalitic, rândurile țopăie, frazele palpită. Plăsmuirile redevin viață.

Al doilea efect

Dinspre clădire se aud zgomote de petrecere. Câțiva pescăruşi țipă la o aruncătură de băț. Femeia se apropie fără să spună nimic. Printre două zbateri de vânt, numele Elvirei i se cuibăreşte în suflet. Bărbatul aruncă o privire în zare, cuprinzând restul de lume care se mai vede în cupa despărțirii. Pornesc înapoi. În geometria temporală a unui univers deschis, *înapoi* poate însemna la fel de bine *înainte*.

Peste punctele micşorându-se în ceața acestei ultime ambiguități, preț de o clipă, coboară pacea smintită a înserării.

Primul efect

Deşi nu mai aveam nelămuriri la ora aceea, Soarele, de-o mie de ori mai puternic decât ne fusese cunoscut, a tăiat calea cu o lamă de laser prin muntele de apă şi alcătuirea acelei lumi, aşa cum ne obişnuisem cu ea, a căpătat o deviație frontală şi a-ncetat să existe. Particulelor le fusese

retras privilegiul gravitației. Înainte de-a fi fost luat de pulverizarea generală şi de retragerea în *primordium*, cu coada ochiului am mai apucat să-l văd pe Mihoel împachetând preocupat nişte obiecte mărunte.

Î© Punctul Omega

Timp de o pătrime de secundă recoltată din fluviul celor treizeci de miliarde de ani ai veşniciei raționalizate, iluzia de impact favorizează fâşâitul metalului indestructibil frecat de vidul aspru al învelişului ionic, molecule rătăcitoare de ozon caută promisiunea finală a respirației. Sub sfera de volbură albăstruie, destrămată de neglijența progresului sub legea multiplicării accentuate, activitatea îşi continuă zornăitul fără ca nimeni să fi sesizat derularea unui fenomen ieşit din comun, regizat într-un oraş de provincie, într-o țară marginală, aflată pe un continent în plină scădere. Pe măsură ce, sub presiunea atmosferică enormă, convențiile îşi pierd relevanța de la o clipă la alta (*„Just as little is seen in pure light as in pure darkness”*) se strâng uscate în depozitele chipurilor cuprinse de stupoare, născociri biologice care nu au manifestat nicio râvnă în descifrarea subtilităților presărate în rețetele existenței, pioni activi în comicăriile de pigmei dictatoriali alternate cu sfiiciunea monarhilor acoperiți de tumori, revoluții şi regrete, triade răsturnate de egregori împământeniți în vechimea primelor zile, când noaptea nu avea material suficient ca să transforme frustrarea în vis şi visul în motivația supraviețuirii, corupți în dimineața prozei de incantație, schimonosiți de bolile mediocrității incurabile,

reiterați în antichitatea contemporană, elevați la urgență spre înalturi după ce hodorogiră fără convingere în cutezanța de-a-l opri, seturi de *Zeitgeist*-uri înlănțuite de-a valma pe cerul senin, înghițindu-şi cozile zburlite, pufnind înecate de propria dizarmonie, expectorând conjuncții filosofice plimbate dintr-un tratat în altul (*„To perceive is to suffer”*)mecanisme fâsâind piedici inutile, angrenaje atât de sofisticat desenate şi de neprielnic aplicate încât implodau invariabil la prima apăsare de buton, sacrificii sadice saturate în clorofilă, reverii şi sânge, mediile de transport ale efemerului, cum le considerau savanții medievali, eludând focarele gravitației universale stabilite în sute de locații trase prin filtrul vecinătăților stelare şi seducția negociind frigiditatea materiei cu lascivitățile imperfecțiunii, cum o făcuseră în zorii lumii fiicele pământului cu fiii cerului, când reuşiseră să prăvălească legiuni înaripate de trimişi, reminiscență a pulsiunilor subliminale, obscenități şlefuite pe calapodul figurilor de stil, orori generând texte inundate de transpirații teoretice (*„the starry heavens above me and the moral law within me”*), adormiți altruişti traşi pe sfoară în câmpul punților plagiaturii suspendate între civilizații, inepuizabilele combinații formale, aluzive, pastelate ale splendorilor vegetale, plasele creației artistice extinse în ermetismul atracțiilor matematice şi fizica particulelor, schelălăielile ultimei generații de chitarişti pleşuvi şi ventrali omişi de zumzăiala faimei, emfaza vocalizelor operatice deversate din basculantele realității, nimicuri febril supravegheate de servicii secrete oscilând

între extremele invizibilului, decepție, minciună şi crimă, jocurile psihotice ale atâtor genii care încă se mai credeau buricul planetei în timpul trecerii dintr-o parte în alta a fâşiei sensibile fără să audă hohotele batjocoritoare de râs ale cărăuşilor, stăpâni imuni cu bici în mână murind pe maldăre de aur biodegradabil, lanțuri de mânie calmată la nivelul câmpiilor morții de trematodele războiului niciodată extinct *(„War was always here. Before man was, war waited for him.”),* capabil de redresare din orice înşurubare a pacifismului fățarnic, holde maronii de stupefiante alienate de vânturi punitive pe sub nori de halucinații scoase grămadă pe porticurile domeniului public, o, măcar dacă i-ar fi determinat Întunecimii Sale încetinirea pentru câteva răsuflări negative, tehnici de asuprire purtate de instituții inchizitoriale acoperite de sărăcia înțelegerii, precaritatea confruntării cu părerile umbrei, decizia înfiorătoarei responsabilități de-a asupri de pomană, tehnologia de poliester cu care înălțau miraje, măreția binefacerii la scară umană (*„If you had a million years to do it in, you couldn’t rub out even half the ‘Fuck you’ signs in the world”*) zeflemeaua celor ce n-au dobândit nimic la schimb cu sarcasmul ierarhiilor de deasupra, incontinența încarceraților jertfiți ştiințelor exacte pe care nu-i va aştepta nimeni la poarta din spate a cimitirului, nenumăratele, previzibilele ticuri nervoase ale diavolului încartiruit în culisele butaforiei, beletristică, adunări urbane, film, pictură şi teatru, corul tăcut al mutilaților artei părăsiți în fose, scârba muribunzilor sufocați de

ateismul endemic, liote de spaimă, suma tuturor sfidărilor sociale, a conflictelor paricide terminate cu o morală severă şlefuită de generații de autori încolțiți de considerentul sinuciderii, binele izbind răul cu capul de stânca dreptății, exemplaritatea pedagogică a dramoletelor jucate în cupluri, asigurând perpetuarea posterității colective, furtişaguri garantând spiritul sfânt al posesiei, fărădelegi menite să instaureze justiția, ura pentru a reliefa iubirea, abundență de virtuți, rațiunea, prin precaritate, justificând nebunia, capete de catenă atingându-se pentru a forma rotocoale de nimicuri (*„Au milieu de l'hiver, j'ai découvert en moi un invincible été”*), porunci tunătoare mistuite în indolența tocită a succesorilor, minunata cooperare a principiilor politice de-a cărei eficiență nu mai este nimeni pătruns, exercițiul actului creator ca delir de recuperare psihosomatică, adunat în desenul unic al cărții care-şi extrage ratarea din reuşită şi recunoaşterea din eşecuri, bisturiul frazei taie adevăruri aruncate la ruleta inspirației (*„A lie gets halfway around the world before the truth has a chance to get its pants on”*) comediile domestice a violențelor comise în baie, înmormântări fără pompă sub pragul reşedinței, o, dar câte n-ar mai fi de enumerat din nesătula bogăție a abjecției, ignorând cu superbie spectacolul limitării pestrițe a creației trădând anticipări fără excepție (*„When a man cannot chose, he ceases to be a man.”*), Întunecia Sa lepădată după Explozie îşi continuă impetuoasa cădere, trecând de Pământ cu un introvertit simț al disprețului la vale prin hăul incomensurabil al

tăcerii de dinaintea sfârşitului, dă târcoale cu ploaia de aluviuni ținându-se după el, conlucrând la definitivarea cometei de toxine a umanității în nebuneasca ei goană spre niciunde ajunsă în gaura vârşei fără întoarcere în locul din care se pornise cândva, suferință eliberată de timp, memorie umplută cu pietre şi praf.

*

Irezistibila atracție a lucrului uitat. Plăcere fără opreliști pătrunzând prin porii inhalând abateri de lege, deformări de cuvânt. Un urlet de plăcere/decepție/moarte străbate orgasmul extrem al revoltei. O plasă a reacțiilor fizice, ancorată pe orizontala atracției gravitaționale a răului înfăptuit, premeditat, dorit, venerat, echilibrul aştrilor scurs pe orbită, capcana universală la care migăliră de când se ştiau, pune stăpânire pe Înger cu febra revelației, îl absoarbe prin orificiile planetei, îi destramă configurația, fuzionează prin membranele interioare, îi topeşte surogatul de inimă în lava clocotită a miezului. În înțelesul chimic al desprinderii şi diversificării, componentele se străduiesc să refacă întregul.

***

You know you twist you, little girl (twist, little girl)
You know you twist so fine (twist so fine)

Come on and twist a little closer
now (twist a little closer)
And let me know that you're mine
(let me know you're mine)

„Twist and Shout” (The Beatles, 1963) se revarsă din sute de mii de difuzoare roşii amplasate oriunde te-ai învârti (în caz c-ai fi supravieţuit impactului). Suburbii părăsite, panoramate cu lentoare, blocuri cu filosofia dislocată, artere spârcuite, resturi de automobile dormindu-şi somnul de rugină, buruieni ţâşnind impudic prin carcasa solzoasă a asfaltului, vitrine smulse din cadrul istoriei, incinte incinerate în pripă, intersecţii încremenite pe mal, borduri stâlcite, un autobuz de şcoală elementară din Norvegia cu acoperişul turtit într-un salon de coafură de pe Fifth Avenue, patiserii franţuzeşti cimentate în Brooklyn, un sat nepalez pe strada a 4-a, glazură din colb selenar, pietre fisurate până la ultimul etaj, filoane de cărbune, guri de metrou invadate de buruieni acide, perdele sfâşiate, ferestre sparte, alte ferestre sparte, milioane de ferestre sparte, de jos până sus, de la debutul străzii până dincolo de Bronx. *Twist and Shout,* expresia exuberanţei totale stingându-se în anticamera tăcerii. Mişcarea aparatului dăinuie o vreme pe străzi. Fâşâitul se îndepărtează.

*

Dintr-un morman de pene şi cenuşă, o alcătuire instabilă se scutură de forme, se deplasează dintr-o parte în alta, îşi întinde aripile cu o lentoare desăvârşită, iese de sub armonia invizibilă a raportului de umbre. Apariția durează ceasuri până se conturează complet. Eli'havar îşi roteşte privirea, cuprinde ultima imagine. În lumea pietrei, iubirea s-a făcut scrum. Sub încălțări, o zbatere uşoară îi anunță plecarea. Îngerul se înalță cu inima strânsă, înfăşurat în strălucirea unei mari bucurii.

Sfârşit